OCAK 2021 SAYI: 20
FİYATI: 17 TL
AVRUPA FİYATI: 10 EURO
KKTC FİYATI: 22 TL

ISSN 2667-856X

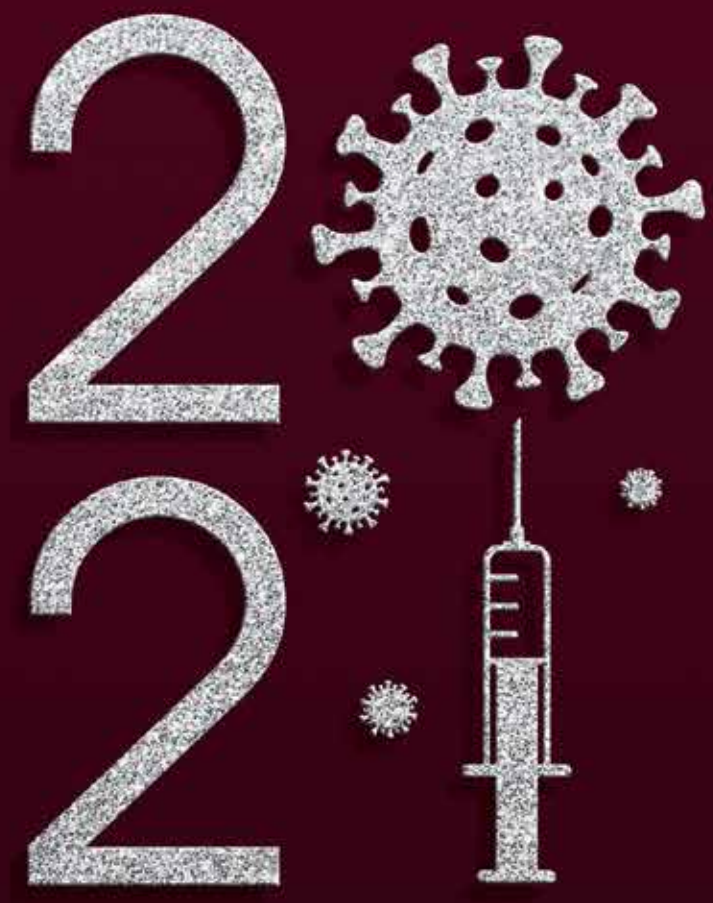
DOLU DOLU
208
SAYFA

Dünyayı bir ‘nekahet yılı’ bekliyor

# Z RAPORU

WWW.ZRAPORU.COM

## 2021’e yön verecek 21 hikaye



PANDEMİ YILININ MİRASI

Jeopolitik haritanın fay hatları

Yeni yılın teknoloji trendleri

QUO VADIS: KRİPTO PARALAR NEREYE?

# İÇİNDE-KİLER
## OCAK



88

## EN KÖTÜ YILDAN SONRA 2021'DEN NELER BEKLEYEBİLİRİZ?

2021, her şeyden önce bir nekahet, bir iyileşme yılı olacak gibi görünüyor. Bugünlerde aşı takvimlerinin işlemeye başladığını, çeşitli ülkelerde şimdiden yüz binlerce insanın aşılandığını işitiyoruz. Önce risk gruplarına ardından pandemiyi etkisiz hale getirecek kadar geniş bir nüfusa aşı yapılmasıyla, önümüzdeki yıl, en azından rahat bir nefes alabiliriz. Tam anlamıyla toparlanmak ve harekete geçmek için ise gelecek yıl ve yılları beklemek gerekecek. Bu arada, önceki yıldan miras kalan pek çok siyasi, ekonomik, finansal, sosyal, demografik ve teknolojik eğilim, hayatımızı ve gündemimizi şekillendirmeye devam edecek.

06 DÜNYA TURU
08 İŞ YAŞAM
10 TEKNOLOJİ
12 FİNANS
14 ŞİRKET
16 SEKTÖREL
157 KİTAP
204 PİYASANIN Z RAPORU

## YAZARLAR

18 ALİ SAYDAM Üstümüzden 2020 geçti. Ama geçti / 20 Prof. Dr. MURAT YÜLEK UETS şirketlerimiz için fırsat mı tehdit mi? / 101 İBRAHİM ACAR Değişimin böylesi / 133 PIERRE CHIARTANO Küresel finansın hakimiyeti kapımızda / 164 Dr. MAMDOUH G. SALAMEH 2020: Ne önemli bir yıl / 172 DIMITRIOS TRIANTAPHYLLOU Yeni yılda her şey aynı mı olacak? / 178 Prof. Dr. AHMET ULUSOY 2020 kâbus yılıydı / 186 Dr. MEHMET AKİF SOYSAL 2021 yılı ve ötesi: Sektörleri neler bekliyor? / 190 SHURIAH NIAZI 2020'de benzeri görülmemiş zorluklar yaşayan Hindistan yeni yıla umutla bakıyor / 192 ROBERT M. CUTLER 2020 yılı değerlendirmesi / 195 Doç. Dr. KADİR TUNA Artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacak / 208 AŞKIN BAYSAL Düşük maliyetli bir ders



200

## LÜTFİ PAŞA'NIN YÖNETİM FELSEFESİ

MUSTAFA ÖZEL



166

## PANDEMİDEN SONRA JEOPOLİTİĞİN YENİ SICAK NOKTALARI

SERNUR YASSIKAYA

İNFO

72 2021'DE 387 FUAR DÜZENLENECEK
123 HAYVAN VE BİTKİ TÜRLERİNİN NESLİ TÜKENİYOR
185 TEKNOLOJİ İNFO

AKBANK

Türkiye'nin
En İyi Bankası
The Banker

Türkiye'nin
En İyi Bankası
Euromoney

Türkiye'nin
En İyi Bankası
Global Finance

Türkiye'nin
En İyi Bankası
World Finance

Türkiye'nin
En İyi Bankası
EMEA Finance

# Sizin bankanız olmak Türkiye'nin En İyi Bankası olmak kadar güzel

Bu zorlu yılda da dünyanın önde gelen 5 büyük finans yayınına göre "Türkiye'nin En İyi Bankası" Akbank. Başta müşterilerimiz ve çalışanlarımız olmak üzere bu başarıyı borçlu olduğumuz tüm paydaşlarımıza sonsuz teşekkürler.

Sizin için

# İÇİNDEKİLER

## OCAK


22
KRONOLOJİ: YILIN ÖZETİ: MASKE MESAFE HİJYEN

45
TÜRKİYE-ARNAVUTLUK DOSTLUĞUNUN YENİ NİŞANESİ

48
2020'DEN HAFIZALARIMIZA KAZINAN 10 AN

54
2020'DE GÜNDEM BELİRLEYEN RAKAMLAR

58
YILIN SÖZLERİ: YILA DAMGASINI VURAN SÖZLER

60
YILIN OLAYLARI: TÜRKİYE'Yİ ETKİLEYEN 10 OLAY

72
YILIN OLAYLARI: 2020'DE DÜNYAYI SARSAN OLAYLAR

90
2021 NEKAHET YILI OLACAK MI?

97
MERKEZ BANKASI PİYASANIN ÖNÜNDE

98
TREND 3 YENİ YILDA AŞI KUYRUĞUNDA OLACAĞIZ

106
TREND 5 İTHAL İKAMECİLİK YÜKSEK TEKNOLOJİ EŞLİĞİNDE GERİ DÖNÜYOR

112
TREND 6 KÜRESEL GIDA FİYATLARI 2021'DE ARTACAK

114
TREND 7 ÇİN İLE BAŞ ETMENİN YOLLARI

120
TREND 9 ETKİLİ MEVKİLERDE DAHA ÇOK KADIN VAR

126
TREND 11 GELECEK HIZLANIYOR

130
TREND 12 UZAYDAN İNTERNET İÇİN GERİ SAYIM

142
TREND 15 ARTIRILMIŞ GERÇEKLİK SIRADANLAŞIYOR

148
TREND 17 QUO VADİS! KRİPTO PARALAR NEREYE?

153
İNGİLTERE İLE TARİHİ ANLAŞMA

154
TREND 19 YENİ NESİL TURİZM

158
TREND 20 KORONA DOĞUM ORANLARINI DA DÜŞÜRÜYOR

174
NE DEDİLER?

180
2021'İ ŞEKİLLENDİRECEK TEKNOLOJİ TRENDLERİ

188
PORTRE: 5G'NİN ARKASINDAKİ TÜRK PROFESÖR ERDAL ARIKAN



**İmtiyaz Sahibi**
Ketebe Kitap Ve Dergi Yayıncılığı A.ş. Adına Mustafa Albayrak

**Yazı İşleri Müdürü**
Aşkın Baysal

**Editörler**
Mehmet Ali Doğan
Kadriye Nilgün Tunçsiper
Duygu Bulkan

**Sorumlu Yazı İşleri Müdürü**
Burhan İstenci

**Yayın Kurulu**
Ömer Bolat
Ali Saydam
Ahmet Ulusoy
Murat Yülek
Hatice Karahan
İbrahim Acar

**Kreatif Direktör**
Harun Tan

**Grafik Tasarım**
Gökay Yılmaz

**Fotoğraf**
Sedat Özkömeç

**Reklam**
Reklam Genel Müdürü
Abdullah Hanönü
Reklam Genel Müdür Yardımcısı
Ziya Kadam

**Reklam Rezervasyon**
Cenk Kahraman
Rezervasyon Müdürü
+90 212 467 65 65 / 1727
cenk.kahraman@reklampiri.com

**Abone Satış Dağıtım**
Satış Pazarlama
Abone ve Dağıtım
0212 467 67 17
Birlikte Dağıtım A.ş.
www.birlikte.com.tr

**Basım**
Matsis Matbaa Hizmetleri
Tevfikbey Mah. Dr. Ali Demir Cad.
No: 51 Sefaköy / İSTANBUL
0212 624 21 110
www.matbaasistemleri.com

**Kurumsal Dağıtım**
Turkuvaz Dağıtım Pazarlama A.ş.
Samandıra, İstanbul
0216 585 90 00
www.turkuvazmatbaacilik.com

**İletişim – Yönetim Yeri**
Maltepe Mah. Fetih Cad. No: 6
Topkapı - Zeytinburnu / İstanbul
0212 467 65 12


Her Hakkı Mahfuzdur. Dergideki Yazı, Fotoğraf ve Diğer Görsellerin Izin Alınmadan veya Kaynak Gösterilmeden Her Türlü Ortamda Çoğaltılması Yasaktır.

30 YIL
ELBİRLİĞİYLE

# TEK TIKLA EV VE OTOMOBİL SAHİBİ OLABİLİRSİNİZ!




www.eminevim.com

ONLINE KAYIT

## ONLINE KAYIT OLABİLECEĞİNİZ DİJİTAL KAYIT HİZMETİ

EMİNEVİM

FAİZSİZ EV ALMA SİSTEMİNİN MUCİDİ

# DÜNYA TURU

MEHMET ALİ DOĞAN



## ALMANYA

### YUNANİSTAN'A SERT GÖÇMEN KAMPI ELEŞTİRİSİ

Almanya Kalkınma Bakanı Gerd Müller, Yunanistan'ın Midilli Adası'nda yeni inşa edilen geçici Karatepe sığınmacı kampındaki koşulları eleştirdi. Bakan Müller, Passuer Neuer Presse gazetesine yaptığı açıklamada, Irak'ın kuzeyinde ve Sudan'ın güneyinde bulunan mülteci kamplarını da ziyaret ettiğini, ancak hiçbir yerde koşulların Midilli Adası'ndaki kadar kötü olmadığını ifade etti. Yunanistan'da 3 bin kişi için planlanan kampta on binlerce insan kaldığını belirten Müller, "Yeni kurulan Karatepe Kampı da açıkçası iyi değil. Sınır Tanımayan Doktorlar, ıslak çadırlarda fareler bebekleri ısırdığından dolayı tetanos aşı kampanyası başlatmak zorunda kaldı. Bunlar Avrupa'nın ortasında korkunç koşullar" ifadesini kullandı. Müller, eylül ayında Moria Kampı'ndaki çıkan yangından dolayı sarsıldığını belirterek, "Bu öngörülebilirdi. Avrupa Birliği (AB) Komisyonu 2 yıl önce oradaki dramatik duruma işaret etti. Ancak hiçbir şey yapılmadı" bilgisini paylaştı.



## ARJANTİN

### KOVİD-19 YARDIM FONLARI İÇİN MİLYONERLERE EK VERGİ KONDU

Ekonomik durgunluk yaşayan Arjantin, Kovid-19 destek fonlarına katkı için 'milyoner vergisi' uygulamasını yürürlüğe koydu. Arjantin Senatosu'nda 26 red oyuna karşı 42 oyla kabul edilen yasa ile serveti 200 milyon pesoyu (yaklaşık 19 milyon 105 bin TL) aşan kişilere, ülke içindeki varlıklarının yüzde 3,5'i, ülke dışındaki varlıkları için ise yüzde 5,25'e varan oranda ek vergi yükümlülüğü getirildi. Ek vergilerle edinilecek gelirlerin yüzde 20'si Kovid-19 salgını ile mücadelede kullanılacak tıbbi malzemelere, yüzde 20'si küçük ve orta ölçekli işletmelere, yüzde 15'i sosyal hizmetlere, yüzde 20'si öğrenci burslarına ve yüzde 25'i doğal gaz ödemelerine aktarılacağı açıklandı. Yasa ile yaklaşık 12 bin kişi ek vergilere tabi olacak.



## AVRUPA BİRLİĞİ

### AB'NİN 2021-2027 BÜTÇESİNİN BOYUTU 1 TRİLYON 74 MİLYAR EURO OLACAK

Avrupa Birliği (AB) Konseyi, Birliğin toplam 1 trilyon Euro'nun üzerindeki 2021-2027 dönem bütçesine onay verdi. AB Konseyi, Avrupa Parlamentosu (AP) Genel Kurulu'nda dün onaylanan gelecek 7 yıllık bütçenin kabul edildiğini duyurdu. Buna göre, AB'nin 2021-2027 bütçesinin boyutu 1 trilyon 74 milyar euro olacak. Bütçe, AB'nin çevre, dijitalleşme, bölgesel kalkınma, tarım ve ekonomik toparlanma alanındaki öncelikli politikalarına destek verecek. Bütçeden, tek pazar, inovasyon ve dijitalleşme alanlarına 132,8 milyar, uyum ve bölgesel kalkınmaya 377,8 milyar, çevre ve doğal kaynaklara 356,4 milyar, göç ve sınır yönetimine 22,7 milyar, güvenlik ve savunmaya 13,2 milyar, komşuluk ve uluslararası ilişkilerin geliştirilmesine 98,4 milyar euro kaynak sağlanacak.



## İNGİLTERE

### YOKSUL ÇOCUKLARA GIDA YARDIMI UNICEF'İN 74 YILLIK TARİHİNDE BİR İLK OLDU

Birlesmis Milletler Cocuklara Yardım Fonu UNICEF, 74 yıllık tarihinde ilk kez İngiltere'de yoksul çocuklara gıda yardımı yapacak. Koronavirüs salgınını İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra çocukları etkileyen en ağır kriz olarak tanımlayan UNICEF, Londra sınırları içinde bir belediye olan Southwark'taki çocuklara yiyecek dağıtılmak üzere 25 bin sterlin (yaklaşık 34 bin dolar) yardımda bulunacak. UNICEF gıda yardımını, "Scbool Food Matters" (Okul Yemekleri Önemlidir) adlı sivil toplum kuruluşu aracılığıyla yapacak. Bu kuruluş Noel ve yarıyıl tatilinde, 25 okulun yoksul öğrencilerine kahvaltılık malzeme dağıtacak. UNICEF'in yardımına ek olarak bir gıda dağıtım şirketi de bölgede 1,200 ton sebze ve meyve dağıtacak. Mayıs'ta Food Foundation (Gıda Vakfı) adlı yardım kuruluşu adına yapılan bir araştırma, dünyanın altıncı en büyük ekonomisi olan 66 milyon nüfuslu ülkede 2,4 milyon çocuğun gıda güvensizliği yaşadığını ortaya koymuştu. Bu tarihten sonra 900 bin çocuğun daha ücretsiz okul yemeğine başvurduğu belirtiliyor. Muhalefet, UNICEF'in devreye girmesinin, dünyanın en zengin ülkelerinden biri olan İngiltere için "utanç verici" olduğunu söyledi.



## KKTC

### UBP-DP-YDP KOALİSYON HÜKÜMETİ GÜVENOYU ALDI

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde (KKTC) yeni kurulan Ulusal Birlik Partisi (UBP)-Demokrat Parti (DP)-Yeniden Doğuş Partisi (YDP) koalisyon hükümeti güvenoyu aldı. KKTC Cumhuriyet Meclisi İç Tüzüğüne göre, açık oyla yapılan oylamada, 24 "kabul", 20 "ret", 3 de "çekimser" oy kullanıldı. Anayasa'ya göre, güven oylaması, yeni hükümet programının Meclis'te görüşülmesinin tamamlanmasından 24 saat sonra açık oyla yapılırken, hükümetin güvenoyu alabilmesi için toplantıya katılanlardan güvenoyu verenlerin sayısının, ret oyu verenlerden fazla olması gerekiyordu. Hükümet kurma çalışmalarıyla başlayarak tüm siyasi partilerle yakın temasları bulunduğunu belirten yeni KKTC Başbakanı Ersan Saner, hükümet dışındaki diğer partilere ülke demokrasisine yaptığı katkılardan dolayı teşekkür etti. Yeni hükümet, Ersin Tatar'ın cumhurbaşkanı seçilmesinin ardından 49 milletvekilinin yer aldığı Cumhuriyet Meclisi'nde 25 milletvekiliyle temsil edilecek.



## TUNUS

### BUAZİZİ'NİN KARDEŞİ ARAP BAHARI'NIN 10. YILDÖNÜMÜNDE MÜCADELE ÇAĞRISI YAPTI

Muhammed Buazizi'nin kendini yakmasıyla başlayan Arap Baharı'nın 10. yıldönümünde gerçekleştirilen mitingde konuşan Buazizi'nin kardeşi Leyla, "Mücadele devam etmeli" çağrısında bulundu. Öte yandan Arap Baharı'nın on yılını değerlendiren siyasetçilerden Ürdün'ün eski Dışişleri Bakanı Mervan Muaşer, Arap dünyasında hala çok az iyi yönetim olduğunu, liderlerin halkın daha fazla hak ve hukukun üstünlüğü taleplerini karşılayamadığını söyledi. Muasher, buna rağmen, otoriterliğin çoğu Arap ülkesinde gerilemeye başladığını ifade etti. On yıl önce büyük çapta Tunus, Mısır, Libya, Suriye, Bahreyn, Cezayir, Ürdün ve Yemen'de, küçük çaplı da olsa Suudi Arabistan, Umman, Irak, Moritanya, Lübnan ve Fas'ta tüm Arap dünyasında mitingler yapılmış, protestolar ve silahlı çatışmalar olmuştu. İslam demokrasi talepleri, Arap dünyasında yaşanan en büyük değişim talebi olarak yorumlanıyor.

# İŞ YAŞAM



## ÜLKER'İN İK UYGULAMALARINA İKİ ALTIN ÖDÜL

Ülker, uluslararası ödül platformlarından 'Boc International Brilliance Awards'ta, aday olduğu 4 kategorinin 2'sinde altın ödülü aldı. Ülker İnsan Kaynakları ekibi, "Çalışan Bağlılığında Mükemmellik" kategorisindeki ödülü pandemi döneminde çalışan odaklı ve yenilikçi yaklaşımı sayesinde kazanırken; "İç İletişimde Teknoloji Kullanımında Mükemmellik" kategorisinde ise tüm fabrika çalışanlarının ilk dijital asistanı olan ONE uygulamasıyla aldı. Sağlık Bakanlığı'nın yayınladığı 14 temel Covid-19 önlemlerini genişleterek "14+14" başlığıyla tüm çalışma alanlarında hayata geçirdiklerini belirten Ülker CEO'su Mete Buyurgan, ONE uygulamasının pandemi sürecinde hem teması hem de ekstra iş yükünü azalttığını söyledi.



## TİM VE THY'DEN İHRACATA KATKI SAĞLAYACAK İŞBİRLİĞİ

Türk Hava Yolları (THY) Yönetim Kurulu Başkanı İlker Aycı, "Türkiye İhracatçılar Meclisi önderliğinde ihracatçılarımızla yapılan anket çalışmaları neticesinde ihracatımız için stratejik öneme sahip olduğunu belirlediğimiz toplam 28 destinasyonda mart sonuna kadar toplam 75 bin tonluk kapasiteyi yüzde 10 ile yüzde 30 arasında değişen indirim oranlarıyla ihracatçılarımızın hizmetine sunuyoruz" şeklinde konuştu.




## 2021'DE 200 BİN SAAT GÖNÜLLÜLÜK YAPACAKLAR

Akfen Holding'in desteğiyle Türkiye İnsan Kaynakları Eğitim ve Sağlık Vakfı (TİKAV) çatısı altında Türkiye'de 2001 yılından bu yana çeşitli okullarda uygulanan ve yaklaşık 20 bin gence ulaşan Uluslararası Gençlik Ödülü-Türkiye programı 2021 yılında 200 bin saatlik gönüllü hizmete ulaşmayı hedefliyor.

## KİBAR GRUBU ÇALIŞANLARINDAN EĞİTİM VE ÇOCUK HAREKETİ

Kibar Holding'in 2 yıl önce hayata geçirdiği kurum içi gönüllülük projesi Kibar Gönüllüleri, çalışmalarıyla sosyal etki oluşturmaya devam ediyor. Kibar Holding Üst Yöneticisi Haluk Kayabaşı, "Kibar Gönüllüleri, holdingimiz için büyük önem taşıyor. Kibar Gönüllüleri, ilk yılında 25 projeyi hayata geçirerek 2 bin saat gönüllülük çalışması yaptı. 4 bini aşkın çocuğa ulaşıldı. Çocuklar yarınlarımızın güvencesi. Onlar için sorumluluk almaya devam edeceğiz" diye konuştu.

## ATAMALAR

- Vodafone Türkiye CEO'su olarak Engin Aksoy atandı. Aksoy görevi Alex Froment Curtil'den 1 Şubat 2021 itibariyle devralacak.
- KPMG Türkiye Denetim Bölümü Şirket Ortağı Funda Aslanoğlu, 1 Aralık itibarıyla KPMG Avrupa, Orta Doğu ve Afrika (EMA) ortağı olarak görevlendirildi.
- Huawei, Türkiye Genel Müdürü olarak Jing Li'nin atandığını açıkladı.
- Bayer İlaç Bölümü'nden 5 çalışan yurt dışı pozisyonlarda görevlendirildi. Zeynep Ece Bilge, Erdem Sarıkaya, Ahmet Kesim, Elif Tek ve Beste Doğar Bayer'e yurtdışından katkı sağlamaya devam edecek.
- Türkiye'nin stratejik ihtiyaçlarına yatırım yapma vizyonuyla faaliyet gösteren güç birliği SENYAP Yatırım Ortaklığı'nın; MÜSİAD ile Yıldız Teknik Üniversitesi ortaklığında kurduğu Gayrimenkul Borsası A.Ş.'nin (GABORAS) İcra Kurulu Başkanlığı'na Ahmet Buğa getirildi.
- Doğuş Otomotiv Scania Genel Müdürlüğü görevine Tolga Senyucel getirildi. Senyücel, Volkswagen Ticari Araç'taki Genel Müdürlük görevine de devam edecek.
- Univera ve Univis'de bayrak değişimi, yeni Genel Müdür Merthan Kaleli oldu.
- Birevim finans sektörünün tecrübeli isimlerinden Sait Aytaç'ı kadrosuna kattı. Aytaç, Satıştan Sorumlu Genel Müdür Yardımcılığı görevini yürütecek.
- BSH Gelişmekte Olan Pazarların Bölgesel Dijital Dönüşüm Direktörü olarak görev yapan Ayşenur Evcil, BSH Grubu'nun Global Direct-to-Consumer Kanallarının Strateji ve Yönetimini devralacak.
- Bankacılık ve finans sektörünün deneyimli isimlerinden Semih Muşabak, Türkiye'nin yenilikçi fintech şirketi SiPay'e Genel Müdür olarak atandı.
- Hugo Boss Tekstil Sanayi'nde Genel Müdür görevine Arif Kaya atandı.
- Aktif Bank'ın yeni genel müdürü Ayşegül Adaca Oğan oldu.
- thyssenkrupp Asansör'ün yeni CEO'su Artuğ Özeren oldu.
- Türkiye Finans'ın Krediler Grubundan Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı Emre Ertürk oldu.

# Hangisini tercih edersiniz?

## AKILLI TERCİH: GEÇ EFT

Vakıf Katılım'ı tercih edenler, para transferlerini "GEÇ EFT" ile dijital kanallardan rahat rahat, ücretsiz bir şekilde 17.20'ye kadar yaparlar.






"EFT SAATİ 17.20"

VAKIF KATILIM
Ortak geçmiş, ortak gelecek.

0850 202 1 202 | 444 44 77 | vakifkatilim.com.tr

# TEKNO-LOJİ



## ACER'DAN SİNEMA TUTKUNLARINA ÖZEL PROJEKSİYON CİHAZI

Her yerde pratik bir şekilde kullanılabilmeleri ve TV ekranından büyük görüntü sunabilmeleri ile ev eğlencesinin gözde ürünlerinden projeksiyon cihazları, kablosuz bağlantı desteği ve görüntü yansıtma gibi özellikleri sayesinde ev eğlencesine yeni bir boyut getiriyor. Kablosuz bağlantı konforunu 4.000 lümenlik yüksek parlaklıkla birleştiren Acer H6541BDi projeksiyon cihazı, akıllı telefon ve bilgisayar ekranını kolayca yansıtabilmesi ile ev eğlencesini bambaşka bir noktaya taşıyor. Ayrıca, projeksiyon cihazının HDMI 3D desteği sayesinde üç boyutlu filmler ve diğer içerikler de eşsiz bir derinlik kazanıyor.



## SES DENEYİMİNİ BAŞKA BOYUTLARA TAŞIYAN HOPARLÖR

Dünyanın en önemli 5 hoparlör üreticisinden biri olan KEF, efsane hoparlörü LS50'nin geliştirilmiş iki yeni versiyonu ile müşterisinin karşısına çıktı. Sadece müziğe odaklanılmasına olanak sunan ve gerçeğe en yakın müzik keyfini yaşamanızı sağlayan, kompakt dizaynlı kablosuz LS50 Wireless II ve hoş tasarımın arkasında bir hoparlörden çok daha fazlasını sunan LS50 Meta; müzik tutkunlarını eşsiz bir yolculuğa çıkarıyor. KEF LS50 Wireless II kablosuz hoparlör satış fiyatı: 27.849 liradan; KEF LS50 Meta hoparlör satış fiyatı: 13.369 liradan satılıyor.





## KABLOSUZ ELEKTRİKLİ SÜPÜRGE İLE YORULMADAN TEMİZLİK KONFORU

Tüm evi, kablolara takılmadan ve elektrikli süpürgenizi sürekli şarj etmek zorunda kalmadan tek seferde süpürmek mi? Kärcher'ın bataryalı dikey tip elektrikli süpürgesi VC 4s ile bu artık mümkün! Yüksek vakum performansıyla, evinde evcil hayvan besleyenlerin etraftaki tüylerden kurtulmasında de en büyük yardımcısı olan Kärcher VC 4s, maksimum 79 db (A) ses seviyesi ile evleri sessiz sedasız temizlerken tüylü dostlarınızı da ürkütmüyor.

## YENİ YAZILIM GÜNCELLEŞTİRMESİ PERFORMANSI KATLIYOR



Canon, farklı kategorilerdeki kameralarına getirdiği yazılım güncellemeleri ile kullanıcıların cihazlarından aldığı performansı artırıyor. Yazılım güncellemesiyle birlikte kameralara gelen yeniliklerden biri "Özel Resim" özelliği kullanıcıların keskinlik, doygunluk, cilt detayı ve parazit azaltma gibi görüntü ayarlarını yapabilmesine olanak tanıyor. Yeni güncellemeyle birlikte XF405, XF400, XA55, XA50, HF G50 ve HF G60 modelleri zum kullanımında iyileştirilmiş otomatik odaklanma doğruluğu özelliğine sahip oluyor.

## LG PROBEAM İŞ DÜNYASINA YENİLİK GETİRİYOR

LG Electronics (LG), 2020 Reddot Ödüllü LG ProBeam Projeksiyon cihazı ile günümüz iş dünyasının en incelikli ihtiyaçlarına 5000 ANSI lümene sahip LG ProBeam Lazer 4K BU50NST ve Full HD BF50NST Projeksiyon cihazları , 8,3 megapiksel çözünürlüğü, webOS desteği, 12 noktadan yatay ve dikey kenar düzeltmesi, yatay, dikey lens kaydırma, zoom yapma özelliği ve 20.000 saate varan ışık kaynağı ömrü ile iş dünyasının tüm ihtiyaçlarını karşılamak üzere tasarlandı.

# VakıfBank Mobil yenilendi şimdi daha hızlı ve daha pratik

Yenilenen VakıfBank Mobil Bankacılık ile
aklınıza gelebilecek her işlemi kolaylıkla gerçekleştirebilirsiniz.
Tüm özelliklere tek tıkla ulaşır, hızlıca çözer, zamandan da kazanırsınız.

**VakıfBank, daima seninle.**




444 0 724 | vakifbank.com.tr

VakıfBank
Burası Sizin Yeriniz

/vakifbank

# FİNANS



## SERMAYE PİYASALARI YABANCI YATIRIMCILARA DAHA AKTİF ANLATILACAK

Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği (TSPB) 22. Olağanüstü Genel Kurul toplantısı, Sermaye Piyasası Kurulu Başkanı Ali Fuat Taşkesenlioğlu, TSPB Yönetim Kurulu Başkanı Tevfik Eraslan ve üyelerin katılımıyla Elektronik Genel Kurul Sistemi üzerinden gerçekleşti. SPK Başkanı Ali Fuat Taşkesenlioğlu yaptığı konuşmada, bu yılın birçok sektör için risklerin ön plana çıktığı ve sürdürülebilirlik hesaplarının yapıldığı bir yıl olduğunu ve sermaye piyasaları açısından büyüme yılı olduğunu ifade etti. TSPB Başkanı Tevfik Eraslan ise hükümetin destekleyici yaklaşımı ve artan dijital olanakların etkisiyle yerli yatırımcıların sermaye piyasalarına olan ilgisinin arttığına ve bu ilgiye paralel olarak gerek pay piyasasında gerekse yatırım fonu piyasasında yatırımcı sayıları ve portföy değerlerinde tarihi büyüme oranlarının yaşandığına dikkati çekti.




## VAKIF KATILIM'DAN 'KOBİ FİNANSMAN DESTEK PROGRAMI'

Vakıf Katılım, KOSGEB ile yeni bir iş birliğine imza atarak "KOBİ Finansman Destek Programı"nı hayata geçirdi. Program kapsamında KOBİ'lere, finansman maliyetlerinde geri ödemesiz teşvik ve 36 aya kadar vade seçenekleri ile 500 bin liraya kadar finansman desteği sunuluyor.

## TÜRKİYE FİNANS'IN İK PROJELERİ ÖDÜLLENDİRİLDİ

Türkiye Finans Katılım Bankası, çalışanlarının mesleki ve kişisel gelişimlerini destekleyen uygulamalardan gönüllülük esasına dayalı çalışmalara uzanan geniş bir yelpazede projeler hayata geçirmeye devam ediyor. Türkiye Finans'ın, çalışanlarına yönelik hayata geçirdiği üç proje, son dört ay içinde farklı organizasyonlardan üç farklı ödül aldı.




## DENİZBANK, 780 MİLYON DOLAR SENDİKASYON KREDİSİ SAĞLADI

DenizBank, 20 ülkeye ait toplam 42 bankadan yüzde 115 yenileme oranıyla 780 milyon dolarlık sendikasyon kredisi sağladı. Koordinatörlük görevini Bank of America, Emirates NBD Capital ve MashreqBank'ın üstlendikleri, Mizuho Bank'ın aracı banka olduğu işlemde 9 adet uluslararası banka da Yetkilendirilmiş Lider Düzenleyici (MLA) olarak yer aldı.367 gün vadeli kredinin dolar maliyeti Libor +yüzde 2,50, euro maliyeti ise Euribor +yüzde 2,25 seviyesinde gerçekleşti.

## BANKALARDAN KISACA

**ALTERNATİF BANK'TAN ALTIN VOV HESAP** - Alternatif Bank, vadesiz mevduatın rahatlığıyla vadelinin faiz getirisini birleştiren VOV Hesap'ın (Vadesi Olmayan Vadeli) kapsamını genişleterek altın yatırımlarını güvenli şekilde değerlendirmek isteyenlere esnekliğiyle öne çıkan Altın VOV Hesap'ı sunuyor.

**YEŞİL ENERJİ İÇİN KAYNAK -** Aklease, yenilenebilir enerji finansmanında kullanılmak üzere Hollanda Kalkınma Bankası'ndan (FMO) 5 yıl vadeli 25 milyon dolar kaynak sağladı.

**AK PORTFÖY 20. YILINDA -** Ak Portföy, yönettiği 60 milyar TL'ye yaklaşan varlık büyüklüğü ile Türkiye'de finans sektörünün önemli oyuncuları arasında yer alıyor.

**AKBANK MOBİL'DE YENİLİKLER SÜRÜYOR -** Dünyanın önde gelen tasarım kuruluşları tarafından birçok ödüle layık görülen Akbank Mobil, hizmetleri, akıllı altyapısı, tasarımı, deneyimi ve sadeliğiyle müşterilerine verdiği hizmeti her güncelleme ile daha da ileri taşıyor.

**EN YÜKSEK SKORU ALAN KATILIM BANKASI -** Sürdürülebilirlik alanında faaliyetlerini devam ettiren katılım bankası Albaraka Türk, Karbon Saydamlık Projesi (CDP) kapsamında en yüksek skorlarından biri olan "A" skorunu elde etti.




# Bankacılık işlemleri Kuveyt Türk Mobil'de

# TELEFON MESAFESİNDE

MOBİL
Mesafesiz, masrafsız, akıllı

Kuveyt Türk Mobil ile bankacılık işlemlerinizi şubeye gitmeden, anında gerçekleştirin!

KUVEYTTÜRK
SAĞLAM BANKACILIK

444 0 123 | www.kuveytturk.com.tr

# ŞİRKET

## AKTÜL KAĞIT'TAN 650 MİLYON LİRALIK YENİ YATIRIM

Temizlik kağıdı üreticisi Aktül Kağıt, yıllık 140 bin ton olan kağıt üretim kapasitesini yüzde 50 artırma kararı aldı. Aktül Kağıt'ı yıllık 210 bin ton üretim ve 160 bin ton bitmiş ürün kapasitesine taşıyacak olan 650 milyon TL tutarındaki yatırımlar, firmanın 2011 yılından bu yana üretim yaptığı Sakarya Pamukova fabrikasındaki arazisine ve Mersin Organize Sanayi Bölgesi'ne yapılacak. Yeni üretim hatlarında üretimin 2022 yılının ilk yarısında başlaması planlanıyor. Firma, Blume, Queen, Komili ve Avansas gibi tanınan markaların da temizlik ağıdı üretimini gerçekleştiriliyor.



## İŞİTME CİHAZI SİSTEMİNİ İNOVASYONLA GELİŞTİRDİ

Ear Technic, 50 yıldır kullanılan işitme cihazı sistemlerine inovasyon getirdi. 5 yıllık bir Ar-Ge çalışması sonucu geliştirilen TIE Modüler Sistemi (Transducers in the Ear), klasik işitme cihazlarındaki fonksiyonlardan yararlanamama sorununu ortadan kaldırıyor. İşitme sorunları için bugüne kadar üretilmiş en küçük cihaz olma özelliği taşıyan TIE işitme cihazının modüler özelliği sayesinde mikrofon ve hoparlör hızlıca değiştirilebiliyor. Sistem halihazırda Earnet, Helixhearing ve Anaton markalarında kullanılıyor.



## FİBA GRUBU'NDAN 220 MİLYON DOLARLIK 4 YENİ RÜZGAR SANTRALİ

FİBA Grubu, yenilenebilir enerji sektöründeki yatırımlarına 4 yeni rüzgar enerjisi santrali (RES) ekledi. FİBA Grubu'nun, Van, Balıkesir, Yalova ve İstanbul Çatalca'da toplam 220 milyon dolar yatırımla kurulan 4 yeni rüzgar enerjisi santrali üretime başladı. Toplam 200 megavat kurulu güce sahip 4 yeni RES ile grubun kurulu gücü rüzgar enerjisinde 550 megavata , yenilenebilir enerjide 580 megavata çıkarak, grubu sektörün en büyüklerinden biri yapıyor.



## KISA KISA

■ GittiGidiyor, Türkiye İnsan Yönetimi Derneği (PERYÖN) İnsana Değer Ödülleri'nde "İnsana Değerde Liderlik" büyük ödülünün sahibi oldu.

■ Huawei Tüketici Elektroniği Grubu ve IPSOS bağımsız araştırma şirketinin Türkiye'de gerçekleştirdiği araştırma, bireylerin uyku ve stres sorunlarını belirleyip bununla nasıl baş ettiklerini ortaya koydu.

■ Vodafone Türkiye Müşteri Hizmetleri, IMI Conferences tarafından düzenlenen ve Türkiye çağrı merkezi sektörünün en iyilerinin belirlendiği 13. Türkiye Çağrı Merkezi Ödülleri'nde büyük ödüle layık görüldü

■ Dünya genelinde 195 milyon üyesi bulunan Netflix, Türkiye'de ofis açma kararı aldı. Bu adım, Türkiye'de üretilen başarılı yapımların dünyaya daha güçlü bir şekilde taşınmasına aracı olacak.

■ Enerjisa Enerji'nin çoğunluk hisselerine sahip olduğu elektrikli şarj istasyonu ağı Eşarj, Türkiye'den sonra İsveç'te de elektrikli araç şarj istasyonu kuracak.

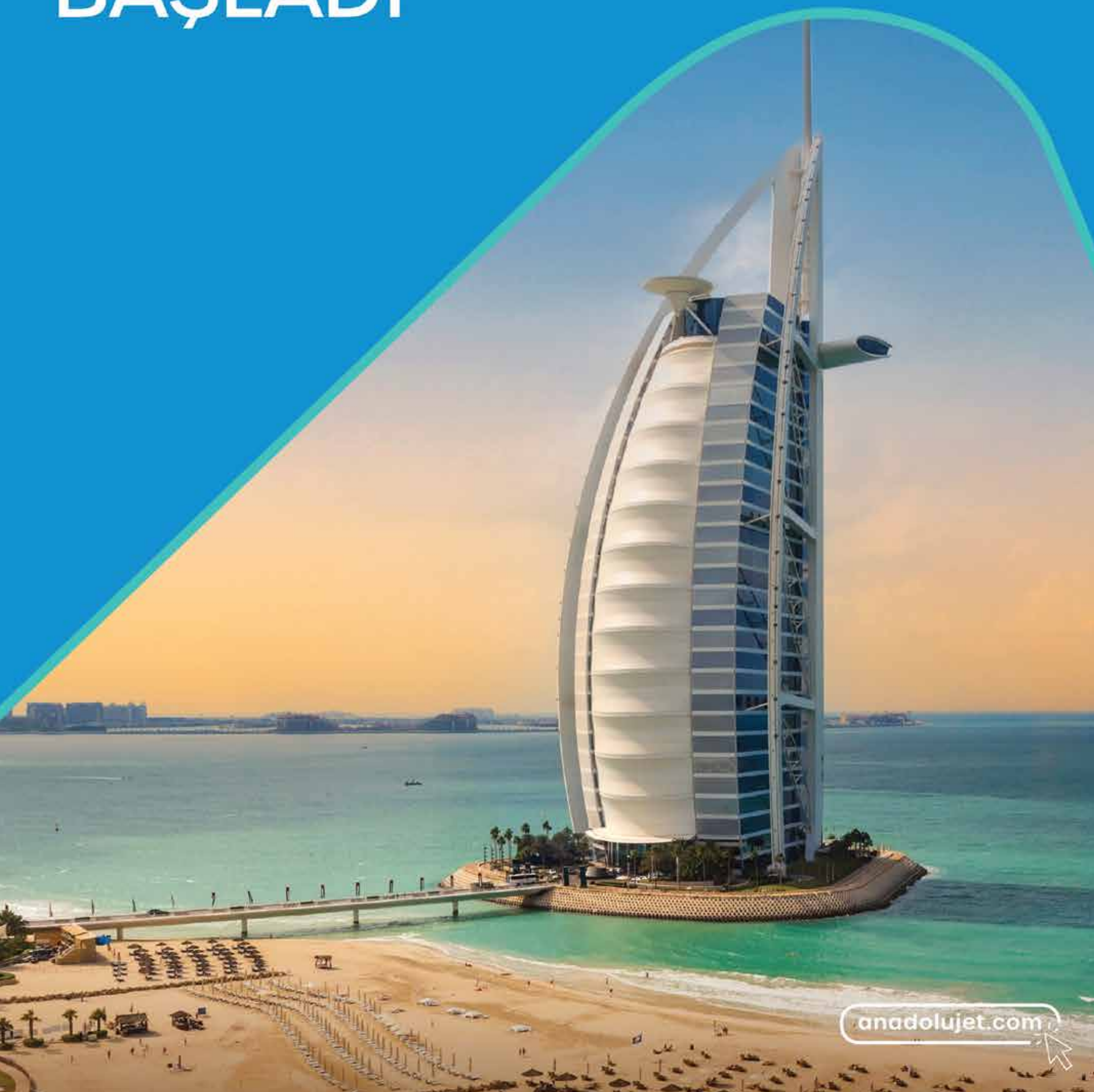


## DARDANEL, TON BALIĞI PAZARINI BÜYÜTMEYİ HEDEFLİYOR

Dardanel İcra Kurulu Başkanı Mehmet Önen, rekor büyüme devam etse de ton balığı pazarının henüz Türkiye'de emekleme döneminde olduğunu belirterek, "2021 ve sonrası için hedefimiz, sadece markamızı değil, aynı zamanda ton balığı pazarını büyütmek. Ton balığı tüketimi dünyada ortalama 1 kilogram, Türkiye bu ortalamanın altında kalıyor. Bizim de hedefimiz, ülkemizdeki ton balığı tüketimini en az 5 katına çıkarmak ve 1 kilogram seviyesine çekmek" ifadelerini kullandı.

# DUBAİ
# UÇUŞLARIMIZ BAŞLADI

ANADOLUJET
A TRADEMARK OF
TURKISH AIRLINES



anadolujet.com

# SEKTÖREL

## TÜRKİYE ULUSLARARASI ÖĞRENCİ SAYISINDA DÜNYANIN İLK 10'UNDA

HİZMET İHRACATI

Türkiye, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) tarafından yayımlanan 2018 yılı verilerine göre 125 bin 138 öğrenci sayısı ile yükseköğretimde en çok uluslararası öğrenciye sahip 10. ülke oldu. UNESCO verilerine göre dünyada toplam 5 milyon 571 bin 402 uluslararası öğrenci bulunuyor. Bu öğrencilerin 987 bin 314'ü Amerika Birleşik Devletleri'ndeki yükseköğretim kurumlarında öğrenim görüyor. ABD'yi sırasıyla 452 bin 79 öğrenci ile İngiltere, 444 bin 514 öğrenci ile Avustralya izledi. Hizmet İhracatçıları Birliği (HİB) Eğitim Komitesi Başkanı Doç. Dr. Mustafa Aydın, "2010 yılında 30 binlerde uluslararası öğrenciye sahip bir ülke olarak başlattığımız yoğun çalışmalar başta YÖK olmak üzere tüm ilgili paydaşlarımızın özverili çalışmaları ile 2020 yılında 200 bine ulaştı. 2021 yılında ise zorlu bir pandemi dönemine rağmen üniversitelerimizin yoğun çalışmaları sonucu bu rakamın 220 bini aşacağı görülmektedir" diye konuştu.



**DÜNYADA EN ÇOK ULUSLARARASI ÖĞRENCİYE SAHİP İLK 10 ÜLKE (UNESCO-2018)**

| | |
|---|---|
| 1. ABD | 987.314 |
| 2. İngiltere | 452.079 |
| 3. Avustralya | 444.514 |
| 4. Almanya | 311.738 |
| 5. Rusya | 262.416 |
| 6. Fransa | 229.623 |
| 7. Kanada | 224.548 |
| 8 Japonya | 182.748 |
| 9. Çin | 178.271 |
| **10.Türkiye** | **125.138** |

## KREDİ GARANTİ FONU'NDAN KOBİ'LERE YENİ DESTEK PAKETİ

FİNANS



Kredi Garanti Fonu (KGF), Avrupa Yatırım Fonu'ndan (AYF) sağladığı 300 milyon TL'lik hibe ve kendi özkaynaklarından sağladığı 300 milyon TL'lik destek ile oluşan fon sayesinde KOBİ'lere 6 milyar lira tutarında kefalet sağlanacak. "İşletmelerin ve KOBİ'lerin Rekabet Edebilirliği Programı" (COSME) kapsamında, KGF ve AYF iş birliği ile hayata geçirilen proje ile KOBİ'ler yüzde 80 KGF kefaletiyle 1.125.000 TL'ye kadar kredi kullanabilecek. KOBİ'lerin 1 yıl ödemesiz, 60 aya kadar vadeyle yararlanabileceği kredinin faizi ise piyasa şartlarına bağlı olarak bankalar tarafından belirlenecek. KGF'nin ülkemizin KOVID-19 ile mücadele döneminde KOBİ'ler başta olmak üzere işletmelerin finansmana erişimini kolaylaştırdığını hatırlatan Kredi Garanti Fonu (KGF) Genel Müdürü Kasım Akdeniz, broje kapsamında bankalar tarafından KOBİ'lere yaklaşık 7,5 milyar lira tutarında kredi kullandırılmasının beklendiğini söyledi. KGF Genel Müdürü Akdeniz, "Özellikle içinde bulunduğumuz salgın döneminde, nakit akışının, üretimin ve istihdamın sürdürülebilirliği açısından finansmana erişimin ne kadar önemli olduğunun farkındayız" dedi.

ORGANİZE PERAKENDE



## AVM'LERDE HES KOD'LU YENİ DÖNEM BAŞLADI

Koronavirüs ile mücadele kapsamında kararlaştırılan AVM'lere girişte HES kodu kontrolü uygulamasına başlandı. Karar gereği 1 Aralık 2020'den itibaren AVM'lere girişte HES kodu kontrolü yapılıyor. Venezia Mega Outlet Yönetim Direktörü Oğuz Isıgöllü, açıklanan ek kısıtlamalarla AVM'lere yönelik alınan yeni tedbirleri değerlendirirken, "Süratle Venezia Mega Outlet'i yeni döneme hazır hale getirmeye başladık. Hijyen kurallarına büyük dikkat göstermeye devam edeceğiz" diye konuştu. HES kodu, "Hayat Eve Sığar" mobil uygulaması üzerinden "HES kodu işlemleri" bölümüne girilerek alınabiliyor. Ardından "HES kodu oluştur" butonuna tıklayıp kod kullanım süresi seçilerek kod oluşturulabiliyor. HES kodu ayrıca SMS yöntemiyle de alınabiliyor.

## EN ÇOK GAYRİMENKUL YATIRIMINDAN MEMNUNUZ

YAŞAM

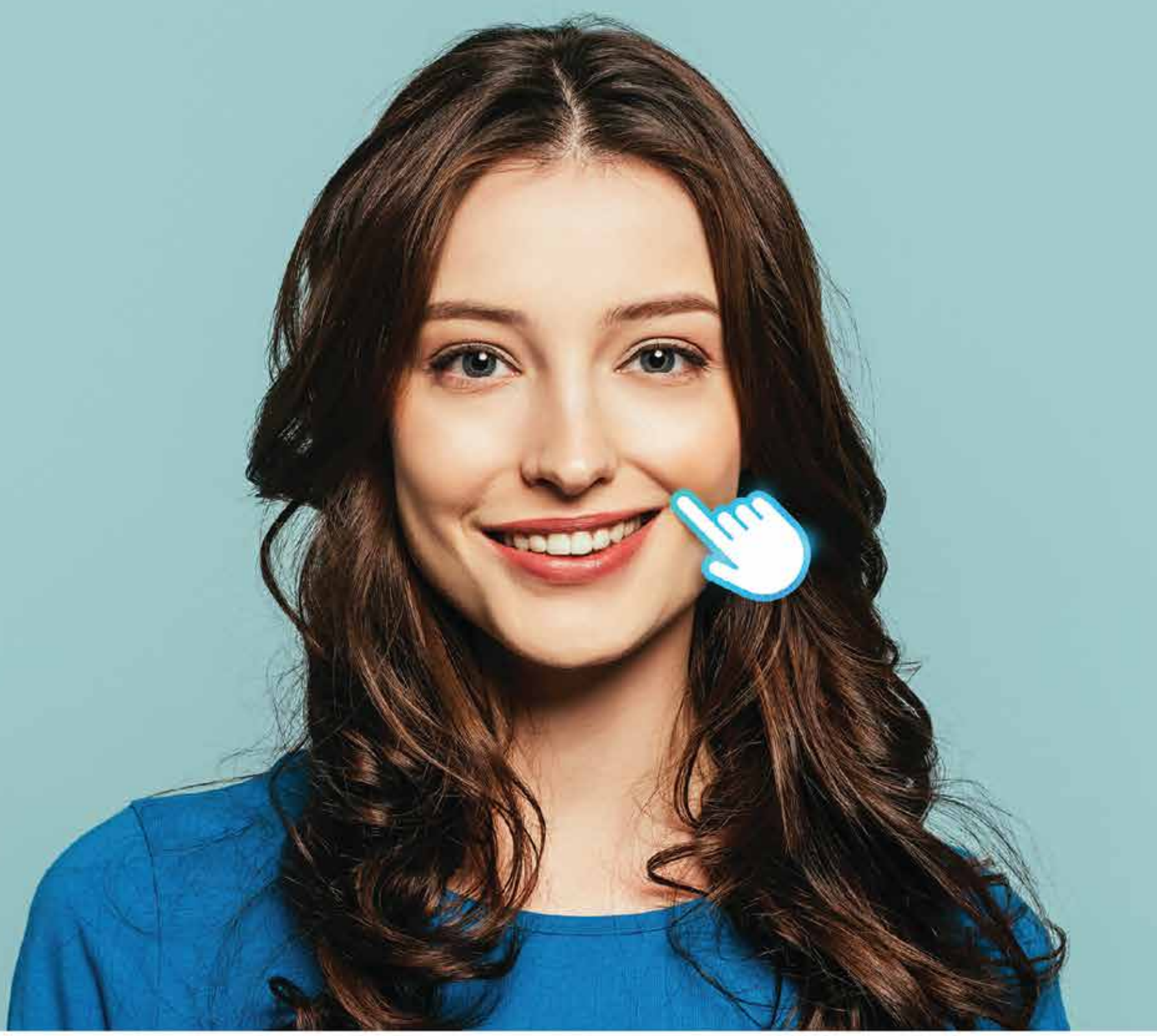


Cumhurbaşkanlığı Finans Ofisi tarafından yaptırılan "Türkiye Hanehalkı Finansal Algı ve Tutum Araştırması" sonuçlarına göre, Türk halkının en memnun olduğu yatırım aracı yüzde 81 ile gayrimenkul olarak belirlendi. Fuzul Grup Başkanı Mahmut Akbal, "Türkiye'de diğer finansal araçlardansa gayrimenkulün daha memnuniyet verici bir yatırım aracı olarak nitelenmesinde bu gerçek (değer artışı) yatıyor" dedi. Özyurtlar Holding Başkanı Tamer Özyurt, "Pandemi dönemine rağmen sektörümüz yatırımcı memnuniyeti açısından yine ilk sırada yer buldu. Bu dönemde altın ve döviz fiyatlarındaki yükseliş de bu memnuniyete mani olamadı" diye konuştu. Nef İcra Kurulu Üyesi Selçuk Çelik, "Gayrimenkul; yatırımcısına orta ve uzun vadede kaybettirmeyen, bir başka deyişle çok düşük riskli bir yatırım aracı olmakla birlikte en değerli ihtiyaç" şeklinde konuştu. Helmann Yapı Başkanı Selman Özgün, "Hem değer artışı hem kolay takip edilebilmesi, diğer yatırım araçları gibi iniş-çıkışların olmaması gayrimenkulü güvenilir liman kılıyor" dedi.

# BURADA HERKES MUTLU. NET. MULTINET.

**"Mutlu müşteri deneyimi"** için geliştirdiğimiz teknolojilerin ve 2020 yılında aldığımız 10 ödülün gururunu yaşıyoruz.

- En İyi Müşteri Deneyimi Takımı
- İnovasyon / Yapay Zeka Kullanımı
- B2B Memnuniyette Mükemmellik
- En Yenilikçi Proje Jüri Özel Ödülü
- Müşteri Deneyiminde En İyi Teknoloji Kullanımı
- Yenilikçi Müşteri Etkileşimi & Deneyimi
- Şikayet Yönetimi
- En İyi PR Takımı
- Yılın En İtibarlı İş Ortağı
- Satış Noktasındaki Yenilikler



**444 87 36**
multinet.com.tr

multinet Up

ALİ SAY-DAM



**ALİ SAYDAM**

**BERSAY İLETİŞİM GRUBU ONURSAL BAŞKANI**

# Üstümüzden 2020 geçti. Ama geçti…

Rivayet o ya…
Bektaşi'nin önüne iki şişe şarap koyarlar. Sorarlar: "Ya Erenler, bi' deyiver bunlardan hangisi daha iyi?" Bektaşi, etiketi olmayan aynı renk ve boydaki şişelerden birini başına dikip, tamamını lıkır lıkır içtikten sonra döner, "Diğeri daha iyi" der. Adam şaşırır: Yahu birader, ötekinin tadına bakmadın ki…" "Gerek yok" der Bektaşi, "Bu içtiğimden daha kötü olamaz."

Durum 2020 için de benzer vaziyettedir. Yukarıdaki analojiden hareketle rahatlıkla söyleyebiliriz ki 2021 ve sonrası, 2020'den 'çok daha iyi' olacak…

Hiç unutmuyorum… Ocak 2020'ye geldiğimizde Hazine ve Maliye Bakanlığı'nda moraller üst düzeydeydi… Bütün endeksler pozitif yönlü hareket ediyordu. Kısa adıyla YEP, yani Yeni Ekonomi Programı yerine oturmuştu. 3D diye ifade edilen Dengelenme, Disiplin, Değişim süreçlerinden ilk ikisi tamamlanmış ve sıra Değişim'e gelmişti.

Tam o sırada, Alman Şansölyesi Merkel'in ifadesiyle, "İnsanlık tarihinin karşılaştığı en büyük kriz" patlak verdi… Korona virüs pandemisi birkaç ay içinde dünyada ayak basmadık ülke ve sarsmadık ekonomi bırakmadı…

Sağlık alanındaki krizi yönetmek ve can sağlığını güvence altına almak kadar ekonomi alanındaki krizi de kontrol altında tutmak kritikti… Bu yolda tüm ülkeler ve ekonomileri hasar alsa da bazılarının daha başarılı olduğu açıktı…

Ülkemiz bu başarılı örneklerden biriydi… Kendilerinin dünya medeniyetinin merkezi olduğunu iddia eden Batılı ülkeler birbirlerinin tıbbi malzemelerine el koyarken Türkiye yüzlerce ülkeye yardım gönderiyordu… Güçlü sağlık altyapımız ve çok iyi yetişmiş sağlık çalışanlarımızla zorlu ama başarılı bir süreci geride bıraktık. Diğer ülkelere oranla hâlâ düşük seyreden can kaybı sayımız bu başarının en büyük göstergelerinden…

Öte yandan İngiltere gibi bir devin 'itibarının' yerle bir oluşuna da tanık olduk… Pandeminin başlangıcında 'sürü bağışıklığı'nı savunarak sıkı önlemler almaktan geri duran İngiltere Başbakanı Boris Johnson korona virüse yakalandı. Başbakanın yoğun bakımda alındığı ve iki kez karantina sürecine girdiği ifade edildi… "Aşı hiçbir zaman bulunamayabilir" diyen Johnson vizyon sahibi, aksiyon alan bir lider olmaktan hayli uzaktı… Tabii bu, onun itibarı kadar ülkesininkine de zarar verdi…

Yazımızı kaleme aldığımız Aralık

ayının son günlerinde ise İngiltere, korona virüs nedeniyle yeni bir kriz yaşıyor. Ülkelerin kapılarını bir bir kapattığı İngiltere'deki önlemler, başlangıçtakinin aksine sıkılaştırılıyor… Ülke, içinde bulunduğu durumu 'bulaşıcılığı yüzde 70 artıran mutasyonla' açıklasa da Sağlık Bakanımızın açıklamalarından biliyoruz ki bu Eylül ayından beri mevcut bir durum… Yani mutasyondan ziyade, 'kötü yönetim' ile açıklanması daha doğru olurdu…

Belki de Johnson'ın hatası ne krizin yönetimi ne de krizin iletişiminin yönetimi konularında yetkin olmasıydı… Çünkü deyim yerindeyse ikisinde de sürekli çuvallıyor…
İç içe geçmiş gibi görünen bu iki kavram, birbirlerinden farklı alanlara karşılık gelir… Aynı anda ve aynı ciddiyette devreye sokulmaları gerektiğinden çoğunlukla da çorbaya dönüşür… Bu süreçleri yönetenlerin ehil olmadığı durumlarda işin iletişimi ihmal edilir… Ancak o zaman sonuçlar da ağır olur…
Hız, bilgilendirme ve şeffaflık bu süreçte kritik öneme sahiptir…
"Bilgilendirmenin en hızlı şekilde ve şeffaflık içinde yapılması gereklidir" diye de ifade edilebilir…

Tabii bütün bu bilgilerin 'doğru' olması ve müphemiyete yol açmaması da elzemdir… Bilindiği gibi pandemi sürecindeki sorunlardan belki de en can sıkıcısı 'belirsizlik'ti…
"Hastalanacak mıyım; hastalanırsam durumum ağır olur mu?" cevaplarına ihtiyacımız olan ilk sorular olsa da bu müphemiyetin oluşturduğu ekonomik sarsıntılar 2020'ye damga vurdu…

Ancak önümüzde yeni bir gün, yeni bir yıl var… Sağlık sisteminde olduğu gibi ekonomi alanında da sağlam atılmış temeller üzerinde yükselen sistemin hukuk reformlarıyla daha da güçlendirileceği hem Sayın Cumhurbaşkanımız hem de Adalet Bakanımız tarafından ifade edildi…
Pandeminin hepimize ödettiği bedeller elbette oldu… Fakat gelecek konusunda duygularını değil, aklını devreye sokanlar biliyor ki önümüzde daha parlak bir dönem var…

İnsan, uyum sağlama kapasitesiyle meşhur bir canlı… Pandeminin gerektirdiği önlemlere de virüsle yaşamaya da alıştıkça müphemiyet giderilecektir…
Bunun yansıması olarak ekonomik göstergelerin pozitif yönlü ilerlemeye devam edeceği bir süreç bizi bekliyor… Pandeminin ilk günlerinde kıtlık korkusuyla market raflarının boşaltılmasını hatırlayalım… İnsanlar duruma alışıp hükümet tarafından da endişe edilecek bir durumun olmadığına ikna edilince belirsizliğe bağlı olarak çıkan sorun ortadan kalkmıştı…

Gerek ekonomi gerekse sağlık alanındaki başka endişeler de böyle birer birer bertaraf ediliyor… O nedenle ülkemiz daha ferah bir yıla adım attı… Bazılarının belirsizlikleri kaşıyarak olmasını ümit ettikleri gibi siyasi değişim tehdidi de söz konusu değil…

2021 ülkemizin millî bağımsızlığını, uluslararası alandaki lider konumunu destekleyenler için iyi bir sene olacak… Diğerleri dertlerine yansınlar…

MURAT YÜLEK



PROF. DR. MURAT YÜLEK

OSTİM TEKNİK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ

# UETS şirketlerimiz için fırsat mı tehdit mi?

Türkiye'de e-devlet uygulamaları ve sayısallaşma (dijitalizasyon) hızlı ve başarılı ilerliyor. E-devlet yapılanması sessiz ve derinden ama güçlü gelişiyor. Sosyal güvenlik hizmet dökümünden sabıka kaydına, tapu işlemlerinden diploma denklik başvurularına kadar birçok uygulama e-devlet kapısı üzerinden hizmet sunuyor. Sağlık ve SGK sağlık sigortası kayıtları alanında Türkiye muhtemelen dünyadaki en gelişmiş ülke.

Şirketler de bazı hizmetleri e-devlet portalı üzerinden alıyor. Bunun yanı sıra e-arşiv, e-fatura, e-irsaliye ve e-defter gibi hizmetlerle beraber daha birçok alanda dijital bir dönüşüm yaşanıyor. Henüz yeterli olmasa da ticaret odaları da yavaş yavaş sayısallaşıyor. Bilindiği gibi Türkiye'de şirketlerin odalara üye olması zorunlu ve şirketlerimiz odalara ciddi aidatlar öderken şirket kurulumlarında şirketler, Ticaret Sicil Tasdiknamesi, Oda Kayıt Sureti, Faaliyet Belgesi gibi birçok belgeyi odalardan alabiliyor.

Bunlar kadar önemli bir alan olarak; Türkiye'de tebligat sistemi de değişime uğruyor. KEP uygulaması birçok kurum ve şirket tarafından kullanılıyor. Bununla birlikte KEP'te aksaklıklar da devam ediyor. Bunun yanı sıra ülkemiz yeni bir tebligat sistemi ile tanıştı; ulusal elektronik tebligat sistemi (UETS).

UETS şirketler açısından bazı kolaylıklar ile birlikte bazı önemli bir riski de beraberinde getiriyor. Şirketler ve kamu kesimi bunlardan habersiz. Türkiye'de iş ortamının gelişmesi, şirketlerimizin neşvünema bulması, üretim, ihracat ve istihdamın artması açısından kritik öneme sahiptir. Pek fark edilmese de hukuki tebligat sistemi de ülkemizdeki iş ortamının önemli unsurlarından.

UETS'nin hukuki bağlayıcılığı bu yeni tebligat sisteminin önemini iş yapma ortamı açısından artırıyor. Yani, UETS iyi işlerse Türkiye'de tebligat sistemini iyileştirerek iş hayatına ve üretime fayda sağlayabilir. Ancak uzun zamandır kullanılan KEP sisteminde dahi yaşanan aksaklıkların UETS sisteminde de görülmesi halinde UETS'nin hukuki bağlayıcılığı sebebiyle önemli riskler ve problemler beraberinde gelebilir.

Şöyle ki UETS'nin varlığından şirketlerimizin neredeyse tamamına yakın kısmı şu anda haberdar değil. Bu durumdan kötü niyetli kişi ve şirketler faydalanmaya çalışıyor. Bu durumdan kaynaklanan problemler yakın bir zamanda tüm şirketler dünyasını içinden çıkılamaz problemlerle karşı karşıya getirebilir.

Kamu otoritelerinin, özellikle Ticaret Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı'nın konu kangrene dönüşmeden düzeltme yapmaları gerekiyor.

## UETS VE RİSKLERİ

Bilindiği gibi, Türk Ticaret Kanunu'na göre bir şirket ("dolandırıcı" şirket) mal veya hizmet sunmadığı halde, sunduğu iddiasıyla bir başka şirkete ("kurban" ya da "hedef" şirket) fatura göndermesi durumunda bu fatura ikinci şirket tarafından 8 gün içinde "itiraz edilmezse" hukuki bağlayıcılığı oluşuyor. Kötü niyetli şirketler, sunmadıkları mal veya hizmetler için bu yola tevessül edebiliyor ve "şanslarını" deneyebiliyor. Kurban şirket eğer gönderilen (hatta bazen gönderilmeyen) faturayı reddetmeyi atlarsa dolandırıcı şirket icra dairesinden haciz işlemi başlatıyor.

Kurban şirketin banka hesapları ve varlıklarına haciz işlemi uygulanıyor. Dolandırıcı şirket, bir taraftan haksız kazanç elde ederken diğer taraftan da kurban şirketi "kilitliyor" ve iş yapamaz hale getirerek "şantaj" yapıyor. Kurban şirket, mahkemeye gidebilir ve büyük ihtimalle davayı kazanır. Ancak Türkiye'de davalar uzun sürdüğü için ve elde edilen haksız kazanç hiç edildiği için kurban şirket büyük kayıp yaşıyor. Hatta iflas ediyor.

Kurban şirket, kötü niyetli bir faturaya itiraz ederse, bu kez dolandırıcı şirket UETS üzerinden haciz yoluna başvurarak kurban şirkete karşı haksız bir icra takibi başlatıyor. Bu icra takibine ilişkin olarak da şayet kurban şirketin UETS adresi varsa ödeme emri bu adrese tebliğ ediliyor. Kurban şirket bu UETS adresini takip etmiyorsa veya daha vahimi şirketin UETS adresi olduğunu dahi bilmiyorsa yapılan bu tebligattan haberi dahi olmuyor ve tebligat kesinleşiyor.

Bu şekilde, sistem dolandırıcı şirkete UETS'den bildirim yaparak aynı "dolandırıcılığı" devam ettirebilme imkanı sağlıyor. Ticaret odaları, şirketleri zorunlu olarak UETS üyesi yaptı ancak birçok şirket bunun farkında değil. Bu da dolandırıcı şirketlere müthiş bir av fırsatı sunuyor. Kurban şirket UETS bildirimlerini almadığı ve bu yüzden haberi bile olmadığı faturaya dayalı başlatılan icra takibine yedi gün içinde itiraz etmediği için icra ve haciz işlemleriyle karşı karşıya kalıyor.

Bu tür durumlar yakın zamanda "patlayabilir" ve durum içinden çıkılamaz hale gelebilir. Bizden uyarması. TBMM, Ticaret Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı küçük düzeltmelerle (örneğin tebligatın faturalar açısından hukuki niteliğinin ortadan kaldırılması, kurban şirketin mutlaka haberi olduktan ve cevabı geldikten sonra icra işlemlerinin başlatılması gibi) ileride başa çıkılmayacak sorunları şimdiden halledebilirler.

KRONO-
LOJİ

# Yılın özeti: Maske Mesafe Hijyen

YIL BOYUNCA TÜM DÜNYA DEYİM YERİNDEYSE, KOVİD-19 İLE HOP OTURDU HOP KALKTI! VİRÜSÜN YAYILMASI, ALINAN ÖNLEMLER, MASKELİ HAYAT, KİLİTLENEN EKONOMİ. SOSYAL HAYATI HER YÖNÜYLE ETKİLEYEN PANDEMİ, BİR HESAPLAMAYA GÖRE, KÜRESEL EKONOMİDE BU YIL 3,4 TRİLYON DOLAR KAYBA NEDEN OLDU. AŞININ BULUNMASI İLE PİYASALARDA UMUT YEŞERSE DE 2020'NİN YARALARI DERİN OLDU.

DÜNYA BANKASI VE ULUSLARARASI PARA FONU (IMF), YENİ TİP KORONAVİRÜS SALGININ NEDEN OLDUĞU İNSANİ VE EKONOMİK ZORLUKLARLA MÜCADELE EDEN ÜYE ÜLKELERE YARDIMCI OLMAYA HAZIR OLDUKLARINI DUYURDU. 2020 ÇALIŞMA HAYATINA DAMGA VURDU, UZAKTAN ÇALIŞMA YAYGINLAŞTI, YENİ NORMALİN SİMGESİ OLDU. SİYASET DÜNYASINDA İSE TARİHİ DEĞİŞİM YAŞANDI: DONALD TRUMP DÖNEMİ GERİDE KALIRKEN, ABD BAŞKANLIK SEÇİMİNDE İPİ JOE BİDEN GÖĞÜSLEDİ. ENERJİ MERKEZLİ POLİTİKALAR 2020'DE DE SÜRDÜ, BELİRLEYİCİ OLAN BÖLGE HİÇ KUŞKUSUZ DOĞU AKDENİZ'Dİ. AZERBAYCAN'IN KARABAĞ'DAKİ ZAFERİ, TARİHE YAZILDI. ABD'NİN HASIMLARIYLA YAPTIRIMLAR YOLUYLA MÜCADELE ETME YASASI KAPSAMINDA TÜRKİYE'YE YAPTIRIM UYGULANMASI KARARI, AB'NİN YAPTIRIM TEHDİDİ 2020 YILININ TARİHİ OLAYLARI OLARAK KAYDA GEÇTİ.

# 2020

## OCAK



## 8 OCAK

# TÜRKAKIM DOĞALGAZ BORU HATTI AÇILDI

**2014'TEN BU YANA ÇALIŞMALARI SÜREN, RUSYA'NIN DOĞALGAZINI TÜRKİYE'YE VE TÜRKİYE ÜZERİNDEN AVRUPA'YA İLETECEK TÜRKAKIM DOĞALGAZ BORU HATTI AÇILDI. AÇILIŞINI RUSYA DEVLET BAŞKANI PUTİN VE CUMHURBAŞKANI ERDOĞAN'IN BİRLİKTE YAPTIĞI BORU HATTININ YILLIK DOĞALGAZ TAŞIMA KAPASİTESİ 31.5 MİLYAR METREKÜP.**

**1 Ocak**

■ 2020'nin ilk gününe dolar 5,9505, euro 6.6740'tan, 24 ayar altın 291,20 lira ile başladı. Faiz yeni yıla yüzde 11.69'dan, Borsa İstanbul endeksi ise 114.424 puandan başladı.

**3 Ocak**

■ İran-Irak savaşından bu yana İran'ın bölgedeki güvenlik politikalarının baş mimarlarından biri olan General Kasım Süleymani, Irak'ın başkenti Bağdat'ta hava saldırısı sonucu öldürüldü.

**10 Ocak**

■ Türkiye'nin Otomobili Girişim Grubu (TOGG) elektrikli yerli otosu; ABD'nin Las Vegas kentinde düzenlenen Tüketici Elektroniği Fuarı'nda (CES) dünya kamuoyunun dikkatine sunuldu.

**16 Ocak**

■ TCMB, geçen yıl toplam 1200 baz puan indirdiği politika faizini, 2020'in ilk ayında da düşürerek yüzde 11,25'e çekti.

**24 Ocak**

■ Elazığ'da 6,8'lik deprem meydana geldi. Depremde 41 vatandaş hayatını kaybetti.

**21 Ocak**

■ Çin'in Vuhan kentinde ortaya çıkan "yeni korona virüsü" salgına dönüşmeye başladı.

■ Davos'ta düzenlenen Dünya Ekonomik Forumu'nda (WEF) olağandışı hava olayları, iklim krizindeki başarısızlıklar, doğal afetler, biyolojik çeşitlilik kaybı, ekosistemin çöküşü ve insanların çevreye verdiği zararlar ciddi etki yaratabilecek küresel riskler olarak sıralandı.

**31 Ocak**

■ Türkiye'nin turizm geliri, 2019'da bir önceki yıla göre yüzde 17 artarak 34 milyar 520 milyon 332 bin dolara ulaştı.

■ İngiltere, 47 yıl önce katıldığı Avrupa Birliği'nden resmen ayrıldı.

# KRONO-LOJİ

## 2020

## ŞUBAT



### 20 ŞUBAT

## KENTSEL DÖNÜŞÜM SEFERBERLİĞİ

**ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI'NCA KENTSEL DÖNÜŞÜM SEFERBERLİĞİ KAPSAMINDA 81 İLDE, SEKİZ YILDA 610 BİN RİSKLİ BAĞIMSIZ BİRİM YIKILDIĞI AÇIKLANDI. ZEMİN DURUMU VE YAPILAŞMALAR AÇISINDAN TEHLİKE ARZ EDEN 1 MİLYON 500 BİN KONUTUN 2023 YILINA KADAR YENİLENMESİ HEDEFLENİYOR.**

**2 Şubat**

■ Türkiye'nin elektrik ithalatı faturası 2019'da bir önceki yıla göre yüzde 28,8 azalarak 40 milyon 606 bin 430 dolara düştü.

**3 Şubat**

■ Korona virüs nedeniyle önlem açıklamaları gelmeye başladı. THY'nin uçuşları düşürmesinin ardından Çin'den gelen kargolar yüzde 90 düşüş gösterdi. Çin borsası ise korona virüs endişeleriyle sert düştü, yuan dolar karşısında yüzde 1.2 değer kaybetti.

**4 Şubat**

■ Türkiye'nin 2019 nüfusu açıklandı, 2019'da bir önceki yıla göre 1 milyon 151 bin 115 kişi artan nüfus 83 milyon 154 bin 997 kişi oldu, yıllık nüfus artışı binde 13,9'a geriledi.

**5 Şubat**

■ Pegasus Hava Yolları'na ait uçak Sabiha Gökçen Havalimanı'nda pistten çıktı. Kazada üç kişi hayatını kaybetti.

**11 Şubat**

■ Koronavirüsten dolayı İspanya'da yapılacak Mobil Dünya Kongresi'ne katılmama kararı alan teknoloji şirketi sayısı 10'a çıktı.

**17 Şubat**

■ 4'üncü Ulusal Antarktika Bilim Seferi'ne katılan 24 kişilik Türk ekibi, Antarktika'ya ulaştı.

**18 Şubat**

■ Merkez Bankası geçen yıl temmuz ayından bu yana sürdürdüğü faiz indirim döngüsüne devam etti, politika faizini yüzde 10,75'e indirdi.

**25 Şubat**

■ Covid-19 adı verilen yeni koronavirüsün yayıldığı ülke sayısı 120'ye yaklaştı. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) bu virüsün yol açtığı salgını pandemi ilan etti.

**27 Şubat**

■ Suudi Arabistan'ın koronavirüs salgınıyla mücadele amacıyla umre ziyaretlerinin askıya alındığı açıklandı.

DÜNYA DEĞİŞİYOR

Siz varlıklarınızı gelecek kuşaklara güvenle taşıyın diye biz daima yanınızdayız.

TÜRKİYE İŞ BANKASI | ÖZEL BANKACILIK

# BİZ DEĞİŞİYORUZ

# KRONO-LOJİ

## 2020

## MART



### 13 MART

## PANDEMİ NEDENİYLE EĞİTİME ARA VERİLDİ

**TÜRKİYE'DE İLKOKUL, ORTAOKUL VE LİSELERDE KORONA VİRÜS NEDENİYLE YÜZ YÜZE EĞİTİME ARA VERİLECEĞİ AÇIKLANDI. MAÇLARIN İSE SEYİRCİSİZ OYNANACAĞI KARAR ALINDI.**

**1 Mart**

■ Türk silahlı kuvvetlerinin 27 Şubat'ta İdlib'de yaşanan hain saldırının ardından bölgede istikrarın hakim olması ve insani dramın önlenmesi amacına dönük olarak Bahar Kalkanı Harekatı'nı başlattı.

**3 Mart**

■ Avrupa'ya gitmek isteyen binlerce düzensiz göçmen, Yunanistan sınırındaki Meriç Nehri ve kara hattını geçmeye çalıştı.

**11 Mart**

■ Sağlık Bakanlığı, Türkiye'de ilk kez Korona virüs vakasına rastlanıldığını açıkladı.

**13 Mart**

■ Trump korona virüsle mücadele için 50 milyar dolarlık Kovid-19 paketini onayladı.

**19 Mart**

■ Başkan Erdoğan, korona virüsünün ekonomik etkilerini azaltmak için 100 milyar liralık 'Ekonomik İstikrar Kalkanı' adını verdiği paketi açıkladı.

**24 Mart**

■ 2020 Yaz Olimpiyatları korona virüs pandemisi nedeniyle 2021'e ertelendi.

**26 Mart**

■ 26 Mart 2020 tarihinden itibaren ilk olarak verilmeye başlanan Kısa Çalışma Ödeneği, korona virüsle mücadele kapsamında alınacak ekonomik tedbirlerden birisi olarak işleme alındı.

**30 Mart**

■ Son beş senedir varil fiyatı ortalama 50 dolar civarında seyreden petrol fiyatları dünyayı etkisi altına alan korona virüs salgını ve azalan talep nedeniyle "son 20 senenin en düşük seviyesine" geriledi. 2008'de 165 dolar olan petrolün varil fiyatı 2020'de 20 dolar oldu.

# KOZA
ALTIN İŞLETMELERİ

# BİZ TÜRKİYE İÇİN ÇALIŞIYORUZ

**GENEL MÜDÜRLÜK**
İstanbul Yolu 10.km
No:310
Batıkent / ANKARA
Tel: 0312 587 10 00

**OVACIK ALTIN MADENİ**
Çamköy Mah.Çamköy Sok.
No: 132-1
Bergama / İZMİR
Tel: 0232 641 80 17

**MASTRA ALTIN MADENİ**
Demirkaynak Köyü,
GÜMÜŞHANE
PK:29100
Tel: 0456 247 10 01

**KAYMAZ ALTIN MADENİ**
Kaymaz Mahallesi,
Şükrü Tuncel Cad. No: 51
Sivrihisar / ESKİŞEHİR
Tel: 0222 721 22 52

**ÇUKURALAN ALTIN MADENİ**
Çukuralan Mahallesi
Çukuralanı Altın Sok. No:34
Dikili / İZMİR
Tel: 0232 455 4300

**HİMMETDEDE ALTIN MADENİ**
Himmetdede Mahallesi
Ankara Bulvarı
No: 230 Kocasinan / KAYSERİ
Tel: 0352 220 70 00

# KRONO-LOJİ

## 2020

## NİSAN



**9 NİSAN**

## WUHAN'DA 76 GÜN SONRA KARANTİNA KALKTI

**KOVİD-19 SALGININ ORTAYA ÇIKTIĞI ÇİN'İN HUBEY EYALETİ'NDEKİ WUHAN KENTİNDE KARANTİNA 76 GÜN ARANIN ARDINDAN KALDIRILDI.**

**1 Nisan**

■ Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Milli Dayanışma Kampanyası başlattıklarını açıkladı. 'Biz bize yeteriz Türkiyem' diyerek başlatılan bu kampanya için Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından yardım hesabı açıldı.

**3 Nisan**

■ Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, Kovid-19 Platformu altında 7 farklı aşı projesi ile hem kimyasal hem de biyoteknolojik yöntemlerin uygulanacağı 7 farklı ilaç geliştirme projesinin yer aldığını bildirdi.

**8 Nisan**

■ Dünya Ticaret Örgütü, korona virüs salgını nedeniyle küresel ticaretin bu yıl yüzde 13 ila yüzde 32 arasında düşmesinin beklendiğini bildirdi.

**14 Nisan**

■ ABD başkanı Donald Trump, ABD'nin korona virüs pandemisini ele alma ve Çin ile ilişkisine ilişkin bir soruşturma bekleyen Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) finansmanını askıya aldığını duyurdu

**19 Nisan**

■ Sağlık Bakanlığı "Hayat Eve Sığar" mobil uygulaması üzerinden Kovid-19 hastalarının takibine başlandı.

**20 Nisan**

■ Sağlık Bakanlığı öncülüğünde Baykar, ASELSAN, Arçelik ve Biyosis şirketlerinin ortak çalışması ile ilk yerli üretim solunum cihazı üretildi.

**21 Nisan**

■ Sağlık Bakanlığı tarafından kamu-özel işbirliği modeliyle yapılan İstanbul'daki Başakşehir Şehir Hastanesi'nin ilk etabı açıldı.

**23 Nisan**

■ Kamu sigorta şirketleri Türkiye Sigorta adıyla tek çatı altında birleştirildi.

**27 Nisan**

■ THY, tüm iç ve dış hat seferlerini 28 Mayıs'a kadar durdurdu.




# Bahçeşehir Koleji
## Uzaktan Eğitim **Yakından Takip**

**Yapay Zeka Tabanlı Kişiye Özgü Dijital Eğitim Platformu**

**Metodbox** ile öğrencilerimiz, ders anlatım videoları, testler, soru çözümleri, sportif ve sanatsal etkinlikler ile yaş düzeylerine göre içeriklerle buluşarak eğitimlerine kesintisiz devam ediyorlar.

Bahçeşehir Koleji

bahcesehir_k12

bahcesehirk12

**444 51 22**

www.bahcesehir.k12.tr

# KRONO-LOJİ

## 2020

## MAYIS



## 11 MAYIS

## ADIM ADIM YENİ NORMALE

**KORONA VİRÜS SALGINI SEBEBİYLE KAPANAN AVM'LER, BERBERLER, KUAFÖRLER VE GÜZELLİK SALONLARI YENİDEN AÇILDI. TÜRKİYE GENELİNDE 436 AVM MARKET VE ECZANELER DIŞINDA DA HİZMET VERMEYE BAŞLADI.**

**6 Mayıs**

■ Korona virüs salgını sebebiyle talep patlamasının yaşandığı koruyucu maskenin yapımında kullanılan makinelerin yerli üretimine başlandı.

**12 Mayıs**

■ Türkiye Varlık Fonu (TVF), Ziraat, Halk ve Vakıfbank'ın sermaye yapılarının güçlendirilmesi ve yeterliliklerinin desteklenmesi adına çekirdek sermayelerinin 21 milyar lira artırılması için gerekli çalışmaları başlattığını duyurdu.

**19 Mayıs**

■ Türkiye'nin Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) kapsamında kurulan Ilısu Barajı Hidroelektrik Santrali'nin altı tribününden ilki, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'nda hizmete alındı. Santralde elektrik üretimine başlandı.

**21 Mayıs**

■ TCMB bir hafta vadeli repo ihale faiz oranını (politika faizi) 50 baz puan düşürerek yüzde 8,75'ten yüzde 8,25'e çekti.

**22 Mayıs**

■ 91 yolcu, 8 mürettebat taşıyan, Pakistan Uluslararası Havayolları'na ait Airbus A320 tipi yolcu uçağı Cinnah Uluslararası Havaalanı'na iniş denemesinde yerleşim alanına düştü, kazada 97 kişi hayatını kaybetti.

**25 Mayıs**

■ ABD'nin minneapolis kentinde dolandırıcılıkla suçlanan siyahi şüpheli George Floyd, polisler tarafından nefessiz bırakılarak öldürüldü. Ülkede ırkçılık karşıtı protestolar başladı.

**28 Mayıs**

■ Salgın nedeniyle ara verilen hızlı tren seferleri yarı kapasite ile yeniden başladı. İlk sefer Ankara-İstanbul arasında yapıldı.

**29 Mayıs**

■ Kovid-19 salgınına karşı 2,5 ay kapalı kalan cami ve mescitler cuma namazıyla toplu ibadete açıldı.

A101
HARCA
HARCA
BİTMEZ

# BU FİYATA
# BU KALİTE
# SADECE A101'DE!



# KRONO-LOJİ

## 2020

## HAZİRAN



## 18 HAZİRAN

## MASKE TAKMAYANLARA CEZA UYGULAMASI

**KORONA VİRÜS TEDBİRLERİ KAPSAMINDA SOKAĞA ÇIKARKEN MASKE TAKMA ZORUNLULUĞU GETİRİLDİ. MASKE TAKMAYANLARA İDARİ PARA CEZASI VE ADLİ İŞLEM UYGULANMAYA BAŞLANDI.**

**1 Haziran**

■ Korona virüs salgınıyla mücadele kapsamında mart ayından bu yana uygulana birçok kısıtlama kaldırıldı. Kamu personelleri normal çalışmaya başladı. Şehirler arasıs eyahat yasağı kalktı. Avm, spor salonu, yüzme havuzu, plaj, lokanta, restoran, kafe, kreş ve gündüz bakım evleri hizmete açıldı.

**2 Haziran**

■ Yerli mobil oyun şirketi Peak, 1.8 milyar dolar karşılığında dünyanın en büyük oyun firmalarından biri olan ABD merkezli Zynga'ya satıldı. Peak, bu satış işlemi ile Türkiye'nin ilk unicorn'u oldu.

**6 Haziran**

■ Libya Ordusu, sahil kenti Sirte, Cufra Askeri Hava Üssü ve çevresindeki bölgeleri kurtarmak için "Zafer Yolları" isimli yeni bir harekat başlattı.

**12 Haziran**

■ Korona virüs sebebiyle ara verilen Süper Lig, 85 günün ardından, Göztepe-Trabzonspor, Fenerbahçe- Kayserispor maçlarıyla tekrar başladı.

**15 Haziran**

■ Kovid-19 tanısında kullanılan yerli tanı kiti Diagnovital Sars-CoV-2 Real Time PCR Kiti, ABD'nin ilaç, gıda, tanı ürünlerinin onayını gerçekleştiren kurumu olan FDA (Food and Drug Administration) tarafından onaylandı.

**23 Haziran**

■ Yurdun birçok bölgesinde etkili olan sağnak yağış, dolu ve hortum İstanbul'da can kaybına neden oldu. Trakya bölgesi, İstanbul, Marmaris, Kocaeli ve Kars'ta şiddetli yağış sebebiyle hayat durma noktasına geldi.

**29 Haziran**

■ Kamu bankalarının aylık yüzde 0,64 oranlı destek paketi, konut kredisi faizlerini 7 yılın en düşük seviyesine çekti.

# iyilik ısıtır

Soğuk kış şartları altında hayatta
kalma mücadelesi veren mazlumlar
desteklerinizi bekliyor.



**250₺**
Kış Yardımı

iDDEF
İNSANA DEĞER VEREN DERNEKLER FEDERASYONU

ONLINE BAĞIŞ
www.iddef.org

# KRONO-LOJİ

## 2020

## TEMMUZ



### 1 TEMMUZ

## HONG KONG SOKAĞA DÖKÜLDÜ

**HONG KONG'DA TARTIŞMALI ULUSAL GÜVENLİK YASASI'NIN KABUL EDİLMESİNİN ARDINDAN HONG KONG'UN RESMİ OLARAK ÇİN'E BAĞLANMASININ 23. YIL DÖNÜMÜNDE BİNLERCE KİŞİ SOKAKLARA DÖKÜLDÜ.**

**3 Temmuz**

■ Sakarya'nın Hendek ilçesi Yukarıçalıca mevkisinde havai fişek fabrikası patladı. Patlamada 7 kişi hayatını kaybetti, 126 kişi ise yaralandı.

**6 Temmuz**

■ Uber, ABD'de 3000'den fazla şehirde faaliyet gösteren yemek dağıtım hizmeti Postmates'i 2.65 milyar dolara satın aldı.

**7 Temmuz**

■ AB, çelik miktar kısıtlamasını yeniden artırdı. Bu uygulama Türkiye'nin ihracatını yüzde 58 azalttı.

**14 Temmuz**

■ Abdi İbrahim, hakları Novelfarma'ya ait olan Kovid-19 protokolü içindeki "favipiravir" etken maddeli ilacın, Türkiye'deki ilk üretimini gerçekleştirdi.

**18 Temmuz**

■ Türkiye'nin yerli otomobili togg'un fabrika inşaatı gemlik'te başladı. Cumhurbaşkanı Erdoğan, "temelini attığımız Türkiye'nin otomobili fabrikası, yatırım zincirimizin altın halkalarından bir tanesidir" dedi. İlk aracın 2022'nin son günlerinde banttan indirmesi planlanıyor.

**21 Temmuz**

■ Elektrikli scooter kiralama girişimi Martı, 25 milyon dolar yatırım aldı.

**24 Temmuz**

■ Ayasofya-i Kebir Cami-i Şerifi, 86 yıl sonra kılınan cuma namazıyla ibadete açıldı.

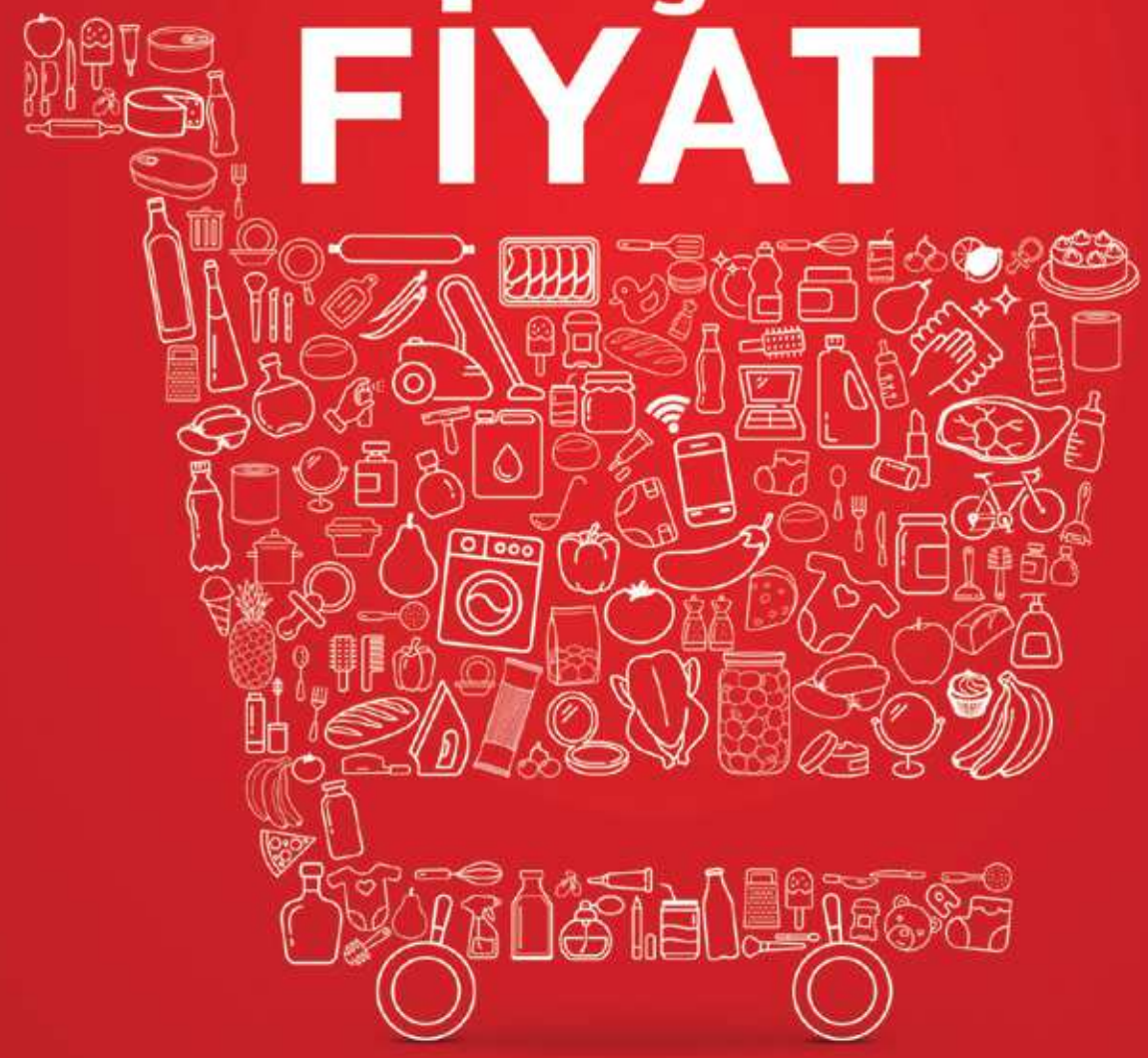
**27 Temmuz**

Kovid-19 salgını önlemleri kapsamında uygulanan kısa çalışma ödeneği ile işten çıkarılmayı önleyen fesih yasağı ve nakdi ücret desteğinde süre iki ay uzatıldı.

**28 Temmuz**

■ Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Strateji ve Bütçe Başkanlığınca hazırlanan "2021 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı" Resmi Gazete'de yayımlandı.

# YÜKSEK KALİTE DÜŞÜK FİYAT



BİM

bimturkiye

www.bim.com.tr

# KRONO-LOJİ

## 2020

## AĞUSTOS




## 21 AĞUSTOS

## KARADENİZ'DE BÜYÜK DOĞALGAZ KEŞFİ

**FATİH SONDAJ GEMİSİ, 20 TEMMUZ 2020 TARİHİNDE BAŞLADIĞI TUNA-1 KUYUSUNDAKİ SONDAJINDA KARADENİZ'DE 320 MİLYAR METREKÜP DOĞALGAZ REZERVİ BULDU.**

**4 Ağustos**

■ lübnan'a ana deniz giriş noktası ve kıt mal ithal etmek için hayati önem taşıyan beyrut limanı'nda büyük bir patlama oldu.

**6 Ağustos**

■ Zynga, türk oyun şirketi rollıc'in yüzde 80 hissesini 168 milyon dolar karşılığında satın aldı.

**10 Ağustos**

■ Lübnan Başbakanı Hassan Diyab, Beyrut Limanı'ndaki şiddetli patlamanın ardından gelen yoğun baskılar üzerine istifa etti.

**11 Ağustos**

■ Kovid-19'a karşı aşıya ilk onayı Rusya verdi.

**13 Ağustos**

■ Türkiye ve Libya arasında Türk firmaların Libya'da yürüttüğü projelerde yaşanan sıkıntıların çözümü ve yarım kalan müteahhitlik projelerinin devamını sağlamak amacıyla mutabakat zaptı imzalandı. Libya'da 16 milyarlık altyapı işi Türkler'in oldu.

**20 Ağustos**

■ Teknoloji devi Apple, 2 trilyon dolarlık piyasa değerine ulaşan ilk ABD'li şirket oldu.

**24 Ağustos**

■ Kuzey Star Tersanesi tarafından Rus FSUE Rosmorport için inşa edilen MarshalRokossovsky isimli Ro-Ro gemisi düzenlenen tören ile denize indirildi.

**28 Ağustos**

■ Japonya Başbakanı ShinzoAbe sağlık sorunları nedeniyle istifa etti.

**31 Ağustos**

■ Esnetilen kısa çalışma ödeneğinden yararlanma süresi 2 ay daha uzatıldı.

# MAKASID Hastanesi Acil Yardım Bekliyor

Kudüslü Müslümanların %80'ine sağlık hizmeti veren Makasıd Hastanesi, ciddi ekonomik darboğazın içerisinde borçlanarak sağlık hizmeti vermeye çalışıyor.



- Tıbbi malzeme yetersiz
- Personel maaş alamıyor

MİRASIMIZ
KUDÜS VE ÇEVRESİNDEKİ OSMANLI MİRASINI KORUMA VE YAŞATMA DERNEĞİ

@mirasimiz

Detaylı Bilgi:
**mirasimiz.org.tr**

# KRONO-LOJİ

## 2020

## EYLÜL



## 27 EYLÜL

## ERMENİSTAN'A YANIT GECİKMEDİ

**DAĞLIK KARABAĞ'I 20 YILI AŞKIN SÜREDİR İŞGALİ ALTINDA BULUNDURAN ERMENİSTAN'IN SALDIRISINI PÜSKÜRTEN AZERBAYCAN İŞGAL ALTINDAKİ 7 KÖYÜ KURTARDI. TEMMUZ AYINDAN BU YANA EN SICAK ÇATIŞMALARIN BAŞLADIĞI BÖLGEDE AZERBAYCAN SAVAŞ İLAN EDERKEN, ERMENİSTAN SEFERBERLİK BAŞLATTI.**

**1 Eylül**

■ ABD Güney Kıbrıs Rum Yönetimine yönelik 33 yıldır uyguladığı silah ambargosunu kaldırdığını duyurdu.

■ Ekonomi 2. çeyrekte yüzde 9.9 küçüldü.

**4 Eylül**

■ Ankara Niğde Otoyolu Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın katılımı ile açıldı. 330 kilometre uzunluğundaki otoyol tek merkezden akıllı sistem ile yönetilecek.

■ Bahreyn ve İsrail ilişkilerin normalleşmesi için barış anlaşması imzaladı.

**5 Eylül**

■ Beyaz Saray'da Kosova ve Sırbistan arasında ekonomik normalleşme anlaşması imzalandı. Kosova İsrail'i tanıma kararı alırken, Sırbistan da büyükelçiliğini Kudüs'e taşıyacağını duyurdu.

**12 Eylül**

■ Kredi derecelendirme kuruluşu Moody's, Türkiye'nin kredi notunu B1'den B2'ye düşürdü.

**15 Eylül**

■ Koç Holding eski başkan vekili, iş kadını Suna Kıraç 79 yaşında hayata veda etti.

**20 Eylül**

■ ABD yönetimi İran ile yapılan nükleer anlaşma kapsamında BM Güvenlik Konseyi'nce kaldırılan yaptırımların yeniden yürürlüğe girdiğini duyurdu.

**29 Eylül**

■ Hazine ve Maliye Bakanı Albayrak üç yıllık yeni ekonomi programını açıkladı. Programın ana teması yeni dengelenme, yeni normal, yeni ekonomi olarak belirlendi. Hedef büyümeyi kısa vadede yüzde 5 üzerine çıkarmak.

# İyilik İçin

Yapacağınız bağışlarla
**binlerce yetimin**
**hayallerini inşa edebilirsiniz.**

**YETİM SPONSORLUK BEDELİ 125₺**



***Azizullah Sadat**

Yaşı : **9**
Doğum Yeri : **Afganistan**
Meslek Hayali : **Öğretmen**

İHH
İNSANİ YARDIM VAKFI

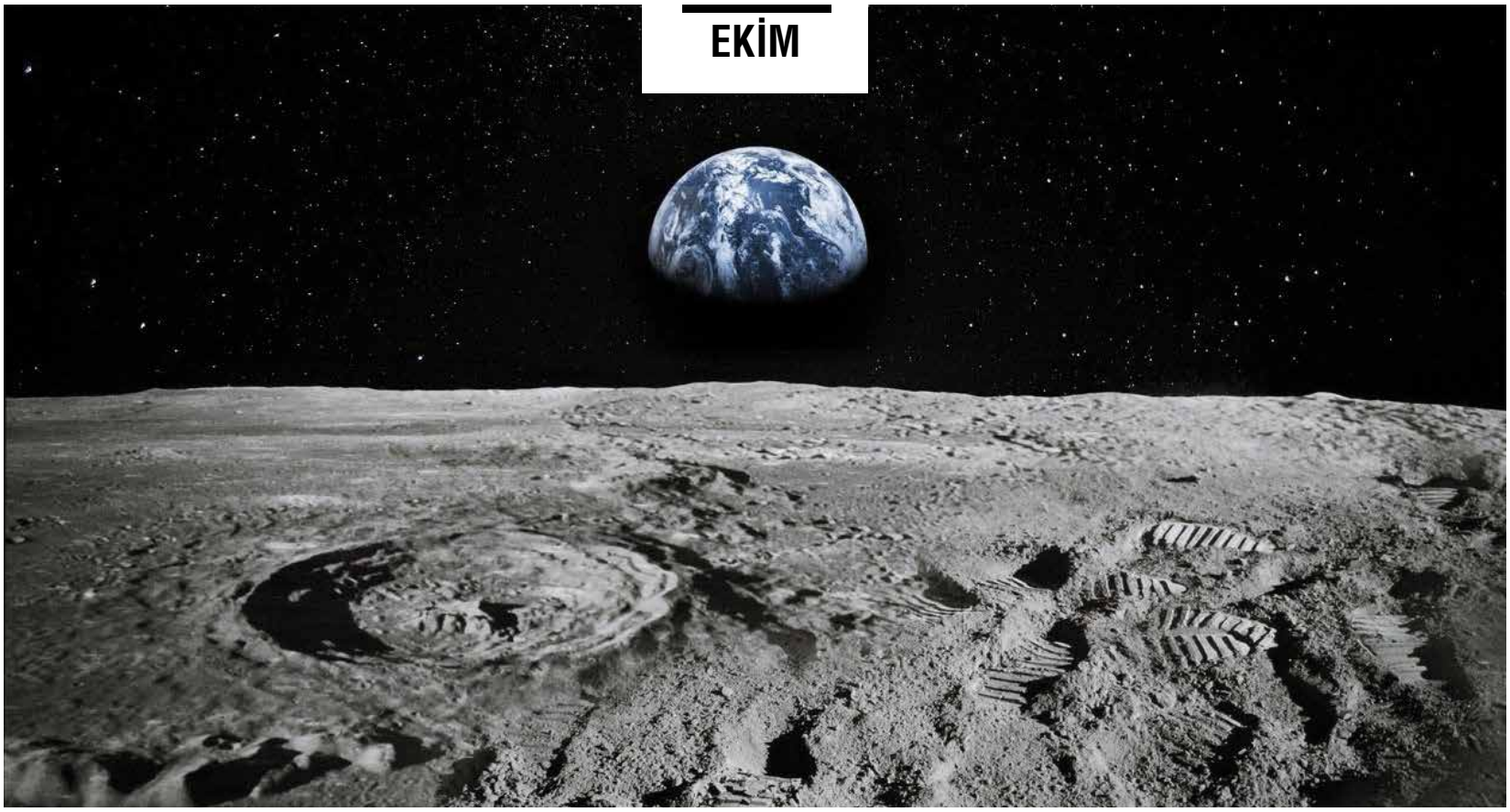
0212 631 21 21 www.ihh.org.tr

*Paylaşılan kişisel veriler temsilidir.

# KRONO-LOJİ

# 2020

## EKİM



## 26 EKİM

## AYDA SU BULUNDU

**NASA, AY YÜZEYİNDE SU BULUNDUĞUNU AÇIKLADI. KONU HAKKINDA TWITTER HESABINDAN PAYLAŞIM YAPAN NASA YÖNETİCİSİ JIM BRIDENSTINE, AY'IN GÜNEŞLİ YÜZEYİNDE, CLAVIUS KRATERİNDE SU BULDUKLARINI DOĞRULADI.**

**2 Ekim**

■ ABD seçimlerine bir ay süre kala ABD Başkanı Trump'ın koronavirüsü testi pozitif çıktı.

**4 Ekim**

■ Ermenistan cephe hattında bulunmayan, Azerbaycan'ın üçüncü büyük kenti Gence'ye füze saldırısı düzenledi.

**8 Ekim**

■ KKTC, 46 yıldır kapalı durumda bulunan Maraş sahilini açtı.

**13 Ekim**

■ Sanayi üretimi ağustosta aylık bazda yüzde 3.4, yıllık bazda 10.4 artış gösterdi.

**17 Ekim**

■ Cumhurbaşkanı Erdoğan Ağustos'ta müjdesini verdiği 320 milyar metreküp doğalgaz rezervi keşfine 85 milyar metreküp daha ilave edildiğini açıkladı.

**18 Ekim**

■ KKTC'de cumhurbaşkanlığı seçiminde ipi Ersin Tatar göğüsledi. Oyların yüzde 51,6'sını alan Tatar, zafer konuşmasında KKTC'nin haklarını sonuna kadar koruyacağı sözünü verdi.

**23 Ekim**

■ Toplam büyüklüğü 500 milyar TL olarak hesaplanan; emlak, gelir, SGK, KDV, MTV, ÖTV, KYK ve cezaları kapsayan hazine alacakları için yapılandırmayı öngören madde Meclis Plan ve Bütçe Komisyonu'nda kabul edildi.

■ Kamu bankaları, KOBİ'lere yönelik 100 bin liraya kadar Mikro İşletmeler Destek Paket'ini hayata geçirdi. KGF teminatlı, 48 aya kadar vade ve yıllık yüzde 11,5 faizle kullandırılacak krediden, cirosu 3 milyon liraya kadar olan firmalar yararlanabilecek.

**30 Ekim**

■ Merkez üssü izmir seferihisar olan 6,9 büyüklüğündeki deprem, izmir bayraklı'da yıkıma yol açtı. Deprem sonucunda 117 vatandaş hayatını kaybetti.

# Y A Z I  K A L I R

**"Ömer Türker'in metafizik ve felsefe tarihi konularındaki birikimini arkasına aldığı ve tamamlanmasını büyük bir heyecan ve merakla beklediğimiz bu eser, ancak büyük filozofların eserleriyle kıyaslanabilecek bir derinliğe sahip."**

**Prof. Dr. Ahmet Ayhan Çitil**

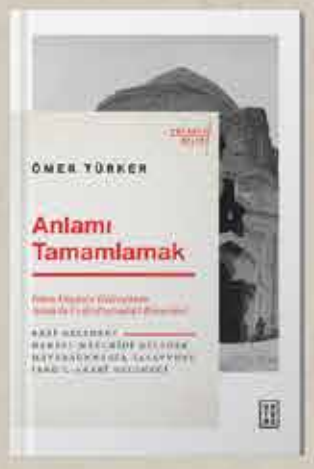



Yazarın diğer eserleri













ketebe.com  ketebe  ketebe  ketebe

KETEBE

# KRONO-LOJİ

## 2020

## KASIM



## 10 KASIM

## YENİ HAZİNE VE MALİYE BAKANI

**HAZİNE VE MALİYE BAKANI BERAT ALBAYRAK'IN SAĞLIK SORUNLARI NEDENİYLE GÖREVDEN AF TALEBİ KABUL EDİLDİ. ALBAYRAK YERİNE GEÇEN İSİM İSE LÜTFİ ELVAN OLDU.**

**3 Kasım**

■ ABDde 59. başkanlık seçiminden Joe Biden zaferle çıktı. 77 yaşındaki demokrat aday, 20 Ocak'ta görevi trump'tan devralacak. 46. ABDbaşkanı olacak Biden, böylece ABD tarihindeki en yaşlı başkan unvanını da alacak.

**6 Kasım**

■ Merkez Bankası Başkanlığına Naci Ağbal atandı.

**12 Kasım**

■ Hazine alacaklarının yapılandırılmasını öngören düzenleme Meclis'te kabul edilerek yürürlüğe girdi.

**13 Kasım**

■ Cumhurbaşkanı Erdoğan, ekonomide ve hukukta yeni bir reform dönemi ile istikrar, büyüme ve istihdam seferberliği başlattıklarını açıkladı.

**15 Kasım**

■ 15 Asya-Pasifik ülkesi, dünyanın en büyük serbest ticaret anlaşması olarak bilinen Bölgesel Kapsamlı Ekonomik Ortaklık anlaşmasını imzaladı.

■ İstanbul Formula 1 tarihine geçti. Mercedes pilotu İngiliz Lewis Hamilton, İstanbul GP'ini kazanarak 7. kez şampiyonluğa uzandı ve Schumacher'in rekorunu egale etti.

**16 Kasım**

■ ABD merkezli Moderna koronavirüsü aşısında yüzde 94,5'lik koruma sağlandığını duyurdu.

**19 Kasım**

■ Para Politikası Kurulu, politika faizini yüzde 15'e çıkardı.

**25 Kasım**

■ Futbolun Arjantinli efsanesi Maradona, 60 yaşında geçirdiği kalp krizi sonucunda hayatını kaybetti.

**27 Kasım**

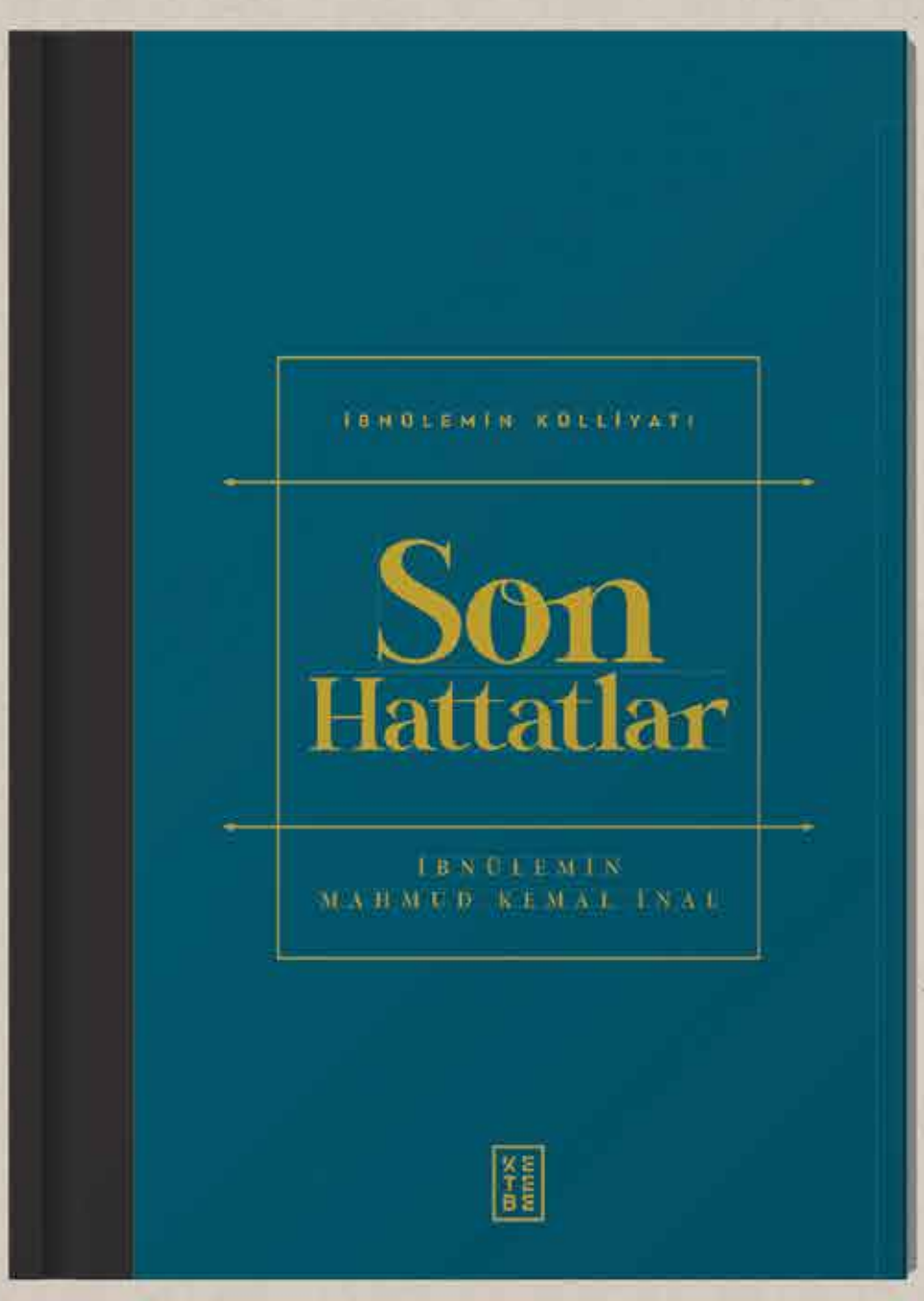
■ Türkiye ve Katar arasında imzalanan anlaşma ile Borsa İstanbul'un yüzde 10'u satıldı.

Y A Z I  K A L I R

## M. Uğur Derman himayesinde yeniden hazırlanan *Son Hattatlar*, koleksiyon baskısıyla raflarda!

*Son Hattatlar* yahut İbnülemin'in verdiği isimle *Kemâlü'l-Hattâtîn*; Gelibolulu Âlî'den ve Müstakimzâde Süleyman Saadeddin Efendi'den devralınan biyografi yazımının son halkasını temsil ediyor. İbnülemin kaynaklardan ulaştığı yahut bizzat tanıştığı hattatların ayrıntılı yaşamöykülerini ve eserlerinden numuneleri bir araya getiriyor. Bu sayede Osmanlı'nın son döneminde yetişmiş hattatların büyük bir kısmı sadece ketebe kaydında bir isim olmaktan kurtuluyor; isimleri, resimleri, hatt-ı destleri İbnülemin'in eserinde hayat buluyor.

*Son Hattatlar*'ın tekrar basımında önceki baskıların maddî koşullar sebebiyle izin vermediği fakat bugün mümkün olan değişiklikler yapılmıştır. Bunlardan en önemlisi hat levhalarının renkli olarak basılması ve siyah beyaz silik hattat fotoğraflarının elle çizilmesidir.










ketebe.com  ketebe  ketebe  ketebe

KETEBE

# KRONOLOJİ

## 2020

## ARALIK



### 8 ARALIK

## İLK AŞI 90 YAŞINDAKİ KADINA

**PFIZER/BIONTECH AŞISININ GENİŞ ÇAPLI KULLANIMINA ONAY VERİLEN İLK ÜLKE OLAN İNGİLTERE'DE AŞILAR YAPILMAYA BAŞLANDI. AŞI İLK OLARAK RİSK GRUBUNDAKİLERE UYGULANDI. BU KAPSAMDA İNGİLTERE'NİN COVENTRY KENTİNDE HASTANEYE KALDIRILAN 90 YAŞINDAKİ MARGARET KEENAN ADINDAKİ BİR KİŞİ SÖZ KONUSU AŞIYI YAPTIRAN İLK HASTA OLDU.**

**1 Aralık**

■ BioNTech, Kovid-19 aşısı için Avrupa İlaç Ajansına "koşullu onay" başvurusu yaptı.

■ Türkiye Varlık Fonu (TVF) ve Katar Yatırım Otoritesi (QIA) arasında, Borsa İstanbul'un yüzde 10'luk payının QIA'ye devrini içeren işlem tamamlandı.

**3 Aralık**

■ Kasım ayı enflasyonu beklentilerin üzerinde geldi. Yıllık enflasyon tüketici fiyatlarında yüzde 14,03, yurt içi üretici fiyatlarında yüzde 23,11 olarak gerçekleşti.

**4 Aralık**

■ Türkiye'den Çin'e ilk ihracat treni yola çıktı. Tren, Marmaray, BTK Demiryolu Hattı üzerinden geçti.

**15 Aralık**

■ Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez, Trans Adriyatik Doğalgaz Boru Hattı'na (TAP) ilk doğalgazın verildiğini açıkladı.

**18 Aralık**

■ BDDK, kredi kartıyla yapılan elektronik eşya, mobilya ve kuyum alışverişlerinde taksit sayılarını düşürdü. Taşıt kredisindeki vade de 48 aydan 36 aya düşürüldü.

**19 Aralık**

■ ABD Başkanı Donald Trump, Çinli şirketleri, denetim standartlarına uymamaları halinde ABD borsalarından çıkarabilecek Yabancı Şirketler Sorumluluk Yasa tasarısını imzaladı.

**21 Aralık**

■ Avrupa Birliği (AB), Fiat Chrysler Automobiles (FCA) ile Peugeot ve Citroen markalarının bağlı bulunduğu PSA'nın birleşmesine onay verdi.

**24 Aralık**

■ Merkez Bankası Para Politikaları Kurulu, 2020'nin son toplantısında politika faizini 200 baz puan artışla yüzde 17'ye çıkardı.




# Türkiye-Arnavutluk dostluğunun yeni nişanesi

**TÜRKİYE'NİN ARNAVUTLUK'TA İNŞA EDECEĞİ 522 DEPREM KONUTUNUN TEMELİ ATILDI. ALBAYRAK İNŞAAT'IN YAPIMINI ÜSTLENDİĞİ PROJENİN TEMEL ATMA TÖRENİNE VİDEO KONFERANS İLE KATILAN CUMHURBAŞKANI ERDOĞAN, "PROJE TÜRKİYE-ARNAVUTLUK İLİŞKİLERİNİN YENİ NİŞANESİ OLACAK" DEDİ.**

Arnavutluk'ta 26 Kasım 2019'da meydana gelen deprem sonrası Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından talimatı verilen deprem konutlarının inşaatı başladı. 522 konut, 37 ticari ünite ve 375 araçlık otoparktan oluşan iki alandaki proje için temel atma töreni düzenlendi. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın da video konferansla bağlandığı törene, Arnavutluk Başbakanı Edi Rama, Türkiye Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum, Arnavutluk Yeniden İnşa Bakanı Arben Ahmetaj, TOKİ Başkanı Ömer Bulut ve Türkiye'nin Tiran Büyükelçisi Murat Ahmet Yörük de katıldı. Temel atma töreninde Albayrak Holding A.Ş Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Albayrak ve Albayrak İnşaat Grubu Sorumlusu Yunus Yılmaz hazır bulundu.

### TESLİM TARİHİ 2021 AĞUSTOS'U

İki ülke arasındaki ilişkilerin önemine vurgu yapan Cumhurbaşkanı Erdoğan, Arnavutluk'un Türkiye'nin Balkanlar'daki yakın dostu ve ortağı olduğuna işaret etti. Kovid-19 salgınına rağmen inşaata başladıklarına vurgu yapan Erdoğan, toplam 522 konutu içeren ve 42 milyon avroya mal olacak projenin Türkiye-Arnavutluk ilişkilerinin yeni nişanesi olacağını kaydetti. Erdoğan, "Bu konutların Arnavutluk halkına ve Laç şehrine hayırlı olmasını diliyorum" diye konuştu. Erdoğan, projenin yüklenicisi Albayrak Holding'in Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Albayrak'a hitaben, 'Sayın Albayrak 2021 Ağustos'ta burayı bitiyoruz değil mi?' ifadelerini kullandı. Ahmet Albayrak, Erdoğan'ın bu cevabına 'Evet' işaretiyle karşılık verip 2021 Ağustos'una kadar projeyi bitireceklerini belirtti. Arnavutluk'ta 21 Eylül ve 26 Kasım 2019 tarihlerinde yaşanan depremlerin sonrasında, TC Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Arnavutluk Yeniden İnşa Devlet Bakanlığı arasında afet sonrası konut yapım alanında iş birliği protokolü imzalanmıştı.

Arnavutluk'taki 6,3 büyüklüğündeki depremde 51 kişi hayatını kaybetmiş, 900'den fazla kişi yaralanmıştı.



YILIN KARESİ

# Yılın özeti bomboş sokaklar



**2020'DE KARANTİNA TEDBİRLERİ İLE EVE KAPANAN DÜNYA, DAHA ÖNCE EŞİ BENZERİ GÖRÜLMEMİŞ ISSIZ MEYDANLAR VE BOŞ SOKAKLARLA YILI GEÇİRDİ. YAZ AYLARINDA ÖNLEMLER GEVŞETİLSE DE GERİYE UZUN YILLAR HAFIZALARDAN SİLİNMEYECEK BU FOTOĞRAFLAR KALDI.**

YILIN KARELERİ



# 2020'den hafızalarımıza kazınan 10 an

ZORLUKLARLA GEÇEN 2020 GERİDE BAZISI ACI VERİCİ, BAZISI UMUT DOLU ÇARPICI GÖRÜNTÜLER BIRAKTI. UZUN YILLAR HAFIZAMIZDAN SİLİNMEYECEK BU FOTOĞRAFLARDAN BAZILARINI SİZLER İÇİN DERLEDİK.

KADRİYE N. TUNÇSİPER

## BİR NEFES İÇİN MİLLİ SEFERBERLİK

1



BAŞAKŞEHİR ŞEHİR HASTANESİ AÇILIŞINA YETİŞTİRİLEN VE SADECE 14 GİBİ KISA BİR SÜREDE ÜRETİLEN 100 YERLİ VANTİLATÖR BASINA TANITILDI. AĞIR HASTALARIN YOĞUN BAKIMDAKİ TEDAVİSİ İÇİN BÜYÜK ÖNEME SAHİP OLAN VENTİLATÖRLER, BAYKAR, ARÇELİK, ASELSAN VE BIOSYS'İN İŞBİRLİĞİ İLE HAYATA GEÇİRİLDİ.

## HER ŞEYE RAĞMEN UMUT VAR

2



30 EKİM'DE TÜRKİYE'Yİ YASA BOĞAN 6,9 ŞİDDETİNDEKİ DEPREM, GERİDE YİNE ACI GÖRÜNTÜLER BIRAKTI. ANCAK HER ŞEYE RAĞMEN UMUDUN OLDUĞUNU GÖSTEREN BU FOTOĞRAF, 55 SAAT SONRA KURTARILAN 3 YAŞINDAKİ ELİF BEBEĞİN ENKAZDAN ÇIKARKEN, KURTARICISINA MİNİK BİR TEŞEKKÜRÜ OLARAK TARİHTEKİ YERİNİ ALDI.

# YILIN KARELERİ

## 3 BEYRUT'U ÖLDÜRDÜLER

**TARİHLER 4 AĞUSTOS'U GÖSTERDİĞİNDE TÜM DÜNYA KAMERALAR TARAFINDAN KAYDEDİLEN VE O GÜNE DEK YAŞANAN EN BÜYÜK PATLAMAYA ŞAHİT OLDU. 200'DEN FAZLA KİŞİYE MEZAR OLAN VE 30 BİN KİŞİNİN EVSİZ KALMASINA NEDEN OLAN PATLAMA, BEYRUT'U YERLE BİR ETTİ. GERİDE İSE FEYRUZ'UN Lİ BEYRUT ŞARKISINDA SÖYLEDİĞİ GİBİ IŞIKLARI SÖNÜK, KAPILARI KAPALI VE AKŞAM VAKTİ BİR BAŞINA BİR ŞEHİR KALDI.**



## 4 ZULMÜN FOTOĞRAFI

**ABD'DE SİYAHİLER YAZ AYLARINDA YENİDEN POLİS ŞİDDETİ NEDENİYLE SOKAKLARA DÖKÜLDÜ. TESLİM OLMASINA RAĞMEN POLİS MÜDAHALESİNDE BOĞULARAK CAN VEREN GEORGE FLOYD İÇİN BAŞLATILAN İSYAN, TÜM ABD VE AVRUPA'YA YAYILDI. FLOYD'A YAPILAN ZULMÜN ARDINDAN YENİDEN BAŞLATILAN SİYAHLARIN HAYATI DEĞERLİDİR HAREKETİ, 2013 YILINDA ORTAYA ÇIKMIŞTI.**



## İKLİM KRİZİNİN EN NET GÖRÜNTÜSÜ

5



**OCAK AYINDA EN ŞİDDETLİ DÖNEMİNİ YAŞAYAN VE 6,3 MİLYON HEKTAR ORMANIN KÜL OLDUĞU AVUSTRALYA YANGINI, SADECE İNSANLAR DEĞİL TÜM CANLILAR İÇİN KABUSU YAŞATTI. İKLİM KRİZİ NEDENİYLE YAĞIŞLARIN YIL BOYU DÜŞÜK SEYRETTİĞİ BÖLGEDE HAVA KİRLİLİĞİ DE EN ÜST SEVİYELERE ÇIKTI.**

## ABD BAŞKANINI SEÇTİ

6



**GEÇTİĞİMİZ KASIM AYINDA SANDIK BAŞINA GİDEN ABD, SALGINA RAĞMEN SON 120 YILIN EN GENİŞ KATILIMLI SEÇİMİNİ YAŞADI. BU DURUM OY VERİN ÇAĞRILARININ İŞE YARADIĞINI GÖSTERİRKEN, MEKTUPLA OY VERME KONUSUNDA TARTIŞMALAR İSE BİR KERE DAHA ABD KAMUOYUNU İŞGAL ETTİ.**

# YILIN KARELERİ

## 7

## İSTANBUL'DA FORMULA 1 RÜZGARI

**9 YIL SONRA İSTANBUL'DA GERÇEKLEŞTİRİLEN FORMULA 1 TARİHE GEÇTİ. LEWIS HAMILTON'UN 7. ŞAMPİYONLUĞA ULAŞMASI İLE SCHUMACHER'İN REKORUNA ORTAK OLDUĞU TÜRKİYE GRAND PRIX'SİNİN TANITIM ÇEKİMLERİ DE GÖZ ALICI GÖRÜNTÜLERE SAHNE OLDU.**




## 8

## SÜLEYMANİ'NİN CENAZESİNDE İZDİHAM

**YILIN BAŞINDA ABD'NİN BAĞDAT'TA DÜZENLEDİĞİ HAVA SALDIRISINDA HAYATINI KAYBEDEN İRANLI KOMUTAN KASIM SÜLEYMANİ'NİN CENAZESİNDE YAŞANAN İZDİHAM, 50'DEN FAZLA KİŞİNİN HAYATINI KAYBETMESİNE YOL AÇTI. TAHRAN'DA GERÇEKLEŞTİRİLEN VE MİLYONLARCA İRANLI'NIN KATILDIĞI TÖRENDE ABD'YE YÖNELİK İNTİKAM YEMİNLERİ EDİLDİ.**



# 9

## FATİH SONDAJ GEMİSİ TARİHE GEÇTİ




**SAKARYA SAHASI TUNA-1 BÖLGESİNDE 320 MİLYAR METREKÜP DOĞALGAZ REZERVİ KEŞFİ TÜM TÜRKİYE'DE SEVİNÇLE KARŞILANDI. MAYIS AYINDA CUMHURBAŞKANI ERDOĞAN TARAFINDAN YOLCU EDİLEN GEMİ, DOĞALGAZ KEŞFİ YAPAN İLK MİLLİ SONDAJ GEMİSİ OLARAK TARİHE ADINI YAZDIRDI.**

# 10

## DÜNYA LİDERLERİ TELEKONFERANSTA




**PANDEMİ NEDENİYLE DİJİTALE KAYAN TOPLANTILAR DEVLET ZİRVELERİ İÇİN DE GEÇERLİ OLDU. YIL BOYUNCA UZAKTAN GERÇEKLEŞTİRİLEN TOPLANTILAR İLGİNÇ GÖRÜNTÜLERE SAHNE OLURKEN, CAMP DAVID'DE YAPILMASI GEREKEN G7 TOPLANTISI DA İPTAL EDİLDİ.**

# YILIN RAKAMLARI

DUYGU BULKAN

## 2020'DE GÜNDEM BELİRLEYEN RAKAMLAR

Geçtiğimiz yıl Türkiye'de ve dünyada, gündeme damga vuran pek çok olay yaşandı. Bu olayların nasıl bir etki yarattığını daha iyi görmek açısından bazı rakamlar çok şey ifade ediyor. Biten yılı bir de rakamlar üzerinden yeniden hatırlayalım.

**73**

MİLYON

**YIL SONU İTİBARİYLE KORONA VİRÜS VAKA SAYISI**

Kovid-19 verilerinin derlendiği Worldometers internet sitesine göre, Çin'in Vuhan kentinde ortaya çıkan ve dünya geneline yayılan salgında tespit edilen toplam vaka sayısı 73 milyon 79 bin 242'ye yükseldi. ABD, 16 milyon 870 bin ile en fazla vaka sayısına sahip ülke konumunda bulunuyor.

**23**

DOLAR

**PETROL FİYATININ GERİLEDİĞİ SEVİYE**

OPEC'in üretim kesintisini sürdürme noktasında anlaşamaya varamaması sonrası petrol fiyatları çakıldı. Dünya genelinde en yaygın kullanılan Brent türü ham petrolün varil fiyatı, 23 dolar ile Kasım 2002'den bu yanaki en düşük seviyeye geriledi.



# 31.5

MİLYAR METREKÜP

## TÜRK AKIM BORU HATTININ YILLIK DOĞALGAZ TAŞIMA KAPASİTESİ

2014'yılından bu yana çalışmaları süren, Rusya'nın doğal gazını Türkiye'ye ve Türkiye üzerinden Avrupa'ya iletecek TürkAkım doğal gaz boru hattı açıldı. Rusya Devlet Başkanı Putin ve Türkiye Cumhurbaşkanı Erdoğan, TürkAkım boru hattının açılışında birlikte kürsüye çıktı. Boru hattının yıllık doğalgaz taşıma kapasitesi 31.5 milyar metreküp.

# 10

MİLYON HEKTAR

## AVUSTRALYA'DAKİ YANGINLARIN KÜL ETTİĞİ ALAN

Avustralya'da yangın sezonunun başlamasından bu yana orman ve çayırlık alanlarda etkili olan ve zaman zaman yerleşim alanlarına da sıçrayan yangınlarda 10 milyon hektara yakın alan kül oldu. 25 kişi hayatını kaybetti. 480 milyon civarında hayvan telef oldu.

# 1.8

MİLYAR DOLAR

## PEAK GAMES'İN SATIŞ FİYATI

İstanbul merkezli mobil oyun şirketi Peak Games, 1,8 milyar dolara ABD'li oyun devi Zynga'ya satıldı. Peak Games 2010'da Sigar Şahin tarafından kurulmuş, zaman içinde oyunları 193 ülkede indirilen bir şirkete dönüşmüştü

# 26

MİLYON

## ABD'DE GEORGE FLOYD GÖSTERİLERİNE KATILAN KİŞİ SAYISI

ABD'de polis şiddeti sonucu hayatını kaybeden siyahi Amerikalı George Floyd için başlayan gösterilere 15 ila 26 milyon arasında kişi katıldı. Ülke genelinde toplam 4 bin 700'den fazla protesto düzenlendi.





# 8

TL

## DOLAR 8 LİRAYI AŞARAK REKOR KIRDI

Dolar/TL, en yüksek, 26 Ekim 2020 tarihi saat 09.50 itibarıyla önceki kapanışın yüzde 0,7 üzerinde 8,0230'dan işlem gördü.

# 2

TRİLYON DOLAR

## APPLE'IN DEĞERİ SINIRLARI AŞIYOR

ABD merkezli teknoloji şirketi Apple, tarihte 2 trilyon dolarlık değere ulaşan ilk ABD'li şirket oldu. Apple'in borsada işlem gören hisselerinin 467.77 dolara çıkması ile şirketin değeri 2 trilyon dolara yükseldi. Piyasa değeri ilk kez 2 Ağustos 2018'de 1 trilyon doları bulan Apple, Aralık 2019'da Suudi petrol devi Aramco'nun 1,7 trilyon dolarlık piyasa değeriyle halka arz edilmesinin ardından "dünyanın en değerli şirketi" unvanını kaybetmişti. Şirket bu unvanı 2020'de geri aldı.

# YILIN RAKAMLARI

## 91.7

MİLYAR TL

### 2020'NİN İLK 6 AYINDA ULAŞILAN E-TİCARET HACMİ

Türkiye'de 2020'nin ilk 6 ayında e-ticaret hacmi, geçen yıla göre yüzde 64 artarak 91,7 milyar TL oldu.

## 320

MİLYAR METREKÜP

### KARADENİZ'DE KEŞFEDİLEN DOĞALGAZ REZERVİ

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Karadeniz'deki sondajda 320 milyar metreküp doğal gaz rezervinin keşfedildiğini belirterek, "Yani bu ilk kuyuda bulunan rezerv, çok daha zengin bir kaynağın bir parçasıdır. İnşallah devamı da en kısa sürede gelecek." dedi.




## 24

MİLYAR DOLAR

### AMAZON ŞİRKETİNİN PATRONU JEFF BEZOS SERVETİNE KATTIĞI RAKAM

Koronavirüs salgını nedeniyle internet üzerinden alışverişlerde yaşanan patlama Amazon'un hisselerinin iyice değerlenmesiyle, kurucusu ve patronu Jeff Bezos'un servetine 24 milyar dolar daha kattı.



## 928.5

MİLYON

### INSTAGRAM AKTİF KULLANICI SAYISI

Dünya genelinde toplam internet kullanıcı sayısı 4,54 milyara ulaşırken, Instagram'a giriş yapan kişi sayısının 928,5 milyon olduğu kaydedildi. Uygulamayı kullanan kişiler cinsiyet bakımından incelendiğinde ise yüzde 50,9 ile kadınların çok az bir farkla önde olduğu görüldü.



## 28 BİN 365

DOLAR

### BITCOIN'İN ULAŞTIĞI SON ZİRVE

Dünya genelindeki Covid-19 salgını sebebiyle finansal piyasalar olumsuz etkilenirken Bitcoin, 2020 senesini büyük bir yükselişle geçirdi. Dünyanın en büyük kripto para birimi olan Bitcoin, Aralık sonu itibariyle tüm zamanların rekorunu kırarak 28 bin 365 dolara ulaşmış durumda.

## 272

TRİLYON DOLAR

### KÜRESEL BORCUN ULAŞTIĞI SEVİYE

Uluslararası Finans Enstitüsünün (IIF) yayınladığı "Küresel Borç Monitörü" raporuna göre, yılın üç çeyreğinde küresel borç tutarı 15 trilyon dolar artarak 272 trilyon doların üzerine yükseldi.




# 2021 yılı asgari ücreti belirlendi

**İŞÇİ, İŞVEREN VE HÜKÜMET TEMSİLCİLERİNDEN OLUŞAN ASGARİ ÜCRET TESPİT KOMİSYONU, 2021'DE GEÇERLİ OLACAK ASGARİ ÜCRETİ, DÖRDÜNCÜ VE SON TOPLANTIDA BELİRLEDİ. ASGARİ ÜCRET 2021 YILI İÇİN NET 2 BİN 825 LİRA 90 KURUŞ OLDU**

1 Ocak 2021 tarihinden itibaren geçerli olacak asgari ücret, brüt 3.577 lira 50 kuruş, net 2.825 lira 90 kuruş olarak belirlendi.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk asgari ücretin geçen yıla göre 500 lira arttığını, yüzde 21,56 oranında yükseltildiğini söyledi.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın ev sahipliğinde işçi, işveren ve hükümet temsilcilerinden oluşan Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nun son toplantısında asgari ücret belirlendi.

Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nda hükümet ve işveren heyetlerinin oy çokluğuyla yeni rakam brüt 3 bin 577 lira 50 kuruş, net 2 bin 825 lira 90 kuruş olarak belirlendi.

Brüt asgari ücretin 500 lira 85 kuruşunu SGK primi, 187 lira 82 kuruşunu gelir vergisi, 27 lira 15 kuruşunu damga vergisi, 35 lira 78 kuruşunu işsizlik sigortası primi işçi payı oluşturacak.

## ASGARİ ÜCRET NASIL BELİRLENİYOR?

Asgari ücreti, yasa gereği 5'er işçi, işveren ve hükümet temsilcisi olmak üzere 15 kişiden oluşan Asgari Ücret Tespit Komisyonu belirliyor. Komisyon, yeni asgari ücreti belirleme çalışmaları kapsamında dört kez toplanıyor.

## 7 MİLYON ÇALIŞANIN ÜCRETİNİ ETKİLİYOR

Asgari ücret yaklaşık 7 milyon çalışanın geçim ücreti olmasının yanında, mevzuattaki birçok düzenlemede ölçü olarak kabul edilmesi bakımından da her vatandaşı yakından ilgilendiriyor.

Başta işsizlik ödeneği olmak üzere, asgari geçim indirimi, kıdem ve ihbar tazminatları, genel sağlık sigortası primi, geçici iş göremezlik ödeneği, SGK prim borçlanmaları ve idari para cezalarının da aralarında olduğu birçok kalem yeni asgari ücretteki değişimden etkilenecek.

YILIN SÖZLERİ

KADRİYE N. TUNÇSİPER

# Yıla damgasını vuran sözler

**KUŞKUSUZ BU YIL, SÜREKLİ OLARAK KORONA VİRÜSÜ SALGINI HAKKINDA KONUŞTUK. AMA BİRÇOK ÖNEMLİ İSİM, OLDUKÇA DİKKAT ÇEKİCİ İFADELER İLE SALGIN GÜNDEMİNDE DE ÖNE ÇIKMAYI BAŞARDI. İŞTE 2020'DE ÖNE ÇIKAN VE KAYITLARA GEÇEN TARİHİ SÖZLERDEN BAZILARI…**



KENDİMİZİ BAŞKA YERLERDE DEĞİL, AVRUPA'DA GÖRÜYOR, GELECEĞİMİZİ AVRUPA İLE BİRLİKTE KURMAYI TASAVVUR EDİYORUZ

**Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Avrupa Birliği ile ilişkilerin sürdürüleceğini belirttiği ifadesi**



AŞI ZORUNLU OLMAYACAK AMA İKNA ETMEK İÇİN ÇALIŞACAĞIZ… BEN DE SAĞLIK ÇALIŞANLARIYLA BERABER İLK OLANLARDAN OLACAĞIM

**Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın aşılama ile ilgili açıklaması**

ÖLEN KİŞİLER RAKAM DEĞİL. ANNELER, BABALAR, İNSANLARIMIZ…

**Almanya Başbakanı A. Merkel'in salgın ile ilgili sözleri**

G7'NİN, DÜNYADA OLUP BİTENLERİ OKUYAMADIĞINI VE DÜZGÜN BİR ŞEKİLDE TEMSİL ETTİĞİNİ HİSSETMİYORUM. BU GRUP, MİADINI DOLDURDU

**Trump'ın G7'ye yeni ülkelerin de katılması gerektiğini ifade ederken kullandığı ifadeler.**



TÜRKİYE ÇOK ÖNEMLİ BİR NATO MÜTTEFİKİDİR. BU ÜYELİĞİN ÖNEMİNİ ANLAMAK ZORUNDAYIZ.

**NATO Genel Sekreteri Stoltenberg'in Davos'taki açıklaması**

DAĞLIK KARABAĞ'DA TARİHİN İLK SİHA SAVAŞI YAŞANDI. SİHA'LAR BOMBARDIMANLARLA SAVAŞIN SEYRİNİ DEĞİŞTİRDİ.

**Almanya Savunma Bakanı Kramp-Karrenbauer'in Bayraktar ile ilgili yorumu**



YASALARIMIZIN VE KADERİMİZİN KONTROLÜNÜ GERİ ALDIK

**İngiltere Başbakanı Boris Johnson'ın sancılı bir süreç ardından tamamlanan AB ile anlaşma sonrasında söylediği sözler**

PANDEMİ ASIL KRİZ İÇİN BİR SINAVDAN İBARET

**Ünlü sosyolog Slavoj Žižek'in korona virüsü salgını ile ilgili açıklaması**

TÜRKİYE İÇİN YETERLİ DOZ DEPOLADIK. AŞILARIN NAKLİYATINDA SORUN OLACAĞINI DÜŞÜNMÜYORUM

**BioNTech kurucusu Uğur Şahin'in aşıların Türkiye'ye nakli ile ilgili açıklaması**

GAZİ MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ÜN DEDİĞİ GİBİ, AZERBAYCAN'IN SEVİNCİ BİZİM SEVİNCİMİZ, KEDERİ BİZİM KEDERİMİZDİR

**Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Azerbaycan'ın zafer kutlamalarında söylediği sözler**

YILIN OLAYLARI

# Türkiye'yi etkileyen 10 olay

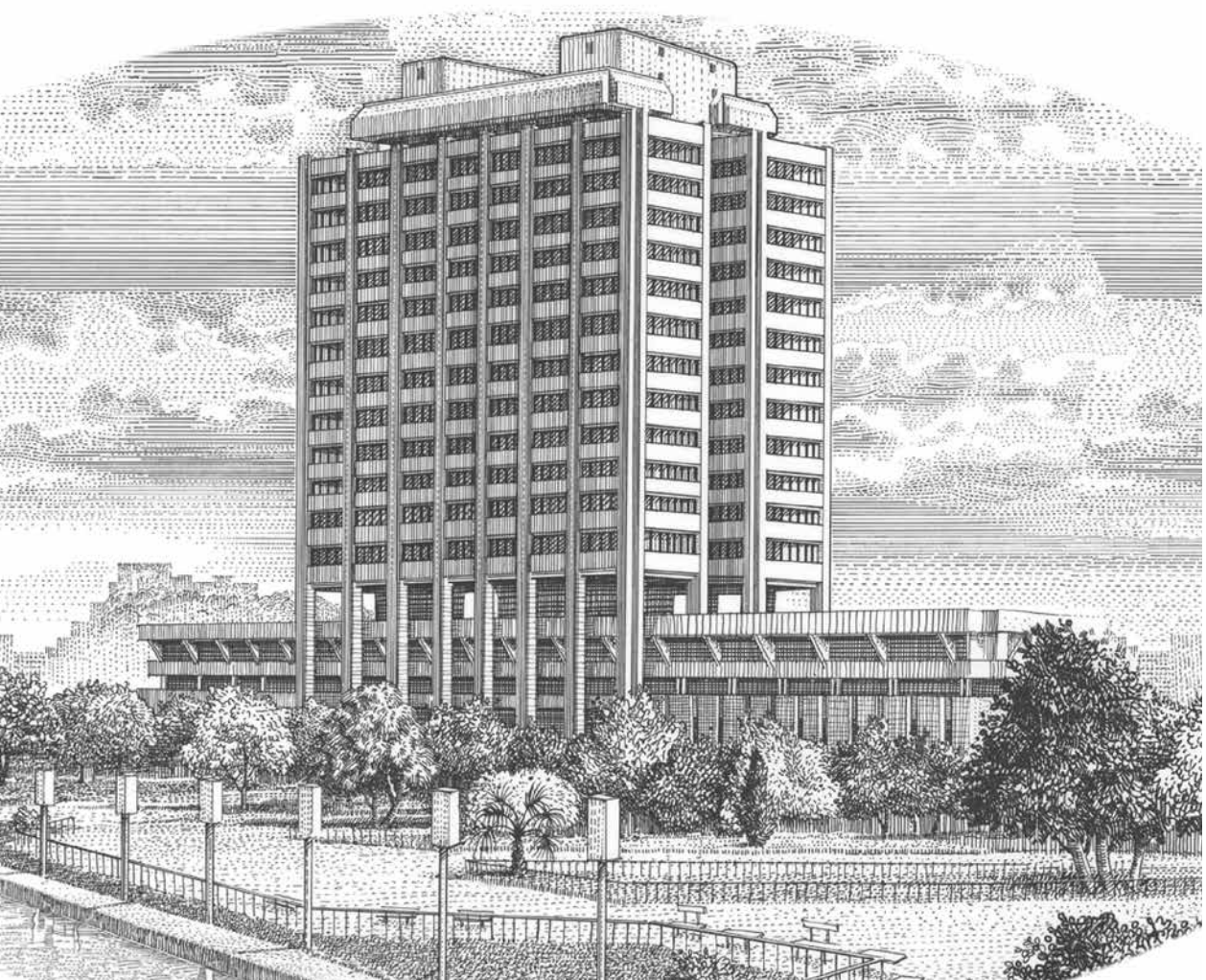
**FELAKET YILI 2020' GERİDE KALIYOR: KOVİD-19 SALGINI, DEPREMLER, SAVAŞLAR, DİPLOMATİK KRİZLER... TÜRKİYE İLK KOVİD-19 VAKASIYLA DÜNYADA PANDEMİNİN İLAN EDİLDİĞİ 11 MART GÜNÜ TANIŞTI. SONRASINDA KARANTİNALAR, ÖNLEMLER VE MASKELİ HAYAT GELDİ. ÖLÜMÜN GÖLGESİNDE SAĞLIK ORDUSUNUN OLAĞANÜSTÜ MÜCADELESİ, TARİHE YAZILDI. BAHAR KALKANI, EKONOMİ YÖNETİMİNDEKİ DEĞİŞİM, ELAZIĞ VE İZMİR DEPREMLERİ İLE VAN'DAKİ ÇIĞ YILA DAMGASINI VURAN OLAYLARDAN OLDU. BU OLUMSUZLUKLAR ARASINDA TÜRKİYE, UNİCORN KAVRAMIYLA TANIŞTI. 1 MİLYAR DOLARIN ÜZERİNDE DEĞERLEME ALAN PEAK GAMES, GİRİŞİMCİ GENÇLİĞİ HEYECANLANDIRDI. TÜRKİYE MUHTEMELEN YAKIN GELECEKTE YENİ BAŞARI ÖYKÜLERİNİ YAZACAK.**



# 1 REFORM DÖNEMİNE HAZIRLIK

Son yıllarda dünyada olduğu gibi Türkiye'de de ekonomi olağanüstü bir hareketlilik yaşadı. Hareketlilik ekonomi yönetimi de oldu. Kasım ayının başında, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Murat Uysal görevden alınarak yerine eski Maliye Bakanı Naci Ağbal getirildi. Aynı tarihte Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak da görevinden affını istedi. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Hazine ve Maliye Bakanlığı'na TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı Lütfi Elvan'ı atadı. Sonrasında bir dizi karar peşinden geldi. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 'ekonomi ve hukuk' alanındaki reformlara işaret etti. Başta yabancı yatırımlar olmak üzere, genel olarak yatırım ortamının iyileştirilmesi amacıyla yargı alanında atılması gereken adımlar için iş dünyası ve STK'lar ile değerlendirme yapmak amacıyla Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan ile Adalet Bakanı Abdulhamit Gül bir araya geldi. Bakanlar, Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği (TÜSİAD) yönetim kurulu üyeleri ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) temsilcileriyle görüşmeler yaptılar. MÜSİAD, DEİK, TİM ve benzeri STK'larla bilgilendirme toplantıları yapılacak. Yapılacak çalışmaları Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan, TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu'nda, Bakanlığın 2021 yılı bütçesine ilişkin milletvekillerinin sorularını yanıtlarken verdi. Elvan, "Makro ekonomik istikrarı sağlamak, finansal istikrarı sağlamak ve fiyat istikrarı konusuna çok önem veriyoruz. Bizim yol haritamızın genel çerçevesini bunlar oluşturuyor" dedi. Elvan, kalkınma ve ekonomi ile hukuk arasındaki ilişkiye de önem verdiklerini söyledi.

**TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI YENİ BAŞKAN NACİ AĞBAL YÖNETİMİNDE İLK TOPLANTIYI GERÇEKLEŞTİRDİ. MB, POLİTİKA FAİZİNİ YÜZDE 4,75 ARTIRARAK YÜZDE 15'E YÜKSELTTİ**



Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası yeni başkan Naci Ağbal da yönetiminde ilk toplantıyı gerçekleştirdi. MB, politika faizini yüzde 4,75 artırarak yüzde 15'e yükseltti.

MB, 2021 yılında Para ve Kur Politikası sunumu, 16 Aralık tarihinde gerçekleştirdi. MB Başkanı Naci Ağbal, sunumunda enflasyonla kararlı mücadele vurgusu yaptı, "Kur ve emtia fiyatları enflasyon için risk oluşturuyor. Enflasyona ilişkin yukarı yönlü riskler 2021 yılında para politikasının sıkı ve kararlı bir duruş sergilemesini zorunlu kılmaktadır. Gerekirse parasal duruşumuzu daha da sıkılaştıracağız. Enflasyonun düşüşüyle ters dolarizasyonun başlayacağını düşünüyoruz" dedi.

2020'nin bir önemli ekonomik aktivitesi de 2021-2023 dönemi Yeni Ekonomi Programı'nın (YEP) açıklanması oldu. Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, programın ana temalarının "Yeni Dengelenme", "Yeni Normal" ve "Yeni Ekonomi" olarak belirlendiğini söyledi.

# YILIN OLAYLARI



## 2 / YERLİ OTOMOBİLİN ÜRETİLECEĞİ FABRİKANIN TEMELİ ATILDI

**TOGG FABRİKASINDA DOĞRUDAN 5 BİN KİŞİ İSTİHDAM EDİLECEKKEN, DOLAYLI OLARAK 20 BİN KİŞİ ÇALIŞACAK. FABRİKADAN İLK YERLİ OTOMOBİL İSE 2022 YILINDA BANTLARDAN İNECEK**

Türkiye'nin Otomobili TOGG'un üretileceği fabrikanın temeli, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın katıldığı törenle Bursa Gemlik'te atıldı. Cumhurbaşkanı Erdoğan, 'Türkiye'nin Otomobili'nin üretileceği TOGG Mühendislik, Tasarım ve Üretim Tesisleri İnşaatına Başlama Töreni'nde açıklamalarda bulundu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan temel atma töreniyle ilgili şunları söyledi: "Bugün inşaatına başlayacağımız sadece bir fabrika değildir. Burası insanların zihnindeki fabrika algısını kökten değiştirecek; içinde farklı tesislerinin olduğu devasa bir üretim kompleksidir. Milli otomobillerimizin üretim öncesinden sonrasına kadarki tüm süreçlerini buradan idare edeceğiz. Yani TOGG tarafından üretilecek tüm otomobillerin AR-GE'si ve tasarımı burada yapılacak, seri üretime yine burada geçilecek."

22 milyar lira bütçeyle vurulacak kazmanın ardından süreç iki yılda tamamlanacak. TOGG fabrikasında doğrudan 5 bin kişi istihdam edilecekken, dolaylı olarak 20 bin kişi çalışacak. Fabrikadan ilk yerli otomobil ise 2022 yılında bantlardan inecek. Planlama doğrultusunda ilerleyen fabrikanın kaba inşaatı 12 ay sürecek. Sonrasında ise teknolojik donatılar yerleştirilecek.

Yıllık ortalama 175 bin adetlik üretim kapasitesine ulaşacak fabrikada, 2032 yılına kadar 1 milyon araç üretilmesi hedefleniyor. Akıllı fabrika konseptinde olacak TOGG yerleşkesinde iki binadan oluşacak ve lale figürlü bir tasarıma sahip olacak. Fabrika Türk mobilite sisteminin çekirdek üssünü oluşturacak. İlk üretilecek model ise Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın da tanıttığı C-SUV modeli olacak.



# 3 ELAZIĞ VE İZMİR DEPREMLERİ TÜRKİYE'Yİ SARSTI

Felaket yılı 2020 geride kalıyor. Hiç kuşku yok ki 2020 yılında doğal afetler de etkili oldu. Dünya üzerinde 6,5 üzerinde 22 deprem meydana geldi. Elazığ ve İzmir depremleri bir kenarda tutulursa, dünya üzerindeki tüm depremlerde 13 kişi hayatını kaybetti. Türkiye dışındaki 7 farklı ülkede gerçekleşen 6.5 ile 6.9 arasındaki 12 depremde ise sadece 2 kişi yaşamını yitirdi.

2020 yılında tüm dünyada gerçekleşen depremler içinde en çok can kaybının yaşandığı iki deprem ise Türkiye'de gerçekleşti.



**BAKANLIK TARAFINDAN DEPREMZEDELERİN KALICI KONUTLARA KAVUŞMASI İÇİN ELAZIĞ'DA 19 BİN 800, MALATYA'DA DA 7 BİNE YAKIN BAĞIMSIZ BÖLÜME İLİŞKİN ÇALIŞMA YÜRÜTÜLDÜ.**



24 Ocak'ta, Elazığ'ın Sivrice İlçesi'nde meydana gelen 6,8 büyüklüğündeki deprem meydana geldi. Depremde 41 kişi hayatını kaybetti, binden fazla kişi yaralandı. Elazığ Depremi'nde 45 kişi enkaz altından kurtarıldı. Cumhurbaşkanlığı, bakanlıklar ve AFAD iş birliği ile bölgeye 126 milyon 500 bin lira nakdi yardım gönderildi. AFAD Başkanlığı, Elazığ'da 2 bin 47, Malatya'da 1770 olmak üzere 3 bin 817 kişiye 26 milyon 524 bin lira kiracı ve ev sahibi yardımı yaptı. Bakanlık tarafından depremzedelerin kalıcı konutlara kavuşması için Elazığ'da 19 bin 800, Malatya'da da 7 bine yakın bağımsız bölüme ilişkin çalışma yürütüldü.

116 kişinin hayatına malolan İzmir'deki deprem ise 30 Ekim tarihinde meydana geldi. Merkez üssü Yunanistan'ın Sisam Adası açıkları olan depremin büyüklüğü, İçişleri Bakanlığı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) tarafından 6,6 olarak açıklandı. Deprem, Bayraklı İlçesi'nde yıkımlara neden oldu.

Sağlık Afet Koordinasyon Merkezi (SAKOM), depremde 116 kişi hayatını kaybettiğini 1034 kişiden yaralandığını açıkladı. İzmir'de büyük yaralar açan bu deprem 2020 yılında yeryüzünde meydana gelen depremler arasında en ölümcül deprem olarak kayıtlara geçti. Depremin yaralarını sarmak için tüm kuruluşlar harekete geçti, "Birlikten İzmir Doğar" yardım kampanyası düzenlendi. Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum, İzmir'in tarihinin en büyük kentsel dönüşüm sürecini başlattıklarını söyledi. Bir yıl içinde teslim edilecek 6 bin 84 konutun inşaatına başlandı.

23 Şubat 2020 tarihinde merkez üssü İran'ın Batı Azerbaycan Eyaleti'nin Hoy şehri olan 5,8 ve 5,9 şiddetinde iki deprem meydana geldi. Bu depremler sonucunda Türkiye'de 10 kişi hayatını kaybetti, 50 kişi ise yaralandı.

YILIN OLAYLARI



# 4 VAN'DA ÇIĞ FACİASI

**ARALARINDA ÇALIŞMALAR İÇİN AFET VE ACİL DURUM YÖNETİMİ BAŞKANLIĞI (AFAD) VE UMKE'YE BAĞLI EKİPLERİN DE OLDUĞU YAKLAŞIK 350 GÖREVLİ GÖNDERİLDİ. ANCAK ARAMA ÇALIŞMALARINA KATILAN JANDARMA, AFAD, UMKE, DİĞER EKİPLER VE DESTEK VEREN VATANDAŞLARIN ÜZERİNE İKİNCİ ÇIĞ DÜŞTÜ.**

Yolunun sürekli kapanması nedeniyle adeta dünyayla bağlantısı kesilen ve halk arasında '9. Gezegen' olarak adlandırılan Van'ın Bahçesaray ilçesi, son yılların en çetin kışını geride bıraktı. Yüksek dağların yamaçlarından geçen ve yoğun kar nedeniyle karla kaplanan Van-Bahçesaray kara yolunun 33. kilometresinde 3 bin rakımlı Karabet geçidinde 4 Şubat 2020 tarihinde bir minibüsün üzerine çığ düştü. Minibüste bulunanları kurtarmak için ekipler hemen harekete geçti. Araçtaki 7 kişi sağ olarak çığın altından çıkarılırken 5 kişi yaşamını yitirdi.

İlk çığın ardından 5 Şubat 2020 günü minibüste olduğu sanılan 2 kişiyi kurtarma çalışmaları devam etti. Aralarında çalışmalar için Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) ve UMKE'ye bağlı ekiplerin de olduğu yaklaşık 350 görevli gönderildi. Ancak arama çalışmalarına katılan Jandarma, AFAD, UMKE, diğer ekipler ve destek veren vatandaşların üzerine ikinci çığ düştü. İkinci çığın düşmesi sonucu yaşamını yitirenlerin sayısı 2 günde toplam 41'e yükseldi.

Yüksek dağların yamaçlarından geçen Van-Bahçesaray kara yolunda geçtiğimiz yıl çığ düşmesi sonucu 42 kişi yaşamını yitirmişti. Bu yıl benzer facialarının yaşanmaması için mevsimin ilk karının düşmesiyle karla mücadele çalışmaları da başladı. Van- Bahçesaray kara yolu, başka can kayıplarını önlemek ve trafikte güvenliği sağlamak amacıyla en küçük risk durumunda bile ulaşıma kapatılacak.






# 5 TÜRKİYE'DE İLK KORONA VİRÜS VAKASI TESPİT EDİLDİ



Korona virüsünün yol açtığı salgın ilk olarak 1 Aralık 2019 tarihinde Çin'in Hubei bölgesinin Wuhan kentinde ortaya çıktı. Küresel çapta hızla yayılan virüs zamanla tüm dünyayı etkisi altına aldı ve Dünya Sağlık Örgütü'nün pandemi ilanına neden oldu. Türkiye'de Sağlık Bakanlığı ve diğer bakanlıklar çeşitli önlemler aldı ve bu sayede yeni tip korona virüsünün ülkeye gelişi geciktirilmiş oldu. Mart ayında yaptığı basın toplantısında Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, Çin'in Wuhan kentinde üç aydan uzun süre önce ortaya çıkan yeni tip korona virüsün başka pek çok ülkeye 1-2 hafta içinde bulaşmasına, ardından çok hızlı bir küresel yayılım göstermesine rağmen, Türkiye'nin süreçte büyük bir başarı gösterdiğini söyledi. Sağlık Bakanı, küresel salgınların kaçınılmaz tarafları olduğuna dikkat çekti ve 11 Mart 2020 tarihinde Türkiye'de ilk korona virüs vakasının tespit edildiğini açıkladı.

Fahrettin Koca, korona virüs tespit edilen kişinin karantinaya alındığını, yakınındakilerin ise gözetimde olduğunu belirtti. Sağlık Bakanı Koca, Türkiye'de görülen ilk vaka hakkında "İnsanların ülkeden ülkeye her an hareket halinde olduğu bir dünyada direnç hangi düzeyde, tedbirler hangi keskinlikte olursa olsun bazı sonuçları önlemek maalesef mümkün değil. Eğer dünyayla ilişkimizi tümden kesmiş olabilseydik şu an karşınızda olmazdım. Burada olmamın nedeni, bu saate dek gösterdiğimiz şeffaflık ve bunun devam edeceğinin teminatıdır. Size üzücü ama korkutucu olmayan haberi bildirmek istiyorum. Bugün akşam saatlerinde korona virüs şüphesi olan bir vatandaşımızın test sonucu pozitif çıktı. Tanı, yüksek ateş ve öksürük şikayetinin sebebinin araştırılması sonucu konulmuştur. Hastanın virüsü Avrupa teması üzerinden aldığı bilinmektedir. Dış dünyadan tamamen izole edilmiştir. Hasta bir erkektir ve genel durumu iyidir. Aile bireylerinin hepsi ve yakın çevresindeki tüm bireyler bu anlamda gözetim altındadır ve her biri şüpheli kabul edilmiştir. Hasta mahremiyetinin korunması açısından detaylı bilgilerin paylaşılması uygun bulunmamıştır. Bu ülkemizde görülen ilk vakadır. Verilere göre tanı erken konulmuştur. Virüs bulaşmışsa bu çok sınırlıdır" dedi. "Bugüne kadar gösterdiğimiz başarı, bundan sonrası için mücadelemizin kolay olacağının garantisi kabul edilmelidir" diyen Fahrettin Koca, dünyayı uyardı ve korona virüs salgınına karşı mücadeleyi planladıklarını ifade etti.

# YILIN OLAYLARI

## 6 PEAK GAMES TÜRKİYE'NİN İLK UNICORN'U OLDU





Teknoloji ve dijital hizmet şirketlerine yatırımcı ilgisi bu yıl da sürdü. Ülkemizde kurulan ve faaliyetleriyle dünya çapında tanınır hale gelen firmalardan Peak Games'in satışı, Türkiye ekonomi tarihine geçti. Yılın ilk üç çeyreğinde en büyük işlem ABD merkezli Zynga'nın Haziran ayında Türk şirketi Peak Games'i 1.8 milyar dolara satın alması oldu. Şirket bu satışla, değeri 1 milyar doları aşarak Türkiye'nin ilk 'unicorn'u oldu. İstanbul merkezli yerli mobil oyun şirketi Peak Games, 2010'da Sigar Şahin tarafından kuruldu ve zaman içinde oyunları 193 ülkede indirilen bir şirkete dönüştü.

Henüz halka açılmamış, değeri 1 milyar doların üzerinde, genç teknoloji şirketlerine 'unicorn' deniliyor. Dünya genelinde 500'e yakın unicorn bulunuyor. Türkiye tarihinde daha önce 1 milyar dolar değerlemeye ulaşan başka bir şirket olmamıştı. Peak'in Zynga tarafından satın alınmasıyla bugüne kadar yabancı bir firmanın Türkiye'den bir teknoloji şirketi için ödediği en yüksek miktara ulaşıldı. Bu satışla birlikte Peak Games, 2018'de Alibaba tarafından 728 milyon dolara satın alınan Trendyol'u geride bırakarak Türkiye'nin en değerli işlem gören şirketi oldu.

Bu yıl gerçekleşen ikinci en büyük işlem de yine Zynga'nın Ağustos ayında Türk şirketi Rollic Games'i 168 milyon dolara satın alması oldu.

2020'de Türkiye'de girişim ekosistemindeki işlemlerin yanı sıra birleşme ve satın alma aktivitelerinde de hem işlem hacmi hem de işlem adedi açısından en büyük payı teknoloji şirketleri oldu. 2020'nin bir diğer büyük işlemi finansal teknoloji sektöründen geldi. Payguru'nun Ortadoğu ve Afrika bölgesinin en büyük mobil ödeme şirketlerinden biri olan Tpay'e satışı yılın öne çıkan işlemiydi. Sağlık ve biyoteknoloji alanında faaliyet gösteren görme engellilere yönelik akıllı baston üreticisi WeWALK, 3 boyutlu dijital vücut tarama girişimi Digime3D, kadın sağlığı takip ve analizi uygulaması PepApp, mikrobiyal biyopeptit üretimi ile gıdaların raf ömrünü arttırmayı hedefleyen Nanomik ve dijital patoloji alanında faaliyet gösteren Virasoft'a yapılan yatırımlar da yine benzer şekilde öne çıktı.



2020'nin ilk çeyreğinde start uplar 30 işlem ile değeri açıklanan yatırımlar baz alındığında toplam 19 milyon dolarlık yatırım alırken, bu ikinci çeyrekte 27 işlem ile 28,3 milyon dolarlık yatırım tutarı, üçüncü çeyrekte ise 44 işlem ile 45,8 milyon dolarlık yatırım tutarını beraberinde getirdi. Startup hisse satışları dikkate alındığında ilk çeyrekte değeri açıklanmayan toplam 3 işlem gerçekleşirken, bu ikinci çeyrekte 5 işlem ile Peak satışının da etkisiyle 1831,6 milyar dolarlık işlem hacmi ve üçüncü çeyrekte ise 10 işlem ile 301,9 milyon dolarlık işlem hacmi yarattı. İlk üç çeyrekte gerçekleşen 8 işlem ve yaklaşık 2 milyar dolarlık işlem hacmi ile oyun sektörü ise lider alt sektör olarak 2020 yılının yıldızı oldu.




7

## SÜPER LİG ŞAMPİYONU BAŞAKŞEHİR

Süper Lig'in 33'üncü haftasında Medipol Başakşehir, Hes Kablo Kayserispor'u 1-0'lık skorla mağlup ederek ligin bitimine bir hafta kala şampiyonluğunu ilan etti. Başakşehir, bu sayede şampiyon olan altıncı takım olarak tarihe geçti. 19 Temmuz 2020'de Başakşehir Fatih Terim Stadı'nda oynanan Medipol Başakşehir-Hes Kablo Kayserispor maçında, turuncu-lacivertli takıma şampiyonluğu getiren gol 19. dakikada Mahmut Tekdemir'den geldi. Medipol Başakşehir ligde puanını 69'a yükseltirken, Trabzonspor 62 puanla ikinci sırada yer aldı. İstanbul ekibi, takipçisi Trabzonspor'un İttifak Holding Konyaspor'a 4-3 yenilmesiyle, Başakşehir Fatih Terim Stadı'ndaki maç oynanırken şampiyonluğunu ilan etti.

Tarihinde ilk kez şampiyon olan Medipol Başakşehir, Hes Kablo Kayserispor'u yenerek ve Süper Lig'in 6. şampiyonu olarak adını Türk futbol tarihine yazdırdı. Çünkü Süper Lig'in geride kalan 61 sezonunda yalnızca 5 farklı takım şampiyonluk sevinci yaşamıştı. Yani Beşiktaş, Fenerbahçe, Galatasaray, Trabzonspor ve Bursaspor şampiyonluğa uzanan takımlar olmuştu. Turuncu-lacivertli ekip, Süper Lig'de bu unvana sahip 6. takım olarak büyük bir başarıya daha imza atmış oldu. Ayrıca lig tarihinde ilk kez ilk iki maçı kaybedip şampiyon olan ilk takım olarak tarihe geçen Başakşehir, Süper Lig'de mücadele ettiği için lige giriş parasını, galibiyet ve beraberliklerden performans primlerini, şampiyonluk ödülünü de kasasına koydu. UEFA Şampiyonlar Ligi'nde doğrudan mücadele etme hakkı da kazanan Medipol Başakşehir'in, bu sezon UEFA Avrupa Ligi'nden elde ettiği gelirle kazancı yaklaşık 420 milyon lirayı buldu.



# YILIN OLAYLARI



## 8 / BANKALAR FAİZ İNDİRDİ

**NORMALLEŞMENİN BAŞLADIĞI HAZİRAN AYI İTİBARİYLE EKONOMİNİN CANLANDIRILMASINA BÜYÜK KATKI SAĞLAYAN FAİZ İNDİRİMİ, OTOMOTİV SEKTÖRÜNE DE CAN SUYU OLDU**



Türkiye'de dünyada olduğu gibi 2020'de korona virüsü salgınının finansal piyasalarda etkisi büyük oldu. Özellikle yaz aylarında kamu bankalarının konut kredisi faiz oranlarını yüzde 1'in altına çekmesi ile konut sektörü rahat bir nefes aldı.

Haziran ayı içerisinde faiz oranları, birinci el ve ikinci el konutlar için sıra ile yüzde 0,64 ve 0,74 ile tarihi bir indirim yaşadı. 15 yıl vadeli ve 12 ay geri ödemesiz konut kredisi kullanım imkanına kavuşan vatandaşlar, haziran ve temmuz aylarında kampanyaya yoğun ilgi göstererek birinci el konut stoklarının erimesini sağladı. Temmuz ayında toplam 229 bin konut satışının gerçekleşmesi ile tarihi bir rekor kırılırken, kredili konut satışları bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 900 artış gösterdi.

2020'de sadece konut alanında değil, finans sektöründe taşıt kredisi, sosyal hayat kredisi ve tatil destek kredisinde de faiz indirimine gidildi. Özellikle kapanmalar nedeniyle zor bir yıl geçiren turizmde hareketliliği sağlamak amacıyla haziran ayı içerinde sağlanan tatil destek kredisi ile yerli turizm alanında yeniden hareketlilik sağlandı.

Normalleşmenin başladığı haziran ayı itibariyle ekonominin canlandırılmasına büyük katkı sağlayan faiz indirimi, otomotiv sektörüne de can suyu oldu. Özellikle sıfır taşıt kredisi kullanacaklar, yerli üretim yapan firmaların kampanyaya dahil edilmesi ile aylık yüzde 0,49 faiz oranından yararlanma imkanına kavuştu. Yine ikinci el binek ve ticari araçlar için taşıt kredisi faiz oranları yüzde 0,82'ye düşürüldü.

Haziran ayı içerisinde ekonomik canlanma amacıyla ihtiyaç finansmanında da faiz indirimlerine gidildi. Bu kapsamda yerli üretim gerçekleştiren mobilya, beyaz eşya, bisiklet başta olmak üzere bazı sektörlerde vatandaşların ihtiyaçlarına daha rahat ulaşabilmesi için düşük faizler uygulandı.



# 9 BAHAR KALKANI HAREKATI BAŞLADI

**TÜRK SİLAHLI KUVVETLERİ (TSK) DAHA ÖNCE SIRASIYLA EL BAB BÖLGESİNDE FIRAT KALKANI, AFRİN BÖLGESİNDE ZEYTİN DALI VE FIRAT'IN DOĞUSUNDA TEL ABYAD İLE RESULAYN EKSENİNDE BARIŞ PINARI HAREKÂTLARINI BAŞLATMIŞTI.**

27 Şubat 2020'de Rusya destekli Suriye Silahlı Kuvvetleri, Suriye'nin İdlib ilinde Türk Silahlı Kuvvetleri'ne bağlı tabura hava saldırısı düzenledi. 34 Türk askerinin hayatını kaybettiği olay Türkiye'nin Suriye İç Savaşı kapsamındaki en büyük kaybı olarak tanımlandı.

Silahlı Kuvvetlerinin 27 Şubat'ta İdlib'de yaşanan hain saldırının ardından bölgede istikrarın hakim olması ve insani dramın önlenmesi amacına dönük olarak Bahar Kalkanı Harekatı'nı başlattı. Bahar Kalkanı, TSK'nın Suriye içinde yaptığı dördüncü harekât oldu. Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) daha önce sırasıyla El Bab bölgesinde Fırat Kalkanı, Afrin bölgesinde Zeytin Dalı ve Fırat'ın doğusunda Tel Abyad ile Resulayn ekseninde Barış Pınarı harekâtlarını başlatmıştı.

## MOSKOVA MUTABAKATI VE ATEŞKES SÜRECİ

Harekatın sonucunda Türkiye ve Rusya 5 Mart 2020'de bir ateşkes anlaşması yaptı. İki ülkenin dışişleri bakanları yapılan ortak basın açıklamasında belgeyi Rusça ve Türkçe olarak beyan etti. Bölgedeki nabzı düşürmeyi hedeflediklerini açıklayan dışişleri bakanları ateşkes şartlarını şu şekilde açıkladı:

**1-**İdlib Gerginliği Azaltma Bölgesi'ndeki temas hattı boyunca tüm askeri faaliyetler 6 Mart 2020 tarihinde saat 00.01'den itibaren durdurulacaktır.

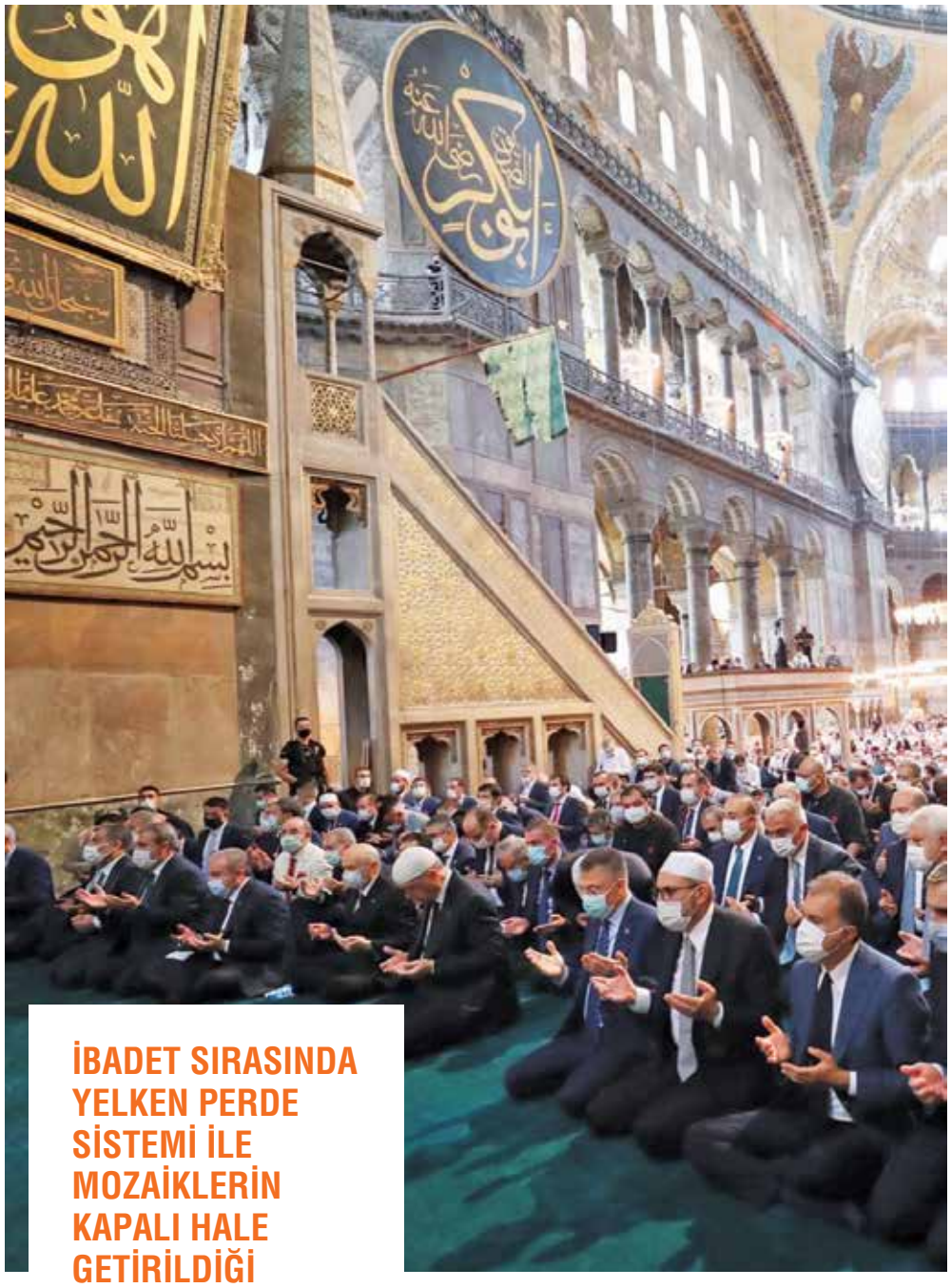
**2-**M4 Karayolunun kuzeyinde 6 km ve güneyinde 6 km derinliğinde bir güvenli koridor tesis edilecektir. Güvenli koridorun işleyişine dair ayrıntılı esas ve usuller Türkiye Cumhuriyeti ve Rusya Federasyonu Savunma Bakanlıkları arasında yedi gün içinde kararlaştırılacaktır.

**3-**Türk-Rus ortak devriyeleri 15 Mart 2020 tarihinde M4 karayolunun Turumba'dan ve Ayn El-Havr'a kadar olan kesimi boyunca başlatılacaktır.

**4-**İş bu protokol imzalandığı anda yürürlüğe girer. Türkçe, Rusça ve İngilizce üç örnek olarak ve eşit yasal geçerliliği olacak şekilde 5 Mart 2020 tarihinde Moskova'da imzalanmıştır.



# YILIN OLAYLARI



İBADET SIRASINDA YELKEN PERDE SİSTEMİ İLE MOZAİKLERİN KAPALI HALE GETİRİLDİĞİ DÜZENLEME SONRASINDA İLK VAAZ DA DİYANET İŞLERİ BAŞKANI ALİ ERBAŞ TARAFINDAN VERİLDİ



## 10 / AYASOFYA İBADETE AÇILDI

Danıştay 10. Dairesi Ayasofya'nın camiden müzeye dönüştürülmesine yönelik 24 Kasım 1934 tarihli Bakanlar Kurulu kararını iptal etmesi ardından, 86 yıl sonra Ayasofya'nın yeniden ibadete açılması büyük sevinçle karşılandı.

24 Temmuz'da Cuma namazı ile yeniden ibadete açılan Ayasofya'da çalışmalar Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Diyanet İşleri Başkanlığı'nın ortak çabası ile yürütüldü. İbadet sırasında yelken perde sistemi ile mozaiklerin kapalı hale getirildiği düzenleme sonrasında ilk vaaz da Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş tarafından verildi.

Yurdun dört bir yanından vatandaşların katılımı ile kılınan ilk namazın ardından Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan Ayasofya'nın yeniden ibadete açılması ile ilgili olarak "İnsanlığın ortak mirası olan Ayasofya yeni statüsüyle herkesi kucaklamaya çok daha samimi, özgün şekilde devam edecektir." diyerek yapıtın her dinden insanın gezebileceği bir kültür mirası olduğuna vurgu yaptı.

İkonik anıt, ilk olarak Bizans döneminde kilise olarak inşa edilmiş, Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'u fethettiği 1453'te cami olarak hizmet vermeye başlamış, cumhuriyetin ilanı sonrasında ise 1934'te Bakanlar Kurulu kararı ile müze statüsüne dönüştürülmüştü. Danıştay 10. Dairesi'nin kararı sonrasında ise Ayasofya, Diyanet İşleri Başkanlığı'na devredilmiş oldu.



# 2021'DE 387 FUAR DÜZENLENECEK

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) 2021 Yılı Fuar Takvimi'ni yayımladı. Bu kapsamda Türkiye genelinde 143'ü uluslararası olmak üzere 387 fuar organize edilecek. 2021 yılının en yoğun fuar programı ilkbahar ve sonbahar aylarında olacak.

**387**

**2021'DE YURTİÇİNDE DÜZENLENECEK TOPLAM FUAR SAYISI**

| FUAR TÜRÜ | FUAR SAYISI |
|---|---|
| GENEL FUAR | 6 |
| İHTİSAS FUARI | 381 |

| FUARIN NİTELİĞİ | FUAR SAYISI |
|---|---|
| ULUSAL | 244 |
| ULUSLARARASI | 143 |

## FUAR ZAMANI: BAHAR VE SONBAHAR

MART'TA 61, NİSAN'DA 37, EKİM'DE 56, KASIM'DA 53 FUAR DÜZENLENECEK. YURT İÇİ FUARLARDA EN FAZLA SAYIDA FUAR DÜZENLENECEK İLLER; İSTANBUL (227), İZMİR (25), ANTALYA (17) VE BURSA (17) OLACAK. 2021 FUAR TAKVİMİNDE ÖNE ÇIKAN BEŞ SEKTÖR İSE ŞÖYLE: TARIM VE HAYVANCILIK (46), GIDA (32), EĞİTİM (30), İNŞAAT MALZEMELERİ (27), MOBİLYA (23).

# YILIN OLAYLARI




# 2020'de dünyayı sarsan olaylar




2019'UN ARALIK AYINDA ORTAYA ÇIKAN VE İLK OLARAK ÇİN'İN VUHAN KENTİNDE HIZLA YAYILAN YENİ TİP KORONA VİRÜS SALGINI KISA SÜREDE ÇİN'İN VE DÜNYA KAMUOYUNUN 2020 BOYUNCA BİR NUMARALI GÜNDEM MADDESİ OLDU. 2020'NİN İLK AYINDA ÇİN GENELİNDE BİNLERCE İNSANA BULAŞAN KORONA VİRÜS DAHA SONRA DİĞER ÜLKELERE YAYILARAK DÜNYANIN GİDİŞATINI DEĞİŞTİRDİ. KORONA KRİZİ GÖLGESİNDE ABD'DE GERÇEKLEŞEN SEÇİMLER YILIN BİR BAŞKA DİKKAT ÇEKİCİ BAŞLIĞI OLDU. BUNLARIN DIŞINDA, AZERBAYCAN'IN KARABAĞ ZAFERİ, KEŞMİR SORUNUNUN YENİDEN GÜNDEME GELMESİ, DÜNYANIN EN BÜYÜK SERBEST TİCARET ANLAŞMASI RCEP'İN İMZALANMASI, BITCOIN'DE HIZLI YÜKSELİŞ VE PETROL FİYATLARINDA SERT DÜŞÜŞ GİBİ KONULAR GEÇTİĞİMİZ YIL DÜNYANIN EN ÇOK KONUŞULAN BAŞLIKLARI OLARAK KAYDA GEÇTİ.

# YILIN OLAYLARI



## 1 / PANDEMİ YILI

Sonu sıfırla biten yıllar sadece kendi 365 günlük süresi için değil, on yıllık bir dönemin de heyecanıyla başlar. Ancak 2020, önceki on yılların başlangıcında olduğu gibi böyle bir heyecanla başlamadı. Önceki yılda Çin ve Amerika arasında yaşanan anlaşmazlıklar, iki ülke arasında karşılıklı olarak gümrük vergilerinin ve diğer ticari bariyerlerin artmasına neden oldu. Küresel ekonomiye damgasını vuran temel olay ticaret savaşları ve resesyon korkusuydu. Politika belirsizlikleri küresel ekonomiyi olumsuz etkiledi, ülke ekonomileri iki devin kavgasıyla kilitlendi. Böylesi bir ortamda liderlerin sosyal medya üzerinden yaptığı sert tartışmalar da işinden, aşından olmuş insanları etkiledi, umutsuzluğa itti. İnsanlar yeni bir on yıla girmenin heyecanını unuttu. Üstelik Çin'in Wuhan Eyaleti'nde ortaya çıkan SARS benzeri ama ondan daha hızlı yayılmaya başlayan ölümcül bir virüs, küredeki herkesi kaygılandırmaya başlamıştı.

## BULAŞMASI HIZLI VE ÖLÜMCÜL BİR KORONA VİRÜSÜ

2020'yle özdeşleşen virüs, Çin tarafından DSÖ'ye 31 Aralık 2019'da, kaynağı bilinmeyen gizemli bir solunum yolu rahatsızlığı olarak bildirdi. Dünya üzerinde birçok ülkeye yayılan ve ölümlere sebep olan virüsün, korona virüs ailesinden olduğu hastalardan alınan örneklerin incelenmesi sonucunda 7 Ocak 2020'de anlaşıldı. Korona virüslerinin insanda ciddi enfeksiyonlara yol açtığı, ilk kez 2002 yılında SARS sorunu yaşandığında görüldü, bir süre sonra da kısaca MERS adı verilen bir başka korona virüs enfeksiyonu belirlendi. Her iki hastalık da ölümcül özellikleri yüksek olmasına rağmen, küresel yayılım göstermeden sahneden çekildi. Ancak yeni tip korona virüsün en belirgin özelliği hızlı yayılmasıydı. İlacı yoktu ve yakalananı kısa sürede öldürüyordu. Wuhan yerel hükümeti, 11 Ocak'ta virüsün salgına dönüştüğünü açıkladı ve ilk can kaybı yaşandı. Virüs bulaşma zinciriyle kısa zamanda İran'a, Avrupa ülkelerine, özellikle İtalya ve İspanya'ya yayıldı. Buralarda etkin ve köklü önlem alınmakta gecikilince, virüs kısa zamanda sınırları aşıp 123 ülkeye yayıldı.

## ADI 12 ŞUBAT 2020'DE KONULDU: COVID-19

21 Ocak'ta virüsten etkilenenlerin sayısı Çin'de 300'ü aştı ve 6 kişi hayatını kaybetti. Aynı gün Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) virüsün insandan insana bulaştığını duyurdu. Amerika Birleşik Devletleri'de ilk vaka 21 Ocak'ta Seattle kentinde tespit edildi. 23 Ocak'ta Çin virüsün çıkış noktası Wuhan'ı karantinaya aldı ve 11 milyon nüfuslu kentte tüm giriş çıkışlar yasaklandı.

DSÖ Genel Direktörü Tedros Adhanom Ghebreyesus, 23 Ocak'ta gerçekleştirilen toplantıda acil durum komitesinin tüm önerilerine rağmen 2019-nCoV salgını, uluslararası boyutta endişe verici bir halk sağlığı



olmadığını bildirdi. Dünya genelinde vakaların 6 bini geçtiği tarih olan 30 Ocak'ta DSÖ, "uluslararası kamu sağlığı acil durumu" ilan edildiğini duyurdu. Bilim insanları artık korona virüs hakkında "karışıklık ve damgalanmadan" kaçınmak için DSÖ'ne resmi bir isim verme çağrısında bulunuyordu. DSÖ Genel Direktörü Ghebreyesus, 12 Şubat 2020'de yeni tip koronavirüse (2019-nCoV) yani, "Covid-19" adının verildiğini duyurdu. 'Covid-19' adı 'corona'nın co'su, 'virüs'ün vi'si, hastalık kelimesinin İngilizcesi 'disease' sözcüğünün d'sinden ve bildirimin yapıldığı yıl olan 2019'dan türetildi. Virüsün yayılmasını önlemek için tüm ülkelere "mümkün olabildiğince agresif" mücadele vermesi çağrısında bulunan DSÖ Genel Direktörü, virüse karşı geliştirilecek ilk aşının da 18 ayda tamamlanabileceği bilgisini paylaştı.



**23 OCAK'TA ÇİN VİRÜSÜN ÇIKIŞ NOKTASI WUHAN'I KARANTİNAYA ALDI VE 11 MİLYON NÜFUSLU KENTTE TÜM GİRİŞ ÇIKIŞLAR YASAKLANDI**

# YILIN OLAYLARI




DSÖ 11 Mart'ta 'Pandemi' İlan etti

Türkçe Kovid-19 olarak ifade olunan virüsün enfeksiyon etkisi tüm dünyaya yayıldı. Ülkemizdeki ilk vaka da 11 Mart 2020'de görüldü, ilk ve orta dereceli okullar ile üniversitelerde eğitime ara verildi. Aynı gün DSÖ Genel Direktörü Ghebreyesus de örgütün Cenevre'deki merkezinde basın toplantısı düzenledi ve Kovid-19 için pandemi, yani küresel salgın ilan etti. Örgüt, en son 2009'da ortaya çıkan H1N1 virüsü için "pandemi" ilan etmişti. 13 Mart hem ABD, hem de Avrupa için tarihi günlerden biri oldu. O gün DTÖ, "Avrupa'nın artık korona virüs salgınının merkez üssü haline geldiğini" açıkladı. ABD Başkanı Donald Trump da ülke genelinde "ulusal acil durum" ilan edildiğini duyurdu ve 50 milyar dolara kadar acil durum fonunun erişime açılacağını kaydetti. 24 Mart'ta Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) 2020 Tokyo Olimpiyatlarının gelecek yıla ertelenmesine karar verdi. 26 Mart'ta ABD'de görülen Kovid-19 vakalarının sayısı Çin'i geride bıraktı. Ülke en çok vaka görülen yer konumuna geldi. 27 Mart'ta ABD Kongresi salgın nedeniyle zarara uğrayan şahıs ve işletmelere yardım için 2,2 trilyon dolarlık ekonomik teşvik paketini onayladı. Bu, ülke tarihinin en büyük ekonomik yardım paketi oldu.

## EKONOMİK GEREKÇELERLE ÖNLEMLER GEVŞETİLDİ

Ülkelerin virüsü engellemek için aldığı radikal kararlar, ekonomileri durma noktasına getirdi, küresel ekonomide II. Dünya Savaşı'ndan bugüne görülen en büyük daralmaya yol açtı. Dönemin Uluslararası Para Fonu (IMF) Başkanı Kristalina Georgieva, Kovid-19 salgını nedeniyle küresel ekonomik büyümenin bu yıl negatif olacağını belirterek, "Büyük Buhran'dan bu yana yaşanan en kötü ekonomik daralmayı bekliyoruz" dedi.

Ekonomisi etkilenen ülkeler, karantina ve önlemleri gevşetmeye Nisan ayı itibarıyla başladı. Almanya'da korona virüs salgınının yayılmasını önlemek amacıyla 22 Mart'ta alınan tedbirler kademeli olarak gevşetileceği bildirildi. 15 Nisan'da Avrupa Birliği Komisyonu, üye ülkelerin uyguladığı korona virüs önlemlerinin belli koşullar altında ve kademeli olarak kaldırılabilmesini içeren yol haritasını açıkladı. DSÖ Genel Direktörü Ghebreyesus ise Kovid-19 salgınıyla mücadele kapsamında alınan kontrol önlemlerin kademeli olarak kaldırılması gerektiği uyarısını yapıyordu. Bu arada İspanya'da uzaktan çalışmanın mümkün olmadığı inşaat ve imalat gibi bazı sektörlere yönelik kısıtlamalar kaldırıldı.

**ÜLKEMİZDEKİ İLK VAKA DA 11 MART 2020'DE GÖRÜLDÜ, İLK VE ORTA DERECELİ OKULLAR İLE ÜNİVERSİTELERDE EĞİTİME ARA VERİLDİ. AYNI GÜN DSÖ GENEL DİREKTÖRÜ GHEBREYESUS DE ÖRGÜTÜN CENEVRE'DEKİ MERKEZİNDE BASIN TOPLANTISI DÜZENLEDİ VE KOVİD-19 İÇİN PANDEMİ, YANİ KÜRESEL SALGIN İLAN ETTİ**

## 1,8 MİLYON KİŞİ ÖLDÜ, İKİNCİ DALGA ETKİSİNİ SÜRDÜRÜYOR

ABD ekonomisi yılın ikinci çeyreğinde, ilk çeyreğine göre yüzde 33 küçüldü. Avrupa'da alınan önlemlerin ekonomiye etkisi çok sert oldu. Euro Bölgesi'nde alınan karantina kararları sonrası işsiz kalma riski ile karşıya kalan 30 milyon insan, Mart- Haziran ayları arasında Kısa Çalışma Ödeneği'ne başvurarak geçimlerini sağladılar. Türkiye de Kısa Çalışma Ödeneği ile ekonomisini destekleyen ülkeler arasında yer aldı. Haziran ayında 'normal'e dönme kararlarından sonra gündeme gelen 'ikinci dalga' etkisini yılın son aylarında kendini göstermeye başladı. Yaz tatili dönüşü, ofislere geri dönen insanlar beraberlerinde vaka sayılarının da hızla artmasına neden oldular. Gelişmekte olan ülkelerdeki zaten hiç yavaşlamamış olan vaka sayılarının yanında, Avrupa'da da vakaların yeniden hızla arttığı görüldü.

Felaketlerle anılan 2020, dünyanın 'Kovid-19' adını verdiğimiz ortak bir sorunla yüzleştiği bir yıl oldu. 75 milyon 500 bin kişi Kovid-19'a yakalandı, Aralık ayının ortasına gelindiğinde hayatını kaybeden kişi sayısı 1 milyon 670 bin olarak açıklanıyordu.

## AŞI HABERLERİ UMUT VERDİ

Yılın son iki ayı Kovid-19 için geliştirilen aşı haberlerinin gündemiyle geçti. Kovid 19 karşı yüzde 95 gibi yüksek oranda koruyuculuğu olduğu açıklanan iki ayrı aşı haberi geldi. Önce Almanya'dan BioNtech-Pfizer ortaklığından daha sonra da ABD'den Moderna firması tarafında ilan edilen Kovid 19 aşı haberleri herkes için umut ışığı oldu. 2021 sonuna gelindiğinde, Kovid-10'a karşı küresel ölçekte bağışıklık sağlanmasını sağlayacak miktarda aşı üretilebileceği tahmin ediliyor.

Bugünlerde yeniden uygulanan sert tedbirler, 2021 yılı ekonomisinde de büyük zorluklar yaşanacağına işaret



ediyor. Aşı haberlerine rağmen 2021 toparlanmasının beklenenden yavaş gideceği ekonomi çevrelerinde dile getiriliyor.

Öte yandan 2020 yılı pek çok açıdan kötü bir yıl olmasına rağmen, küresel karbon emisyonları açısından iyi sonuçlar da ortaya koydu. Pandemi nedeniyle dünya çapında uygulamaya konulan kısıtlamalar, küresel ısınmanın ana nedeni olan CO 2 emisyonlarının yüzde 7 düştüğünü ortaya koydu. Bu 2,4 milyar ton CO 2 anlamına geliyor. Böylesine sert bir düşüş daha önce hiç görülmemişti, bu sonucun pandemiden kaynaklandığı belirtiliyor.

**YILIN SON İKİ AYI KOVİD-19 İÇİN GELİŞTİRİLEN AŞI HABERLERİNİN GÜNDEMİYLE GEÇTİ. KOVİD 19'A KARŞI YÜZDE 95 GİBİ YÜKSEK ORANDA KORUYUCULUĞU OLDUĞU AÇIKLANAN İKİ AYRI AŞI HABERİ GELDİ**



# YILIN OLAYLARI



## 2 / ABD'DE SEÇİMİN KAZANANI JOE BIDEN OLDU

Amerika'daki başkanlık seçimi 2020 boyunca tüm dünyanın gündeminde yer aldı. Aralık ayı itibariyle ABD'de 50 eyaletin tamamı ve başkent Washington DC, kendi seçim sonuçlarını tescil ederek, sonuçları resmileştirdi. Buna göre, Demokratların başkan adayı Joe Biden 81 milyondan fazla oy alarak, yüzde 51,3 oy oranına ulaştı. ABD'nin mevcut başkanı ve Cumhuriyetçi başkan adayı Donald Trump ise 74 milyondan fazla oy ile yüzde 46,8'de kaldı. Joe Biden, 306 delege ile başkanlık için gereken 270 delegeye ulaşan aday olurken, Trump 232 delegede kaldı. ABD Başkanlığına seçilen Biden, öfke ve sert söylemleri geride bırakma ve ulus olarak birlik olma zamanının geldiğini belirterek, ''Amerika için birleşme ve iyileşme zamanı'' mesajı verdi. "Amerikan halkının bana ve başkan yardımcılığına seçilen Harris'e duyduğu güvenden onur duydum'' diyen Biden, ''Biz Amerika Birleşik Devletleriyiz, birlikte hareket edersek yapamayacağımız hiçbir şey yok'' ifadesini kullandı.

Öte yandan, ABD Yüksek Mahkemesi, Teksas eyaletinin Joe Biden'ın seçim zaferinin geri çevrilmesine yönelik açtığı davayı reddetti. Wisconsin, Michigan, Georgia ve Pennsylvania gibi kritik eyaletlerde Biden'ın lehine açıklanan sonuçların geçersiz kılınmasına yönelik açılan dava, mahkeme tarafından kabul görmedi. Seçimlerde hile olduğunu iddia eden Trump, sonuçları kabul etmediğini açıklamış ve hukuki yollara başvuracağını belirtmişti. Trump ekibinin birçok eyalette açtığı dava, reddedilmişti.

Biden kabinesini de açıkladı
Biden, Merkezi Haber Alma Teşkilatı'nın (CIA) başına Avril Haines'i atadığını, Haines'in atamasının Kongre tarafından kabul edilmesi halinde teşkilatın başına atanan ilk kadın olacağını açıkladı. Seçilmiş Başkan, Haines'in yanı sıra Ulusal Güvenlik Departmanı'nın (DHS) başına Alejandro Mayorkas'ı atadığını ve Mayorkas'ın bu göreve atanan ilk göçmen ve Latin Amerikalı olma özelliğini taşıdığını belirtti. Biden, Ulusal Güvenlik Danışmanı olarak Jake Sullivan'ın atadığını ve Ulusal Güvenlik Ekibini yönetecek en genç isim olduğunu ifade etti.

Eski Başkan Barrack Obama döneminde Dışişleri Bakanlığı yapmış olan John Kerry'i Çevre Temsilciliği'ne atayan Biden, Kerry'nin bu göreve seçilmesinin dünyada herkese bu konunun önemini göstereceğini belirterek, "Dünyada her masada yeri olacaktır" ifadelerini kullandı. Biden, Linda Thomas-Greenfield'i Birleşmiş Milletler (BM) Büyükelçiliğine atarken, Greenfield yaptığı açıklamada, "Amerika geri döndü. Çok taraflılık ve diplomasi geri döndü" dedi. Seçilmiş Başkan, Obama döneminde Dışişleri Bakan Yardımcılığı ve Ulusal Güvenlik Danışmanı pozisyonlarında görev almış Antony J. Blinken'ı ise Dışişleri Bakanı olarak atadığını duyurdu. Blinken yaptığı açıklamada, "ABD olarak hem güven hem de tevazuyla ilerlemeliyiz. Dünyanın sorunlarını tek başımıza çözemeyiz. Bu nedenle diğer ülkelerle birlikte çalışmalıyız" dedi. Biden atadığı ekip ile ilgili olarak ise, "Bilmeye ihtiyacım olanları söyleyecekler, bilmek istediklerimi değil" dedi.




# 3 BITCOIN UÇUŞA GEÇTİ

Bitcoin, piyasaya çıktığı 2009 yılından beri dünyanın en çok tercih ettiği kripto para birimi oldu. 2017 yılında 20 bin dolar bandını test eden Bitcoin, uzun bir süredir kırdığı rekorlar ile değil önlenemez düşüşü ile gündemdeydi. Ancak Kovid-19'un finansal piyasalarda neden olduğu belirsizlik, kripto para dünyasına da yansıdı. Global piyasalara yön veren büyük merkez bankalarının para basma yarışına girmesi, altın gibi geleneksel 'güvenli liman'lar kadar, kripto paralara da yaradı.

Pandemi nedeniyle evlere kapanmaya başladığımız mart ayında 5 bin dolarlar seviyesinde düşük bir seyir izleyen popüler kripto para birimi, iki yıldan uzun bir sürenin ardından 2020 yılında yeniden aynı seviyeleri gördü. Son dönemde yaşadığı keskin yükselişle tekrar dikkatleri üzerine çeken Bitcoin'in fiyatı 2020'yılında iki katını aştı ve ilk kez 20 bin dolar seviyesini geçerek rekor kırdı.

## BITCOIN'DEN YENİ TARİHİ REKOR

ABD'de ekonomik toparlanmayı desteklemek amacıyla hazırlanan teşvik paketine ilişkin görüşmelerin yeniden başlamasının yarattığı genel iyimserlik, kripto para birimlerine alımları da tetikledi. Başta ABD olmak üzere, şirketler ve genel olarak geleneksel yatırımcıların, Bitcoin'i alternatif yatırım aracı olarak görmeye başlamaları, kripto piyasalarında alımları artırdı.

Dünyanın dört bir yanındaki geleneksel bankalar pandeminin yarattığı ekonomik durgunlukla mücadele ederken, pek çok yatırımcı varlıklarının enflasyon karşısında değer kaybetmemesi adına dijital para birimlerine yöneldi. Herhangi bir merkez bankası, resmi kuruluş ile ilişkisi olmayan elektronik para birimi olan Bitcoin, 2020 içerisinde yüzde 189 yükseldi. Bitcoin bu artışla tarihi bir rekorla 23,777 dolara yükselirken, toplam piyasa hacmi de 404.22 milyar dolara çıktı. Bitcoin'in fiyatı bu yıl neredeyse üçe katladı. Yatırımcılara göre bu sefer yoluna daha emin adımlarla ilerleyen kripto paranın 2021 içinde 100.000 dolar barajını aşması bekleniyor.

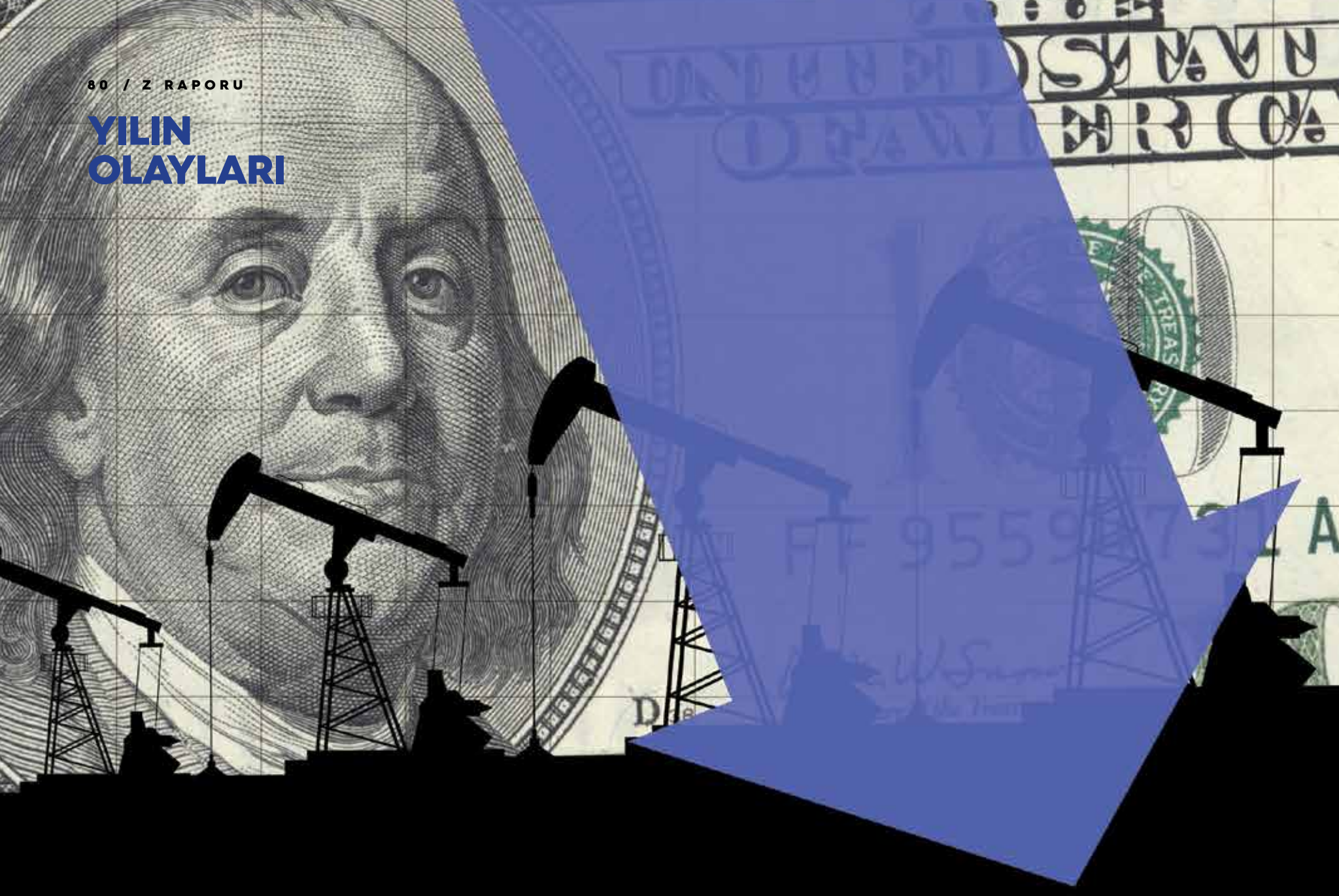
## BITCOIN ALTININ YERİNE GEÇEBİLİR Mİ?

Bitcoin'in bu hızlı yükselişi ve altının reel faiz oranlarına ve dolara karşı düşük performans göstermesi ile birlikte dijital para birimi olan Bitcoin'in altının yerine geçebileceğine dair tartışmalar başladı. ABD'li yatırım bankası Goldman Sachs, Bitcoin ile altının birlikte var olabileceklerini ve elektronik para birimi olan Bitcoin'in altına olan talebi bir miktar düşürse de değerli metalin pozisyonunu koruyabileceğini söyledi.

**BITCOIN'İN BU HIZLI YÜKSELİŞİ VE ALTININ REEL FAİZ ORANLARINA VE DOLARA KARŞI DÜŞÜK PERFORMANS GÖSTERMESİ İLE BİRLİKTE DİJİTAL PARA BİRİMİ OLAN BITCOIN'İN ALTININ YERİNE GEÇEBİLECEĞİNE DAİR TARTIŞMALAR BAŞLADI**



# YILIN OLAYLARI



## 4 PETROL FİYATLARINDA TARİHİ DÜŞÜŞ

Petroldeki düşük talep ve arza depolama kapasitelerinin hızla dolması da eklenince petrol fiyatlarında tarihi bir düşüş yaşandı. Petrol fiyatları son 21 yılın en düşük seviyesine indi ve ilk defa negatif fiyattan işlem gördü. ABD'de korona virüs salgını nedeniyle talebin azalması üzerine petrol fiyatları nisan ayında rekor düşüş kaydetti.

OPEC koalisyonu ve diğer üreticilerin üretim kısıntısı anlaşması da küresel ekonominin durma noktasına gelmesinden dolayı talepteki çöküşü dengeleyemedi. Dünya ekonomisindeki sert düşüşün global talebi düşüreceği beklentilerinin yanında arz fazlalığına yönelik sıkıntılar ve ABD'nin petrol depolama kapasitesinin yakın zamanda dolacağı endişeleri ise petrol fiyatlarında çok daha sert bir gerilemeye neden oldu.

ABD'de ham petrolünün varil fiyatı yüzde 38 düşüşle 11,34 dolara kadar geriledi. Petrol fiyatları son 21 yılın en düşük seviyesine indi ve 1982'den bu yana günlük bazda en büyük düşüşü kaydetti. Öte yandan ICE'de Haziran vadeli Brent petrolü de yüzde 6'yı aşan kayıplarıyla 26,72 dolardan işlem gördü. Bu süreçte fiyatlar 21'inci yüzyılın en düşük seviyesi olarak kayda geçti. Batı Teksas türü (WTI, West Texas Intermediate) petrolün varil fiyatı yüzde 50'den fazla kayıpla 9 dolara kadar düştü. Devam eden düşüşle, 5 dolara ve sonra 1,50 dolara kadar düşen petrol fiyatı daha sonra negatiften işlem gördü. Tarihi düşüşün nedeni olarak, talebin azalmasının yanı sıra, petrol depolarının dolma noktasına yaklaşacağı beklentisinin de etkili olduğu belirtildi.

5

# KKTC'DE CUMHURBAŞKANLIĞI SEÇİMİNİN GALİBİ ERSİN TATAR



**KKTC YENİ CUMHURBAŞKANI ERSİN TATAR, KIBRIS RUM HALKINA BARIŞ ELİNİ UZATTIĞINI, KIBRIS KONUSUNUN SONUCA BAĞLANMASI İLE BİRLİKTE TÜRKİYE - YUNANİSTAN İLİŞKİLERİNİN GELİŞECEĞİNE YÜREKTEN İNANDIĞINI KAYDETTİ**



Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde (KKTC) Cumhurbaşkanlığı seçiminde Ersin Tatar KKTC'nin 5. Cumhurbaşkanı seçildi. Seçim sonuçlarının ardından açıklama yapan rakibi Mustafa Akıncı ise siyaseti bıraktığını duyurdu. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde (KKTC) ilk turu 11 Ekim 2020'de yapılan Cumhurbaşkanlığı seçiminde 11 aday yarıştı.

Katılım oranının yüzde 58,29 olduğu seçimde hiçbir aday geçerli oyların salt çoğunluğu olan yüzde 50'den fazla oy alamadığı için en çok oy alan iki aday ikinci tura kaldı. Seçimin ilk turunda Ersin Tatar yüzde 32,34, Mustafa Akıncı ise yüzde 29,80 oyla ilk iki sırayı aldı. Bu sebeple ikinci tur oylamaya ilk turda en çok oyu alan adaylar Ersin Tatar ve Mustafa Akıncı katıldı.

KKTC Yüksek Seçim Kurulu (YSK), 19 Ekim 2020 tarihinde gerçekleştirilen cumhurbaşkanı seçiminin ikinci turunun resmi olmayan kesin sonuçlarını açıkladı. YSK yapılan seçimde oy kullanılan 738 sandığın tümünün sonuçlarını duyurdu. Buna göre 199 bin 29 bin seçmenin 133 bin 953'ü sandığa gitti, katılım oranı yüzde 67,29 oldu. Ulusal Birlik Partisinin (UBP) cumhurbaşkanı adayı Ersin Tatar 67 bin 385 oy ve yüzde 51,69 oy oranı ile seçimin galibi oldu. Cumhurbaşkanı ve bağımsız cumhurbaşkanı adayı Mustafa Akıncı'nın oy oranı ise yüzde 48,31'de kaldı.

KKTC yeni Cumhurbaşkanı Ersin Tatar, Kıbrıs Rum halkına barış elini uzattığını, Kıbrıs konusunun sonuca bağlanması ile birlikte Türkiye - Yunanistan ilişkilerinin gelişeceğine yürekten inandığını kaydetti. Seçim sonuçlarının ardından açıklama yapan Mustafa Akıncı ise 45 yıllık aktif siyaset hayatını noktaladığını duyurdu.

# YILIN OLAYLARI



## 6 / KEŞMİR YİNE HAREKETLENDİ

2020'de dünya bir kere daha Pakistan ve Hindistan gerilimine sahne oldu. Daha önce üç büyük, iki küçük savaşın yaşandığı Keşmir bölgesindeki mücadele, hem Hindistan'ın hem de Pakistan'ın nükleer güç olması ve çatışmanın küresel güvenlik için bir tehdit oluşturması nedeniyle dünya tarafından yakından takip ediliyor. Geçtiğimiz yıl Modi hükümeti tarafından eyalet statüsüne son verilen Cammu Keşmir üzerindeki Pakistan ve Hindistan iddiaları ise yıllardır sürüyor.

Bu yıl içerisinde Hindistan ve Pakistan, birçok kez çatışmalarda karşı karşıya geldi. 50'den fazla sivilin hayatını kaybettiği çatışmalarda güvenlik güçleri de 130'a yakın kayıp verdi. Bölgede yıl boyunca sınırda 500'ün üzerinde çatışma yaşanırken, Hindistan ordusu ve bölge halkı arasındaki çatışmalarda da 215 kişi yaşamını yitirdi.

Pakistan, Hindistan ve Çin arasında 222 bin kilometrekarelik bir alana sahip Keşmir, 1947'deki bağımsızlık sürecinde iki ülke arasında siyasi bir soruna dönüştü. İngilizler, nüfusunun büyük çoğunluğu Müslüman olan bölgenin statüsünü çekilirken, prenslik şeklinde yönetilen Keşmir'e bıraktı. Prensliğin, halkın Pakistan yönünde tercihini hiçe sayarak Hindistan'a bağlanmayı seçmesi ile sorun haline gelen Keşmir için iki ülke ilk kez 1947'de savaştı. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi ise 1948'den bu yana aldığı kararlarda, Keşmir'de statünün halkoyu ile belirlenmesi ve bölgenin askerden arındırılmasını öngörüyor.

İki ülke arasındaki bu çatışmanın birincil nedeni, Keşmir'in ulusal güvenlik, coğrafya ve kaynaklar açısından öneminden kaynaklanıyor. Bölge, Güney Asya ile Orta Asya arasında bir köprü görevi görüyor. Hindistan için, Orta Asya'ya ve Orta Asya üzerinden Avrupa'ya giden tek doğrudan yol olması ile önem kazanan Keşmir'de Hindistan halen, toplam alanın yaklaşık yüzde 55'ini kontrol ederken Pakistan toprakların yüzde 30'unu kontrol ediyor. Çin ise yüzde 15'ine sahip.



7

# DÜNYANIN EN BÜYÜK SERBEST TİCARET ANTLAŞMASI İMZALANDI

Dünyanın en büyük serbest ticaret anlaşması olan, aralarında Çin'in de olduğu 15 Asya Pasifik ülkesi tarafından imzalanan Bölgesel Kapsamlı Ekonomik Ortaklık Antlaşması (RCEP) 2020'de ekonomi açısından en önemli gelişmelerden biri oldu. 8 yıldır müzakere edilen antlaşma, 26 trilyon dolar ile küresel GSMH'nin yüzde 30'unu temsil etmesinin yanı sıra Çin'in Asya Pasifik hakimiyeti açısından da dönüm noktalarından biri kabul ediliyor.

RCEP, esas olarak mal ve hizmet ticaretindeki tarife dışı engellerin azaltılması yoluyla üye ülkeler arasındaki ticaret ve yatırım ilişkileri arttırmayı hedefliyor. RCEP, şu an için Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği üyeleri, Çin, Güney Kore, Japonya, Avustralya ve Yeni Zelanda'dan oluşuyor.

Müzakerelere uzun yıllar katılım sağlayan Hindistan ise geçtiğimiz yıl süreçten çekilmişti. Modi hükümeti, mevcut ticaret açıklarını genişleteceği ve ülkenin tarım endüstrisine zarar vereceği endişesiyle müzakerelerden çekilse de yakın gelecekte Hindistan'ın yeniden antlaşmaya dahil olacağı değerlendiriliyor.

**ABD ÇİN MÜCADELESİNİN YENİ ALANI**

RCEP ilk kez Çin, Japonya ve Güney Kore'yi bölgesel çok taraflı bir serbest ticaret anlaşmasında bir araya getirmesi ile önem kazanıyor. Bunun yanı sıra tarımsal ve endüstriyel ürünler dahil tarifeleri düşürmeyi hedefleyen antlaşmanın, bölgedeki doğrudan yabancı yatırımları arttırması da hedefleniyor. Antlaşma ile Çin'in bölgedeki hakimiyeti artarken, Batılı şirketlerin serbest ticaret alanı dışında bırakılması bekleniyor.

Çin'in ilk kez ikili antlaşma yerine serbest ticaret bloğuna dahil olması gerçekte ABD Çin mücadelesinin artması anlamına geliyor. Bölgede ABD'nin müttefikleri Japonya ve Avustralya'nın ekonomik çıkarları için antlaşmaya dahil olması ise Çin'in elini güçlendiren unsurlar oldu. Ayrıca Trump iktidarında, Obama döneminde imzalanan Trans Pasifik Ortaklık Antlaşması'ndan çekilme ile buradaki boşluğun Çin tarafından doldurulması da önemli bir gelişme olarak görülüyor.

Geçtiğimiz yıllarda Peterson Enstitüsü tarafından yapılan bir analize göre, RCEP sayesinde önümüzdeki on yıl içerisinde küresel ticarette 500 milyar dolarlık artış bekleniyor. Bununla birlikte antlaşmanın resmen hayata geçirilmesi için 15 ülkenin parlamentosunda onaylanması gerekiyor. Üye ülkelerin tümünde serbest ticarete geçilmesinin ise 20 yıllık bir zaman alacağı tahmin ediliyor.



# YILIN OLAYLARI



## 8 KARABAĞ'DA ZAFER

**2020'YE DAMGA VURAN OLAYLARDAN BİRİ DE DAĞLIK KARABAĞ'DA AZERBAYCAN İLE ERMENİSTAN ARASINDA 27 EYLÜL'DE BAŞLAYIP 9 KASIM'DA İMZALANAN ATEŞKES ANLAŞMASIYLA SONA EREN ALTI HAFTALIK SAVAŞTI.**

İki eski Sovyet Cumhuriyeti arasındaki Dağlık Karabağ sorunu 30 yıla yakın devam ediyordu. 1988-1989 yıllarında bölgede bazı kesimlerde yoğun nüfusa sahip olan Ermenilerin bağımsızlık için referandum düzenleyip bağımsızlık kararı almasıyla sorun başladı. İki toplum arasında meydana gelen karşılıklı çatışmalar ve sokak gösterileri Azerbaycan ile Ermenistan arasında büyük bir gerilim oluşturdu ve yüzbinlerce kişi bu tartışmalar sonrasında yaşadığı topraklardan göç etme durumunda kaldı. Ermenistan'ın Karabağ'a saldırması, çatışmaları sıcak savaşa dönüştürdü. Ermenistan 30 yıldır, resmi olarak Azerbaycan'ın olan toprakları denetliyordu. Sorunun barışçıl yoldan çözümü konusunda 1992 yılında Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) bünyesinde Minsk Grubu kuruldu ancak çözüm konusunda etkisi olmadı.

### ERMENİSTAN 7 BÖLGEDEN ÇEKİLMEYİ KABUL ETTİ

27 Eylül'de başlayıp, altı haftayı aşkın devam eden çatışmaların ardından, Rusya, Ermenistan ve Azerbaycan arasında imzalanan anlaşma savaşı bitirdi. Azerbaycan, anlaşmayla hem Dağlık Karabağ içinde ilerlediği alanlarda kontrolü sağladı hem de Ermenistan'a yedi bölgeden çekilme talebini kabul ettirdi. Ermenistan'ın çekilmeyi kabul ettiği üç bölgede 2 bin Rus askerinin konuşlandırılması konusunda anlaşıldı.

Daha önce üç kez insani ateşkes anlaşmasına varılmış ancak her seferinde bu anlaşmalar ihlâl edilmiş, kalıcı ateşkes sağlanamamıştı. 9 Kasım anlaşmasıyla Dağlık Karabağ'ın statüsü de netlik kazandı. Azerbaycan Cumhurbaşkanı Aliyev, anlaşma imzalandıktan sonra yaptığı konuşmada, "Bu anlaşmada Dağlık Karabağ'ın statüsü hakkında tek bir kelime yoktur. Ne oldu Paşinyan? Cehenneme gitti statü, olmayacak" ifadelerini kullandı. Son çatışmaların öncesinde, 28 yıldır zaman zaman oturulan müzakere masalarında Dağlık Karabağ'ın statüsü de masaya yatırılmıştı. Ermenistan, kendisine yakın olan yönetimin özerk olacağı farklı bir statü talebinde bulunuyordu.

## ALİYEV: TÜRKİYE'NİN GÜCÜ BİZİM GÜCÜMÜZÜ ARTIRIYOR

Türkiye, Dağlık Karabağ'da devam eden çatışmalarda Azerbaycan'ın en büyük destekçilerinden biri oldu. Şubat 2020'de Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, Cumhurbaşkanı Erdoğan ile birlikte, düzenlenen ortak basın toplantısında, "Türkiye'nin gücü bizim gücümüzü artırıyor. Güçlerimizi birleştirmemiz bizi daha da güçlü yapıyor. Bundan sonra da birbirimizin yanında olacağız, birbirimizin başarılarına sevineceğiz. Allah göstermesin, ağır günlerde de her zaman birbirimizin yanında olacağız" derken, Türkiye ile artarak devam eden askeri işbirliğinin önemine dikkat çekiyordu.

Türkiye ve Azerbaycan arasındaki eğitim programları, Azerbaycan'ın bağımsızlığını kazandığı 1990'lardan bu yana devam ediyor. İki ülke arasında temelleri 10 yıl öncesine dayanan yakın askeri işbirliği, son dönemde yoğun şekilde askeri malzeme ve silah satışına evrildi. Azerbaycan'ın savaşı kazanmasındaki en önemli aygıtların Türkiye'den aldığı İHA ve SİHA'lar olduğu, çeşitli defalar dile getirildi. Askeri kapasitesini artıran Azerbaycan sonuçta, Ermenistan'ı Dağlık Karabağ konusunda anlaşma masasına oturttu.

## ZAFER, MEHMETÇİKLE BERABER KUTLANDI

Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, zafer kutlamalarını Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile beraber gerçekleştirdi. 10 Aralık'ta Erdoğan ve Mehmetçik, Azerbaycan'ın Azadlık Meydanı'ndaki Zafer Geçidi Töreni'ne katıldı. Erdoğan burada yaptığı konuşmada "Azerbaycan'ın 44 gün süren destansı mücadelesinde şehit düşen şehitlerimize rahmet, gazilerimize acil şifalar diliyorum. Karabağ'ı 30 yıllık işgalden kurtaran orduyu tebrik ediyorum. Mücadele farklı cephelerde sürecek" açıklamasında bulundu. İlham Aliyev ise "Bu görüntü bizim dostluğumuzu gösteriyor. Türkiye Azerbaycan'a desteğini hiçbir zaman esirgemedi. Kardeşim Erdoğan'ın desteği bize güç verdi, halkımızı sevindirdi" ifadelerini kullandı.

Anlaşmaya rağmen Ermenistan güçlerinin Dağlık Karabağ'da ateşkesi ihlal ettiği görüldü. 12 Aralık tarihinde, Azerbaycan Savunma Bakanlığı, Ermenistan tarafının, Azerbaycan'ın işgalden kurtardığı topraklarda ateşkesi ihlal ederek provokatif eylemlerde bulunduğunu duyurdu. Açıklamada, Azerbaycan Silahlı Kuvvetleri tarafından gerekli karşılığın verildiği, şu anda ateşkese uyulduğu bilgisi paylaşıldı.



**10 ARALIK'TA ERDOĞAN VE MEHMETÇİK, AZERBAYCAN'IN AZADLIK MEYDANI'NDAKİ ZAFER GEÇİDİ TÖRENİ'NE KATILDI**



# YILIN OLAYLARI

## 9 2020'DE KORONA ENGELİNE TAKILAN ORGANİZASYONLAR



**TOKYO OLİMPİYATLARI'NIN 23 TEMMUZ-8 AĞUSTOS 2021 TARİHLERİ ARASINDA GERÇEKLEŞMESİ PLANLANIYOR**

Kovid-19 salgınının yarattığı olumsuz etkiler hem ülkemizde hem de dünya çapında hissedilmeye devam ediyor. 2020, sanattan spora birçok alanda gerçekleşmesi planlanan organizasyonların peş peşe iptal edildiği veya ertelendiği bir yıl oldu. 2020 yazı Futbolseverlerin büyük heyecanla beklediği bir dönemdi. 11 Haziran'da Türkiye'nin de katılmaya hak kazandığı UEFA Avrupa Futbol Şampiyonasına 24 ülkenin milli takımı katılacaktı. Ancak yaşanan salgın nedeniyle UEFA Avrupa Futbol Şampiyonası da diğer birçok organizasyon gibi 2021'e ertelendi.

Dünyada neredeyse tüm önemli spor organizasyonları için erteleme veya iptal kararı veriliyor. Bu organizasyonlar arasında 2020 Aralık ayında düzenlenmesi planlanan ve Katar'ın ev sahipliği yapacağı 2020 FIFA Kulüpler Dünya Kupası da bulunuyor. 2020 FIFA Kulüpler Dünya Kupası da salgın nedeniyle 1-11 Şubat 2021'e ertelendi.

### OLİMPİYAT MEŞALESİ BU YIL YANMADI

2020'nin spor etkinlikleri takviminin bir diğer önemliği organizasyonu kuşkusuz Tokyo'da gerçekleşmesi planlanan Yaz Olimpiyatlarıydı. 24 Temmuz-9 Ağustos 2020 tarihleri arasında tüm dünyadan yıldız sporcular altın madalya için yarışacaktı. Olimpiyat oyunlarına 206 ülkeden 11 bin sporcunun katılması bekleniyordu.

1904'te başlayan ve Uluslararası Olimpiyat Komitesi tarafından dört yılda bir düzenlenen Yaz Olimpiyat Oyunları, II. Dünya Savaşı'ndan bu yana ilk defa ertelendi. Tokyo Olimpiyatları'nın 23 Temmuz-8 Ağustos 2021 tarihleri arasında gerçekleşmesi planlanıyor.

### EUROVISION İLK KEZ ERTELENDİ

Hollanda'nın Rotterdam şehrinde bu yıl 65'incisinin düzenlenmesi planlanan 2020 Eurovision Şarkı Yarışması da korona virüs engeline takıldı. Eurovision Şarkı Yarışması'na her ne kadar Türkiye, 2013 yılından beri katılmasa da organizasyonun ciddi bir hayran kitlesi bulunuyor. Avrupa'nın en renkli televizyon olaylarından biri olan Eurovision, 1956 yılından beri aralıksız devam ediyordu. Ancak yaşanan salgın, Eurovision'un bu yıl iptal edilmesine sebep oldu. Eurovision'un en erken 2021 yılında yapılması planlanıyor.





# 10 / ABD PARİS ANLAŞMASINDAN ÇEKİLDİ

ABD, 4 Kasım 2016 tarihinde Paris İklim Anlaşması'na imza atmıştı. 8 Kasım'da Donald Trump başa geçecek ve bu anlaşma Barack Obama döneminin son büyük icraatı olarak öne çıkacaktı. Trump göreve geldiğinden bu yana muhalif olduğu anlaşmadan çıkacaklarını 1 Haziran 2017'de açıkladı. 4 Ağustos 2017'de ise ABD resmen Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'nden (UNFCCC) çıkacağını duyurmuştu.

Kurallara göre, ABD'nin çıkış talebinde bulunabilmesi için anlaşmada üç yıl geçirmiş olması gerekmekteydi ve çıkış, resmi başvurudan tam bir yıl sonra yürürlüğe giriyordu. Haliyle başvuru 4 Kasım 2019'da resmiyet kazandı. 4 Kasım 2020'de de ABD, anlaşmaya imza atan 197 ülke arasından çekilen ilk ve tek ülke oldu.

## GERİ DÖNÜŞ MÜMKÜN MÜ?

UNFCCC (Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi) Genel Sekreteri Patricia Espinosa Reuters'a yaptığı açıklamada "ABD'nin çekilmesi Paris Anlaşması'nın hedeflerine ulaşmasına yönelik küresel çabalarda büyük boşluk yaratacak" dedi ve "UNFCCC, ABD'nin Paris Anlaşması'na yeniden katılması için her türlü çabada yardımcı olmaya hazır" diye ekledi. Joe Biden da seçilirse Paris İklim Anlaşması'na yeniden imza atılacağının sözünü vermişti.

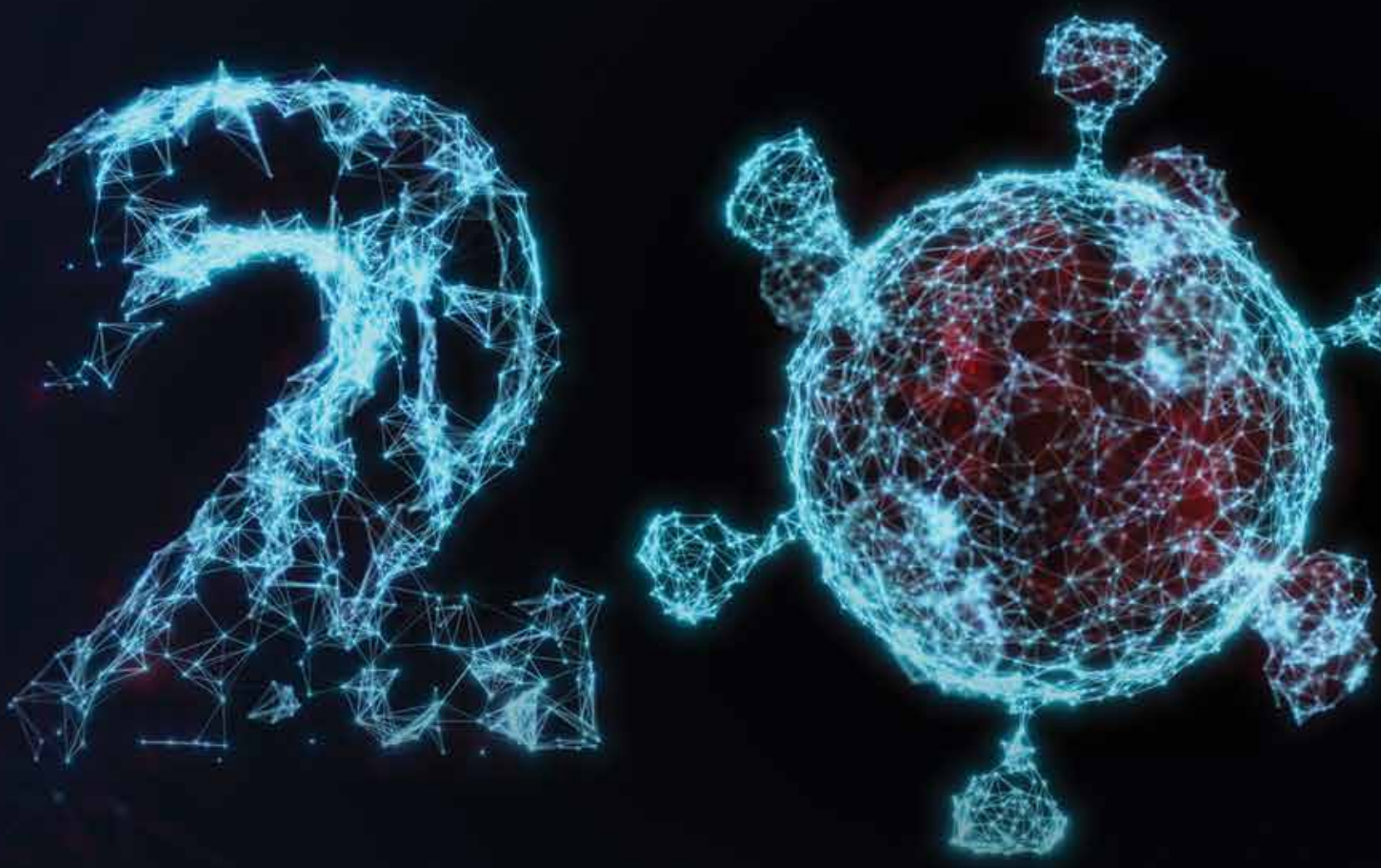
## İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ NEDEN BİR TEHDİT?

İklim değişikliğinin sonucu olarak şiddetli hava olayları, beklenmedik zamanlarda gerçekleşiyor. Uzun vadede ise eriyen buz tabakaları sebebiyle denizlerin seviyesi her geçen gün artıyor. Araştırmalar, sıcaklığın 3 santigratlık bir değişme yaşanacağı 2100 yılına kadar deniz seviyesinin 30 ila 110 cm artacağını öngörüyor.

Küresel ısınma pek çok canlı türünün de sonu anlamına gelirken içme suyu kalitesinin azalması, solunum problemlerinin artması, hava kirliliği sonucu doğabilecek kronik hastalıklar ve içme suyu bulmanın zorlaşacak olması dünyayı tehdit eden unsurlar. Dünya'nın yüksek enlemlerinde yer alan ağaçların da yok olacağı düşünülüyor ve bu oksijen oranında azalmayı kaçınılmaz kılıyor.

**İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN SONUCU OLARAK ŞİDDETLİ HAVA OLAYLARI, BEKLENMEDİK ZAMANLARDA GERÇEKLEŞİYOR. UZUN VADEDE İSE ERİYEN BUZ TABAKALARI SEBEBİYLE DENİZLERİN SEVİYESİ HER GEÇEN GÜN ARTIYOR**

# 2021 TRENDLERİ



EN KÖTÜ YILDAN SONRA

# 2021'den neler bekleyebiliriz?



Bu kadar kötü ve zor bir yıl yaşadıktan sonra çoğu insanın, gelecek yıldan, sağlıklı ve hayatta kalmak dışında bir beklentisi kalmamıştır muhtemelen ama -o klişe deyişle- hayat devam ediyor. Üstelik bu devam edecek hayat, biraz da korona virüs pandemisinin şekillendirdiği bir hayat olacak. Evet, belki 'hiçbir şey eskisi gibi olmayacak' gibi söylemler bazılarımıza fazla iddialı geliyor ancak çok şeyin değişeceğini veya en azından değişmeyecek çok az şey kalacağını söylemek de, abartılı bir değerlendirme olmaz kesinlikle.

Peki neler olabilir? Önümüzdeki yılı ve sonrasını şekillendirecek ne gibi trendler, hikayeler ve ihtimaller önümüzde duruyor? Bizi neler bekliyor?

2021, her şeyden önce bir nekahet, bir iyileşme yılı olacak gibi görünüyor. Bugünlerde aşı takvimlerinin işlemeye başladığını, çeşitli ülkelerde şimdiden yüz binlerce insanın aşılandığını işitiyoruz. Önce risk gruplarına ardından pandemiyi etkisiz hale getirecek kadar geniş bir nüfusa aşı yapılmasıyla, önümüzdeki yıl, en azından rahat bir nefes alabiliriz. Tam anlamıyla toparlanmak ve harekete geçmek için ise gelecek yıl ve yılları beklemek gerekecek.

Bu arada, önceki yıldan miras kalan pek çok siyasi, ekonomik, finansal, sosyal, demografik ve teknolojik eğilim, hayatımızı ve gündemimizi şekillendirmeye devam edecek. Bunların neler olabileceğini tespit etmek üzere, 21 trend başlığından oluşan, çok geniş kapsamlı bir dosya hazırladık. Yeni yılın bu ilk günlerinde geleceğe biraz daha bilgi ve güvenle bakmak, hepimize iyi gelecek.

'Bir an önce bitsin!' hissi yaşamayacağımız bir yıl geçirmek dileğiyle, ülkemize ve insanlığa mutlu ve huzurlu bir yeni yıl diliyoruz.

TREND 1

DUYGU
BULKAN



# 2021 nekahet yılı olacak mı?

**HÂLÂ İÇİNDE BULUNDUĞUMUZ AĞIR PANDEMİ KOŞULLARINDA, TÜM DÜNYA OLARAK, 2021'DEN ÇOK ŞEY BEKLİYORUZ. HER ŞEYDEN ÖNCE SAĞLIKLI VE NORMAL GÜNLERE BİR AN ÖNCE KAVUŞMAYI UMUYORUZ. DÜNYA ÇAPINDA AŞI ÇALIŞMALARI YOĞUN BİR ÇABAYLA DEVAM EDERKEN, YENİ YIL İLE BİRLİKTE KİTLESEL AŞILAMADA DA HIZLI BİR ARTIŞ OLMASI BEKLENİYOR. BUNUN EN KISA SÜREDE GERÇEKLEŞTİRİLMESİ, VİRÜSÜN YAYILIMININ ÖNÜNE GEÇİLMESİNDE EN ÖNEMLİ ADIM OLARAK GÖRÜLÜYOR. DÜNYA BU İŞİ BAŞARDIĞI TAKDİRDE, BİR SONRAKİ YIL SIÇRAMA YAPMAK ÜZERE, BU YIL BİR 'İYİLEŞME' SÜRECİNE GİREBİLİR.**

200'ün üzerinde ülkede ve bölgeden görülen yeni tip korona virüs (Kovid-19) pandemisi nedeniyle vaka sayısı 73 milyona, ölü sayısı ise 1,7 milyona yaklaştı. Tüm dünya dört gözle pandemiyi sonlandıracak aşının bulunmasını beklerken, Türkiye'nin korona virüsle mücadele için ilk aşı deneyiminin, 10-13 günlük bir hazırlık süresinin ardından 25 Aralık'ta başlaması planlandı. Buna göre, günde 450 bin aşının yapılması hedefleniyor. Toplumlarda aşılama oranının 50-60 civarında olduğu hesaba katıldığında zorunlu olmadığı sürece, aşı fazlası doğabilecek. Şubat-mart aylarında hem toplumsal bağışıklık hem de aşı bağışıklığı nedeniyle her iki kişiden biri, salgın sisteminin dışına düşecek. Ancak nüfusun yüzde 50'sinin hasta olma olasılığı süreceği için bir süre daha dikkat etmek ve aşı yaptıranların sayısını arttırmaya çalışmak iyi bir tercih olacak.

Kovid-19 salgını dünyanın her yerinde benzer şekillerde yaşanmıyor. Örneğin, Çin, Avustralya, Yeni Zelanda ve Ruanda gibi ülkeler, farklı sürelerde sokağa çıkma yasağı uygulayarak vaka seviyesine düşürebildiler. Amerika Birleşik Devletleri ve Brezilya gibi ülkelerde ise hükümetler sokağa çıkma yasağını kısa sürede kaldırdı ve ülke çapında vakalar hızla artmaya devam ediyor. Hong Kong Üniversitesi'nde enfeksiyon ve hastalık modelleyicisi Joseph Wu, "Gelecekte bizi neyin beklediği, ne tür önlemler aldığımıza bağlı olacak" diyor. Modellemeler, başarıyla uygulanan sokağa çıkma yasakları, davranış değişikliklerinin, çoğu insanın uyum sağlaması durumunda korona virüsün yayılmasını azaltabileceğini gösteriyor.

## SALGIN YAKIN ZAMANDA BİTECEK Mİ?

Salgının bitmesi için virüsün ya dünya çapında ortadan kalkması ya da insanların bağışıklık kazanması gerekiyor ancak bilim insanları



bunun neredeyse imkânsız olduğunu vurguluyor. Ülkeye bağlı olarak, bağışıklığın gerçekleşmesi için nüfusun yüzde 55-80'inin bağışıklık kazanması gerektiği tahmin ediliyor. Kısa dönemli çalışmalar, bu durumun gerçekleşmesinin çok zor olduğunu vurguluyor. Yapılan antikor çalışmalarında elde edilen bulgular, insanların yalnızca küçük bir kısmının enfekte olduğunu gösteriyor.

Gelecek yıllarda, Kovid salgınları her kış dalgalar halinde gelebilir. Diğer korona virüsler ile enfeksiyonun Kovid'e karşı herhangi bir koruma sağlayıp sağlamadığı henüz bilinmiyor.

Bir diğer olasılık, Kovid'e karşı bağışıklığın kalıcı olması. Bu durumda aşı olmasa bile, dünya çapında bir salgından sonra virüsün 2021'de kendi kendine yok olması mümkün olabilir. Ancak eğer bağışıklık orta düzeyde sağlanırsa ve yaklaşık 2 yıl sürerse, Harvard araştırma ekibi virüsün 2024'te geri dönebileceğini tahmin ediyor.

Pandeminin gelecek yıllardaki seyri, aşının bulunmasına ve bağışıklık sisteminin aşılamadan sonra ne kadar süre koruyucu kaldığına bağlı olacak. Çoğu aşı, kızamık ve

**GELECEK YILLARDA, KOVİD SALGINLARI HER KIŞ DALGALAR HALİNDE GELEBİLİR. DİĞER KORONA VİRÜSLER İLE ENFEKSİYONUN KOVİD'E KARŞI HERHANGİ BİR KORUMA SAĞLAYIP SAĞLAMADIĞI HENÜZ BİLİNMİYOR**

# TREND 1

çocuk felci gibi, on yıllarca koruma sağlarken, boğma ve grip gibi aşılar zamanla etkisini yitiriyor. Araştırmacılar, Kovid-19 bağışıklığının ne kadar süreceği hakkında ise çok az bilgiye sahipler.

Aşı tek başına yeterli olmasa da kesinlikle gerekli. Sürü bağışıklığına ulaşmak için tek kanıtlanmış yol aşı. Bunun için nüfusun yüzde 60'ının Kovid-19'a bağışık hale gelmesi gerekmekte. Sürü bağışıklığında pozitif kişi, çok sayıda bağışıklığa sahip olmayan kişiyle temas edemiyor, yeni bir beden bulamayan virüs zamanla ölüyor. Yeterli oranda bağışıklık oluşmadan denenen sürü bağışıklık yöntemi ise İngiltere ve İsveç gibi ülkelerde acı sonuçlara yol açtı.

## DÜNYA EŞİT DERECEDE ETKİLENMİYOR

Dünya, Kovid-19'dan eşit derecede etkilenmiyor ve etkilenmeyecek. Londra'da enfeksiyon ve hastalık modelleyicisi Rosalind Eggo, daha yaşlı nüfusa sahip bölgelerde orantısız olarak salgının artabileceğini öne sürüyor. 18 Haziran'da yayınlanan ve altı ülkeden alınan verilere göre, çocuklarda ve 20 yaşın altındaki kişilerde enfeksiyona yatkınlığın yaşlı yetişkinlerin yaklaşık olarak yarısı kadar olduğunu gösteriyor. Sonuç olarak, pandeminin dokunduğu her ülkenin, şehrin ve topluluğun ortak bir yanı var. Gelecekte bizi nelerin beklediğini bilmiyoruz. Epidemiyolog Juliet Pulliam, "Bu virüs hakkında hâlâ

**AŞI TEK BAŞINA YETERLİ OLMASA DA KESİNLİKLE GEREKLİ. SÜRÜ BAĞIŞIKLIĞINA ULAŞMAK İÇİN TEK KANITLANMIŞ YOL AŞI. BUNUN İÇİN NÜFUSUN YÜZDE 60'ININ KOVİD-19'A BAĞIŞIK HALE GELMESİ GEREKMEKTE**



## VATANDAŞLAR AŞI ÇALIŞMALARINA GÜVENİYOR

TÜRKİYE'DE KORONA VİRÜSÜN NE ZAMAN BİTECEĞİ BU KEZ VATANDAŞA SORULDU. YAPILAN SON ANKET SONUÇLARINA GÖRE, TÜRK HALKI SALGININ 2021'DE BİTECEĞİNE İNANIYOR. VATANDAŞIN 53,4'Ü İSE AŞI ÇALIŞMALARINA GÜVENDİĞİNİ DİLE GETİRİYOR. ARAŞTIRMA ŞİRKETİ ASG GLOBAL TARAFINDAN 12 İLDE GERÇEKLEŞTİRİLEN ARAŞTIRMAYA GÖRE VATANDAŞLARIN ÇOĞU SALGININ 2021 YILINDA BİTECEĞİNE İNANIYOR. KATILIMCILARIN YÜZDE 28,4'Ü SALGININ AŞININ YAYGINLAŞMASI İLE BİTECEĞİNİ, YÜZDE 24,2'Sİ SALGININ HAZİRANA KADAR BİTECEĞİNİ YÜZDE 17,8'İ İSE YIL GELECEK ARALIK AYINDA BİTECEĞİNİ SÖYLÜYOR. SALGININ BİR YIL SONRA YANİ 2022'NİN İLK AYLARINDA BİTECEĞİNİ DÜŞÜNENLERİN ORANI YÜZDE 9, 2022'NİN İKİNCİ YARISINDA BİTECEĞİNİ DÜŞÜNENLERİN ORANI İSE YÜZDE 11,5 OLURKEN HİÇBİR ZAMAN BİTMEYECEĞİNİ DÜŞÜNENLERİN ORANI DA YÜZDE 9,1 OLARAK GERÇEKLEŞTİ. KATILIMCILARIN YÜZDE 53,4'Ü DÜNYADA GERÇEKLEŞTİRİLEN AŞI ÇALIŞMALARINA GÜVEN DUYDUĞUNU BELİRTİRKEN GÜVENSİZLERİN ORANI YÜZDE 28, KARARSIZLARIN ORANI İSE YÜZDE 18,1 OLDU. ARAŞTIRMAYA GÖRE KATILIMCILARIN YÜZDE 56,8'İ TÜRKİYE'DE DEVAM EDEN AŞI ÇALIŞMALARINA GÜVEN DUYDUĞUNU BELİRTİYOR.

bilmediğimiz çok şey var. Daha iyi verilere sahip olana kadar çok fazla belirsizlik yaşayacağız" diyor.

Korona mücadelesi başarısı sayesinde normale çok yaklaşan ülkeler var. Onlar için aşının eski normali sağlaması çok daha hızlı olabilir. Yeni Zelanda ve Avustralya'da hayat halihazırda büyük ölçüde normale döndü. Güney Kore'nin test ve takip mekanizması bir örnek model haline geldi. Tayvan 200 gündür yeni vaka açıklamadı. Vietnam 5 Eylül'den bu yana korona ölümü yaşamadı. Virüsün yayıldığı ülke Çin'e ikinci dalga vurmadı. Finlandiya İskandinav komşularından daha iyi sınav verdi. Ancak özellikle Avrupa'da ikinci dalgayı sert yaşayan İngiltere, İsviçre, Fransa, Türkiye gibi ülkelerde aşı ile gelmesi beklenen normal nispeten gecikecek.



## KİMİLERİNE GÖRE 2021'İN SONUNA DOĞRU UMUT IŞIĞI VAR

Aşı çalışmaları gölgesinde araştırma merkezleri de salgının bitişiyle ilgili çeşitli öngörülerde bulunmaya devam ediyorlar. Minnesota Üniversitesi Bulaşıcı Hastalıklar Araştırma Merkezi (CIDRAP) tarafından mayıs ayında yapılan bir araştırmaya göre, salgının 18 ile 24 ay arasında devam edeceği öngörülüyordu. ABD'li milyarder iş insanı Bill Gates de küresel salgının zengin ve fakir ülkelerde aynı anda sonlanamayacağı uyarısında bulundu. Wired dergisine açıklamalarda bulunan Gates, "Kovid-19 ile ilgili yapılan bilimsek çalışmalar aslında oldukça etkileyici. Öyle hissediyorum ki, zengin ülkelerde pandemi 2021'in sonuna kadar bitecek, dünyanın geri kalanında ise salgının sona ermesi 2022'in son aylarında gerçekleşecek" dedi. ABD Ulusal Alerji ve Enfeksiyon Hastalıkları Enstitüsü Başkanı Dr. Anthony Fauci, "Başarılı bir aşıyla, toplum sağlığı önlemlerini bir şekilde devam ettirerek, 2021'nin 3'üncü ve 4'üncü çeyreklerinde normalleşmeye benzer bir durum görebiliriz" derken, ilk korona aşısını geliştiren Biontech'in Ceo'su Uğur Şahin, 'gelecek kışın' daha normal olacağını belirtiyor.

**ABD'Lİ MİLYARDER İŞ İNSANI BILL GATES DE KÜRESEL SALGININ ZENGİN VE FAKİR ÜLKELERDE AYNI ANDA SONLANAMAYACAĞI UYARISINDA BULUNDU**



TREND 2

DUYGU
BULKAN



**3 KASIM SEÇİMLERİNİ KAZANARAK ABD'NİN YENİ BAŞKANI OLAN JOE BIDEN'IN BEYAZ SARAY'A GEÇİŞ HAZIRLIKLARI SÜRÜYOR. AÇIKLADIĞI YENİ DIŞ POLİTİKA EKİBİYLE DONALD TRUMP'IN "ÖNCE AMERİKA" SÖYLEMİNDEN DÖNÜŞ SİNYALİ VEREN BIDEN, "ABD GERİ DÖNDÜ VE DÜNYAYI YÖNETİP LİDERLİK ETMEYE HAZIR" İFADELERİNİ KULLANDI. OLUŞTURULAN YENİ KABİNENİN ABD'Yİ DAHA ÖLÇÜLÜ VE ÇOK TARAFLI BİR YOLA ÇEVİRMEYE ÇALIŞMASI BEKLENİYOR.**

# Eski Amerika'nın geri dönüşü

ABD'de seçilmiş başkan Joe Biden dış politika ekibini açıklamak için seçim bölgesi olan Wilmington, Delaware'de yaptığı konuşma önümüzdeki dönemde ABD'nin izleyeceği politikalar hakkında çok önemli ipuçları verdi.

Biden, "ABD'nin geri çekilmeye değil, dünyaya liderlik etmeye hazır olduğu gerçeğini yansıtan bir ekip" ifadelerini kullanırken "Tekrar masanın başına oturacağız. Düşmanlarımızla yüzleşmeye ve müttefiklerimizi reddetmeye hazırız. Değerlerimiz için ayağa kalkmaya hazırız" dedi.

Biden dış politika takımını tanıtırken 'Amerika Geri Döndü' ifadesini kullandı. Dünyaya küresel meselelerde hem birlikte çalışma hem de Amerika'nın liderlik yapmaya aday olduğu mesajını verdi. Ocak ayında göreve başlaması planlanan Biden'ın dışişleri bakanlığı görevine Anthony Blinken'ı getirmesi bekleniyor. NBC'nin yorumuna göre, atamalar ve adaylıklar, Biden gelecek dönem başkanı olduğunda müttefikler arasında yayılan iyimserlik ve rahatlamadaki artışı destekleyecek. SETA koordinatörü Kadir Üstün'e göre ise, Biden'ın Amerika'yı uluslararası düzenin liderliği konumuna tekrar getirmesi seçtiği kadrolardan çok ortaya koyacağı vizyon ve bunu gerçekleştirecek iyi düşünülmüş bir strateji gerektiriyor. Washington'da uzun yıllar bürokratik ve siyasi tecrübeyi ve aynı zamanda Amerikan halkının taleplerinden kopukluğu temsil eden müesses nizam geri mi dönüyor? Biden'in etrafında neden bu kadar çok geleneksel dış politika danışmanı istediğini anlamak, Biden'ın geleneksel bir dış politika düşünürü olduğunu anlamaya yardımcı olur.

## 'LİBERAL ULUSLARARASI DÜZEN İÇİN HAREKETE GEÇMEMİZ ZORUNLU'

Biden, Ocak 2017'de Dünya Ekonomik Forumu'nda yaptığı konuşmada, "Geçtiğimiz yetmiş yıldır, yaptığımız seçimler - özellikle Amerika Birleşik



Devletleri ve Avrupa'daki müttefiklerimiz - dünyamızı net bir yola yönlendirdi," dedi. "Son yıllarda, bu sistemi savunan fikir birliğinin içeriden ve dışarıdan artan baskılarla karşı karşıya olduğu ortaya çıktı," diye devam etti. Biden, "Liberal uluslararası düzeni savunmak için acilen harekete geçmemiz zorunludur "diye açıkladı. Biden, bunu yapmanın en iyi yolunun Amerika'nın bu düzenin kalbini oluşturan ittifaklar sistemini sürdürmek ve desteklemek olduğunu ileri sürdü.

Bu temayı, Temmuz 2019'da New York City Üniversitesi'ndeki bir dış politika konuşmasında da gündeme taşıdı. "Biden'ın dış politika gündemi, müttefiklerimiz ve ortaklarımızla birlikte çalışarak - özellikle de yüzyılımıza özgü olanlar olmak üzere küresel tehditlere karşı küresel eylemi harekete geçirmek için Amerika'yı yeniden masanın başına getirecek" ifadelerini kullandı.

Trump'ın bu müesses nizamın temsilcisi Washington elitleriyle son dört yılda verdiği kavgadan sonra Biden'ın zaferi sonrası devlet tecrübesini ve bürokrasinin birikimini önemseyen ve kurumları güçlendirme sözü veren açıklamaları bu kesimleri rahatlatmış görünüyor. Ancak Trump öncesine

**TRUMP'IN BU MÜESSES NİZAMIN TEMSİLCİSİ WASHINGTON ELİTLERİYLE SON DÖRT YILDA VERDİĞİ KAVGADAN SONRA BIDEN'IN ZAFERİ SONRASI DEVLET TECRÜBESİNİ VE BÜROKRASİNİN BİRİKİMİNİ ÖNEMSEYEN VE KURUMLARI GÜÇLENDİRME SÖZÜ VEREN AÇIKLAMALARI BU KESİMLERİ RAHATLATMIŞ GÖRÜNÜYOR**

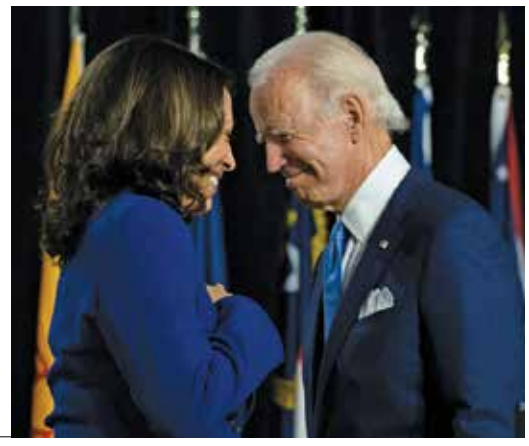
# TREND 2

dönülemeyeceği ve hem Amerika'nın hem de dünyanın eskinin tekrarı politikalara tahammül edemeyeceği aşikar. Pandemiden iklim değişikliğine, Ortadoğu'dan çekilmeden Asya-Pasifik'e eksen değişikliğine kadar birçok büyük meselede Biden'ın ekibinin yeni bir vizyon sunması gerekecek.
Dış politika takımını tanıtırken "Amerika Geri Döndü" ifadesini kullanan Biden, dünyaya küresel meselelerde hem birlikte çalışma hem de Amerika'nın liderlik yapmaya aday olduğu mesajını verdi. Dış politika ekibinin yazdıklarına ve Biden'ın parti platformuna bakıldığında Trump'ın son dört senedir tek taraflı, birebir müzakereyi tercih eden ve uluslararası kurumları adeta hiçe sayan tavrının tam tersinin savunulduğu görülüyor. Biden, ABD'nin İkinci Dünya Savaşı sonrasında kurduğu liberal uluslararası sistemi yeniden canlandırmak istiyor. Dışişleri Blinken'in geçmişte söylediklerine bakıldığında da Amerikan liderliği olmadan küresel sorunların başıboş kaldığı ve çözülemediği şeklindeki görüşün öne çıktığı görülüyor.

## BIDEN İLE KÜRESEL LİDERLİK GÖREVİNE DÖNÜŞ

Donald Trump, 2016 başkanlık seçimlerini sağ-popülist bir retorikle kazandı. 'Müesses Nizam'ın elitleri olarak etiketlediği Demokrat rakipleri karşısında kendisini 'halkın temsilcisi' olarak sunuyordu. Biden'la ABD'nin liberal uluslararası sistemi tekrar çalıştırmak ve küresel liderlik görevine tekrar dönmek anlamında müesses nizamın geri geldiği söylenebilir. Biden'ın küresel liderlik iddiasının arkasında duran bir Amerikan halkı olduğunu söylemek ise zor. Aksine "bitmeyen savaşlardan" yorgun ve yeni askeri angajmanlara son derece derin bir şüpheyle yaklaşan bir halk var. Dahası, Biden'ın bir konsensüs adayı olarak kazandığı başarının kredisini küresel meselelere harcaması kolay olmayacak zira bu geniş koalisyon içindeki farklı kesimlerin beklentileri de farklı.

Dış politika aktivistlerinin, Biden'ın başkan olarak ilk 100 gününde gerçekleştirmesini görmek istedikleri bir dizi eylem mevcut. Bunların arasında pek çok öğe var, ancak en önemlileri arasında ABD'nin İran nükleer anlaşmasına yeniden katılması, Rusya ile yeni bir başlangıç, silah kontrol anlaşmasının uzatılması ve ABD'nin Yemen'deki Suudi liderliğindeki savaşa verdiği desteği sona erdirmesi gibi örnekler yer alıyor.



**BIDEN'IN KÜRESEL LİDERLİK İDDİASININ ARKASINDA DURAN BİR AMERİKAN HALKI OLDUĞUNU SÖYLEMEK İSE ZOR. AKSİNE "BİTMEYEN SAVAŞLARDAN" YORGUN VE YENİ ASKERİ ANGAJMANLARA SON DERECE DERİN BİR ŞÜPHEYLE YAKLAŞAN BİR HALK VAR**

## 3. OBAMA DÖNEMİ

SEÇİLMİŞ BAŞKAN JOE BIDEN 23 KASIM'DA ULUSAL GÜVENLİK VE DIŞ POLİTİKASINI EMANET EDECEĞİ EKİBİN KİLİT İSİMLERİNİ AÇIKLADI. DIŞ POLİTİKA YAPIMINDA EN KRİTİK İKİ POZİSYONDAN DIŞİŞLERİ BAKANLIĞINI ANTHONY BLINKEN'E VE ULUSAL GÜVENLİK DANIŞMANLIĞINI DA JAKE SULLIVAN'A VERMESİ, BİDEN'IN KENDİNE SADIK VE KENDİ İÇİNDE UYUMLU BİR DIŞ POLİTİKA TAKIMI OLUŞTURMAK İSTEDİĞİNİ GÖSTERİYOR. SAVUNMA BAKANLIĞI İÇİN ADI GEÇEN VE PARTİNİN SOL KANADININ PEK SICAK BAKMADIĞI BİR İSİM OLAN MİCHELE FLOURNOY'UN AÇIKLANMASININ GECİKMESİ TABANLA SORUN YAŞANDIĞI SPEKÜLASYONLARINA YOL AÇTI. PARTİNİN GENÇ TABANININ EN ÖNEMLİ MESELESİ OLAN İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İÇİN ESKİ DIŞİŞLERİ BAKANI VE BAŞKAN ADAYI JOHN KERRY GİBİ GÜÇLÜ BİR İSMİ ÖZEL TEMSİLCİ OLARAK ATAMASI DA BU TABANI MEMNUN ETMEYE YÖNELİK BİR ADIM GİBİ GÖRÜLÜYOR. BU FİGÜRLERİN HEPSİNİN GEÇMİŞTE OBAMA VE CLİNTON YÖNETİMLERİNDE ÜST DÜZEY GÖREV ALMIŞ İSİMLER OLMASI BİDEN YÖNETİMİNİN ÜÇÜNCÜ OBAMA DÖNEMİ OLACAĞI ŞEKLİNDE YORUMLARA YOL AÇIYOR.

# Merkez Bankası piyasanın önünde



**TCMB POLİTİKA FAİZİNİ 200 BAZ PUAN ARTIŞLA YÜZDE 17'YE YÜKSELTTİ. KÜRESEL EKONOMİYE İLİŞKİN BELİRSİZLİKLERİN ALTINI ÇİZEN MERKEZ, SALGIN DÖNEMİNDE YAŞANAN KREDİ BÜYÜMESİNİN CARİ İŞLEMLER AÇIĞINI ARTIRDIĞINI BELİRTTİ.**

Merkez Bankası (TCMB) yılın son Para Politikası Kurulu toplantısında, enflasyona dair risklere dikkat çekip, yüzde 15 olan politika faizini 200 baz puanlık artışla yüzde 17 düzeyine yükseltti. Aralık ayı toplantısından sonra yapılan açıklamada, "Para Politikası Kurulu (Kurul), politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranının yüzde 15'ten yüzde 17'ye yükseltilmesine karar vermiştir" denildi.

## GÖSTERGELER İKTİSADİ FAALİYETTE GÜÇLÜ SEYRE İŞARET EDİYOR

TCMB açıklamasında, küresel ekonomiye ilişkin verilerin üçüncü çeyrekte başlayan kısmi toparlanmanın sürdüğünü gösterdiği belirtilerek, "Ancak, aşıya dair olumlu gelişmelere karşın, son dönemde artış gösteren Covid-19 vakaları nedeniyle küresel ekonomiye ilişkin belirsizlikler devam etmektedir" denildi. Milli gelir verileri ve son çeyreğe ilişkin göstergelerin de "iktisadi faaliyette güçlü bir seyre" işaret ettiği belirtilen açıklamada, "Ancak, artan vaka sayıları nedeniyle getirilen kısıtlamalar, başta hizmetler sektörü olmak üzere iktisadi faaliyetin kısa vadeli görünümüne dair belirsizlik oluşturmaktadır. Diğer yandan, salgın döneminde sağlanan yüksek kredi büyümesinin birikimli etkileriyle güç kazanan iç talep cari işlemler açığını artırmaktadır" denildi.

## 'İLERİYE DÖNÜK SIKI PARA POLİTİKASINA DEVAM'

Yüksek faiz artışının enflasyonu kontrol altına alıp, fiyat istikrarın sağlanması için yapıldığını belirten ALB Forex Araştırma Müdürü Emre Cayırlı, "Merkez Bankası'nın ileriye dönük olarak sıkı para politikasına devam edebileceği görülüyor. Özellikle dolarizasyonun önüne geçip, düşük enflasyonu kalıcı olarak sağlamak isteyen Merkez Bankası, uygulanan yeni para politikasının makroekonomik olarak olumlu etkilerini görmeyi planlıyor" dedi.

TREND 3

ESRANUR
EYUPOĞLU

# Yeni yılda aşı kuyruğunda olacağız

**KORONA VİRÜS SALGININA BİR AN ÖNCE SON VERMEK AMACIYLA DÜNYANIN DÖRT BİR TARAFINDA SÜRDÜRÜLEN AŞI ÇALIŞMALARI, REKOR SÜREDE SONUÇ VERDİ VE ONAY ALAN İLK AŞILAR YAYGIN BİR ŞEKİLDE UYGULANMAYA BAŞLANDI. ÜLKELERİN AŞI TAKVİMLERİ TEK TEK ŞEKİLLENİYOR. TÜM PLANLARDA AŞIDA ÖNCELİK, YAŞLILARA VE SAĞLIK ÇALIŞANLARINA TANINACAK. ÖYLE GÖRÜNÜYOR Kİ, 2021 YILINI VE BELKİ DE SONRAKİ YILI AŞI KUYRUKLARINDA GEÇİRECEĞİZ.**




Covid-19 sebebiyle tüm dünyada hasta olanların sayısı devamlı çoğalıyor ve ölen kişi sayısı her geçen gün artıyor. Bu sebeple korona virüs aşısı konusunda gelen olumlu haberler insanlığa umut oluyor. Pandemi süreci gibi olağanüstü bir durumda üretilen aşıların küresel çapta dağıtımı için ise daha önce benzeri görülmemiş adımlar atılıyor. Çünkü aşı geliştirme işi aslında test aşamaları ve teslimatıyla yıllar alan bir süreç.

Korona virüs salgınına karşı geliştirilmekte olan aşıların denemeleri ise aylara sığdırılmaya çalışılıyor ve binlerce gönüllünün katılımıyla devam ediyor. Bununla birlikte yatırımcılar ve üreticiler de etkili bir aşı üretimi için milyarlarca doları riske atıyor.

## DENETLEMELER DEVAM EDİYOR

Normalde, araştırma aşamasından teslimata kadar 5-10 yıl alan bir süreç aşı üretimi. Üstelik bulunan aşının başarılı olacağının güvencesi de olmuyor. Zaten bugüne dek, tetanos, çocuk felci, kabakulak, tüberküloz, kızamık gibi hastalıkların aşısı bulundu ve aşıyla yalnızca bir bulaşıcı hastalık tamamen yok edilebildi. O da çiçek hastalığı. Bu hastalığın sonunu getiren mücadele ise 200 yıl sürdü.

Üretilen bir aşının güvenliği ile ilgili denemeler, önce hücre düzeyinde, sonra da hayvanlar üzerinde laboratuvarda başlıyor. Ardından insanlarda deneniyor. Çünkü testin temel ilkesi, küçük bir grupla başlayıp, aşının güvenliği ile ilgili bir endişe olmaması halinde bir sonraki aşamaya geçmek. Laboratuvar testlerinde güvenlikle ilgili bir sorun çıkmadığında ise bilim insanları aşının ne derece etkili olduğunu denemeye geçiyor. Bu aşamada da çok sayıda gönüllü üzerinde deneme yapmak gerekiyor.

Gönüllü deneklerin yarısına aşı, yarısına hiçbir etkisi olmayan plasebo uygulanıyor. Kime ne verildiğini ilk aşamada araştırmacılar da denekler de bilmiyor. Elde edilen tüm veriler kontrol ediliyor ve bağımsız gözlemciler tarafından denetleniyor. Covid-19 için geliştirilen aşıların denemeleri de aynı şekilde yapılıyor. Yani, korona virüs salgını için aşı bulma süreci geçmişte bulunan aşılara göre oldukça hızlı işlemiş olsa da bu aşamaların hiçbiri atlanmıyor.

Bu zor süreçte araştırma laboratuvarları ve ilaç şirketleri, etkili bir aşının gelişimi, test süreci ve üretimiyle ilgili düzenlemeleri yeniden belirliyor. Aşı onay aldıktan sonra herhangi bir yan etkisinin veya uzun vadeli risk unsurunun olmadığını kesinleştirmek üzere denetlemeler devam ediyor.




## ONAYLAR VERİLİYOR, AŞILAMALAR BAŞLADI

Aşı geliştiren şirketler 2021'in sonuna kadar dünyanın üçte birine yetecek kadar aşı üretme kapasitesine sahip. Ancak şirketlerin bugüne kadar açıkladıkları aşı üretim kapasitelerinin çoğu satın alındı. Avrupa Birliği'nin 27 üye ülkesi ve diğer 5 zengin ülke aşıların yarısını satın almak için sözleşme imzaladı. Kişi başına düşen aşı sözleşmelerinde ise Kanada dünya lideri konumunda. Ülke aşı çalışmalarında başı çeken 3 konsorsiyumla alım sözleşmeleri imzaladı ve toplamda 96 milyon dozluk alımı kesinleştirdi. Kanada'yı, Birleşik Krallık, Avrupa Birliği ülkeleri, Avustralya, Şili, Japonya ve ABD takip ediyor. Birleşik Krallık, Pfizer-BioNTech tarafından geliştirilen Covid-19 aşısının yaygın kullanımına onay veren ilk Batılı ülke oldu ve bu şekilde aşıyı uygulamaya başlayan ilk ülke haline geldi. ABD Gıda ve İlaç Dairesi (FDA) ise Pfizer ve BioNTech'in geliştirdiği korona virüs aşısının acil kullanımına onay verdi. Uğur Şahin ile Özlem Türeci çiftinin yönettiği Almanya merkezli biyoteknoloji firması BioNTech ile Amerikan ilaç devi Pfizer'in ortak geliştirdiği bu aşı ABD'de onaylanan ilk korona virüs aşısı oldu.

**200**

YIL

**ÇİÇEK HASTALIĞININ SONUNU GETİREN MÜCADELE İÇİN GEÇEN TOPLAM ZAMAN**

# TREND 3



## AŞI TAKVİMLERİ AÇIKLANDI

Almanya'da aşılama için başlangıç tarihi 2021'in başı olarak belirlendi. Öncelikle Pfizer-BioNTech aşısı kullanılacak olan ülkede 16 eyalette 400'den fazla aşı merkezi kuruluyor. Dünyanın en büyük aşı üreticisi olan Hindistan'daki Serum Enstitüsü, üretim kapasitesini ilaç şirketlerine açması sayesinde 2 milyar dozdan fazla aşı sözü aldı. Aşı üretim kapasitesine sahip olmayan Peru gibi bazı ülkeler ise toplumlarında aşı deneyi yapılmasına izin vererek aşı sözleşmesi imzaladı. Fransa 200 milyon doz aşı siparişi verdi. Fransa'nın geliştirdiği Sanofi henüz hazır olmadığı için, onayların ardından Pfizer-BioNTech ve Moderna firmalarına ait aşıların kullanılacağı açıklandı.

Belçika'da aşılamanın ocak ayı başlarında yapılmaya başlanması bekleniyor. Bosna-Hersek ise 2021'in ilk çeyreğinde aşılama işlemlerine başlayacak. Türkiye'nin de aşı takvimi hazır. Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, Çin şirketi Sinovac ile 50 milyon doz aşı için sözleşme imzalandığını duyurdu. Aralık ve ocak aylarında 20'şer milyon, şubat ayında ise 10 milyon doz aşı Türkiye'ye getirilecek ve günde 1,5 milyon doz aşı yapılacak. Aşılar geldiğinde öncelikle Uluslararası Akredite Halk Sağlığı Laboratuvarları ve Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu (TİTCK) tarafından, ülkemize ithal edilen tüm aşılarda uygulanmakta olan incelemeler yapılacak. Bu incelemelerde aşının güvenlilik testlerinin olumlu çıkması ve sonuçlanmakta olan faz-3 çalışmalarının erken sonuçlarının açıklanmasını takiben veriler, TİTCK tarafından değerlendirilecek ve ülkemizin standartlarına uygun bulunduğu takdirde erken kullanım izni verilecek. Aşıların uygulanmasına bu aşamadan sonra geçilecek. Toplumun ilk doz aşılaması ise 3 ay içerisinde gerçekleşecek. Dünyada erken dönemde ruhsat alabilecek firmalarla da yakın iletişim ve görüşme halinde olduklarını aktaran Fahrettin Koca, en erken aralık ve ocak ayını hedefleyerek, vatandaşlara yoğun bir şekilde aşı yapmak istediklerini söyledi. Daha sonra verilecek aşı siparişleriyle ise hazirana kadar toplumun büyük bir bölümü aşılanacak.

Korona virüs aşılamaları kapsamında ilk etapta sağlık çalışanlarının ve 65 yaş üstü kişilerin 3 ay içinde aşılanması hedefleniyor. İkinci aşamada toplumun işleyişi için gerekli sektörlerde ve yüksek riskli ortamlarda bulunan, kritik işlerde çalışan kişiler ile 50 yaş ve üzeri en az bir kronik hastalığı bulunan kişiler aşılanacak. Üçüncü aşama, 50 yaş altı en az bir kronik hastalığı bulunan vatandaşları, genç yetişkinleri, ilk iki grupta yer almayan sektör ve mesleklerde çalışanları kapsıyor. Dördüncü ve son aşamada ise ilk üç grubun dışında kalan tüm bireylerin aşılanması planlanıyor. Ücretsiz yapılacak aşı zorunlu olmayacak ve hamileler ile hastalığı 4 - 6 ay içinde geçirenler aşılanmayacak.



**50**

MİLYON DOZ

**TÜRKİYE'NİN SİPARİŞ ETTİĞİ SINOVAC AŞI MİKTARI**

## İNAKTİFTEN MRNA'YA AŞI TİPLERİ

ÜZERİNDE ÇALIŞILAN BİRÇOK FARKLI COVID-19 AŞISI VAR. BUNLARIN BAZILARI, SALGINA YOL AÇAN VİRÜSÜN ZAYIFLATILMIŞ HALİNİ İÇERİYOR. MESELA OXFORD-ASTRAZENECA AŞISI, COVID-19'A NEDEN OLAN SARS-COV-2 VİRÜSÜNE BENZEYECEK ŞEKİLDE DEĞİŞTİRİLMİŞ ZARARSIZ BİR VİRÜS KULLANIYOR. PFIZER-BIONTECH VE MODERNA İSE VİRÜSÜN GENETİK KODUNUN BİR KISMINI KULLANARAK BAĞIŞIKLIK SİSTEMİNİ HAREKETE GEÇİRECEK AŞILAR ÜZERİNDE ÇALIŞIYOR. BUNLARA DA MRNA AŞILARI İSMİ VERİLİYOR. BAZI AŞILAR İSE KORONA VİRÜSÜN SAHİP OLDUĞU PROTEİNLERİ İÇERİYOR. AŞILARI DAHA STABİLİZE VE ETKİLİ KILMAK AMACIYLA ALÜMİNYUM GİBİ MALZEMELER DE KULLANILABİLİYOR. SINOVAC AŞISI VE TÜRKİYE'NİN ÜZERİNDE ÇALIŞTIĞI YERLİ AŞILARDAN BİRİ İSE VİRÜSÜN FİZİKSEL VEYA KİMYASAL YÖNTEMLERLE ÖLDÜRÜLMÜŞ HALİNİ İÇEREN İNAKTİF AŞILAR.

# Değişimin böylesi

Kıyamet senaryosu gibi bir yılı geride bıraktık. Hiç bitmeyecek sandık. Zaman zaman büyük karamsarlığa kapılsak da umudu yitirmeden bitirdik 2020'yi. Kovid-19 virüsünün insanı ve küresel ekosistemi esir aldığı bir yıl oldu maalesef. Acıları, sevinçleri yalnız yaşamak zorunda kaldık. Hayatı tersyüz eden salgınla başlayan yeni normalde uzaktan erişimin önemi zirve yaptı. 10-15 yılda kat edilmesi gereken teknolojik dönüşümleri bir yıla sığdırdık.



**İBRAHİM ACAR**

YENİ ŞAFAK GAZETESİ
EKONOMİ MÜDÜRÜ

"Değişmeyen tek şey değişimin kendisidir." Bir hakikati haykıran bu söz, M.Ö 535-475 yılları arasında Efes'te yaşadığı bilinen filozof Herakleitos'a dayandırılır. Ondan yüzyıllar sonra Uzak Doğulu düşünür Gautama Buddha, "Değişim, değişmeyen tek şeydir" diyerek, tarihsel devinime dikkat çekmişti. Gereksinim duyuldukça, bazen de keyfe keder yapılmaya çalışılan teknolojik yatırımlar, öldürücü silah gibi aramızda dolaşan Kovid-19 zoruyla yapıldı adeta.

Latince olan "Reformo"dan dilimize yerleşen "reform" kavramı; yanlışı düzeltme, yozlaşmış olanı tamir etme, tatmin edici olmayanı köklü değişiklerle ihtiyaçlara cevap verebilir hele getirmeyi ifade eder. 16. Yüzyıldan sonra büyük sanayi devriminin kapısını aralayan "reform"lar, dünyadaki gelişimin itici gücü oldu. Düzenleme ve yenilenme ihtiyacı hep var oldu. Yeni ifade biçimleriyle değişim, değiştikçe değişmeyi sürdürüyor. Ama teknolojik dönüşümün hızı hiçbir zaman 2020'deki gibi baş döndürücü olmadı.

İşletmeler tüm iş yapma süreçlerini yeniden dizayn etmek zorunda kalıyor. Yeni yıl planlarında dijital dönüşüm ilk sırada geliyor. Yenilikle yetinilmeyen, inovatif olanın da peşinde koşulan dünyada; üretime yüksek teknolojili ve çevreci bir boyut kazandırmak için büyük bir akım var. Katma değerli üretim, sürdürülebilirlik, markalaşma ve inovasyon alanları; değişimin yeni kodları olarak karşımıza çıkıyor. Makineler arası iletişim yaygınlaşıyor. İnsandan makinelere olan bilgi akışı, artık makineden makineye yapılır hale geldi.

Almanların Endüstri 4.0 olarak formüle ettiği yeni nesil üretme biçiminde, aslında "4. Sanayi Devrimi"ne de atıf var. Birçok çağdaş otomasyon sistemini, veri alışverişlerini ve üretim teknolojilerini içeren kollektif bir üretim biçimi hızla dünyayı sarıyor. Önemli bir akım haline gelen bu yeni nesil üretim teknolojisinin önemi, Kovid-19 pandemisiyle birey hayatına önemli dokunuşlar yaptı. Eve hapsolmak zorunda kalan çalışanlar ve öğrenciler; uzaktan erişimin önemini kavramaya başladı. Bu alandaki farkındalıkları arttı.

Teknolojinin insanı esir aldığı tartışmalarını artık yapmıyoruz. Çünkü teknolojisiz bir hayatı düşünemiyoruz artık. Geliştirilmesi için kafa patlattığımız teknoloji, dönüp dolaşıp bizi sarmalıyor. Yüzyılların değişmez kuralı; yeni olanın her zaman müşterisinin olduğu gerçeği olanca hızıyla işliyor. Tüketim çılgınlığını beraberinde getirse de insan hayatını kolaylaştıran her yeniliğin müşterisi vardır mutlaka. Bu anlamda 2020'den çok ders çıkardık. 2021'in işleri kolaylaştıran, hayatı güzelleştiren yeniliklerle dolu bir yıl olması dileğiyle.

**TREND 4**

ENVER
ERKAN

# Parasal genişlemeye ‘mecburen’ devam

**PANDEMİNİN BAŞINDAN BU YANA, FED VE ECB GİBİ BÜYÜK MERKEZ BANKALARI, EKONOMİYİ VE FİNANSAL PİYASALARI OLABİLDİĞİ ÖLÇÜDE AYAKTA TUTMAK İÇİN, GENİŞ HACİMLİ PARASAL GENİŞLEME ADIMLARI ATIYORLAR. YIL SONUNDA YAPILAN TOPLANTILARDA DA, BU POLİTİKANIN DAHA EPEY SÜRDÜRÜLECEĞİNE İLİŞKİN NET KARARLAR ALINDI. BEKLENTİ ŞİMDİLİK ŞU: ÖNCE SAĞLIK KRİZİNDEN, ARDINDAN EKONOMİK KRİZDEN ÇIKILACAK ANCAK BU İKİ ÇIKIŞ EŞZAMANLI VE AYNI HIZDA OLMAYACAK.**

Fed'in Aralık toplantısından, varlık alımlarıyla alakalı herhangi bir düzenleme çıkmadı. Aksiyon bekleyenler, Fed'in vade yapısında bir değişiklik yapabileceğini düşünüyorlardı, ancak bu iş mali paketin sonrasına kalmış görünüyor. Şu anda, ekonomiye ilişkin görünüm aynı şekilde devam ettiği için, varlık alımlarının daha da genişlemesi senaryosu ancak ilerleyen zamanda olabilir, çünkü mevcut seviyeler 'taban' ve Fed projeksiyonları kötüleştiğinde daha fazla önlemi masaya koyabilecek durumda olmalı. Ancak, denkleme dahil edilmemiş ve ekonomiye etkisi henüz varsayım aşamasında olan aşı ve mali paket unsurları var ve piyasa bunların etkilerini merak ediyor.

Eylül'e göre biraz daha iyimser bir konumda oldukları ekonomik revizyonlardan anlaşılıyor. 2020 için ekonomide daralma beklentisi yüzde 3,7'den yüzde 2,4'e 'iyileştirilmiş.' 2021 için ise, yüzde 4'ten yüzde 4,2'ye bir revizyon söz konusu.

Enflasyon açısından PCE (Kişisel Tüketim Harcamaları Endeksi) göstergesinde önümüzdeki 2 yıl yüzde 2'nin altında olmayı bekliyorlar; 2020 tahmini yüzde 1,2'de bırakılırken 2021'de yüzde 1,8'le hafif bir yukarı revizyon var. Yüzde 2 ise 2023 yılında öngörülüyor ki, ortalama enflasyonda yüzde 2 yakalamak için belli bir dönem bunun üzerine çıkmanın gerektiğini hatırlatmakta fayda var.

İşsizlik oranı tahminlerinde belirgin bir iyileşme var. 2020 tahmini yüzde 7,6'dan yüzde 6,7'ye güncellenmiş durumda. 2021, 2022 ve daha uzun dönem için sırasıyla tahminleri yüzde 5, yüzde 4,2 ve yüzde 3,7'ye doğru 'iyileştirilmiş.' İşsizlik oranı, görünen o ki, düşmeye devam edecek ama pandeminin en kötü olduğu dönemden bugüne kadar olan hızda düşmeyecek. Bu da istihdam piyasasının herhalde önümüzdeki 3 yıl kriz öncesinden daha olumsuz olacağının öngörüldüğünün bir göstergesi. Uzun süreli hale gelen işsizliği de, bu denkleme dahil etmek gerekecek.

## FAİZ ARTIŞI OLUR MU?

Faiz konusuna gelecek olursak, projeksiyonlarda görüldüğü gibi "2023'e kadar hiçbir şekilde faiz artırılmayacak" öngörüsü devam ettiriliyor. Fed'in bu adımı düşünecek aşamaya gelene kadar bol bol vakti olacak. Belki aşı ve mali genişleme 'daha iyi' bir yakın dönem geçirmemize olanak verirse, artan parasal rotasyon Fed'i faiz artırımını daha erken bir dönemde yapma düşüncesine çekebilir. Ancak buna vakit var, çünkü önce ekonominin canlandığını görmek gerekiyor.

Politika yapıcılar, enflasyonda yüzde 2'yi artık ortalama oran olarak değerlendirecekler ve bu tip bir enflasyon artışı için talepteki ivmelenmenin devamlı olması gerekiyor. Mali teşvikler gelse bile, sürekli gelirin olmadığı bir ortamda para döngüsü eski hızına gelmeyecek, çünkü yardımların tamamı harcanmayacak ve azaltılan tasarrufların yerine konacaktır. Fiyat artış hızı, ilkbaharda pandeminin patlak vermesinden önce görülen hızın altında kalarak, Fed'in kartlarını genişleme yönünde oynamasına imkan verecektir.

Tabii şu ortamda Fed, aksiyon alsın veya almasın, genel güvercin duruşunu korumak durumunda olacaktır. Fed'in 2023 yılına kadar hiçbir şekilde faiz artırmayacağı varsayımı, aşı veya mali genişleme ile gelecek bir ekonomik toparlanmayı denkleme dahil etmeyen bir kötü durum senaryosu. Ancak merkez bankaları, sağlık krizinden çıkış ile ekonomik krizden çıkış arasındaki geçiş döneminin ne kadar süreceği belli olmadığından, kötü durum senaryosuna uyumlu politikalar kullanmak durumundalar. Bunun örneğini, ECB varlık alımlarını 2022 yılına sarkıtarak gösterdi.

Aşı acil durumu ortadan kaldırıp da, ekonomide para rotasyonunun arttığını gözlemlediğimiz zaman politikaların normalleştirilmesi aşamasını konuşuyor oluruz. Temel kanı, 2021 iyi geçerse Fed'in 2023 sonu olan faiz artırma zamanını erkene çekebileceği yönünde oluşacaktır. Bunun için eko-

**İŞSİZLİK ORANI TAHMİNLERİNDE BELİRGİN BİR İYİLEŞME VAR. 2020 TAHMİNİ YÜZDE 7,6'DAN YÜZDE 6,7'YE GÜNCELLENMİŞ DURUMDA. 2021, 2022 VE DAHA UZUN DÖNEM İÇİN SIRASIYLA TAHMİNLERİ YÜZDE 5, YÜZDE 4,2 VE YÜZDE 3,7'YE DOĞRU 'İYİLEŞTİRİLMİŞ.' İŞSİZLİK ORANI, GÖRÜNEN O Kİ, DÜŞMEYE DEVAM EDECEK AMA PANDEMİNİN EN KÖTÜ OLDUĞU DÖNEMDEN BUGÜNE KADAR OLAN HIZDA DÜŞMEYECEK**

# TREND 4



nominin canlanma etkisine girmesi, talebin normal koşullara yaklaşması ve bireylerin maddi yardımlar yerine düzenli gelir etkisiyle harcama yapmaları gerekecektir. Düzenli gelir ise, istihdamın düzelmesiyle olacak bir iştir. Her ne şekilde olursa olsun, normalleşme önce bilançonun kademeli küçültülmesi, yani devlet tahvili ve MBS alımlarının azaltılması (tapering), daha sonra ise faiz artırma şeklinde gerçekleşecektir.

## EURO CEPHESİNDEN İHTİMALLER

Avrupa Merkez Bankası (ECB), Aralık toplantısında, beklendiği gibi, Pandemik Acil Satın Alma Programını (PEPP) uzatarak, toplam tahvil alım miktarını artırdı ve TLTRO'lar (hedefli uzun vadeli refinansman operasyonları) aracılığıyla bankalara sağlanan ucuz ve uzun vadeli finansman imkanlarını uzattı. Küresel ekonomiler açısından aşı beklentileri ve mali teşvik tartışmaları iç içe girmişken, merkez bankalarının politikaları, kriz şartlarına karşı ekonomiyi destekleme ve aşağı yönlü riskleri değerlendirmeye alma çerçevesinde şekillenmeye devam ediyor. Aşı kullanılmaya başlansa bile, ekonominin hasar tespit aşamasında toparlanmanın zaman alacağı, istihdamın düzelmesine kadar geçecek süreçte ekonomideki talebin eski normallere dönmesi için belli bir zaman gerekeceği dönemde finansal koşullar alabildiğine gevşek bırakılıyor. Aşı, ilk etapta sağlık acil durumunu ortadan kaldıracak, pandeminin hasarlarının etkileri ise ekonomik açıdan hissedilmeye devam edilecek.

ECB Aralık toplantısı kararlarının ana hatlarına bakacak olursak şu noktalara dikkat çekebiliriz...

■ PEPP 500 milyar EUR artırılarak 1,85 trilyon EUR'ya çıkarıldı ve en az Mart 2022 sonuna kadar 9 ay süreyle uzatıldı. ECB, vadesi gelen PEPP tahvillerine en az 2023'ün sonuna kadar yeniden yatırım yapacak.

■ ECB'nin pandemi öncesinde uygulağı eski tahvil satın alma programı (APP), aylık 20 milyar EUR hızında devam edecek ve faiz oranlarının artmasından kısa bir süre öncesine kadar böyle kalacak.

■ TLTRO-III banka kredilendirme programı 12 ay süreyle Haziran 2022'ye kadar uzatılacak. Bu arada bankaların borçlanabileceği toplam tutar, bankaların uygun kredi stokunun yüzde 50'sinden yüzde 55'ine çıkarıldı.

■ 2021'de dört ek salgın acil durum uzun vadeli refinansman operasyonu (PELTRO) sunulacak.

■ Bu yılın başlarında ilan edilen teminat kurallarının gevşetilmesi, Haziran 2022'ye kadar uzatılacak.

■ Mevduat oranı yüzde -0,5 olarak değişmeden kaldı.

■ Korona virüs krizi boyunca banka elindeki tüm enstrümanları kullanmaya hazır olacak.

Ekonominin yeniden artan enfeksiyon dalgasının etkisiyle küçülme döngüsüne girdiği bir ortamda ECB, finansal koşulları olabildiğince gevşetmiş durumda. Banka, kriz koşullarının acil durum programlarının süresine bakacak olursak en azından 2021'in tamamı için geçerli olmasını bekliyor. Toparlanma, salgının hız kaybetmesiyle beraber kayda değer bir şekilde hızlanacak olsa da, bu dönemde ekonomide ihtiyatlılık ilkesinin benimsenmesi önemli. Merkez bankaları,

**BANKA, KRİZ KOŞULLARININ ACİL DURUM PROGRAMLARININ SÜRESİNE BAKACAK OLURSAK EN AZINDAN 2021'İN TAMAMI İÇİN GEÇERLİ OLMASINI BEKLİYOR. TOPARLANMA, SALGININ HIZ KAYBETMESİYLE BERABER KAYDA DEĞER BİR ŞEKİLDE HIZLANACAK OLSA DA, BU DÖNEMDE EKONOMİDE İHTİYATLILIK İLKESİNİN BENİMSENMESİ ÖNEMLİ**

Fed de dahil olmak üzere, umutlarını tamamen mali teşvik ve aşıya bağlamadan politika adımlarını atıyorlar.

ECB, 2020 daralma beklentisini yüzde 8'den yüzde 7,3'e düşürdü. 2021 büyüme beklentisi yüzde 3,9 oldu. Daha önce 2021 için yüzde 5 büyüme beklentisi açıklanmıştı. 2020 enflasyon beklentisi yüzde 0,3'ten yüzde 0,2'ye revize edildi. 2021 enflasyon beklentisi ise yüzde 1'de tutuldu.

**EKONOMİDE YAVAŞLAMA DÖNGÜSÜ**

Kısmen Covid-19 önlemlerinin sıkılaştırılmasıyla ivme kaybeden ekonomi, bir yavaşlama döngüsüne girmiş görünüyor. Özellikle sosyal temas ve hareketliliğin kısıtlanmasıyla beraber hizmet sektörü çok sert bir biçimde daralmaya girdi. Bölgenin dört büyük ekonomisi Almanya, Fransa, İtalya ve İspanya'nın sanayi göstergeleri büyüme eğilimine devam etse de, pandemi nedeniyle iç talep de bastırılmış durumda ve bu yüzden imalat sanayiine ilişkin göstergelere de negatif yansıma söz konusu olabilir.

Son dönemlerde güçlenen EUR da, ECB'nin politikaları açısından başka bir sıkıntı unsuru. EUR'nun güçlenmesi hem küresel ticaretin zayıfladığı bir ortamda (pandemi, tedarik zincirleri sıkıntısı, Brexit) bölgenin ihracat yapma kabiliyetini sınırlıyor, hem de enflasyon baskılarını sınırlayarak deflasyon riskini artırıyor.

Ekonominin acil eylem planı gerektiren diğer sorunlarının başında EUR'nun son dönemlerdeki değerlenmesi yer alıyor. Bununla alakalı olarak, EUR'nun fazla değerlenmesi küresel ticaretin pandemi krizinden, bölgesel ticaretin de Brexit belirsizliğinden dolayı hassas dengelerde olduğu bir ortamda, ihracat yapma kabiliyetini azaltacak. Güçlü EUR aynı zamanda, ithalatı ucuzlatarak enflasyonu da aşağı itiyor ve talep görünümü enflasyona destek verecek kadar güçlü değil. Hatta deflasyon riski var. Bu ortamda, faiz oranlarında direkt ya da dolaylı bir hamle olanağı görmeyen ECB'nin hareketsiz kalması, gözleri Fed'e çevirecektir ve şu an iki merkez bankasının genişlemesi birbirini kur hareketleri açısından nötrleyen bir etki yapıyor. Yine de şu konjoktürde ibre biraz daha zayıf USD'den yana olduğundan, ECB'nin hamlelerinin pariteyi gevşeme döngüsüne sokması şimdiki şartlarla zor görünüyor.

Lagarde, PEPP'in tamamının kullanılmayabileceğini söylüyor. Banka ise güçlü EUR'ya karşı direkt aksiyon alabilecek bir pozisyonda değil. Negatif faizleri daha da derinleştirmenin riskleri var çünkü. Güçlenen EUR karşısında en etkili kullanılabilecek opsiyon, faiz oranlarının daha da düşürülmesi olacaktır. Ancak, bankacılık sektöründeki mevduatın daha da azalması gibi bir yan etkisi olacağından bu seçeneğin değerlendirme dışı olduğunu düşünüyoruz. Negatif faiz oranlarının etkilerini zaten yüzde -0,50 düzeyinde olan mevduat faizleri itibariyle ECB yaşıyor. Bu sistemde mevduatın getirisi değil, götürüsü olduğundan paranın faize park etmesindense, ekonomide parasal döngü yaratması amaçlanıyor. Ancak bunun şu ana kadar yararından çok zararı oldu diyebiliriz.

Bir krizden çıkış aşamasını konuşabilmek için, parasal genişleme ile ekonomide toparlanma bağını kurmamız gerekecek. Ancak parasal genişlemenin şu anda asıl bağ gösterdiği alan finansal piyasalar. Fazla likidite, para döngüsünü hızlandırmak yerine spekülatif etki yaratıyor. Aşı, sağlık acil durumunu ortadan kaldırabilirse o zaman bağıntıyı daha güçlü kurma şansımız olacaktır.

Diğer yandan parasal teşviklerin artırılması, ekonomik toparlanmada bir yere kadar etki yapacaktır. Salgın etkisinin kırılması için istihdamın yeniden genişlemesi, istihdamın artması için de firmaların yeniden yatırım yapacak pozisyona gelmesi gerekiyor. Bunun için de mali politika önlemleri önemlidir. Daha önce dediğimiz gibi, önce sağlık krizinden, ardından ekonomik krizden çıkılacak ancak bu iki krizden çıkış eşzamanlı ve aynı hızda olmayacak.

**BİR KRİZDEN ÇIKIŞ AŞAMASINI KONUŞABİLMEK İÇİN, PARASAL GENİŞLEME İLE EKONOMİDE TOPARLANMA BAĞINI KURMAMIZ GEREKECEK. ANCAK PARASAL GENİŞLEMENİN ŞU ANDA ASIL BAĞ GÖSTERDİĞİ ALAN FİNANSAL PİYASALAR. FAZLA LİKİDİTE, PARA DÖNGÜSÜNÜ HIZLANDIRMAK YERİNE SPEKÜLATİF ETKİ YARATIYOR. AŞI, SAĞLIK ACİL DURUMUNU ORTADAN KALDIRABİLİRSE O ZAMAN BAĞINTIYI DAHA GÜÇLÜ KURMA ŞANSIMIZ OLACAKTIR**

TREND 5

SONER
OKUŞLUK

# İthal ikamecilik yüksek teknoloji eşliğinde geri dönüyor



**HEMEN TÜM PAZAR İHTİYAÇLARINI KARŞILAMAK ÜZERE DENİZAŞIRI TEDARİKÇİLERE GİDEREK DAHA FAZLA BAĞIMLI HALE GELMİŞ OLAN BATI EKONOMİLERİ, SON YILLARDA BU BAĞIMLILIĞIN DEZAVANTAJLARINI DA YAŞAMAYA BAŞLADI. BATILI KÜRESEL ÜRETİCİLER, YALNIZCA GÜNDELİK MALLARIN MALİYETİNİ DÜŞÜRME MOTİVASYONUYLA HAREKET ETTİĞİ İÇİN, ZAMAN İÇİNDE, KRİZ VE ÇALKANTI DURUMLARIYLA MÜCADELE ETMEK ÜZERE HIZLI ÇÖZÜM ÜRETME YETENEKLERİNİ KAYBETTİ. KORONA VİRÜS SALGININ TETİKLEYİCİ ETKİSİYLE ÜRETİMİN YENİDEN ANA ÜSLERE DÖNÜŞÜ ÇERÇEVESİNDE, OTOMASYON BİLEŞENİNİ GÜÇLENDİRME ADIMLARI, YAKIN GELECEKTE DAHA FAZLA ÖN PLANA ÇIKACAK.**

Geçtiğimiz yüzyılda, küresel krizlere tepki olarak alınan bazı kısa vadeli önlemler, on yıllarca süren köklü değişikliklere yol açmıştı. Korona virüs salgınıyla içinde yaşamaya başladığımız bu yeni koşulların ve muhtemelen önümüzdeki dönemde hayatımızın tüm alanlarında karşılaşacağımız etkinin tüm boyutlarıyla anlaşılabilmesi, diğer alanlarda olduğu gibi üretim sektörleri için de hayati önem taşıyor.

Başlangıçta, salgının aylar içinde bitmesi ve her şeyin eski normale dönmesi yönündeki beklentiler, yerini yeni koşullara daha fazla uyum sağlayabilecek çözümlerin giderek daha fazla tartışıldığı bir ortama bıraktı. Milyonlarca insanın tamamen veya kısmen kapalı koşullarda yaşamasına yol açan salgın, toplumları, çalışma, iletişim, sosyalleşme ve ürün ve hizmetleri kullanma yöntemleri açısından hızlı ve çarpıcı bir şekilde değişime zorlayacak.

Salgın etkilerini azaltmaya başladığında, küresel mal ve sermaye akışının işleyişinde önemli değişikliklerle karşılaşacağımızı işaret eden sinyaller giderek artmakta. Çin'de Şubat ayında başlayan arz şoku ve küresel ekonominin kapanmasıyla birlikte yaşanan talep şoku, hemen her bölgede firmaların üretim stratejilerindeki ve tedarik zincirlerindeki kırılganlıkları ortaya çıkardı.

Birçok kritik yarı mamul, malzeme ve hizmetin tedarikinde geçici ticaret kısıtlamaları ve kıtlık koşulları, mevcut sistemin zayıf yönlerini bir kez daha ortaya çıkardı. ABD-Çin ticaret savaşının etkileriyle birleşen bu gelişmeler, ekonomik milliyetçiliğin yükselişini tetikledi. Tüm bunların bir sonucu olarak, dünya genelinde üreticiler, yerli üretimi artırmak, iç kaynaklarla istihdamı yaratmak, riskli olarak algılanan kaynaklara bağımlılıklarını azaltmak (hatta ortadan kaldırmak) yönünde daha güçlü politik ve rekabetçi baskılar altında kalacaklar.



## KISA VADELİ KRİZ TEDBİRLERİNİN KALICI ETKİLERİ OLACAK

1919 yılındaki Büyük Buhran'dan 2007-2009 finansal krizine kadar hemen her büyük küresel krizde, nesiller boyu süren köklü sosyal ve ekonomik değişimlere dönüşen kısa vadeli önlemlerin etkisine tanık olduk. Büyük Buhran, hükümetlerin finansal sistemdeki rolünü yeniden tanımladı ve o dönemden günümüze kadar devam birçok temel finansal gelişmenin farklı yönde şekillenmesini sağladı. II. Dünya Savaşı sırasında askeri-sanayi alanda ivmelenen atılımlar ve ilgili finansal teşvikler, imalat sektörünün ve girişimciliğin günümüze kadar devam eden boyutlar kazanmasına yol açtı. ABD tartışmasız bir endüstriyel süper güç haline gelirken, tüketim toplumu hızla güç kazandı.

11 Eylül Saldırıları, 2001'deki küresel ekonomik krizin şiddetini artırarak, Orta Doğu'da uzun süren savaşlara yol açarken, birbirine bağımlı hale gelmiş olan küresel toplumda güvenlik algısını değiştirdi. Böylelikle, birçok ülke, kritik alanlarda ulusal altyapının korunmasına daha fazla önem vermeye başladı. O dönemde uygulanmaya başlanan birçok seyahat güvenliği,

**SALGIN ETKİLERİNİ AZALTMAYA BAŞLADIĞINDA, KÜRESEL MAL VE SERMAYE AKIŞININ İŞLEYİŞİNDE ÖNEMLİ DEĞİŞİKLİKLERLE KARŞILAŞACAĞIMIZI İŞARET EDEN SİNYALLER GİDEREK ARTMAKTA**

# TREND 5



siber güvenlik ve hükümet gözetim önlemi günümüzde halen sürdürülmekte.

2007-2009 yılları arasında tüm dünyayı etkileyen finansal kriz ise, 'mülkiyet ekonomisi'nden 'deneyim ekonomisi'ne geçiş sürecine ve rekabetçi kalabilmek için denizaşırı üretime bağımlılığı hızlandıran bir dizi etkiye zemin hazırladı.

Covid-19 salgını, önümüzdeki yıllarda sürecek olan devasa boyutta yıkıcı etkileri de tahmin edildiğinde, şimdiden insanlığın karşılaştığı en büyük krizler içinde yerini almış durumda. Bu dönemin ticari faaliyet akışında, 'pandemi ekonomisi' olarak da adlandırılan çevrimiçi öğrenme, evden çalışma, dijital akış hizmetleri, video iletişimi, tüketici malları ve hizmet teslimatları gibi bazı alanlardaki tüketici eğilimleri keskin bir değişim geçiriyor. Geniş tüketici kitlelerinin benzeri yeni tüketici alışkanlıkları kazandıkları bu gibi süreçlerin, uzun vadede günlük hayatımıza kalıcı etkiler doğurması kaçınılmaz.

Kısa vadedeki belirsizlik sisinin ötesinde, imalat sektörünü etkilemesi beklenen olası değişimlerin birçoğu aslında krizden önce başlamış iken mevcut kriz, bu trendlerin daha geniş çevrelerce kabul görerek yaygınlaşmasını hızlandıracak koşulları destekler nitelikte.

## VERİMLİLİĞE DAYALI ÜRETİM STRATEJİLERİ DEĞİŞİMİN EŞİĞİNDE

Halen devam eden salgın süreci, üreticileri beklenmedik ve benzeri görülmemiş bir şekilde etkiledi. Modern üretim tarihinde ilk kez talep, arz ve işgücü, aynı zamanda küresel olarak etkileniyor.

Kişisel bakım, kağıt ve ilaç gibi hayati önem taşıyan ürünleri sağlayan ve dağıtan bazı şirketler, panik satın almaların yol açtığı talebi karşılamakta zorlanırken, bir çok temel endüstri, talepte ortaya çıkan çarpıcı düşüşleri tolere etme ve operasyonel maliyetleri düşürme yönünde aşırı bir baskı yaşıyor. Hemen her büyük üretici, küresel tedarik zincirlerinin merkezi olan Güney Asya kökenli arz dalgalanmaları sebebiyle, parça ve hammadde tedarik zincirlerinde kesintiler yaşıyor.

Sosyal mesafe ve çalışan güvenliği önlemleri sonucu iş gücünün yüzde 40 ila 50'sinin düşük verimlilik ve mesai saatleri ile çalışması, üreticilerin ilave maliyet baskılarıyla faaliyet göstermesine yol açıyor. Bu durum, aynı zamanda talep düşüşleri ve pazar koşullarında belirsizliğe de yol açan direkt bir etken. Ofis çalışanları için mümkün olabilen uzaktan çalışma pratikleri, çoğu imalat sektörü işletmesi uzaktan yönetilmeye uygun tasarlanmadığı ve gereken otomasyon

KİŞİSEL BAKIM, KAĞIT VE İLAÇ GİBİ HAYATİ ÖNEM TAŞIYAN ÜRÜNLERİ SAĞLAYAN VE DAĞITAN BAZI ŞİRKETLER, PANİK SATIN ALMALARIN YOL AÇTIĞI TALEBİ KARŞILAMAKTA ZORLANIRKEN, BİR ÇOK TEMEL ENDÜSTRİ, TALEPTE ORTAYA ÇIKAN ÇARPICI DÜŞÜŞLERİ TOLERE ETME VE OPERASYONEL MALİYETLERİ DÜŞÜRME YÖNÜNDE AŞIRI BİR BASKI YAŞIYOR

araçları ve dijital altyapıdan yoksun olduğu için henüz uygulanabilir bir çözüm üretmiyor.

Alternatif tedarikçilerin hızlı bir şekilde erişilebilir olmadığı durumlarda üreticiler, ne kadar ve hangi biçimde stok tutulacağı, ve bu stoğun değer zinciri boyunca nerede konumlandırılacağını belirlemek durumunda kalmaktadır. Tabii ki, herhangi bir envanter gibi emniyet stoğu da beraberinde eskime riski taşır ve aynı zamanda sermaye kısıtlılıklarını da açığa çıkarır. Tam zamanında üretim (TZÜ) ve yalın envanter gibi popüler üretim stratejileri açısından, stok uygulamaları önemli verimlik kayıplarını da beraberinde getirmektedir ve karlılığın temel prensibini oluşturmaktadır.

Ancak mevcut salgın sürecinde değişen tedarik koşulları, emniyet stoğu kavramının üreticiler açısından verimlilik, tasarruf ve maliyet gibi anlamlarının ötesinde, 'üretimin sürdürülebilirliği' ve dolayısıyla işletmenin varlığını devam ettirebilmesi gibi çok daha stratejik yönlerinin açığa çıkmasına yol açtı. Fiyat, maliyet ve verimlilikten bağımsız etkin bir envanter yönetimi yaklaşımı önümüzdeki dönemde daha erişilebilir, fiziksel olarak konumlanan stok yönetim yaklaşımını beraberinde getirecek.

## YERLİ İMALATIN YENİDEN CANLANDIRILMASI

Temel ihtiyaçlarını karşılamak için denizaşırı tedarikçilere giderek daha fazla bağımlı hale gelen Batı ekonomileri, son yıllarda denizaşırı tedarik zincirlerinin dezavantajını yaşamaya başladılar. Batılı küresel üreticiler, gündelik malların maliyetini düşürme çabası içinde, kriz durumlarıyla mücadele için gerekenleri üretme yeteneğini kaybetti. ABD'de Avrupa ülkelerinde makinelere dayalı üretim, GSYİH'nın ortalama yüzde 85'ini oluşturuyor. Pek yakında stratejik direnç ve sürdürülebilirlik için kritik olarak kabul edilen üretim segmentlerini geri getirmek için teşvik planlarında bir artış görebiliriz. Gelişmiş ülke ekonomilerinin, mevcut krizin ardından stratejik direnç oluşturma planlarının bir parçası olarak, yerli üretimi desteklemeye yönelik teşvik paketleri açıklaması önemli bir olasılık olarak görünüyor.

Üretimin yeniden ana üslere dönüşü sürecinde otomasyon bileşenini güçlendirme adımları yakın gelecekte daha fazla ön plana çıkacak. Korona virüs krizi öncesi aşırı yayılım gösteren denizaşırı tedarik eğilimleri, işgücü ve üretkenlik maliyetleri açısından dibe doğru bir yarışla beslenirken, otomasyon ve robotik alanındaki gelişmeler, bir dizi üretim sürecinde verimliliği önemli ölçüde artırdı. Bu süreçlerin birçoğu, kolaylıkla yurt içindeki imalat sektörlerine yeniden entegre edilerek devreye alınabilir nitelik taşıyor.

Karanlık fabrikalar olarak adlandırılan ve herhangi bir insan müdahalesi olmadan imalat süreçlerinin yürütüldüğü örnekler henüz daha başlangıç aşamasında. Ancak insan faktörünün imalat üzerindeki etkilerinin giderek azalacağı bir üretim anlayışı, hali hazırda birçok büyük üreticinin eve dönüş planlarında belirleyici rol oynuyor. Örneğin Adidas markası, Çin'deki ucuz işgücüne dayalı imalat üssünü önümüzdeki yıl Almanya'ya kaydırmayı planlarken, üretimi tamamen robotik teknolojiyle sürdürmenin hazırlıklarını yapıyor. Otomasyon temelli üretim, her ne kadar düşük vasıflı işgücü talebini geri getirmeyecek olsa da dijital yeterliliğe sahip ka-

**KORONA VİRÜS KRİZİ ÖNCESİ AŞIRI YAYILIM GÖSTEREN DENİZAŞIRI TEDARİK EĞİLİMLERİ, İŞGÜCÜ VE ÜRETKENLİK MALİYETLERİ AÇISINDAN DİBE DOĞRU BİR YARIŞLA BESLENİRKEN, OTOMASYON VE ROBOTİK ALANINDAKİ GELİŞMELER, BİR DİZİ ÜRETİM SÜRECİNDE VERİMLİLİĞİ ÖNEMLİ ÖLÇÜDE ARTIRDI**



# TREND 5



lifiye işgücü açısından için yeni işler ve fırsatlar yaratmaya aday olacaktır.

## TEDARİK ZİNCİRLERİNİN AYRIŞTIRILMASI

Özellikle Güney Asya bölgesinde kümelenen sınırlı sayıda, uzun ve esnek olmayan tedarik zincirlerine güvenen üreticiler için, Koronavirüs krizi benzeri görülmemiş bir şok dalgasına yol açtı. Kısa vadede, üreticiler sürekliliği hızlı bir şekilde sağlamanın ve esneklik sağlamanın yollarını arıyor. Daha geniş bir küresel tedarikçi tabanı kullanarak tedarik zincirlerini önemli ölçüde daha şeffaf, öngörülebilir ve esnek hale getirmeye yatırım yapan üreticiler, önümüzdeki dönemde önemli bir rekabet avantajı yakalayacaklar.

Öte yandan bu durum tedarikçiler açısından da daha çeşitli bir müşteri tabanı ve birden çok coğrafyada daha yerelleştirilmiş müşteriler oluşturma çabasını ön plana çıkaracaktır. Tedarik zinciri riskini, doğruluğunu ve esnekliğini yönetmeye yardımcı olan işlevler, dijital araçlar ve süreçler, tüm sektörlerde artarak, tedarik zincirlerinin daha hızlı dijitalleşmesine yol açacaktır.

Hükümetlerin ve çok uluslu şirketlerin, kritik ürünlerdeki tedarik ve dağıtım zincirlerinin karmaşıklığına ilişkin daha iyi çözümler aradığı bu süreçte, dijital araçların politik aktörleri ve iş dünyasını daha iyi bilgilendirme konusundaki rolleri değişime uğrayacaktır. Tedarik zinciri boyunca daha fazla görünürlük ve koordinasyon sağlayan, daha geniş bir tedarikçi tabanıyla daha iyi işbirliğine dayalı ancak ayrıştırılmış, yüksek verimli ve daha dayanıklı tedarik zincirlerinin oluşturulmasında, dijital dönüşümün rolü önümüzdeki dönemde fark edilir şekilde etkisini arttıracaktır.

Yeni teknolojiler, hali hazırda veya yakında, şirketlerin maliyetlerini düşürmelerine veya ürettikleri ürünler arasında daha esnek bir şekilde geçiş yapmalarına olanak tanıyarak, yerleşik rakiplerin veya tedarikçilerin kurulu temellerini geçersiz kılacaktır. Bu ilerlemelerin çoğu, fabrikaları çevresel olarak daha sürdürülebilir hale getirme fırsatı da sunuyor.

## STRATEJİK BİR VARLIK OLARAK VERİ ALTYAPISI

Dünyanın önde gelen ekonomik kuruluşları ve saygın araştırma şirketleri, veri altyapısının işletmeler için en değerli kaynaklar haline geldiğini ifade ediyor. Koronavirüs krizi, değişen koşullara müdahaleyi koordine etmek için güvenilir, gerçek zamanlı verilere erişimi mutlak bir zorunluluk haline getirdi. Yakın gelecekte veriler, iş dünyasının ve toplumun birçok alanında daha da stratejik bir kaynak haline gelecektir. Batı ekonomileri açısından bu durum, veri bağlantısına daha fazla yatırım yapılması, 5G ağlarının yayılımının hızlanması ve önde gelen ekonomik göstergelere ilişkin daha değerli iç görülerin sağlanması gibi gelişmelere işaret etmektedir.

Üretim faaliyetlerinde veri altyapısının güçlenmesi ve bağlanabilirlik kabiliyetinin artması, algılama, veri görselleştirme, uzaktan işbirliği araçları ve operasyonları genelinde yapay zekâ tabanlı veri tabanları da dâhil olmak üzere, Endüstriyel IoT'nin önemli ölçüde hızlandırılmış biçimde yaygınlaşması anlamına gelecektir. Tüm üretim operasyonundaki verilerin ve veri altyapısının adeta bir kontrol kulesi işlevi kazanması, önümüzdeki dönemde bir üretim organizasyonunu yürütmenin standart bir bileşeni haline gelecektir.

**TEDARİK ZİNCİRİ BOYUNCA DAHA FAZLA GÖRÜNÜRLÜK VE KOORDİNASYON SAĞLAYAN, DAHA GENİŞ BİR TEDARİKÇİ TABANIYLA DAHA İYİ İŞBİRLİĞİNE DAYALI ANCAK AYRIŞTIRILMIŞ, YÜKSEK VERİMLİ VE DAHA DAYANIKLI TEDARİK ZİNCİRLERİNİN OLUŞTURULMASINDA, DİJİTAL DÖNÜŞÜMÜN ROLÜ ÖNÜMÜZDEKİ DÖNEMDE FARK EDİLİR ŞEKİLDE ETKİSİNİ ARTTIRACAKTIR**

## REKABET AVANTAJI OLARAK DİJİTALLEŞME VE KATMANLI ÜRETİM

Korona virüs krizi döneminde emsallerinden çok daha dirençli kriz yönetim becerisi ve dayanıklılık sergileyen işletmelerin, finansal ve operasyonel esneklik yoluyla maliyetlerin düşürerek, krizin sonunda pazar fırsatlarını yakalamaya yönelik bir büyüme temeli oluşturdukları gözleniyor. Bu işletmeler aynı zamanda kendilerine daha fazla öngörülebilirlik, verimlilik ve önemli bir rekabet avantajı sağlayan yazılım teknolojilerine kayda değer yatırımlar yapmaktadır.

Geçtiğimiz on yılda, AI ve IoT teknolojilerindeki gelişmeler, tedarik zinciri ve üretim operasyonlarının öngörülebilirliği, kapasitesi, kullanılabilirliği ve esnekliğinde muazzam verimlilik artışları sağladı.

Bu teknolojileri üretim süreçlerine erken adapte etmiş olan şirketler, emsallerine göre önemi bir kazanç artışına sahip olarak rekabet avantajı elde ettikleri gibi, Koronavirüs krizi döneminde daha esnek, öngörülebilir ve dayanıklı tedarik süreçleri geliştirebildiler. Koronavirüs krizinin neden olduğu ekonomik ve sosyal gerilemenin uzayan etkisi, dijitalleşme adımlarını yeni atmaya başlayan üreticiler ile dijital yolculuklarında aşama kaydeden işletmeler arasında uçurumu derinleştirmesine yol açıyor.

3D baskı teknolojileriyle yaygınlaşan katmanlı üretim modelleri, karmaşık üretim süreçlerindeki adımların sayısını önemli ölçüde azaltarak, metal, plastik ve karma hammadde kalıplamasında ihtiyaç duyulan makinelerin ve aletlerin uzaktaki tedarikçilerine bağımlılığını azaltma vaadinde bulunuyor.  3D baskı alanındaki hızlı ilerlemeler, çok daha yüksek miktarlarda sürekli genişleyen bir dizi ürünü ekonomik olarak üretmeyi mümkün kılmaktadır.

## UZAKTAN ÇALIŞMA, İŞBİRLİĞİ VE ‘SANAL DEĞİŞİM’

Temel üretim süreçleri, hali hazırda insan faktörünün fiziksel olarak üretimin birincil girdileri arasında olmasını gerektiriyor. Operatörlerin makineleri çalıştırdığı, bakım personelinin makinelerin bakımını ve onarımını yaptığı, satış ekibi ve yükleniciler yoluyla hizmet sağlamak ve operasyonun önemli bir bölümünü desteklemek için saha erişimine ihtiyaç duyduğu bu süreçler bütününde, sanal bir değişimin etkilerinin uzun vadede ortaya çıkması kaçınılmaz.

Üreticiler, sosyal mesafe tedbirlerinin yaygınlaşmasıyla, insan faktörünün tahmin edilebilir bir üretim faktörü olmaktan uzaklaşmasıyla yüzleştikçe, uzaktan teşhis, yönetim ve işbirliği sağlayan sanal araçların rolünü hızla benimsemek durumunda kalacaktır. Bu durum, sahada faaliyet gösteren işgücünün azaltılarak, ‘fiziksel değişimi’ yönlendirmek ve desteklemek için uzaktan ve sürekli çevrimiçi olarak bağlanan uzmanlardan oluşan ekiplere dayalı bir işgücü yapılanmasını hızlandıracak etkileri beraberinde getirecektir.

Gerçek zamanlı veriler, yapay zekâ tabanlı karar merkezleri ve bir dizi iletişim ve işbirliği araçlarıyla etkinleştirilen sanal imalat-yönetim süreçleri, işletme genelinde farklı roller üstlenebilen, uzmanlığa, dijitalleştirmeye ve ölçeklendirmeye yardımcı olacak, odaklanmış, etkili ve sonuçta önemli ölçüde üretken bir insan faktörü modelini gerekli kılıyor. Sanal çalışma, artık sadece ofis tipi iş grupları için değil, üretimde çalışma ortamını temelden değiştirecek ve sadece makinelere dayalı, insansız imalat tesislerine uzanan yeni bir eğilimi temsil ediyor.



**3D BASKI TEKNOLOJİLERİYLE YAYGINLAŞAN KATMANLI ÜRETİM MODELLERİ, KARMAŞIK ÜRETİM SÜREÇLERİNDEKİ ADIMLARIN SAYISINI ÖNEMLİ ÖLÇÜDE AZALTARAK, METAL, PLASTİK VE KARMA HAMMADDE KALIPLAMASINDA İHTİYAÇ DUYULAN MAKİNELERİN VE ALETLERİN UZAKTAKİ TEDARİKÇİLERİNE BAĞIMLILIĞINI AZALTMA VAADİNDE BULUNUYOR**



TREND 6

MEHMET ALİ DOĞAN



**KÜRESEL GIDA FİYATLARI 2020'DE SON 6 YILIN EN YÜKSEK SEVİYESİNE YÜKSELDİ. TÜM ÜRÜN GRUPLARINDA FİYATLAR ARTTI. KOVID-19, LA NİNA VE GIDA GÜVENSİZLİĞİ BU EĞİLİMİN 2021'DE DE SÜRECEĞİNİN İŞARETİ.**

# Küresel gıda fiyatları 2021'de artacak

**2.472**

MİLYON TON

**FAO, 2020 YILI İÇİN KÜRESEL TAHIL ÜRETİM TAHMİNİ**

Küresel salgın, Orta Amerika'daki son kasırgalar ve Afrika'daki seller de dahil olmak üzere çatışmalar, zararlılar ve hava şoklarının neden olduğu kırılgan koşulları şiddetlendiriyor ve yoğunlaştırıyor. KOVİD-19 salgınının özellikle gelir kayıpları açısından etkisi, küresel gıda güvensizliği seviyelerine neden olan önemli bir etken ve fiyatların artışına neden oluyor.

BM Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) tarafından yayımlanan 2020'deki son üç aylık Mahsul Beklentileri ve Gıda Durumu raporuna göre, ABD'deki La Niña'nın Kasırgası'nın, Güney Afrika ve Doğu Asya'da ortalamanın üzerinde yağış riskini artırdığı, Orta Doğu Asya ve Doğu Afrika'nın bazı bölgelerinin ise olumsuz üretim şoklarına yol açabilecek yağmurların azalmasını beklediği belirtiliyor. Bunun anlamı net. 2021 yılı için de küresel gıda fiyatlarında artış sürecek. Üstelik, raporda kayda alınan önemli bir not da, 34'ü Afrika'da olmak üzere dünya çapında 45 ülkenin halen gıdada dış yardıma bağımlı olması da dikkat çekiyor. Rapora göre, gıda üretiminde dışarıya bağımlı 51 düşük gelirli ülkenin toplam tahıl üretiminin, Güney Afrika ve Uzak Doğu Asya'daki büyük üretim artışları sayesinde son 5 yıldaki yüzde 7 olan büyümenin de üstüne çıkarak 496,3 milyon ton aşması bekleniyor.

2020 de yayınlanan en son BM Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) Gıda Fiyat Endeksi, Kasım'da Ekim ayının verilerini içeriyor. Buna göre yüzde 3,9 ve bir önceki yıla göre yüzde 6,5 artışla

105,0 puana yükseldi. 2012'den bu yana yaşanan en sert yükseliş sonucu fiyatlar, 6 yılın en yüksek değerine ulaştı.

## TÜM ÜRÜNLERİN FİYATLARINDA ARTIŞ VAR

Uluslararası gıda ticaretinde en yüksek işlem hacmine sahip ürünlerin fiyatlarını aylık olarak yansıtan endekste yer alan tüm alt sektörlerde de, bir önceki yılın kasım ayına göre ciddi fiyat artışları olduğu gözleniyor. Sözgelimi, bitkisel yağda, küresel palm yağı stoklarında ciddi daralmaların da etkisiyle kasım ayı boyunca yüzde 14,5'lik çarpıcı bir yükseliş yaşandı. Tahıl ürünleri endeksi 2019 Kasım ayına göre yüzde 19,9 bir yükselişe işaret ediyor. Arjantin'de düşük hasat oranları, ABD ve Ukrayna'da düşük üretim beklentileri ve Çin'den gelen yüksek miktarda talep nedeniyle, buğday ihracatında da fiyatlarda ciddi bir artış trendi gözleniyor. Olumsuz hava koşullarının Avrupa Birliği ile Rusya Federasyonu'nda ürün beklentilerini zayıflatması nedeniyle gerek fiyatlarında artış bekleniyor. Üretimde küresel eksikliğe dair beklentilerin de artmasıyla şeker fiyatlarında yüzde 3,3 artışlar gözleniyor. Avrupa'nın artan peynir, süt ve tereyağı talepleri, FAO süt ürünleri fiyat endeksini son 18 ayın zirvesine taşıdı. Keza et fiyat endeksinde de aynı eğilim görülüyor.

FAO, 2020 yılı için küresel tahıl üretim tahminini 2,742 milyon tona düşürdü. Bu üretim rakamı da bir önceki yılın üzerinde rekor bir üretim miktarına işaret ediyor.

FAO'nun Tahıl Arzı ve Talebi Özeti Raporuna dayanılarak yapılan yeni tahminler; iri tahılda 1,470 milyon ton, buğdayda 761,7 milyon ton, pirinç üretiminde ise 508,4 milyon ton küresel üretim gerçekleşeceği şeklinde. Kuzey yarım kürede kışlık buğday ekiminin devam ettiği ve bazı büyük üretici ülkelerde ekim ücretlerinin artmasının da beklendiği raporun ileriye yönelik öngörüler bölümünde yer aldı. ABD'deki süren kurak hava koşulları ve yaşanan La Nina fırtınasının fiyatları orta düzeyde olumsuz olarak eklemesi bekleniyor.

## TAHIL KULLANIMI VE STOK DURUMU

Küresel tahıl stoklarının 2021 yılı sonunda küresel stok kullanım oranının yüzde 30,7'sine denk gelecek şekilde 866,4 milyona gerileyeceği tahmin ediliyor. Bu rakam FAO raporlarına göre son 5 yılın en düşük oranı olmasına ragmen yine de küresel anlamda güvenli bir seviye olarak görülüyor.

Dünya tahıl ticaretinin 2020/2021 yılında, ABD'deki mısır satışlarının beklenenden daha hızlı olması ve Çin'den gelen güçlü alımların sürmesi nedeniyle bir önceki yıla göre yüzde 3,4 artış göstererek 454,6 milyon tona yükseleceği tahmin ediliyor.

2020/21'deki dünya tahıl kullanımının, Çin'de mısır ve sorgumun artan oranda yem olarak kullanımının yanı sıra Brezilya ve ABD'de mısır bazlı etanol üretiminde bir artış beklentisiyle, 2019/20'den yüzde 1,9 artışla 2.744 milyon tona yükseleceği tahmin ediliyor.

Özetle veriler, küresel gıda fiyatlarındaki artışın hız kesmeden süreceğine işaret ediyor.

**DÜNYA TAHIL TİCARETİNİN 2020/2021 YILINDA, ABD'DEKİ MISIR SATIŞLARININ BEKLENENDEN DAHA HIZLI OLMASI VE ÇİN'DEN GELEN GÜÇLÜ ALIMLARIN SÜRMESİ NEDENİYLE BİR ÖNCEKİ YILA GÖRE YÜZDE 3,4 ARTIŞ GÖSTEREREK 454,6 MİLYON TONA YÜKSELECEĞİ TAHMİN EDİLİYOR**



TREND 7

KADRİYE N.
TUNÇSİPER

**DÜNYANIN EN BÜYÜK İKİNCİ EKONOMİSİ KONUMUNDAKİ ÇİN'İN, ÖNÜMÜZDEKİ ON YILDA ABD'Yİ GEÇMESİ BEKLENİYOR. EKONOMİK GÜÇ DENGESİNDEKİ KÖKLÜ DEĞİŞİMİN BİR SONUCU OLARAK ULUSLARARASI ALANDA ARTAN ÇİN NÜFUZU, YÜKSELEN BİR ÇİN KARŞITLIĞINI DA BERABERİNDE GETİRİYOR. ABD BAŞTA OLMAK ÜZERE BATI DÜNYASINDA ÇİN İLE BAŞ EDEBİLMEK İÇİN KULLANILAN SERT DİL İSE, YENİ TÜRDEN BİR SOĞUK SAVAŞ'IN BAŞLANGICINA İŞARET EDİYOR.**

## ABD'NİN KÜRESEL AJANDASININ İLK MADDESİ DEĞİŞMEYECEK

# Çin ile baş etmenin yolları

1980'lerde en üst seviyeye ulaşan, Deng Şiaoping dönemi ile dışa açılma sürecine giren Çin, yıllar süren müzakerelerin ardından 2001'de Dünya Ticaret Örgütü üyesi oldu. Küresel ekonomik düzenin bir parçası olmasını sağlayan bu hamle ardından, 2008 krizinden güçlenerek çıkan Çin, yüksek büyüme oranları ile Batı ile karşılıklı bağımlılık sürecine girdi. Çin'in uluslararası ticaret sistemine dahil olması ile ülkenin demokratikleşme ve özgürleşme yolunda önemli ilerlemeler kaydedeceği düşünülse de geride kalan yıllar, serbest piyasa ekonomisine geçiş ve liberal demokratik değerlerin her zaman paralel ilerlemediğinin de kanıtı oldu.

Çin ekonomik alanda genişledikçe, uluslararası alanda kendi politikalarını dayatır hale geldi. Uluslararası kamuoyundaki tepkilere rağmen Hong Kong'da kapsamlı bir ulusal güvenlik yasası kararı, ülkedeki demokrasi ve insan hakları ihlalleri, Güney Çin Denizi'ndeki gelişmeler, Hindistan sınırında çatışma ve Pekin'in pandemi diplomasisi ve Afrika'daki Çin hegemonyası, Batı politikalarının Çin'i şekillendirmede artık başarısız olduğu gösteriyor.

Çin ile baş edilebilmesi için mücadele alanlarından biri de kuşkusuz teknoloji...Oysa Bir Kuşak Bir Yol Projesi'nin bir ayağı olarak Dijital İpek Yolu Projesi'ni hayata geçiren Çin, bu alanda 80 milyar dolar yatırım kararı alırken, ABD'nin savaş açtığı Huawei ise devletten sağladığı imkanlar ile şimdiden 5G teknolojisinde tekelleşmeye doğru gidiyor.

Bugün gelinen noktada, 2030 itibariyle Çin'in dünyanın yeni süper gücü





**2017 ABD ULUSAL GÜVENLİK STRATEJİSİNDE BELİRTİLDİĞİ GİBİ AFRİKA'DA GENİŞLEYEN ÇİN NÜFUZU DA BATIYI ENDİŞELENDİREN BİR DİĞER UNSUR DURUMUNDA. GERÇEKTE SADECE ABD'DE DEĞİL, AVRUPA VE AFRİKA'DA DA ÇİN TARTIŞMALARI GÜNDEMİN İLK SIRALARINDA YER ALMAYA DEVAM EDİYOR**

olacağı öngörüleri, artık daha fazla dile getiriliyor. Trump yönetimi tarafından Çin'e karşı başlatılan savaşın arkasında da bu gerçek yatıyor. Buna karşın Batılı güçlerin Çin'in ilerleyişi karşısında çabaları, şu an için yetersiz kalıyor.

## ÇİN İLE NASIL MÜCADELE ETMELİ?

İlk olarak Çin'de ortaya çıkan korona virüsü salgınının pandemi haline gelmesi, Batı'nın Çin ile ilişkilerinin yeniden tartışılmasına yol açtı. Çin hükümeti, korona virüsü tehdidini tanımlamada çok yavaş olmakla ve dünyanın geri kalanını uyarmayı geciktirmekle suçlanıyor. Bu durum, Çin'in ABD'ye ve daha geniş anlamda Batı dünyasına yönelik siyasi ve stratejik bir tehdit oluşturduğunun kanıtı olarak ortaya konulurken; Trump seçim kampanyası sırasında, "Biden kazanırsa, Çin ABD'nin sahibi olacak" iddiasında bulundu.

Trump'ın Çin mallarına gümrük vergileri koyarak iki ülke arasında ticaret savaşlarını başlatması ve Covid-19'a Çin gribi demesi, bu politikanın bir sonucu olarak değerlendirilirken, ABD başkanının G-7'nin miadını doldurduğunu ve Çin'i içermeyen, ancak Rusya ve Asyalı güçleri de içine alan yeni bir oluşuma ihtiyaç olduğunu belirtmesi de Çin'e karşı bir hamle olarak görülüyor.

Yeni dönem ile beraber ABD'nin küresel tedarik zincirini yeniden yapılandırmak istemesi ve Çin'e karşı uyguladığı boykotun artacağı tahmin edilse de, Trump yönetimi tarafından verilen tüm teşviklere rağmen ABD'li şirketlerin yalnızca yüzde 3'ü Çin'i terk ederken, Çin ile dış ticaret açıkları büyümeye devam ediyor. Bununla birlikte tedarik zincirini çeşitlendirmenin öneminin anlaşılması ile pandemi sonrasında yabancı yatırımların, emek ücretinin Çin'den daha ucuz olduğu Bangladeş ve Vietnam gibi gelişmekte olan ülkelere kaymasında hızlanma da bekleniyor.

ABD Dışişleri Bakanı Mike Pompeo da her fırsatta, Çin'in Bir Kuşak Bir Yol girişimini küresel hegemonya için dünyanın her yerinde köle devletler ve zalim bir rejim yaratma girişimi olarak değerlendiriyor. ABD'nin suçlamaları karşısında Çin ise açık bir şekilde dünyanın geri kalanı ile ekonomik ilişkilerini güçlendiriyor. Bu yıl içinde Bölgesel Kapsamlı Ekonomik Ortaklık Antlaşması (RCEP)'nın imzalanması ile Asya Pasifik'te daha etkin konuma gelecek olan Çin, Bir Kuşak Bir Yol ülkeleri ile toplam mal ticaretini 7,7 trilyon dolara çıkardı.

## ASYA PASİFİK'İN YÜKSELİŞİ

2017 ABD Ulusal Güvenlik Stratejisinde belirtildiği gibi Afrika'da genişleyen Çin nüfuzu da Batıyı endişelendiren bir diğer unsur durumunda. Gerçekte sadece ABD'de değil, Avrupa ve Afrika'da da Çin tartışmaları gündemin ilk sıralarında yer almaya devam ediyor.

Avrupa Birliği'nin pandeminin başlangıcında süreci yönetmedeki başarısızlığına karşı, Çin'in özellikle Doğu Avrupa'ya yönelik pandemi diplomasisi çabaları Çin'in yumuşak güç politikasının en önemli örneklerinden birini oluşturdu. Avrupa'nın Çin ve ABD arasında arabulucu rolünün devam edip etmeyeceği ise şu an için belirsiz bir durumda. Çünkü pandemi ile birlikte Avrupa Birliği içerisinde Çin karşıtı söylemlerin artması, birliğin uluslararası sorunlar karşısında ABD'yi dizginleyen politikalarının sürdürülmesinde belirsizlik oluşturuyor.

Batı'da yükselen Çin karşıtlığı ve Çin'e yönelik tüm insan hakları ihlalleri karşısında yaptırım çağrılarına rağmen ekonomik açıdan Batı, Çin'in hızını kesebilecek inisiyatifleri alamıyor. ABD ve Avrupa'nın Çin karşısında verdiği devasa ticaret açığının yanı sıra Çinli şirketlerin yatırımlarını da dikkate aldığımızda, Batı'nın Çin'i kısa vadede geriletebilmesi mümkün görünmüyor.

# TREND 8

DUYGU
BULKAN



# Hindistan Çin'e alternatif olabilir mi?

**TARİHİ TİCARET YOLLARININ VE BÜYÜK İMPARATORLUKLARIN YER ALDIĞI BİR ALT KITADA YÜZYILLAR BOYU BİRÇOK MEDENİYETE EV SAHİPLİĞİ YAPAN HİNDİSTAN, KÜLTÜREL ZENGİNLİĞİNİN YANI SIRA EKONOMİSİYLE DE, SON YILLARIN EN HIZLI ÇIKIŞ YAPAN ÜLKELERİNİN BAŞINDA GELİYOR. SON 30 YILDIR HIZLI EKONOMİK BÜYÜMESİNE DEVAM EDEN ÇİN İSE, ULUSLARARASI DİPLOMASİYE VE GÜÇ DENGESİNE YÖN VEREN ÜLKELERDEN BİRİ KONUMUNDA. MEVCUT DURUMDA HİNDİSTAN'IN, DÜNYANIN EN BÜYÜK İKİNCİ EKONOMİSİNİ GERİDE BIRAKABİLMESİ YOLUNDA PEK ÇOK AVANTAJI VE DEZAVANTAJI BULUNUYOR.**

Çin ve Hindistan sahip oldukları coğrafya ve nüfus açısından Doğu Asya'nın hem tarihi ve kültürel anlamda şekillenmesinde hem de ekonomik kalkınmasında etkili olan en önemli ülkeler arasında. Son yıllarda ise bu verili güç unsurlarına ek olarak, hızlı ekonomik büyüme, teknolojik atılım, ihracat-merkezli büyüme, gelir düzeyindeki artış, yaşam standartlarındaki yükseliş, otoriteryanizm, yerlicilik ve popülizm ile çevre sorunları iki ülkenin yükseliş hikayesini yakından etkilliyor.

Hindistan; dünyanın ikinci en büyük nüfusuna sahip, hızlı büyüyen ve demokrasi kültüründen ödün vermeden büyüyen ve belki de ileride (üretimde gücünde) Çin'in rakibi olacak tek ülke.

Çin'in ekonomik yükselişi Hindistan'a göre daha dinamik ve küresel ekonomiyi etkileme gücü açısından daha kritik bir seviyede. Ancak Hindistan'ın özellikle genç nüfusu ve bu nüfusu Çin'e göre daha dinamik ve üretken bir şekilde ekonomiye entegre edebilme ihtimali çok daha yüksek. Zira Çin'in yaşlanan nüfusu ve yeni orta sınıfların, muhtemelen 2020'li yıllarda mevcut nüfusun yarısından fazlasını oluşturacak olması ciddi bir sosyal güvenlik ve yönetişim sorununu ortaya çıkarıyor. Hindistan bu seviyelere Çin'den yaklaşık yirmi yıl sonra gelecek.

Her iki ülkenin ihracat-merkezli ekonomik kalkınma modellerini yeni teknolojik gelişmelere ve küresel piyasada daha rekabetçi bir ekonomik kalkınma modeli ile değiştirme çabaları bir sır değil. Bu çerçevede Hindistan ve Çin'in siyasi sitemleri arasındaki fark muhtemel gelişmeleri de tetikleyecektir. Her ne kadar sorunlu olsa da Hindistan bağımsızlığından bu yana demokratik bir siyasal sistem içinde mevcut ekonomik kalkınmasını yönetmeye çalışıyor. Bu durum Hindistan için avantajlar ve dezavantajlar barındırıyor. Hindistan'ın etnik ve dini çeşitliliğinin yanı sıra eyaletler arasında gelir dağılımındaki devasa



**HİNDİSTAN; DÜNYANIN İKİNCİ EN BÜYÜK NÜFUSUNA SAHİP, HIZLI BÜYÜYEN VE DEMOKRASİ KÜLTÜRÜNDEN ÖDÜN VERMEDEN BÜYÜYEN VE BELKİ DE İLERİDE (ÜRETİMDE GÜCÜNDE) ÇİN'İN RAKİBİ OLACAK TEK ÜLKE**

uçurum her seçim döneminin en önemli sorunları arasında yer alıyor. Demokratik bir sistem içinde sürekli müzakereler, çatışmalar ve koalisyonların ortaya çıkmasına sebep olan bu sistem, Hindistan'ın Çin karşısındaki en önemli dezavantajlarından biri.

## HİNDİSTAN PANDEMİ SONRASI BÜYÜK ŞİRKETLERİN YENİ TERCİHİ OLABİLİR Mİ?

Hindistan, önümüzdeki 10 yılda dünyanın üçüncü büyük ekonomisi ve yüzyılın ortasında en büyük iki ekonomisinden biri olma yolunda hızla ilerliyor. Küresel finans çevrelerinden kısa vadeli büyüme görünümüyle tam not alan Hindistan, uzun vadede dünyayı döndüren ekonomi çarkının da en güçlü dişlisi olacağına dair tahminleri kuvvetlendiriyor. Hindistan lideri Modi, Çin'in özellikle pandemi sonrası artan üretim maliyetleriyle ABD ve Avrupa ülkeleriyle kötüleşen ilişkilerinden yararlanarak büyük şirketlerin tercihi olmaya çalıştıklarını

# TREND 8



söylüyor. Modi, salgından çıkardıkları en önemli derslerin üretimde kendi kendisine yeten bir ülke olmak ve uluslararası şirketler için önemli bir tedarikçi konumuna gelmek olduğunu ifade ediyor.

Yüzölçümü bakımından 3,2 milyon metrekare ile dünyanın en büyük 7. coğrafi alanına ve en büyük 2. nüfusuna sahip ülkesi olan Hindistan, aynı zamanda 2 trilyon 250 milyar dolarlık Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH) ile dünyanın en büyük 10 ekonomisi arasında yer alıyor. Birkaç yıldır ekonomisiyle muazzam bir ivme yakalayan Hindistan, bu gelişimini sahip olduğu iç dinamiklerle önümüzdeki süreçte de sürdüreceğine dair sinyaller veriyor. Dünyanın ilk üç büyük ekonomisi arasına gireceğine ilişkin tahminleri her geçen yıl güçlendiren Hindistan, Dünya Ekonomi Forumu'nun 2050 yılındaki en büyük ekonomiler tahminine göre, Çin'in ardından ikinci sırada yer alacak.

## HİNDİSTAN NÜFUSU ÖNÜMÜZDEKİ ON YIL İÇİNDE ÇİN'İ GEÇECEK

Hindistan bu yıl içinde ayrıca İngiltere'yi geçerek dünyanın 5. büyük ekonomisi olmak üzere. İlk 4'te ise ABD, Çin, Japonya ve Almanya bulunuyor. Bu olağanüstü başarı, birçok soruyu da beraberinde getiriyor: Büyüme sürdürülebilir mi? Tabii ki Hindistan'ın, büyüyen nüfusuna istihdam sağlayabilmek için, hızlı büyümeye ihtiyacı var. Ancak işsizlik, bu büyümeye rağmen artış gösterdi. Bir tahmine göre işsizlik yüzde 7'nin üzerinde. Kadınlar ise iş ararken belirgin bir dezavantaja sahip.

Yoksulluk ve kötü beslenme oranları hâlâ çok yüksek, okuryazarlık ise çok düşük. Bombay, Delhi ve Kalküta'nın en büyük üç şehir olduğu Hindistan'da okuryazarlık oranı kadınlarda yüzde 53, erkeklerde yüzde 75, toplam nüfusta ise yüzde 64 seviyelerinde. Çin ile birlikte dünya nüfusu 1 milyar sınırının üstündeki iki ülkeden biri olan Hindistan, yüksek nüfus artış hızı sebebiyle yakın bir gelecekte dünyanın en kalabalık ülkesi olacak. Doğum hızının düşeceğine dair iyim-



## PETROL TALEBİ DE ÇİN'İ GEÇECEK

ULUSLARARASI ENERJİ AJANSI (IEA) YAPTIĞI AÇIKLAMADA, HİNDİSTAN'IN PETROL TALEBİNDEKİ BÜYÜMENİN, 2020'LERİN ORTALARINDA ÇİN'İ GEÇECEĞİNİ VE BU DURUMUN, ÜLKEYİ DAHA FAZLA RAFİNERİ YATIRIMI İÇİN HAZIRLAYACAĞINI, ANCAK ORTADOĞU'DA ARZ KESİNTİSİNE KARŞI DAHA SAVUNMASIZ OLACAĞINI BELİRTTİ. HİNDİSTAN'IN PETROL TALEBİNİN 2017 YILINDA 4,4 MİLYON BPD'DEN, 2024 YILINA KADAR GÜNDE 6 MİLYON VARİLE (BPD) ULAŞMASI BEKLENİYOR, ANCAK YERLİ ÜRETİMİNİN ÇOK AZ ARTMASI BEKLENİYOR. IEA'NIN ÇİN TAHMİNLERİNE GÖRE İSE, ÇİN'İN TALEBİ 2020'LERİN ORTALARINDA HİNDİSTAN'IN TALEBİNDEN BİRAZ DAHA DÜŞÜK OLACAK. İLERLEYEN YILLARDA BU FARK YAVAŞ YAVAŞ ARTACAK. IEA RAPORUNDA "HİNDİSTAN EKONOMİSİ, ARZ KESİNTİLERİ, JEOPOLİTİK BELİRSİZLİKLER VE PETROL FİYATLARINDAKİ OYNAKLIK RİSKLERİNE DAHA FAZLA MARUZ KALIYOR VE KALACAK" YORUMUNDA BULUNUYOR.

ser beklentilere rağmen 2025 yılında Hindistan nüfusunun 1,4 milyara ulaşacağı tahmin ediliyor. Geçen yıl haziran ayında yayınlanan Birleşmiş Milletler (BM) Dünya Nüfus Raporu'na göre, Hindistan'ın önümüzdeki on yıl içinde dünyanın en kalabalık ülkesi haline gelerek, 2027'de Çin'i geçeceği tahmin ediliyor.

## 20 YILDIR ORTALAMA YÜZDE 7 BÜYÜDÜ

Hindistan sadece nüfusuyla değil ekonomisiyle de büyüyor. Küresel çalkantılar karşısında güçlü bir duruş sergileyen ülke, 1990'lardan beri uygulanan ekonomik inkılapları nedeniyle dünyanın en hızlı büyüyen ekonomilerinden biri. Gayri safi yurt içi hasılası 2016 tahminlerine göre 2,2 trilyon dolar olan ülkede, kişi başına gelir bin 600 dolar civarında. Hindistan'da enflasyon geçen yıl yüzde 4,9 oldu. Ülkedeki işsizlik oranı ise yüzde 8,4 seviyesinde.

Hindistan'ın yıllık reel büyüme verilerine bakıldığında, ülke ekonomisinin 2009'da yüzde 8,5, 2010'da yüzde 10,3, 2011 yılında yüzde 6,6, 2012'de yüzde 5,6, 2013'te yüzde 6,6, 2014'te yüzde 7,2 büyüdüğü görüldü. Büyüme 2011, 2012 ve 2013 küresel konjonktürün doğrudan ve dolaylı etkileriyle beklentilerin altında gerçekleşti. 2013'ten itibaren yeniden ivmelenen Hint ekonomisi, 2015'te ve 2016'da yüzde 7,6 oranında büyüdü. Hindistan bu büyüme oranıyla son 5 yılın en yüksek büyüme hızına ulaştı. Bu dönemde imalat sanayi ise yüzde 9,5 büyüme kaydetti.

Ekonomisi 20 yıldır ortalama yüzde 7 oranında büyüyen Hindistan, bu gelişimiyle 'yeni sanayileşen ülke' olarak sınıflandırılmaya başladı. Hindistan ayrıca nükleer teknoloji ve uzay teknolojilerine sahip az sayıdaki ülkeler arasında yer alıyor. Son yıllarda bilişim teknolojilerinde ilerleme kaydeden ülke, dünyaya bu alanda en çok ürün ve insan kaynağı sağlayan tedarikçi konumunda.

## HİZMET SEKTÖRÜ, EKONOMİNİN EN HIZLI GELİŞEN KOLU

Hindistan ekonomisi iki farklı yapıya sahip. Bir yanda orta sınıfın en zekilerini çalıştıran modern ve küresel rekabet gücüne sahip bilgiye dayalı hizmetler sektörü, diğer yanda çoğunlukla az eğitimli işgücünün çalıştığı ve rekoltesi yağışlara bağlı tarım sektörü yer almakta. İmalat sektörü geleneksel olarak kalitesiz mallar nedeniyle yetersiz olmasına rağmen, bu durum son yıllarda değişmeye başladı. Hizmetler sektöründeki güçlü büyüme neticesinde sektörün GSYİH içinde payı 2015 yılında yüzde 58,9 olarak gerçekleşirken, tarım sektörünün payı yüzde 16,6, sanayinin payı ise yüzde 24,5 oldu.

Hindistan hizmet işkolu, 2001'den bu yana yıllık yüzde 9'un üzerinde büyüme oranı ile dünyanın en hızlı büyüyen hizmetler işkollarından birine sahip. Ülke, 2013-2014 yılları arasında 167 milyar dolarlık hizmet ihracatı ile BT hizmetleri, İSD hizmetleri ve yazılım ana dış satımcısı haline geldi. Aynı zamanda bu konular ekonominin en hızlı büyüyen kısmı oldu. BT endüstrisi Hindistan'daki en büyük özel kesim işvereni olmaya devam etti. Buna karşın, dünya çapında tarımsal üretimde ikinci olan Hindistan'da en büyük işveren durumundaki tarım işkolunun GSYİH içindeki payı azaldı.

**HİNDİSTAN EKONOMİSİ İKİ FARKLI YAPIYA SAHİP. BİR YANDA ORTA SINIFIN EN ZEKİLERİNİ ÇALIŞTIRAN MODERN VE KÜRESEL REKABET GÜCÜNE SAHİP BİLGİYE DAYALI HİZMETLER SEKTÖRÜ, DİĞER YANDA ÇOĞUNLUKLA AZ EĞİTİMLİ İŞGÜCÜNÜN ÇALIŞTIĞI VE REKOLTESİ YAĞIŞLARA BAĞLI TARIM SEKTÖRÜ YER ALMAKTA**



TREND 9

FATMA NUR
DİNÇ

**DÜNYADA YAKIN ZAMANA KADAR AZ SAYIDA KADIN LİDER BULUNUYORDU. BU DURUM SON ZAMANLARDA DEĞİŞMEYE BAŞLADI. DÜNYA GENELİNDE REKOR SAYIDA KADIN ADAY SEÇİMLERE GİRİYOR VE SİYASETİN YÜZÜNÜ DEĞİŞTİRİYOR. YENİ ZELANDA BAŞBAKANI JACİNDA ARDERN BUNUN EN İYİ ÖRNEKLERİNDEN BİRİ. ABD BAŞKANLIĞINA YENİ SEÇİLEN VE BAŞKAN YARDIMCISI OLARAK DA KAMALA HARRİS'İ TERCİH EDEN JOE BİDEN'IN KABİNESİNDE DE, ŞİMDİYE KADAR HİÇBİR ABD KABİNESİNDE OLMADIĞI KADAR KADIN VAR.**

# Etkili mevkilerde daha çok kadın var



Dünyada 195 bağımsız devlet var ve büyük çoğunluğu erkekler tarafından yönetiliyor olmasına rağmen kadınlar son yıllarda siyasette önemli ilerlemeler kaydetti. Dünyada kadınlara seçme ve seçilme hakkı tanıyan ilk ülke Yeni Zelanda ile bu unvanı Avrupa'da elinde bulunduran Finlandiya kadın liderler tarafından yönetiliyor. Bugün dünya genelinde 21 ülkeyi ve 650 milyon insanı kadınlar yönetiyor. İlk bakışta yüksek bir sayı ve kalabalık bir nüfus gibi gözüküyor olabilir, oysa ki sözünü edilen bu sayı dünya nüfusunun yalnızca yüzde 8'ine karşılık geliyor.

Kadın başbakan ya da devlet başkanı sayısının erkek liderlere oranla daha az sayıda olmasına rağmen mevcut kadın liderlerin hepsi güçlü liderler. Dünyadaki devlet başkanlarından bahsederken genelde hep erkek siyasetçi ve bürokratlar akıllara geliyor. Halbuki dünyanın önemli liderleri arasında oldukça fazla kadın lider bulunuyor. Ülkeleri yöneten ve verdikleri kararla milyonları etkileyen kadın devlet başkanları siyasette giderek daha fazla bir iz bırakıyor.

**KADIN BAŞBAKAN YA DA DEVLET BAŞKANI SAYISININ ERKEK LİDERLERE ORANLA DAHA AZ SAYIDA OLMASINA RAĞMEN MEVCUT KADIN LİDERLERİN HEPSİ GÜÇLÜ LİDERLER**

### 4003 BAKANDAN 851'İ KADIN

Birleşmiş Milletler Kadın Birimi (UN Women) ve Parlamentolar Arası Birlik (IPU) tarafından yayınlanan 'Siyasette Kadın 2020' haritası verilerine göre, 2020 yılında dünya genelinde parlamentolardaki kadın milletvekili oranı küçük bir artış göstererek yüzde 24.9'a, kadın bakan oranı ise tüm zamanların en yüksek seviyesine ulaşarak yüzde 21.3'e çıktı. Buna göre, dünya genelinde 4003 bakan bulunuyor ve bu bakanlardan 851'i kadın.

Yayınlanan verilere göre, 22 ülkenin hükümet ve devlet başkanı koltuğunda kadınlar oturuyor. Bu sayı 2019'da 19'du. Buna göre, devlet başkanı kadın olan ülkelerin oranı yüzde 6.6, hükümet başkanı kadın olan ülkelerin oranı yüzde 6.2'ye yükseldi. Bu ülkelerden Bolivya ve İsviçre'nin hem hükümet hem devlet başkanı koltuğunda aynı kişi oturuyor. Kadınların siyasi arenadaki temsiliyetindeki artış yavaş olmasına rağmen, IPU ve UN Women haritası ilk yayınlandığı 2005 yılında, tüm dünyadaki kadın liderlerin sayısı 8'di.

### 2021'DE SÜPER GÜCÜ KADINLAR YÖNETECEK

3 Kasım 2020'de gerçekleşen ABD'nin tarihi seçiminde kazanan Joe Biden oldu ve yeni başkanın kabinesi de netleşmeye başladı. Biden başkan seçildikten sonra kabinesindeki önemli görevlere kadın yetkilileri atamaya başladı. Biden'ın üst düzey bakanları kadınlardan oluşuyor. Süper gücü adeta kadınlar yönetecek. Edison Araştırma firmasının yaptığı sandık başı anketlerine göre, Amerikalı kadınların yüzde 57'si Biden'a, yüzde 42'si Başkan Donald Trump'a oy verdi. Kadınların Joe Biden'ın seçim zaferine çok önemli bir katkı sağladığı kesin.

ABD'nin 46'ıncı Başkanı seçilen Joe Biden, çalışma ekibini şekillendirmeye başladı. Biden, kampanya sürecinde söz verdiği gibi üst düzey basın ekibinin tümünü kadınlardan oluşturdu. Biden'ın basın ekibinin liderliğine, eski kampanya iletişim direktör yardımcısı Kate Bedingfield getirildi. Barack Obama döneminde Beyaz Saray İletişim Direktörlüğü yapan Jen Psaki ise Beyaz Saray Sözcüsü olarak göreve getirildi.

### KADIN LİDERLER KORONA İLE MÜCADELEDE DAHA BAŞARILI

KOVİD-19 SALGININ WUHAN'DA ORTAYA ÇIKMASININ ÜZERİNDEN TAM BİR YIL GEÇTİ. DÜNYANIN BİRÇOK ÜLKESİNİN İKİNCİ DALGA İLE MÜCADELE ETTİĞİ ŞU GÜNLERDE BAŞARI HİKAYELERİ İLE DİKKAT ÇEKEN ÜLKELER DE YOK DEĞİL. BU SÜRECİN EN ANLAMLI DETAYLARINDAN BİRİ İSE KADIN YÖNETİCİLERİN SALGINLA MÜCADELEDEKİ BAŞARILARI OLDU. FORBES'UN DÜNYA ÇAPINDA HAZIRLADIĞI '2020 YILININ EN GÜÇLÜ 100 KADIN LİDERİ' LİSTESİ BU SENE 17. KEZ HAZIRLANDI. 30 ÜLKEDEN KADIN LİDERLERİN YER ALDIĞI LİSTENİN ZİRVESİNDE KOVİD-19 SALGININI YÖNETMEDE FARK YARATAN İSİMLER YER ALDI. İLK BEŞTE ÜÇ SİYASETÇİ, BİR HUKUKÇU VE EKONOMİST VE BİR DE SAĞLIK VAKFI YÖNETİCİSİ YER ALIYOR. ANGELA MERKEL'İN RAKİPSİZ LİDERLİĞİNİN ALTINDA, AVRUPA MERKEZ BANKASI BAŞKANI CHRISTINE LAGARDE, ABD BAŞKAN YARDIMCISI KAMALA HARRIS, AB KOMİSYONU BAŞKANI URSULA VON DER LEYEN VE GATES VAKFI BAŞKANI MELINDA GATES YER ALDI. KOVİD-19'U ATLATTIĞIMIZDA, DÜNYANIN LİDERLİK ANLAYIŞININ NE KADAR DEĞİŞECEĞİNİ ŞİMDİDEN BİLMEK GÜÇ. ANCAK BUGÜNE BAKTIĞIMIZDA KADIN LİDERLERİN ÖN PLANA ÇIKTIĞINI SÖYLEYEBİLİRİZ.

# TREND 9



GELECEĞİN KADINI
**KAMALA HARRIS**

Kamala Harris hayatı boyunca ilklere imza attı. Şimdi de ABD'nin ilk kadın başkan yardımcısı seçildi. Üstelik bu göreve getirilen ilk siyah olma özelliği de taşıyor. ABD'nin ilk kadın başkan yardımcısı Kamala Harris, Forbes'un 'Dünyanın en güçlü kadınları' listesinde 3. Sırada yer alıyor. Başkan Yardımcısı Kamala Harris, Başkan Yardımcısı Özel Kalem Müdürlüğü'ne atadığı Tina Flournoy'un da yer aldığı kadın ağırlıklı bir ekiple göreve gelmeye hazırlanıyor.



**YENİ ZELANDA'DA İKİNCİ ARDERN DÖNEMİ**
**JACINDA ARDERN**

Pandemi yönetimi ve ılımlı siyasetiyle tüm dünyada ve ülkesinde büyük beğeni toplayan Jacinda Ardern oyların yüzde 49'unu alarak ikinci kez başbakan seçildi. Yeni Zelanda seçimlerinde Ardern'in liderliğindeki İşçi Partisi, daha önce görülmemiş bir çoğunluk ile tarihi bir zafer elde etti. İşçi Partisi, parlamentodaki 120 koltuktan 64'ünü kazandı. 1996'dan bu yana koalisyon hükümetleri ile yönetilen ülkede ilk kez bir parti tek başına iktidar oldu.



**ABD'NİN İLK KADIN HAZİNE BAKANI**
**JANET YELLEN**

Biden, beklendiği gibi eski ABD Merkez Bankası Başkanı Janet Yellen'ı hazine bakanlığına aday gösterdi. Bu atamanın gerçekleşmesi halinde Yellen, bakanlığının 231 yıllık tarihinde bu göreve gelen ilk kadın olarak tarihe geçmesi bekleniyor. Tecrübeli bir ekonomist ve istihdam piyasası konusunda uzman olan Yellen, 2014'te de Fed'in ilk kadın başkanı olmuştu. Janet Yellen, ABD Kongresi, uluslararası finans kuruluşları ve iş dünyası tarafından saygı duyulan bir isim.



ABD'NİN İLK KADIN ULUSAL İSTİHBARAT DİREKTÖRÜ
**AVRIL HAINES**

Obama yönetiminde Beyaz Saray Ulusal Güvenlik Danışmanı Yardımcısı olarak görev yapan Amerikalı bir avukat ve eski hükümet yetkilisi olan Avril Haines, daha önce bu göreve sahip ilk kadın olan Merkezi İstihbarat Teşkilatı Başkan Yardımcısı olarak görev yaptı. Şimdi de senato tarafından onaylanması halinde, Biden yönetiminin Ulusal İstihbarat Dairesi Başkanı olarak göreve gelmeye hazırlanıyor.

İNFO

**8**

MİLYON

DÜNYA'DAKİ TAHMİNİ TOPLAM 5.5 MİLYON BÖCEK TÜRÜ DAHİL HAYVAN VE BİTKİ TÜRÜ SAYISI

**40**

%

NESLİ TÜKENME TEHLİKESİYLE KARŞI KARŞIYA OLAN AMFİBİ TÜR SAYISI

**10**

%

NESLİ TÜKENME TEHLİKESİ ALTINDAKİ BÖCEK TÜRLERİNİN TAHMİNİ ORANI

**30**

%

TÜM DÜNYADAKİ KARASAL HABİTAT BÜTÜNLÜĞÜNDEKİ AZALMA ORANI

**680**

16. YÜZYILDAN BERİ İNSAN EYLEMLERİYLE NESLİNİN TÜKENMESİNE NEDEN OLUNAN OMURGALI TÜRÜ

# HAYVAN VE BİTKİ TÜRLERİNİN NESLİ TÜKENİYOR

Uluslararası Doğayı Koruma Birliği, Tehdit Altındaki Türlerin Kırmızı Listesi'nde 31 hayvan ve bitki türünü daha ekledi. Birlik, en az 35 bin 765 türün ise yok olma tehlikesiyle karşı karşıya olduğunu duyurdu. Liste, 1900'lü yılların başından beri dünyadaki ormanların yüzde 50'sinin yok olduğunu ortaya koydu. Rapor, insanlık tarihinin yaşandığı zaman diliminde, ilk kez 1 milyon canlı türünün yok olma tehlikesiyle karşı karşıya olduğu belirtildi.

**1**

MİLYON

10-20 YIL İÇİNDE TÜKENME TEHLİKESİYLE KARŞI KARŞIYA OLAN YAKLAŞIK TÜR SAYISI

TREND 10

KADRİYE N. TUNÇSİPER




# Post-truth çağından sonra: Sırada ne var?

**İÇİNDE BULUNDUĞUMUZ DÖNEM, BAZILARINCA 'POST-TRUTH ÇAĞI' OLARAK İSİMLENDİRİLİYOR. DUYGUSAL TEPKİLERİN RASYONEL DÜŞÜNCENİN ÖNÜNE GEÇTİĞİ BU DÖNEMDE, POPÜLİST LİDERLER ZAMANIN RUHUNU YAKALAYIP KİTLELERİ MANİPÜLE EDERKEN, KURUMSALLAŞMIŞ BİLGİ SÜREÇLERİNİ İTİBARSIZLAŞTIRAN PRATİKLER ÖNE ÇIKIYOR. DONALD TRUMP ÖRNEĞİNDE OLDUĞU GİBİ SİYASETTE POST-TRUTH ÇAĞININ YANSIMASI OLAN POPÜLİST İSİMLERİN GERİLEMEYE BAŞLAMASI VE PANDEMİ İLE BİRLİKTE 'SORUMLU LİDERLİĞİN' ÖNEM KAZANMASI, BU DÖNEM NİHAYET AŞILIYOR MU TARTIŞMALARINI BERABERİNDE GETİRİYOR.**

Donald Trump'ın başkan seçildiği, popülizmin dünyanın her yerine sızdığı ve Birleşik Krallık'ın Brexit'i kabul ettiği 2016'da Oxford Sözlüğü, post-truth sözcüğünü yılın uluslararası sözcüğü olarak belirledi. Sözlüğe göre post-truth "tarafsız gerçeklerin kamuoyu fikrini etkilemede duygulara ve kişisel inançlara cazip gelen şeylerden çok daha az etkili olması durumuyla ilgili olan ya da bu anlama gelen" şeklinde açıklanıyor. Türkçe'ye hakikat sonrası/hakikat ötesi şeklinde çevrilebilecek kavram temel olarak duygusal tepkilerin rasyonel düşüncenin önüne geçtiği fikrine dayanıyor ve zamanın ruhuna uygun olarak siyasetten medyaya birçok alanda hayatımıza girmiş durumda.

Aydınlanma çağı ile beraber verilerin üzerinden karar vermeye dayalı inancın bitişini ifade eden post-truth çağında, gerçek olmadığı ispatlanan birçok bilgiyi kabul etme, bilginin manipüle edilmesi ve gerçek olmayan haberlerin yaygınlaşması yeni normal olarak kabul görüyor. Bu nedenle düz dünya, aşı karşıtlığı, reptilianlar ya da 5G'nin korona virüsü salgınına neden olduğu gibi birçok komplo teorisi oldukça fazla taraftar topluyor.

## YALAN DA OLSA SÖYLE, HOŞUMA GİDİYOR!

Yaşadığımız çağda, artık çok daha fazla insan gerçekleri görmezden gelmeye ve hatta açık yalanları isteyerek kabul etmeye hazır. Özellikle sosyal medyada bilgi bombardımanına tutulan insanlar kendilerinin duygusal taraflarına daha çekici gelen haberleri seçme eğiliminde ve bunun gerçek olup olmadığını sorgulamaya gitmiyor. İçinde bulunduğumuz dönemde ABD'de Trump ya da Brezilya'da Bolsonaro gibi liderlerin seçilmesi, Brexit'e de neden olan popülist politikalar, yeni popülist sağ ve sol akımların arkasında da kuşkusuz post-truth çağın gerçekleri yatıyor. 2017'de New York Times, Donald Trump'ın o güne dek söylediği yalanları sıralarken, Trump'ın gerçeği konu dışı bırakan bir hava yaratma stratejisi hiçbir zaman hız kesmedi. Hatta Trump, haftalarca seçimleri kendisinin kazandığını iddia etmeye

devam etti. Alternatif gerçekler yeni bir kavram olmasa da, post-truth çağında, kullanıma hazır bilgilerin ve bunlara günün her saati erişilebilirliğin artması, neyin doğru ve neyin yanlış olduğu konusunda bulanık çizgileri körüklüyor, ayrıca mevcut bilgi akışı ve hacmi, bunlar arasında ayrım yapmayı zorlaştırıyor.

Post truth çağının ortaya çıkışında kuşkusuz sosyal medya başrolde bulunuyor. İnternetin sadece profesyonellerin değil, herkesin istediği ileti aktarabilme imkanına kavuşmasını sağlasa da, sosyal medya aynı zamanda yalanların en hızlı yayıldığı platform durumunda.

Sosyal medyada herkesin kendi inanç sistemini paylaşabileceği bir sesi ve alanı bulunuyor. İnsanlar düşüncelerini yazmaktan ve yorum paylaşmaktan, dikkat çekmekten ve çevrimiçi olarak benzer düşünen insanlardan ağlar oluşturmaktan hoşlanıyor. Ancak sosyal medya aynı zamanda kutuplaşma ve sansasyondan besleniyor. YouTube örneğini ele alacak olursak, algoritması, izleyiciyi platformunda olabildiğince çok zaman geçirmeye teşvik etme temelinde oluşturulduğu için, insanlar izlemek için özel bir şey aradığında, benzer içeriğe sahip videolar, daha sonra ne izleyeceğine dair öneriler olarak görünür ve gerçeklere dayalı olsun ya da olmasın, kişinin bakış açısını sürekli olarak güçlendirir. Bununla beraber post-truth çağının ortaya çıkışını sadece sosyal medya ile açıklamak da mümkün değil. Bölümlere ayrılmış nüfusun algı ve inancını yönetmeyi amaçlayan politik iletişimin, bilişsel bilim tarafından yönlendirilmesi, haberleri tekrarlayan geleneksel medya, kullanıcıların oluşturduğu yalan içerikler de gerçeklik üzerinde belirleyici oldu.

Her ne kadar siyasette ve medyada yalan haber ve manipülasyonlar olanca hızıyla yayılmaya devam etse de, post truth çağında altın dönemini yaşayan popülist partiler için aynı şeyleri söyleyebilmek güç. Donald Trump'ın Joe Biden'a kaybetmesi, Fransa'da Marine Le Pen, İtalya'da Matteo Salvini, Hollanda'da Geert Wilders'ın geçen yıllardaki desteklerden yoksun kalması, Almanya'da Alternative für Deutschland (AfD), Yunanistan'da Altın Şafak ve Avusturya Özgürlük Partisi'nin ise oldukça zayıflaması post-truth çağının sonuna mı geliyoruz sorularının sorulmasına neden oluyor.

**COVİD-19 SALGINI VİRÜS İLE İLGİLİ KOMPLO TEORİLERİNE VE DOLAŞAN YANLIŞ BİLGİLERE RAĞMEN, BİR ANLAMDA BİLİMSEL GERÇEĞİN GERİ DÖNÜŞÜNÜ DE ORTAYA ÇIKARDI. HER ÜLKEDE VAKA SAYILARI, VEFAT SAYILARI, İHTİYAÇ DUYULAN HASTANE VEYA YOĞUN BAKIM YATAK SAYILARI GİBİ BİLGİLER GÖRÜNÜR ŞEKİLDE TOPLUMU DERİNDEN ETKİLEDİ. BU NEDENLE TRUMP'IN GERİ ADIMINDA OLDUĞU GİBİ, LİDERLER VİRÜSE KARŞI İNKAR SİYASETLERİNİ TERK ETMEK DURUMUNDA KALDI**

## COVID-19 NELERİ DEĞİŞTİRECEK?

Covid-19 pandemisi, sorumlu liderliğin sadece gerekli olmadığını, aynı zamanda hayatta kalmak için de kritik olduğunu gösteriyor. Post truth dönemi gerçekliğine bakmadan liderliğin önem kazandığı bu dönemde, insanlar sağlıklarının geleceğini liderlerin kararına bırakırken, bazı liderler sürü bağışıklığı oluşturma yanıtını verirken, bazıları tam kapanma çağrısı yaptı. Bazı liderler, bu zorlukların üstesinden gelmek için vatandaşlarına ve kamuoyuna şeffaflık içerisinde bilgi verirken, diğerleri bilgi gizlemeye başvurdu. Ancak geçen günler sonrasında genel olarak bilimsel tavsiyeleri görmezden gelme eğilimi gösteren popülist politikacılar bile, virüsün yayılmasıyla mücadele için bilim camiasının politika önerilerini dikkate aldı ve inkarın geçerli bir seçenek olmadığını gösterdi. Dolayısıyla pandemi, sorumlu liderliğe bakış açımızı yeniden şekillendirme ve yapıcı gazetecilik ve bilimsel verilere iade-i itibar potansiyeline sahip.

Covid-19 salgını virüs ile ilgili komplo teorilerine ve dolaşan yanlış bilgilere rağmen, bir anlamda bilimsel gerçeğin geri dönüşünü de ortaya çıkardı. Her ülkede vaka sayıları, vefat sayıları, ihtiyaç duyulan hastane veya yoğun bakım yatak sayıları gibi bilgiler görünür şekilde toplumu derinden etkiledi. Bu nedenle Trump'ın geri adımında olduğu gibi, liderler virüse karşı inkar siyasetlerini terk etmek durumunda kaldı. Benzer şekilde Britanya'da Boris Johnson, Brezilya'da Bolsonaro ve Hindistan'da Narendra Modi salgının ilk günlerinde virüsü ciddiye almayan açıklamalar yaptılar. Bolsonaro, hastalığı nezle olarak nitelendirdi ve medyayı histeri üretmekle suçlarken, ülkesi salgını en derin yaşayan ülkelerden biri haline geldi. Beyaz Rusya'da Başkan Alexander Lukashenko, tüm dünyada uygulanan tecrit tedbirleriyle alay ederek, salgının ortaya çıkmasından sonra tek bir kısıtlama getirmese de halkın kendi tedbir alması ve uygulanan baskı sonucu okul tatilini uzatmayı zoraki kabul etti.

Örnekler çoğaltılabilecekse de pandemi ile bilginin ve hakikatin, çıkarlar için eğilip bükülemeyeceğinin ortaya çıkmış olması, bir anlamda akıl tutulma çağının sonunun göründüğünü de gösterebilir. Post truth çağının bayrak tutucuları olan sosyal medya kuruluşlarının yalan habere ve manipülasyona savaş açması da umut verici diğer bir gelişme oldu. Sosyal medya kuruluşları Facebook ve Twitter'ın seçim süreci boyunca Trump'ın paylaşımlarının yarısını sansürleyerek, yanlış bilgi notu düşmesi de yakın gelecekte post truth'un geleceğini tehdit edebilir.

TREND 11

MEHMET ALİ
DOĞAN



**KOVİD-19'A ÇÖZÜM BULMAYA DÖNÜK ÇALIŞMALAR, 2021'İN NASIL GEÇECEĞİNİN DE İŞARETLERİNİ ORTAYA KOYUYOR. PANDEMİ İLE HIZLANAN DİJİTAL DÖNÜŞÜM ETE KEMİĞE BÜRÜNMÜŞ DURUMDA. BU YIL GÜNLÜK HAYAT İÇİN YAPAY ZEKÂ DESTEKLİ ÇÖZÜMLERLE TANIŞMA ZAMANI OLACAK.**

# Gelecek hızlanıyor

İnsanlık 2020'de Kovid-19 virüsü ile ölüm tehdidi altında yaşar oldu, dijital dönüşüm ihtiyacı hızlandı. Gelecek beklentisi, bu tehdidin bertarafını önceleyerek düşünülür oldu. 2020 yılında odaklanılan Kovid-19'a çözüm bulmaya dönük süreç, 2021'in nasıl geçeceğinin de işaretlerini ortaya koyuyor. Dijitalleşmeyle yükselişe geçen sektörler 2021 yılının "gelecek" tasarımını şekillendiriyor.

## PANDEMİ İLE BİRLİKTE YÜKSELEN SEKTÖRLER

Koronavirüs salgını, 2020 yılının ilk aylarından bu yana pek çok alanda radikal değişikliklere neden oldu. Bunların başında ise tüketim ve harcama alışkanlıkları geliyor. Ekonomik zorluklar, bulaş riski nedeniyle vatandaşın nakit para ile temasını olabildiğince azaltmaya başlaması ve online alışverişe yönelim kredi kartı başvurularını artırdı. Bankalararası Kart Merkezi (BKM) açıkladığı Kasım 2020 kredi kartı ve banka kartı kullanım verilerinde banka kartı sayısının 2019'un aynı dönemine kıyasla yüzde 13, kredi kartı sayısının ise yüzde 8 artış gösterdiğini ortaya koydu. Kredi kartı başvurularında ise olağanüstü bir artış var. Hesapkurdu.com Kredi Ürün Müdürü Ersin Yaşar, Kasım 2020'de kredi kartı başvurularına geçen yılın kasım ayına oranla yüzde 321 oranında artış olduğunu söylüyor. Çoğu temassız olan kredi kartı talebi, nakit ihtiyacından çok, bulaş riski nedeniyle nakit para kullanmamak için yapılıyor. Online alışverişin artışı da bu çerçevede değerlendirilebilir. Bu eğilim 2020 yılında da sürecek.

## YAPAY ZEKA KULLANIM ALANINI GENİŞLETİYOR

Yapay zeka (Artificial Intelligence - AI), bir makinenin insan zekası gerektiren bilişsel işlevleri gerçekleştirmesini sağlayan tekniklerin birleşimini tanımlamak için geniş bir tanım olarak kullanılıyor. Stanford İnsan



**ARTIK ÇOĞU TEMASSIZ OLAN KREDİ KARTI TALEBİ, NAKİT İHTİYACINDAN ÇOK, BULAŞ RİSKİ NEDENİYLE NAKİT PARA KULLANMAMAK İÇİN YAPILIYOR. ONLİNE ALIŞVERİŞİN ARTIŞI DA BU ÇERÇEVEDE DEĞERLENDİRİLEBİLİR**

Merkezli Yapay Zeka 2019 Araştırması'na göre, yapay zeka hesaplama hızı, her üç ayda bir iki katına çıkıyor. Rapor, Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in "Yapay zeka alanında tekelleşen dünyayı yönetir" sözüne atıfta bulunarak, 2020'de Amerika'nın bu alanda global olmayı sürdüreceğini, Çin'in henüz bu alanda önce geçmeyeceğin öngörüyor. Bununla beraber yapay zekanın sektörlerdeki uygulamaları da önem kazanıyor. Yeni nesil otomobillerde yapay zeka kullanımı arttı. Bosch Grubu Yönetim Kurulu Üyesi Harald Kroeger, yaz ortasından bu yana, 2,5 milyar euroluk; kokpit fonksiyonları ve araç gövde elektroniği için merkezi bilgisayar sipariş aldıklarını söylüyor. Bosch, aralık ayı biterken, araç bilgisayarları konusunda milyarlarca euroluk yeni siparişler aldığını açıkladı. Elektrikli otomobil üreticisi Tesla'nın yeni modelleriyle beraber teknoloji devi Apple'ın 2024'te kendi otonom araçlarına yöneldiği düşünülürse, yapay zekayı kullanan otomotiv sektörünün 2021'de hareketli olacağını söyleyebiliriz.

# TREND 11



## 2021 UZAKTAN EĞİTİM VE UZAKTAN ÇALIŞMA YILI OLACAK

2020'de öğrenci, öğretmen, çalışan veya yeni bilgiye ihtiyaç duyan çok geniş bir kitle, uzaktan eğitimle tanıştı, "Uzaktan Eğitim Yönetim Sistemi 'ALMS' sistemine giriş yapan kullanıcı sayısı iki kat artışla 2.5 milyon oldu. Diğer yandan asıl patlama ise kullanım miktarında görüldü, düzenlenen aktivite sayısında 100 katın üzerinde bir artış  yaşandı. Sektörde geliştirdiği ürünleri ürün ve çözümleri ihraç etmeye hazırlanan Advancity CEO'su Cem Atacık, 2021 yılında uzaktan eğitimin avantajlarından daha etkin bir şekilde yararlanılacağını söylüyor. Atacık, "Bu noktadan sonra online eğitimin geri dönülmez bir şekilde hayatımıza daha fazla dahil olacağını görüyor" diye belirtiyor.

Aynı şekilde uzaktan çalışmayı olanaklı kılmak için, dijital yatırımların artığı gözleniyor. Donanımsal talepler elektronik perakendesindeki markaların cirolarında artışa işaret ediyor. Bununla beraber, iş gücünün her yerden güvenli, bağlı ve üretken olması ihtiyacı, güvenlik ihtiyacını da doğuruyor. CiscoDuo Security'nin yayımladığı yeni bir rapor, şirketlerin bu yıl uzaktan çalışmaya geçiş sırasında uğradığı ve bulut teknolojisi dahil olmak üzere dijital çözümlere geçişi hızlandıran, benzeri görülmemiş BT değişimini gözler önüne seriyor. Bir başka Cisco anketinde ise, şirketlerin yüzde 96'sının pandemi sırasında siber güvenlik politikalarında değişiklik yaptığını tespit ediyor. Bu eğilim 2020'de sürecek ve büyük bir pazar oluşacak.

## LOJİSTİKTE GÜVEN YÜKSELDİ, E-TİCARET HACMİ ARTIYOR

Turizm, finans, eğitim, sağlık, fuarcılık ve pek çok sektörü etkilediği gibi pandemi, lojistikte de derinden etkiledi. Pandemiyle birlikte küresel ticaret bıcak gibi kesildi. Bununla beraber küresel ekonominin durumuna ilişkin önemli göstergelerden kabul edilen lojistiğin seyri, ekonomideki değişimlerin de işareti. Hızlı etkilenen, hızlı dönüşen sektör yılın ikinci çeyrekte negatif görünümdeyken, üçüncü çeyrekte pozitife döndü. Yükselen e-ticaret hacminin küresel toparlanmaya katkı sağladığını belirten KPMG Türkiye Taşımacılık Sektör Lideri Yavuz Öner "Türkiye çok ciddi bir e-ticaret potansiyeline sahip ve bu da orta vadede kargo taşımacılığına talebi canlı tutacaktır. Ticaret Bakanlığı'nın verilerine göre, e-ticaret hacmi 2020 yılının ilk yarısında geçen yılın aynı dönemine kıyasla yüzde 64 artışla 91 milyar lirayı aştı" diye hatırlatıyor. E-ticaret sektöründeki perakende devlerinin kendi lojistik şirketlerini kuruyor olmaları ve kargo taşımacılığı üzerindeki yatırımlardaki artış, 2021 yılının sektörde hareketli geçişine işaret ediyor.

**2020'DE "UZAKTAN EĞİTİM YÖNETİM SİSTEMİ 'ALMS' SİSTEMİNE GİRİŞ YAPAN KULLANICI SAYISINDA İKİ KATI AŞAN BİR ARTIŞLA 2.5 MİLYON OLDU. DİĞER YANDAN ASIL PATLAMA İSE KULLANIM MİKTARINDA GÖRÜLDÜ, DÜZENLENEN AKTİVİTE SAYISINDA 100 KATIN ÜZERİNDE BİR ARTIŞ  YAŞANDI. UZAKTAN EĞİTİM 2021'DE DAHA ETKİN BİR ŞEKİLDE KULLANILACAK**

## YEŞİL EKONOMİ VE ÇEVRE İSTİHDAM OLUŞTURACAK

Yenilenebilir enerji yatırımları her geçen gün artıyor. Ernst & Young'ın bu yıl 56.'sını hazırladığı Yenilenebilir Enerji Ülke Çekiciliği Endeksi'ne göre; hidrojen ve yapay zekâ gibi teknolojik gelişmeler, Kovid-19 sonrası dünyada net-sıfır hedeflerine ulaşırken kritik bir rol oynayacak. Liderlerin, ekonomi iyileşme ile ilgili konuşmaları da yeşil büyümeye odaklanacağını ortaya koyuyor. Küresel danışmanlık şirketi SYSTEMIQ tarafından hazırlanan "Paris Etkisi:

İklim Anlaşması Küresel Ekonomiyi Nasıl Yeniden Şekillendiriyor" başlıklı raporda, sera gazı emisyonları ve küresel ısınma artmaya devam ederken, ekonomide düşük karbonlu yatırımlara geçişin hız kazandığı belirtiliyor. Güneş ve rüzgar enerjisinde düşen maliyetler bu kaynakları fosil yakıtlardan daha iyi seçenekler haline getirdi. Araştırma, düşük karbonlu yatırımların 2030'a kadar net 35 milyon istihdam yaratacağı öngörülürken, değeri 12,5 trilyon doları bulan bin 500'den fazla şirketin, net sıfır emisyon hedefi belirlediğini tespit etti. Dünyada 200 elektrikli uçak şu anda geliştirme aşamasında bulunurken, bu uçakların 2021'de ticari uçuşlara başlayabileceği öngörülüyor. 2021, yeşil ekonomi yılı olabilir.

## 5G'YE DEVAM, 6G'YE MERHABA VE eSIM 2021'DE HAYATA GEÇİYOR

5G'nin küresel pazarlarda ticarileştirilmesini hızlandırmak için OPPO, Ericsson ve Qualcomm gibi endüstri lideri ortaklarla yakın bir şekilde çalışıyor. Dünyanın önde gelen akıllı telefon markalarından OPPO'nun Araştırma Enstitüsü Başkanı Levin Liu, 5G hizmetlerini sunmak için dünya çapında 50'den fazla kuruluşla iş birliği gerçekleştirdiklerini söylüyor. 6G için de çalışmalar başladı. Gelecekteki 6G vizyonunun belirlenmesi, insanları fiziksel ve dijital dünyaya bağlamak için gerekli teknolojilerin geliştirilmesine odaklanan Avrupa'nın yeni 6G araştırma projesi Hexa-X, 1 Ocak 2021'de start alıyor. Projeden sorumlu firma Ericsson'ın Araştırma'dan Sorumlu Başkan Yardımcısı Magnus Frodigh, Türkiye'nin de bu projenin merkezinde olduğunu söylüyor. Sistemlerin güvenilirliği, mobil teknoloji verimliliği sayesinde sürdürülebilirlik, sınırsız bağlanırlık, hızlandırılmış otomasyon ve dijitalleşmeyi içeren proje; 2023 Haziran'a kadar devam edecek.

Bu arada 1 Ocak 2021 tarihi Türkiye telekomünikasyon sektörü için bir milat oluyor. eSIM mimarisi, yerli ve milli olarak sıfırdan, yerli firmalar tarafından Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) ile iş birliği halinde geliştirildi. Türkiye, eSIM üreten dört ülkeden biri oldu. Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu, "Fiziksel SIM kartın yerine kullanılacak eSIM 2021'de hayata geçecek" diye belirtiyor. Yerli üretim yeni nefis SIM kart eSIM altyapısını Türk Telekom, Turkcell ve Vodafone kurmuş durumda. eSIM hem akıllı telefon, bilgisayar gibi son kullanıcı cihazlarında hem de otomotiv gibi endüstrilerde ve çeşitli alanlara çözüm sunuyor. eSIM teknolojisi, yerli otomobilde de standart olacak.

## OYUN DÜNYASI 2021'DE DE CANLILIĞINI SÜRDÜRECEK

Tüm dünyada ve ülkemizde oyun endüstrisi sürekli gelişiyor. Video oyunlarında her on yılda bir trend değişikliği var. Pazarlama ve satış uzmanlarına göre, 2021 yılında oyun endüstrisi yeni bir dönüşüm yaşayacak. 2021 yılında da oyun dünyasını değiştirecek birçok yeni ve heyecan verici trendler görülecek. Bu yeni teknolojiler ve trendler karşısında bilgisayar teknolojileri de bu yenilikleri karşılayacak oyun teknolojilerine yatırım yapmaya devam ediyor. Sektörde en yeni sanal gerçekliğin üç boyutlu grafiklerle oluşturulması ve gerçek hayat gibi görünmesini bekleniyor. Bulut oyunlar, el konsolları, sosyal etkili sanal gerçeklik oyunları ve oyun bilgisayarları 2021'in trendlerinde öne geçecek.

**VİDEO OYUNLARINDA HER ON YILDA BİR TREND DEĞİŞİKLİĞİ OLUYOR. 2021 YILINDA DA OYUN ENDÜSTRİSİ YENİ BİR DÖNÜŞÜMÜ YAŞAYACAK. BİRÇOK YENİ VE HEYECAN VERİCİ GELİŞMEYE TANIK OLABİLİRİZ.**



# TREND 12

FATMA NUR
DİNÇ



MUSK'IN ÇILGIN PROJESİ HAYATA GEÇİYOR

## Uzaydan internet için geri sayım

**21. YÜZYILA DAMGASINI VURAN GİRİŞİMCİ ELON MUSK, DÜNYA YÖRÜNGESİNE 42 BİN UYDU YERLEŞTİRMEYİ HEDEFLİYOR. MUSK, OKYANUSLAR DA DAHİL YERYÜZÜNÜN EN ULAŞILAMAYACAK BÖLGELERİNE BİLE MEVCUT İNTERNET SEÇENEKLERİNDEN NEREDEYSE İKİ KAT HIZLI BİR İNTERNET AĞI KURMAK İÇİN KOLLARI SIVADI. GEÇTİĞİMİZ YIL ERKEN BETA AŞAMASINA GEÇEN PROJENİN, 2021 YILINDA YAYGINLAŞMASI HEDEFLENİYOR.**

Merkez üssü ABD'de bulunan özel uzay taşımacılığı şirketi SpaceX'in düşük maliyetli internet sağlamak için geliştirdiği uydu ağı projesi Starlink, Elon Musk tarafından ilk kez 2015'te duyuruldu. Musk, Seattle'da yaptığı konuşmada, 4 bin adet alçak yörünge uydusunun fırlatılması için resmi yazışmaların başlatıldığını açıklamıştı. Projenin adından o dönemde bahsetmeyen Musk, "Aslında, interneti uzayda yeniden inşa etmek gibi uzun vadeli bir şeyden bahsediyoruz" demişti.

Mevcut uydu internet ağı, dünyadaki belirli bir noktanın 35 bin 786 kilometre üzerinde yörüngede dönen bir uzay aracı üzerinden sağlanıyor. Ancak bu yükseklikte, veri gönderme ve almada bazı gecikmeler yaşanıyor. Bu nedenle Starlink uydularının dünyaya yakın şekilde oluşturacağı uydu ağı, interneti dünyanın herhangi bir noktasına, hatta okyanus üzerine ve fiber optik kabloların döşenmesinin çok maliyetli olduğu son derece zor ulaşılan yerlere büyük ölçekte ve hızlı bir şekilde ulaştırabilmeyi sağlıyor. Her bir Starlink uydusu yaklaşık 260 kilogram ağırlığında ve ortalama bir masa büyüklüğünde. Starlink uyduları, bilgiyi uzay boşluğu üzerinden ışınlayarak internet erişimine imkan sağlıyor. Bu, internet sinyallerini uzak mesafelere ulaştırmak için fiziksel olarak döşenmesi gereken fiber optik kablolardan yüzde 47 daha hızlı ve normalden daha ucuz internet erişimi anlamına geliyor.



## STARLINK 2021'DE AVRUPA'DA

ABD ve Kanada'da beta süreci başlayan uydu üzerinden internet hizmeti sunan Starlink'i test etmek isteyen kişilerin 499 dolarlık bağlantı için gerekli donanım harcamasının yanı sıra, 99 dolarlık bir aylık ücret ödemesi gerekiyor. Android ve iOS için kısa süre önce bir Starlink uygulamasını da indirmeye sunan firma, test süreci ilerleyen dönemde daha geniş çaplı hale getirmesi bekleniyor. Starlink şu anda faal uydu sayısının sınırlı olmasından dolayı yalnızca kuzey enlemlerinde hizmet sağlıyor. Bir Twitter kullanıcısının "Starlink, ABD dışında ne zaman kullanılmaya başlayacak?" sorusuna yanıt veren Musk, "Ülkelerin onayını aldıktan hemen sonra" dedi. Avrupa Birliği çapında bir onay sistemi olmadığını, her ülkenin kendi içinde onay vermesi gerektiğini söyleyen Musk, Avrupa'da son aşamaya ulaşmanın 2021'in Şubat - Mart aylarını bulabileceğini söyledi.

10 milyar dolarlık bir yatırım gerektiren Starlink projesi tamamlandığında Musk'a yıllık olarak 30 milyar dolarlık bir kazanç sağlaması bekleniyor. Musk'ın bu parayı Mars kolonisi projesi çerçevesinde geliştirilen 'Starship' adlı uzay gemisini tamamlamak için kullanması bekleniyor.

## İLK İZLENİMLER OLUMLU

On binlerce uydunun bir takımyıldızı olarak oluşturacağı Starlink projesi, internet hizmetini gezegene, özellikle de zayıf internet bağlantısına sahip olan kırsal alanlara ulaştırmak amacıyla başlatılmıştı. SpaceX, kullanıcılara genel beta sırasında makul seviyede sinyaller beklememelerini belirtti. Bazı kullanıcılar şimdiden geleneksel bir internet sağlayıcısıyla elde ettikleri hizmetten çok daha iyisini Starlink ile deneyimlediklerine dair geri bildirimlerde bulundular. Şu an için Starlink interneti kısa ara-

**10 MİLYAR DOLARLIK BİR YATIRIM GEREKTİREN STARLİNK PROJESİ TAMAMLANDIĞINDA MUSK'A YILLIK OLARAK 30 MİLYAR DOLARLIK BİR KAZANÇ SAĞLAMASI BEKLENİYOR. MUSK'IN BU PARAYI MARS KOLONİSİ PROJESİ ÇERÇEVESİNDE GELİŞTİRİLEN 'STARSHIP' ADLI UZAY GEMİSİNİ TAMAMLAMAK İÇİN KULLANMASI BEKLENİYOR**

# TREND 12



lıklarla anlık kesintiler yaşatıyor. Zaten SpaceX tarafından kullanıcılara söz konusu aksaklıkların yaşanacağı iletilmişti. Söz konusu anlık kesintilerin daha fazla uydu uzaya gönderildikçe ve kapsama alanı arttıkça son bulması bekleniyor. Ancak yaşanan bu kesintilere rağmen Starlink beta programına katılanlardan bazıları, ABD'deki internet kullanıcılarının yüzde 95'inden daha yüksek internet hızlarına ulaştıklarını bildirdi.

## UZAYDA KAÇ STARLINK UYDUSU VAR?

2019 Mayıs ayında 60 Starlink uydusu uzaya gönderildi. 2020 Kasım ayından itibaren de her ay 60 tane daha gönderilmeye devam ediyor. Elon Musk'ın sahibi olduğu SpaceX, Starlink projesi kapsamında Aralık ayında 15. fırlatışı gerçekleştirdi ve yörüngeye 60 uydu daha gönderdi. Böylelikle yörüngedeki toplam uydu sayısı 800'ü geçti. Ancak bu uyduların hepsi şu an için aktif değil, 835 uydunun arasında kasıtlı olarak hizmet dışı bırakılan test uyduları da bulunuyor.

Şirket, önümüzdeki yıllar boyunca her ay düzenli olarak en az 60 ila 120 yeni Starlink uydusu göndermeyi planlıyor. Bu ortalama günde 3-4 uydu göndermek anlamına geliyor. Çünkü uzayda kurulmaya başlanan bu internet ağının hızlı ve stabil olarak çalışabilmesi için ilk etapta 12 bin uydu ve ikinci etapta 30 bin uydu gönderilmesi gerekiyor.

Elon Musk'ın, Starlink projesi için nihai hedefi 42 bin uydu. Şirket, bu projenin 2027'de tamamlanmasını hedefliyor.

## AMAZON 'BEN DE VARIM' DEDİ

Elon Musk, özel uzay şirketi SpaceX ile uzaydan internet projesi Starlink odağında çalışırken, Amazon da 'Project Kuiper' ile masada yer alıyor. SpaceX, Falcon 9 rokete yüklediği Starlink uydularını alçak dünya yörüngesine göndermeye devam ediyor. Son görevler ile beraber yörüngedeki operasyonel Starlink uydu sayısını ciddi oranda artıran firma, bu konuda yalnız değil.

Amazon şirketinin kurucusu Jeff Bezos da Eylül 2019'da Project Kuiper adında bir projenin duyurusunu yaptı ve uzaydan internet yarışına aktif olarak katıldı. Geçtiğimiz aylarda Project Kuiper olarak geçen sistem için FCC (Federal Communications Commission)'den onay dahi alan e-ticaret devi, alçak dünya yörüngesine ilk aşamada 3 bin 236 tane uydu göndermek istiyor. Amazon, bu proje ile tıpkı Elon Musk gibi tüm Dünya'yı kapsayan bir internet servisi sağlamayı hedefliyor.



## UZAYDAN İNTERNETİN FİKİR BABASI ONEWEB

STARLINK PROJESİNİN ŞU ANDA GERÇEKLEŞTİRMEYİ ÇALIŞTIĞI HEDEFİN İLK FİKRİ ASLINDA ONEWEB TARAFINDAN ORTAYA ATILDI. 2012 YILINDA KURULAN VE HEM BİRLEŞİK KRALLIK'TAKİ HEM DE ABD'DEKİ TESİSLERİNDE EN SON UYDU TEKNOLOJİSİNİ GELİŞTİREN ONEWEB, GEÇTİĞİMİZ AYLARDA İFLASINI İLAN ETMİŞTİ. ANCAK İNGİLTERE HÜKÜMETİ, KÜRESEL UYDU İLETİŞİM ŞİRKETİ ONEWEB'İN SATIN ALDI. UZAYDAN İNTERNETİN FİKİR BABASI OLAN ONEWEB'İN UZAYDA 74 UYDUSU, ONEWEB'E KARŞILIK STARLINK'İN İSE 800 UYDUSU BULUNUYOR. ANCAK UZAY ENDÜSTRİSİ DANIŞMANLIK ŞİRKETİ OLAN QUILTY ANALYTICS'TE ANALİST OLAN CHRIS QUILTY, ONEWEB'İN SATIN ALIM SONRASI YENİLENMİŞ HALİYLE TİCARİ MÜŞTERİLERE ODAKLANMASINI ARTIRACAĞINI VE REKABET ETMESİNE YARDIMCI OLACAĞINI SÖYLÜYOR. ONEWEB, KÜRESEL KAPSAMA ALANI İÇİN 2022'YE KADAR YÖRÜNGEDE 650 UYDUYA SAHİP OLMA HEDEFİNİ TAMAMLAMAK İÇİN 2021'DE FIRLATMALARI HIZLANDIRACAĞINI BELİRTİYOR.

PIERRE CHIAR-TANO

# Küresel finansın hakimiyeti kapımızda

2020 koronavirüs nedeniyle tarihe "felaketler yılı" olarak geçecek olsa da, bu yıl ondan da kötü olabilir. Zira virüs dolayısıyla yaratılan olağanüstü durum medyada ve bireylerin özgürlüklerini ve haklarını kısıtlamak için "koronavirüs tehdidini" fırsat bilen hükümetlerin gündeminde kalmaya devam edecek.



PIERRE CHIARTANO

GAZETECİ / İTALYA

Paranın efendilerinin ekonomiyi, toplumu ve bireylerin davranışlarını yeniden şekillendirmek için uzun molalara ihtiyacı olduğundan, koronavirüs kaynaklı kapanma sağlıktan ziyade ekonomik amaçlara hizmet etmektedir. Her ne kadar koronavirüsün varlığı gerçek olsa da, yüzlerce bilim adamı, doktor ve uzmanın ifade ettiği gibi, karşı karşıya kaldığımız durum bir pandemiden ziyade, yalnızca gribin şiddetli bir türü olan bir salgındır.

ABD Hastalık Kontrol ve Korunma Merkezleri (CDC) verileri, ABD'de diğer birçok ülkede olduğu gibi 2015 ve 2020 yılları arasındaki ölüm oranlarının neredeyse örtüştüğünü gösteriyor. Enfeksiyonun ikinci dalgası medyada ve basın bültenlerinde gerçekte olduğundan daha abartılı bir şekilde gündeme getirilirken, burada asıl mesele "doğru" ölüm sayısını verebilmektir. Sözgelimi, ciddi hastalıkları olan yaşlıların verilerini sihirli sayıyı ikiye veya üçe katlamak için kullanarak, adeta bir sihirbaz gibi "olağanüstü durum" kavramıyla oynayabilirsiniz. Peki olağanüstü durum nerede? Sağlık sistemi zayıf olan ülkelerin hastaneleri, mevsimsel grip salgını sırasında bile çok kolay bir şekilde kritik bir aşamaya gelebilir. Ana akım medya koronavirüs tehdidini öne çıkarmaya devam ederse, insanlar tıpkı trafiğin yoğun olduğu saatlerdeki bir cadde gibi hastaneleri dolduracak. Kısacası, Big Pharma komplo teorisi yüzyılın işini yapmaya hazır. Ancak, işler henüz o noktada değil.

Küreselciliğin efendileri için asıl mesele, "çevre," "yeni normal" veya "kapsayıcı toplum" gibi dostane kavramların kisvesi altında, birkaç bin oligarkın milyarlarca insanın kaderini belirlediği küresel bir düzen inşa etmektir. Bu suç projesinin nasıl uygulanabileceğine dair yerinde bir örnek vermek için büyük resme bakmayı şimdilik bir kenara bırakalım. Örneğin AB, küreselci baronlar için bir modeldir. Peki neden? Çünkü Avrupa projesi, temelde, eski kıtada başka bir savaşı engellemek açısından hayati önem taşıdığı için, 1960'larda ve 1970'lerde AB'nin kurulması ve ne pahasına olursa olsun büyütülmesi gerekiyordu. Dahası, bunun demokrasinin uzun prosedürlerinin dışında gerçekleşmesi gerekiyordu. Sistemin ilk günahı buydu. Avrupa Komisyonu çerçevesi itibarıyla, az sayıda bürokratın, (bugün sadece Almanya gibi) AB'nin güçlü üyelerinin ve küresel finans güçlerinin etkisi altında, diğer üye devletlere kurallar ve tutumlar dayattığı demokratik olmayan bir kurumdur. Bu ise Avrupa İstikrar Mekanizması (ESM) yoluyla borç tuzakları kurmakla mümkün oluyor. Herhangi bir ülkenin ESM fonlarını kabul etmesi, kontrol tuzağının tam anlamıyla kurulmuş olması anlamına geliyor. Bu andan itibaren, söz konusu ülke 42 yıl boyunca vergiler, emeklilik fonları, yatırımlar, eğitim ve sağlık hizmetleri gibi konularda kendi başına, halkının çıkarlarına yönelik seçim yapma kabiliyetini kaybedecektir. Son ESM reformuyla bu daha da güçlenmiş oldu. Tam anlamıyla bir AB kurumu olmayan ESM, Lüksemburg merkezli ve Brüksel bağlantılı özel bir finans sistemi olup, burada kilit nokta fonların başka yerlerde de kullanılabiliyor olmasıdır. Son zamanlarda Macaristan kökenli ABD'li ünlü yatırımcı George Soros'un, Macaristan ve Polonya'nın bu finans tuzağının karşısında durarak AB'nin yaklaşık 1,8 trilyon avroluk bütçesini veto etmesini şiddetle eleştirmesinin nedeni budur. Nitekim şu ana kadar Avrupa'da hiçbir devlet bu finansal araca ihtiyaç duymadı. Soros'un en azından belki de İtalya gibi bir deneme tahtasına ihtiyacı var.

Kanımca, devam etmekte olan koronavirüs kaynaklı olağanüstü durum nedeniyle birçok ülke ekonomik krizle karşı karşıya kalarak borç tuzağına düşeceği için sistemin uygulanması kolay olabilir. ESM (belki başka bir ad altında), sisteme yeni bir köle eklemek için, sağlık krizi olmasa bile, sel, tsunami, deprem gibi herhangi bir acil durumda ülkelerin "yardımına" koşacaktır. Dolayısıyla birkaç on yıl içinde, küresel finans rejimi küresel anlamda kontrolü ele alıncaya kadar onlarca ülkenin boynuna borç tasması takabilir. Böyle bir planın savaş da dahil olmak üzere, ne pahasına olursa olsun uygulanmasına izin verilmemelidir.

TREND 13

FATMA NUR
DİNÇ

# 5G tüm hızıyla geliyor

**MOBİL TEKNOLOJİLER BAŞ DÖNDÜRÜCÜ BİR HIZLA DEĞİŞİYOR. KOVİD-19 SALGINI NEDENİYLE DÜNYA GELİNDE YAŞANAN TÜM BELİRSİZLİKLERE RAĞMEN, 2020 YILI 5G İÇİN ATILIM YILI OLDU. PEK ÇOK ÜLKE 2021 İLE BİRLİKTE, 5G KULLANIMINA GEÇMEYİ PLANLIYOR. BÖYLECE 5G BİR YENİLİK OLMAKTAN ÇIKIP KISA SÜRE İÇİNDE BİR STANDARDA DÖNÜŞEBİLİR.**



Dünyanın önemli bir bölümünün 2020 ile birlikte 5G'ye geçmesi bekleniyordu. Fakat işler pek de umulduğu gibi gitmedi. Bu yılın başlarında Çin'de ortaya çıkan korona virüsün pandemiye dönüşmesi nedeniyle pek çok sektörde aksamalar meydana geldi. Yaşanan pandemi sonrası bu süreçten 5G teknolojisi de payını aldı. Bu alandaki çalışmalar yavaşladı ve süreç ön görülenden çok daha geniş bir zamana yayıldı.

Kovid-19 pandemisi tüm dünyada hız kesmeden etkisini sürdürüp ekonomileri altüst etmeye devam ederken teknolojik yatırımlar ve inovasyonlar tüm hızıyla devam ediyor. 5G'deki gelişmeler de aynı bu kıvamda ilerliyor. 2020 başında dünyada 5G'ye 34 ülkede 61 5G şebekesi ile yıla başlandı. Yatırımlar durmadı, hızla devam etti. Son geldiğimiz noktada ise 38 ülkede 92 ticari 5G şebekesi kullanılıyor. 2030 yılına kadar küresel ekonomiye 8 trilyon dolar değer katma potansiyeline sahip olan 5G teknolojisi 2021'de tüm dünyada etkisini iyiden iyiye hissettirmesi bekleniyor. Bugün için sayılı ülkede kullanılan teknoloji, aslında artık bir ihtiyaç haline geldi. 5G'ye duyulan ihtiyacın artmasına neden olan sektörlerin başında, akıllı ev teknolojilerinden sonra otonom araçlar ve akıllı ulaşım geliyor.



## 5G NEDEN ÖNEMLİ?

Şimdiden sıradan olarak kabul ettiğimiz mobil bankacılık, mobil ödemeler, kurumsal mobil uygulamalar hep yaşantımızın bir parçasıydı gibi düşünüyoruz fakat bu teknolojik gelişmeler 3G ve 4G ile son 10 yılın ürünü. 2019 yılında mobil ekonominin değeri 4.1 trilyon dolar oldu ve 30 milyon iş üretildi. Bütün dünya 5G'yi önceleyerek yeni dünyaya hazırlanırken rekabet de bir o kadar derinleşiyor. Bu yarışta öne geçen, 5G'yi ne kadar erken kurabilirse o kadar hızlı yol alacak ve o rekabette o kadar önde olacak.

Dünyada 750 Mobil operatörün ve mobil dünyadaki tüm paydaşların bir araya gelerek sinerji oluşturduğu en önemli organizasyonlardan biri olan GSMA (Global System for Mobile Communications)'ın öngörülerine göre 2025 yılında dünyada 1,8 milyar 5G bağlantı olması bekleniyor.

## 5G'DE ABD - ÇİN REKABETİ

Geçtiğimiz yıl 5G teknolojisi az sayıda ülkede kullanılmaya başlandı. Elbette bu durumun pek çok nedeni bulunuyor. Ancak başlıca nedenleri arasında ABD'nin Huawei'ye karşı cephe alması yer alıyor. 2020 başında ABD'nin 5G konusunda Çin ve Güney Kore gibi ülkelere göre geride kaldığı konusunda bir baskı oluştu. ABD Başsavcısı William Barr, Çin'in 5G telekom ağlarındaki üstünlüğünü ABD'nin en büyük ulusal güvenlik ve ekonomik tehditlerinden biri olarak tanımlamıştı. William Barr, "Tarihte ilk kez ABD bir sonraki teknoloji çağına öncülük etmiyor" açıklamasında bulunmuştu.

Pek çok ülkenin kablosuz ağ alt yapısı Huawei tarafından yapılan-

**DÜNYADA 750 MOBİL OPERATÖRÜN VE MOBİL DÜNYADAKİ TÜM PAYDAŞLARIN BİR ARAYA GELEREK SİNERJİ OLUŞTURDUĞU EN ÖNEMLİ ORGANİZASYONLARDAN BİRİ OLAN GSMA (GLOBAL SYSTEM FOR MOBİLE COMMUNİCATİONS)'IN ÖNGÖRÜLERİNE GÖRE 2025 YILINDA DÜNYADA 1,8 MİLYAR 5G BAĞLANTI OLMASI BEKLENİYOR**

# TREND 13



dırılıyor. İngiltere'nin de aralarında bulunduğu pek çok ülke 5G altyapısı için Huawei'ye bel bağlamıştı. Çünkü Huawei kablosuz ağ teknolojileri konusunda diğer telekomünikasyon şirketlerinden ciddi derecede öndeydi. Doğal olarak birçok ülke de bu teknolojinin alt yapısı için Çinli şirketin kapısını çaldı.

Fakat Şubat ayında dönemin ABD Savunma Bakanı Mark Esper, Avrupa ülkelerini 5G ağlarında Huawei donanımı kullanırlarsa ABD ile olan ittifaklarını tehlikeye atabilecekleri konusunda uyardı. Bu uyarı sonucunda bazı ülkeler Çinli şirketle olan sözleşmelerini gözden geçirmek zorunda kaldı. Bunun üzerine aralarında İngiltere ve Belçika'nın da bulunduğu bazı ülkeler ABD'nin uyarılarını dikkate alarak çalışmaları durdurdu. Çalışmaları durduran Avrupa ülkeleri 5G alt yapı ekipmanlarını kademeli şekilde Nokia ekipmanları ile değiştirme kararı aldı.

## 1 MİLYAR KULLANICI 5G KAPSAMA ALANINDA

Bilgi teknolojileri ve iletişim şirketi Ericsson Mobilite Raporuna göre, 2021 yılının başlarında 1 milyarı aşkın kişinin 5G kapsama alanında yaşayacağı tahmin ediliyor. 2026 yılında ise dünya nüfusunun yüzde 60'ının 5G kapsama alanına girerek, 5G abone sayısının 3.5 milyara ulaşması bekleniyor. Çin'de 5G abone sayısı mevcut abone sayısının yüzde 11'ine ulaşmış durumda. Bu, ülkenin 5G'ye stratejik olarak odaklanması, servis sağlayıcılar arasındaki yoğun rekabet ve uygun fiyatlı 5G destekli telefonların sayısının artmasından kaynaklanıyor. Şu anda dünya genelinde 36 ülkede 70 farklı operatör 5G hizmeti veriyor.

5G'yi ve faydalarını yıllardır konuşuluyor. Fakat uzaktan çalışma, video konferanslar ve dijital işbirliğinin hayatımızın temel parçaları haline gelmesiyle güvenilir bağlantı ve daha fazla bant genişliği ihtiyacı artık gerçek ve somut bir fayda olarak öne çıkmaya başladı. Bunlara telefon, tablet ve diğer cihazlara olan bağımlılığımız ve şirketlerin bağlantının kesilmesini göze alamaması da eklenince 5G dağıtımları bu dönüşümün vazgeçilmezi haline geliyor. Dolayısıyla çalışma ve iş hayatının yakın gelecekte hibrit sistem üzerine inşa edileceğini düşünürsek, 5G'nin değerinin 2021'de daha iyi anlaşılıp yaygın hale geleceği ve bu konudaki çalışmaların daha da hızlanacağı öngörülüyor.

## OPEN RAN DÜŞÜK MALİYETLİ 5G BAĞLANTISI VAAT EDİYOR

OPEN RAN, ALTYAPININ EN MALİYETLİ KISIMLARINDAN BİRİ OLAN RADYO ERİŞİM AĞINDA (RAN) BİR ALTERNATİF VAAT EDİYOR. GELENEKSEL BİR RAN'DA, DONANIM BİLEŞENLERİ VE YAZILIM KODU SIKI BİR ŞEKİLDE BAĞLI VE ARAYÜZLER FARKLI SATICILAR ARASINDA BİRLİKTE ÇALIŞABİLİRLİĞİ DESTEKLEMİYOR. BU, NEREDEYSE TÜM EKİPMANIN YALNIZCA TEK BİR KAPALI TEDARİKÇİDEN GELDİĞİ ANLAMINA GELİYOR. OPEN RAN'IN GETİRDİĞİ SANALLAŞTIRMA İLE OPERATÖRLER, STANDART SUNUCULARDA YAZILIM TABANLI AĞ İŞLEVLERİNİ ÇALIŞTIRABİLİYOR. AÇIK ARAYÜZLER YENİ BİR ÖZGÜRLÜK SAĞLIYOR. OPEN RAN, DAHA FAZLA REKABET VADEDEN AĞLARI OLUŞTURMANIN ALTERNATİF BİR YOLUNU OLUŞTURUYOR. OPERATÖRLERİN ÖNEMLİ ÖLÇÜDE DAHA DÜŞÜK BİR MALİYETLE, DAHA İYİ 5G BAĞLANTISI SAĞLAMAK İÇİN İLK ÖNCE OPEN RAN'I KULLANMAYA ODAKLANMALARI GEREKİYOR.





# Esnafa vergi ve kira desteği

**ESNAFA 3 AY SÜREYLE AYDA 1000 TL HİBE VERİLECEK, BÜYÜKŞEHİRLERDE AYLIK 750, DİĞER İLLERDE İSE 500 LİRA KİRA DESTEĞİ YAPILACAK, İŞ YERİ KİRALAMADA KDV ORANI VE GAYRİMENKUL KİRALARINDAKİ STOPAJ ORANI İNDİRİMLERİNİN SÜRESİ UZATILACAK.**



Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, koronavirüs krizinden etkilenen esnafa yönelik destek paketini açıkladı. Sokağa çıkma kısıtlamalarından etkilenen toplam 1 milyon 239 bin 438 kişiye 3 ay süreyle ayda bin lira destek ödemesi yapılacak. İşyeri kira olan esnafa 3 ay süreyle büyükşehirlerde 750 lira, diğer şehirlerde aylık 500 lira kira desteği verilecek. Böylece esnafa üç ay boyunca toplamda 5 milyar lira hibe desteği sağlanacak.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, salgın dolayısıyla uygulanan sokağa çıkma kısıtlamalarından etkilenen esnafa ve çalışanlara verilecek mali destek paketinin detaylarını şu şekilde açıkladı:

Yıl sonuna kadar yüzde 20'den yüzde 10'a indirdiğimiz kiralardaki stopajın uygulanma süresini 1 Haziran'a kadar uzatıyoruz. Yüzde 18'den 8'e indirdiğimiz işyeri kiralama hizmetlerindeki KDV oranını 1 Haziran'a kadar yüzde 8 olarak uygulamaya devam edeceğiz. Yıl ortasında başlattığımız konaklamadan, yeme içmeye, yolcu taşımacılığından bakım onarıma kadar KDV indirimlerin sürelerini 1 Haziran'a kadar uzatıma gittik.

Esnafımıza kira ve gelir kaybı desteği hazırlıklarına başladık. Kısıtlamalar sebebiyle salgından doğrudan etkilenen 432 bin 567 esnafımız bulunuyor. Toplam 1 milyon 239 bin 438 kişiyi bulan bu kesime 3 ay süreyle ayda bin lira destek ödemesi yapacağız.

Hibe şeklinde vereceğimiz esnaf destek ödemesinden taksi, dolmuş, servis işletmecisi, pazarcı, lokantacı, kadın-erkek kuaförü, pansiyon, yurt, kreş, düğün işletmecisi gibi kesimler faydalanacaktır. Böylece toplamda 3 miyar 718 milyon liralık desteği esnafımızın hizmetine sunmuş oluyoruz.

Kira desteğini basit usule tabi olmanın şartlarını belirledik. İşyeri kira olan esnafımıza 3 ay süreyle büyükşehirlerde 750 lira diğer şehirlerde aylık 500 lira kira desteği yapacağız.

Bu iki destek kalemi çerçevesinde 3 ay boyunca toplamda 5 milyar lira esnafımıza hibe desteği sağlamayı planlıyoruz.

Turizm tesisleri ile deniz turizmi tesislerinin kira, kesin izin, kesin tahsis, irtifak hakkı, kullanma izni, yararlanma, hasılat payları, ecri misil ödeme sürelerini 1 yıl süreyle erteliyoruz.

Erdoğan, salgın başladığından beri toplamda 45 milyar TL değerinde nakit yardım yapıldığını söyledi.

# TREND 14

MEHMET ALİ
DOĞAN



# Daha fazla bulut teknolojisi

**BULUT TEKNOLOJİ SEKTÖRÜ TÜRKİYE'DE PANDEMİ DÖNEMİNDE YÜZDE 12 BÜYÜME SAĞLADI. 2021'DE ÖNGÖRÜLEN BÜYÜME YÜZDE 20 ORANINDA. KOBİ'LERİN TİCARİ YAZILIM KULLANIM ORANININ HÂLÂ YÜZDE 25'LER SEVİYESİNDE OLDUĞU DÜŞÜNÜLÜRSE, BU ORANIN DAHA DA BÜYÜK OLMASI MUHTEMEL. ÇÜNKÜ, PANDEMİYLE BİRLİKTE ÇALIŞAN, MÜŞTERİ, TEDARİKÇİ VE ORGANİZASYONEL EKOSİSTEMLERİN FİZİKSEL OLARAK BULUNDUĞU ORTAMLARIN DEĞİŞECEĞİ ÖNGÖRÜLÜYOR VE TÜM BUNLARI DESTEKLEMEK İÇİN DE TEKNOLOJİK ALTYAPI DEĞİŞİKLİĞİ GEREKİYOR.**

Bulut teknoloji, bilgisayarlar ve diğer cihazlar için, istendiği zaman kullanılabilen ve kullanıcılar arasında paylaşılan bilgisayar kaynakları sağlayan, internet tabanlı bilişim hizmetlerinin genel adı. İngilizce'de 'cloud computing' diye ifade olan teknolojinin Türkçesi 'bulut bilişim' olarak çevrildi.

Bulut teknoloji; bilgisayar, telefon, tablet ve sunucu gibi tüm cihazlar arasında zaman ve mekân kısıtlaması olmadan veri paylaşımına olanak sağlayan, internet tabanlı bir veri depolama hizmeti. Bulut bilişim teknolojisinin gelişmesi sayesinde, büyük verilerin internet üzerinde depolanabilirliği ve bu verilerin erişilebilirliği olanaklı hale geldi. Bu sayede, Endüstri 4.0'ın yapı taşlarından olan büyük veri (big data) tanımı endüstride uygulanabilme olacağına kavuştu.

Dijitalleşme döneminde, sağladığı avantajlarla beraber, bulut bilişim, maliyeti en ucuz olan teknolojilerinden de biri oldu. Gereklilikten kaynaklı talebin artışıyla bulut teknolojisi, Türkiye'de pandemi döneminde diğer sektörlerin aksine yüzde 12 büyüme sağladı.

Bulut teknolojisi sektörlere ve firmalara maliyet avantajı sağlıyor. Kuşkusuz ki bu avantaj, yeni yılda işletmelerin bu alanda ciddi yatırım yapacağının işareti. Bu tercihi yapmaları durumunda DİA Yazılım Genel Müdürü Suha Onay; özelleştirme ve uygulamada yüzde 43, donanımda yüzde 26, bilişim personelinde yüzde 14, bakım maliyetlerinde yüzde 7 ve eğitimde yüzde 1 oranında maliyetlerden de kurtulmuş olacaklarını söylüyor. 100 bin girişimci KOBİ'nin, sadece bulut teknolojisini kullanması durumunda yıllık 200 milyon TL enerji tasarrufu sağlanabiliyor.

## BULUT YAZILIM SEKTÖRÜ 2021'DE YÜZDE 20 BÜYÜYECEK

Bulut teknolojisinin, bilgisayarlar ve diğer cihazlar için istendiği



zaman kullanılabilen ve kullanıcılar arasında paylaşılan bilgisayar kaynakları sağlayan, internet tabanlı bilişim hizmetlerinin genel adı olduğunu belirten Suha Onay, dijital dönüşümünü sürekli erteleyen firmaların, pandemi koşullarında artık bunu erteleyemeyeceklerini anladıklarını belirterek, "2021'de bulut yazılım sektörü yüzde 20 büyüyecek" diye belirtiyor.

Yazılım sektörünün büyümesi bir yana, sanayide de büyük bir dijital dönüşüm potansiyeli var. Bunu sektörün ihtiyaçlarını karşılayan firmaların başında gelen Mitsubishi Electric Türkiye'nin Fabrika Otomasyon Sistemleri Ürün Yönetimi ve Pazarlama Bölümü Departman Müdürü Tolga Bizel'in sözleri ortaya koyuyor. Sanayicilerin doğru zamanda, doğru dijitalleşme yatırımları gerçekleştirme konusunda yüksek farkındalık sahibi olduklarını söyleyen Bizel, "Sanayiciler dijital dönüşüme ayak uydurmak ve bilgi sahibi olmak konusunda çok istekliler. Bu potansiyel ve ilgi bizi çok sevindiriyor, üreticilerimizin global çapta başarılı olmalarını istiyoruz" diyor. Bu sözler 2021 yılında sanayi kesiminde dijital dönüşüm yatırımlarına işaret ediyor.

Pandemi döneminde dijitalleşmeye verilen öncelik artsa da Türkiye'de KOBİ'lerin ticari yazılım kullanım

**TOLGA BİZEL**

MITSUBISHI ELECTRIC TÜRKİYE'NİN FABRİKA OTOMASYON SİSTEMLERİ ÜRÜN YÖNETİMİ VE PAZARLAMA BÖLÜMÜ DEPARTMAN MÜDÜRÜ

**SANAYİCİLER DİJİTAL DÖNÜŞÜME AYAK UYDURMAK VE BİLGİ SAHİBİ OLMAK KONUSUNDA ÇOK İSTEKLİLER. BU POTANSİYEL VE İLGİ BİZİ ÇOK SEVİNDİRİYOR, ÜRETİCİLERİMİZİN GLOBAL ÇAPTA BAŞARILI OLMALARINI İSTİYORUZ**

# TREND 14



oranı hâlâ yüzde 25'ler seviyesinde. Değişen koşullar, beraberinde çalışma biçimlerini de değiştirmeye devam ediyor. İş yaşamında yeni standartlar belirlenirken; uzaktan çalışmanın yaygınlaşmasıyla bulut teknolojileri de lüks olmaktan çıkıp bir ihtiyaç haline gelmeyi sürdürüyor. Bu önümüzdeki yılın dijitalde çok daha fazla iş sahalarının açılacağına işaret ediyor.

## UZAKTAN ÇALIŞMA ORANI YÜZDE 60 ARTTI

Geçmiş, gelişmelerin nereye evrileceğinin işaretlerin verir. YSM Yazılım kurucusu ve CEO'su Sedat Yazıcı, 2020'de firmaların yazılım için ayırdıkları bütçenin iki kat arttığını söylüyor. Evden çalışmanın artması ve personelin sahalara ya da müşterilere gidememe sonucunda dijitalleşmede ivmelenme arttı. Sedat Yazıcı, "Biz sektörün öngörüsü olarak bu ivmelenmenin daha da artacağını düşünüyoruz. Pandemi döneminde kolay ve online yönetimin, uzaktan kontrol ve denetimin önemi daha da öne çıktı. Pandemi ile birlikte uzaktan çalışma oranı yüzde 60 arttı. İnşaat sahalarına gidemeyen mühendisler, sahada müşteri ziyaretine gidemeyen satışçılar, ofise gidemeyen muhasebeciler gibi her kesim için, teknolojinin nimetlerinden faydalanarak iş süreçlerini sorunsuz bir şekilde sürdürmeye çalışıyorlar. Firmalar ve şirketlerin kurumsal yazılım çözümlerine en çok ihtiyaç duyduğu bir dönemdeyiz. Yıllara yayarak zamanla yapılacak işler, aylık hatta haftalık planlamalara indirilerek yapıldı bazı şirketlerde. Bu hızlı operasyonun baş kahramanı ise yazılım çözümleri oldu. Yazılıma ayrılan bütçe pandemi döneminde ikiye katlandı" diye belirtiyor.

## TEKNOLOJİK ALTYAPI DEĞİŞİKLİĞİNE İHTİYAÇ VAR

Teknoloji alanında dünyanın önde gelen araştırma ve danışmanlık şirketi Gartner'a göre 2021 yılında üç ana tema üzerinde durulacak. Gartner raporuna göre; önümüzdeki beş yıl boyunca insanın merkez



**PANDEMİYLE BİRLİKTE ARTAN UZAKTAN ÇALIŞMA, MOBİL CİHAZ KULLANIMI, ONLINE BANKACILIK VE ÖDEME SİSTEMLERİYLE DİJİTAL GÜVENLİK KRİTİK DÜZEYDE ÖNEM KAZANIYOR. ÇÖZÜMLER DE BULUT BİLİŞİMDEN GELİYOR**



alınması, konumdan bağımsızlık; pandemiyle oluşan ekonomik durgunluk nedeniyle tüm dünyada dalgalanma konuları öne çıkacak. Salgınla birlikte artan dijitalleşmeye rağmen raporda, insan halen tüm işlerin merkezinde yer alıyor. Yine pandemiyle birlikte çalışan, müşteri, tedarikçi ve organizasyonel ekosistemlerin fiziksel olarak bulunduğu ortamların değişeceği öngörülüyor ve tüm bunları desteklemek için de teknolojik altyapı değişikliğinin gerektiğine vurgu yapılıyor. Raporu yorumlayan donanımsal güvenlik modülü üreticisi Procenne CEO'su Resul Yeşilyurt, pandemiyle birlikte artan uzaktan çalışma, mobil cihaz kullanımı, online bankacılık ve ödeme sistemleriyle dijital güvenliğin kritik düzeyde önem kazandığına dikkat çekiyor. Yeşilyurt, rapora dayanarak 'bulut çözümlerin öne çıkacağını' belirtiyor.

## İNTERNET AĞINA BAĞLI CİHAZ SAYISI 75 MİLYARA GİDİYOR

Gartner raporunda açıklanan trendlerde yer alan ve dile getirilen 'konumdan bağımsızlık' kavramı içinde bulut çözümler öne çıkıyor. Yine bu trend içinde yer verilen 'her yerde operasyon' kavramı da bir bilgi teknolojisi işletim modelini ifade ediyor. Resul Yeşilyurt, "Uzaktan çalışma' terimi; kulağa kolay gelse de aslında teknoloji altyapısı, yönetim uygulamaları, güvenlik ve yönetişim politikaları, çalışan ve müşteri etkileşim modellerinde sorunsuz ve ölçeklenebilir bir dijital deneyimi ve uygun değişiklikleri gerektiriyor. Kovid-19, çoğu varlık ve cihazın artık geleneksel şekilde fiziksel ve mantıksal güvenlik parametrelerini değiştirdi ve dijital eğilimi büyük bir hızla artırdı. Siber güvenlik ağı, herhangi bir kişinin veya nesnenin güvenli bir şekilde istenen veriye erişmesini sağlıyor. Kuruluşlar dijital işlemleri hızlandırdıkça güvenlik de bu hızlı değişime ayak uydurmalı" diye belirtiyor. Yeşilyurt, tüm dünyada internet ağına bağlı cihaz sayısının 2025 yılında 75 milyar seviyesine ulaşacağının da uzmanlar tarafından öngörüldüğünü hatırlatıyor.

Öyle görülüyor ki 2021, dijital dönüşümün son surat yolculuğunu süreceği bir yıl olacak. Bulut tabanlı çözümler, iş yaşamının yeni normali haline gelecek.



**RESUL YEŞİLYURT**

PROCENNE CEO'SU

**TÜM DÜNYADA İNTERNET AĞINA BAĞLI CİHAZ SAYISININ 2025 YILINDA 75 MİLYAR SEVİYESİNE ULAŞACAĞI DA UZMANLAR TARAFINDAN ÖNGÖRÜLÜYOR**

## TREND 15

KADRİYE N.
TUNÇSİPER



**SESSİZ BİR ŞEKİLDE HAYATIMIZA DAHİL OLAN ARTIRILMIŞ GERÇEKLİK TEKNOLOJİSİ, GÜN GEÇTİKÇE DAHA ÇOK SEKTÖR TARAFINDAN KEŞFEDİLİYOR. KULLANICILARA BÜYÜK KOLAYLIKLAR SAĞLAYAN BU TEKNOLOJİ İLE GERÇEK VE SANAL DÜNYANIN BİR ARAYA GETİRİLMESİ, DEVASA BİR PAZAR DOĞURUYOR. ÖYLE Kİ, HEMEN HER ALANDA KARŞIMIZA ÇIKMAYA BAŞLAYAN ARTIRILMIŞ GERÇEKLİK YAKIN GELECEKTE SIRADAN BİR TEKNOLOJİ HALİNE GELECEK GİBİ GÖRÜNÜYOR.**

# Artırılmış gerçeklik sıradanlaşıyor

Geçtiğimiz yıllarda artırılmış gerçeklik konusunda Pokémon Go, milyonlarca insanın bu teknolojiyi deneyimlemesini sağladı. Kullanıcıların, gerçek dünyadaki konumundaymış gibi görünen Pokémon adı verilen sanal yaratıkları bulmalarına, yakalamalarına, eğitmelerine ve bunlarla savaşmalarına olanak sağlayan bu teknolojiye uyum sağlamaları ile artırılmış gerçeklik özellikle oyun piyasasında büyük bir ivme yakaladı.

Pokémon sonrasında mobil artırılmış gerçeklik uygulamaları yüzde 300 oranında daha fazla indirildi. Ancak artırılmış gerçekliğin uygulama alanı sadece oyunlar ile sınırlı değil.

Artırılmış gerçekliğin önemi, fiziksel nesneleri ve görüntüleri kullanıcının gerçek dünya görüşünün üzerine yerleştirme becerisinde yatıyor. Akıllı telefon teknolojisindeki gelişmeler sayesinde, artırılmış gerçeklik son birkaç yılda büyük bir atılım yaşadı.

Artırılmış gerçeklik belirli bir cihaz üzerinden görüntülendiğinde kişinin fiziksel çevresiyle ilgili algısında değişiklikler yapan dijital bir teknoloji olarak tanımlanıyor ve sanal gerçeklik ile benzerlikleri de var. Ancak artırılmış gerçeklikte gerçek dünya ortamının yerini almadan, ancak dijital bileşenleri üst üste koyarak onu güçlendirmeye dayanıyor. Perakende, pazarlama, sağlık hizmetleri, turizm, kamu güvenliği, bankacılık, eğitim ve üretim dahil olmak üzere birçok sektör artırılmış gerçeklik ile ilgili yaratıcı uygulamaları hayata geçiriyor.

Artırılmış gerçeklik kullanıcıları, ürünlerini mobil cihazlarda üç boyutlu bir ortamda içerikleri görüntüleyebildikleri için satın almak istedikleri ürünlere daha yakından bakmak konusunda mağazaya gitmeye eşdeğer bir deneyim sunuyor. Artırılmış gerçekliğin en büyük avantajı ise herhangi bir başka bir




donanıma ihtiyaç duymaması. Şu anda, bu teknolojinin şekillendiği lider pazarlar Çin, ABD, Japonya ve Almanya olarak sıralanıyor.

## SATIN ALMADAN ÖNCE DENE

Artırılmış gerçeklikle ilgili olarak pazarlama alanında şu anda bile yaygın bir kullanım ortaya çıktı. Örneğin LG, müşterilerin satın almayı düşündükleri televizyonun evlerinde nasıl görüleceğini artırılmış gerçeklik ile kullanıcılarına sunmaya başladı. Mobilya devi IKEA tarafından 2 yıldır uygulanan IKEA Place uygulaması ise LG'ye benzer şekilde müşterilerine satın almadan mobilyaların evlerinde nasıl duracağını gösteriyor. Bu gibi etkileşimli alışveriş deneyimi aynı zamanda müşteri memnuniyeti açısından bir devrim niteliğinde.



## ARTIRILMIŞ GERÇEKLİK PİYASASI BÜYÜYOR

5G DESTEKLİ AKILLI TELEFONLAR VE 5G AĞLARININ DA ETKİSİ İLE ARTIRILMIŞ GERÇEKLİK VE SANAL GERÇEKLİK PİYASASINDA ARTIŞIN SÜRECEĞİ TAHMİN EDİLİYOR. STATISTA TARAFINDAN YAYINLANAN VERİLERE GÖRE, ARTTIRILMIŞ GERÇEKLİK PAZARININ 2019'DA 10,5 MİLYAR DOLARDAN BU YIL 18,8 MİLYAR DOLARA ULAŞMASI BEKLENİYOR. FORTUNE BUSINESS INSIGHTS, KÜRESEL ARTIRILMIŞ GERÇEKLİK PAZARININ 2027 YILINA KADAR 65,2 MİLYAR DOLARA ULAŞACAĞINI, SANAL GERÇEKLİK PAZARININ İSE 57,6 MİLYAR DOLARA ÇIKACAĞINI ÖNGÖRÜYOR.

**1.96**

MİLYAR

**2021 YILI İÇİN ARTIRILMIŞ GERÇEKLİK KULLANICI SAYISI ÖNGÖRÜSÜ**

# TREND 15

Pazarlama alanında artırılmış gerçekliğin yaygınlaşmasının dışında görselliğin ön planda olduğu alanlarda teknoloji ilginç deneyimler ortaya çıkarıyor. Ülkemizde de örneklerini gördüğümüz şekilde haber sunumunda olası senaryolar videolaştırılarak ve haber sunucusunu bunun içine dahil ederek, görsellikten daha fazla faydalanmak mümkün hale geldi. Örneğin 2017'de bir haber kanalı ABD'de kasırganın şiddeti hakkında izleyicilerini bilgilendirmek için sanki o kasırganın ortasında kalmış şekilde sunum gerçekleştirdi. Türkiye'de de bir haber kanalı, haberin görselliğini arttırmak için stüdyoda tank ve uçak varmış gibi sunumla oldukça ilgi çekti.

## TURİZMİN SEYRİ DEĞİŞİYOR

Artırılmış gerçekliğin en yaratıcı uygulamalarının başladığı sektörlerden biri de turizm oldu. Covid-19 ile en büyük yarayı alan turizm sektörü artırılmış gerçeklik gibi teknolojik yeniliklerle sürükleyici bir deneyim sunarak sektörün toparlanmasına çalışıyor. Özellikle keşif uygulamaları ile kullanıcılar en iyi seyahat ve yürüyüş rotalarını bulabiliyor.  Ayrıca seyahat acenteleri, artırılmış gerçekliği kullanarak potansiyel müşterilerine otel odaları, turistik mekanlar ve hizmetler hakkında daha fazla bilgi sunulabiliyor.

Otel ortamlarından uzakta, seyahat endüstrisindeki bazı şirketler de turistlerin fiziki mekanları ve turistik yerler hakkında daha fazla bilgi sahibi olmasına olanak tanıyan artırılmış gerçeklik uygulamaları geliştiriyor. Örneğin Rotterdam'da 1,5 kilometrelik ağaçlarla kaplı bir rotada kullanıcılar akıllı telefonlarına indirdikleri bir uygulama sayesinde, ağaçlar ile bilgilerin yanı sıra eskiden bölgenin nasıl göründüğü, ağaçların mevsimlerine göre renkleri ve benzeri birçok farklı deneyimi yaşama imkanına kavuşuyor. Barcelona'da ise bir turist otobüsü, seyahat halinde iken turistin geçtiği yerlere ilişkin içerikleri aracın ön camına yerleştirilmiş şeffaf ve etkileşimli bir ekranda görüntülemesini hayata geçirdi.

## SAĞLIK ALANINDA DA ARTIRILMIŞ GERÇEKLİK

Sağlık alanında artırılmış gerçeklik uygulamaları özellikle fiziksel temasın azaltılması gereken senaryoda devreye giriyor. Pandemi öncesinde ameliyat öncesi hastanın eğitilmesi gibi niş uygulamalar için kullanılan artırılmış gerçeklik uygulamaları, bu yıl ağrı yönetimi, hafıza bakımı ve tıbbi eğitim alanı da olmak üzere kullanım alanını genişletti. Cerrahlar, MR verilerini ve BT taramalarını bir artırılmış gerçeklik başlığına girerek, hastaların anatomisini ameliyata girmeden önce hassas bir şekilde inceleyebilme olanağına sahip hale geldi. Bu nedenle sağlık alanında artırılmış gerçeklik pazarının 2026'de 2,4 milyar dolara ulaşması bekleniyor.



**2.4**

MİLYAR

**2023 YILI İÇİN ARTIRILMIŞ GERÇEKLİK KULLANICI SAYISI ÖNGÖRÜSÜ**

**ARTIRILMIŞ GERÇEKLİK HENÜZ BAŞLANGIÇ AŞAMASINDA OLSA DA, SANAL GERÇEKLİĞİN ÇOK UZUN ZAMAN ÖNCE YAPMAYI VAAT ETTİĞİ ŞEKİLDE İŞLETMELERDE DEVRİM YARATMA POTANSİYELİNE SAHİP OLABİLECEK, HIZLA OLGUNLAŞAN BİR TEKNOLOJİ OLARAK KABUL EDİLİYOR**

**65.2**

MİLYAR DOLAR

**2027 YILI İÇİN ARTIRILMIŞ GERÇEKLİK PAZARI ÖNGÖRÜSÜ**

TREND 16

KADRİYE N. TUNÇSİPER



**GÜNÜMÜZ İŞ YAŞAMINDA BÜYÜK ÖLÇÜDE, 'MİLENYALLER' OLARAK ADLANDIRILAN Y KUŞAĞI HAKİM DURUMDA. ARTIK 40'LI YAŞLARA YAKLAŞAN BU KUŞAK, BUGÜNE KADARKİ EN GİRİŞİMCİ NESİL OLARAK ANILIYOR. BUGÜN BİLDİĞİMİZ TEKNOLOJİ GİRİŞİMLERİNİN BİRÇOĞU MİLENYALLER TARAFINDAN GERÇEKLEŞTİRİLDİ. TEKNOLOJİNİN İÇİNE DOĞAN Z KUŞAĞININ İSE, ÇOK YAKIN ZAMANDA MİLENYALLERİ TAHTINDAN EDECEĞİ TAHMİN EDİLİYOR.**

# Z kuşağı girişimciler geliyor

# TREND 16

Dünya nüfusunun yüzde 32'sini oluşturan Z kuşağı, teknoloji başta olmak üzere kendisinden önce gelen nesillerden farklı iş yaşamı talepleri ile öne çıkıyor. 1995 ve 2010 yılları arasında doğan Z Kuşağı, çoğu hala eğitim görmesine rağmen şu anda dünyadaki işgücünün yüzde 20'sini oluşturuyor.

Bu alanda yapılan araştırmalar Z kuşağı mensuplarının iş yaşamında, girdikleri işlerden çok çabuk sıkılan ve iş değişikliğine çok yatkın olduklarını gösteriyor. Buna göre gençler, iş yaşamında en çok çalışanlara yapılan yatırımlara ve bu yatırımların sürdürülebilirliğine dikkat ediyor.

## DİJİTAL YERLİLER

Z kuşağı  teknoloji meraklısı, empati sahibi, girişimci ve yenilikçi bir nesil olarak tanımlanıyor. Dünyanın dört bir yanındaki akranlarıyla ilişki kurma becerilerinden dolayı ilk gerçek küresel nesil olarak değerlendirilen Z kuşağı, üniversite eğitimini sorgulayarak internet tabanlı eğitimlere yönelmeleri ve geleneksel 9-5 çalışma modeline mesafeli duruşları ile öne çıkıyor. Üniversitenin iyi bir eğitime giden tek yol olmadığını ispatlayan Z kuşağı, bu alanda çok daha fazla alternatife sahip. Ayrıca network fırsatları ve internetin sağladığı olanakların yanı sıra Z kuşağının farklı sektörden uzmanların videolarına kolaylıkla ulaşmaları da girişimcilik için uygun bir ortam yaratıyor.

Esnek ekonominin yükselişiyle, Z kuşağının farklı çalışma yöntemlerine neden daha açık olduğunu anlamak kolaylaşıyor. ABD'de genç çalışanların neredeyse yarısı serbest çalışıyor ve 2027'ye kadar ABD'deki işgücünün çoğunluğunun serbest çalışanlardan oluşacağı tahmin ediliyor. Z kuşağının kendi üniversite deneyimlerine yaklaşımları, kendilerinden önceki diğer nesillere benzemiyor ve finansal gelecek planlamaları, üniversiteye başlamadan çok önce başlıyor.

Z kuşağının iş yaşamında belirgin özelliklerinden biri de iş yaşam dengesine sahip olmaları. Bu nedenle Z kuşağının, sağlıklarına ve ailelerine öncelik vermek için kısıtlayıcı 9-5 çalışma saatlerinden kurtulacak ilk nesil olabileceği yorumları yapılıyor.

## GİRİŞİMCİLİKTE Z KUŞAĞI TARZI

Eğitim ve çalışma yaşamında farklılıkları da beraberinde getiren Z kuşağının girişimcilik potansiyeli de çok yüksek. Girişimcilik, gençlerin kendilerini yönetmelerine ve daha yüksek otoritelerden bağımsız olmalarına izin verdiği için Z kuşağı, kendilerinin ve geleceklerinin patronu olma fikrine oldukça sıcak bakıyor.

Gallup tarafından ABD'de yapılan bir çalışma 5. ve 12. sınıf öğrencilerin yüzde 40'ının kendi işlerini yürütmek istediklerini, yüzde 24'ünün ise bunun için çalışmalara başladıklarını gösteriyor. Nielsen tarafından açıklanan bir başka araştırma sonuçlarına göre ise Z kuşağı gençlerinin yaklaşık yüzde 54'ü kendi şirketini kurmak istediklerini açıklıyor. Ayrıca aynı araştırmaya göre gençler, üniversite eğitimi için yüklü bir borç ile hayata başlamak istemediklerini ve alternatif eğitim-

**ÜNİVERSİTENİN İYİ BİR EĞİTİME GİDEN TEK YOL OLMADIĞINI İSPATLAYAN Z KUŞAĞI, BU ALANDA ÇOK DAHA FAZLA ALTERNATİFE SAHİP. AYRICA NETWORK FIRSATLARI VE İNTERNETİN SAĞLADIĞI OLANAKLARIN YANI SIRA Z KUŞAĞININ FARKLI SEKTÖRDEN UZMANLARIN VİDEOLARINA KOLAYLIKLA ULAŞMALARI DA GİRİŞİMCİLİK İÇİN UYGUN BİR ORTAM YARATIYOR**





lere sıcak baktıklarını da belirtiyor. Bugüne kadar yapılan çalışmalara göre Z kuşağının kariyer hedeflerinde kurumsal firmalarda yükselmekten çok girişimciliğe yönelmelerinin bazı temel nedenlerinin olduğu kabul ediliyor. Bu konuda genç işsizliğinin yüksek olması ve hemen her ülkede üniversite mezunlarının artık çok kolay iş bulamaması bu sebepler arasında başı çekiyor. Önümüzdeki 15 yıl içinde gençlerin istihdam ihtiyaçlarını karşılamak için yaklaşık 600 milyon iş yaratılması gerektiği tahmin ediliyor. Dolayısıyla iş piyasasının kendisi, Z kuşağını kendi işinin patronu olması için teşvik ediyor.

Bununla birlikte gençlerin internet üzerinden fırsatları yakından takip etmeleri ve serbest çalışmalarına imkan veren platformlar da gençlerin kendi işlerini yapmak istemelerine uygun bir ortam oluşturuyor. Ayrıca sosyal medyanın sunduğu olanaklar sayesinde gençlerin kendi içeriklerini oluşturarak tanıtımlarını yapabilmeleri de girişimcilik için itici güç kabul ediliyor.

Z kuşağını, girişimciliğe yatkın yapan unsurlardan biri de küçük işletme modellerine da yakın olmaları. Buna göre kurumsal şirketlerde, belirli saatlerde çalışmak yerine, başarı vaat eden start-up'ları daha heyecanlı bulmaları ve aileleri tarafından da desteklenmeleri, Z kuşağının diğer ayırıcı özelleri arasında. Sebebi ne olursa olsun 2000 sonrası doğan nesil, kendisinden önce gelen nesillerden oldukça farklı bir iş yaşamı ortaya çıkaracak gibi görünüyor.

## EĞİTİMİN SEYRİ DEĞİŞİYOR

Tüm nesilleri etkilese de Z kuşağı, korona virüsü pandemisinden en fazla etkilenen yaş grubunu temsil ediyor. Özellikle eğitimin uzaktan gerçekleştirilmesi ile yeni deneyimler kazanan Z kuşağı için eğitimin seyri de değişiyor. Google ve Apple gibi şirketler tarafından beceriye dayalı eğitim fırsatları pandemi sürecinde çok daha fazla talep görmeye başladı. Özelikle yazılım geliştirme, teknoloji endüstrisi, bağımsız yazarlık, dijital tasarım ve SEO uzmanlığı gibi alanlarda gençler, internet kanalı ile verilen eğitimlere çok daha sıcak bakıyor.

Z kuşağı geleneksel eğitim yanında yeni eğitim fırsatlarına sıcak baksa da, hala birçoğu üniversite eğitiminin çok önemli olduğunu düşünüyor. Bu nedenle özellikle gelişmiş ülkelerde üniversiteler, girişimciliğe destek olarak ekonomik büyüme ve istihdama katkı yapmanın önemini kavramış durumda. Örneğin ABD'de Üniversite Teknoloji Yöneticileri Derneği'nin verilerine göre ABD'de 2017 yılında 1080 girişim kurulurken, bu girişimler ile 755 ürün ortaya çıkarıldı.

Kısacası eğitimin önemini kavrayan Z kuşağı, sadece eğitim ile sınırlı kalmayarak yeni beceriler kazanma konusunda en şanslı nesil olarak ortaya çıktı. Bu nedenle çok yakın gelecekte Z kuşağına mensup start-up ve yeni iş fikirlerini çok daha sık duyacağız.

**Z KUŞAĞI GELENEKSEL EĞİTİM YANINDA YENİ EĞİTİM FIRSATLARINA SICAK BAKSA DA, HALA BİRÇOĞU ÜNİVERSİTE EĞİTİMİNİN ÇOK ÖNEMLİ OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYOR. BU NEDENLE ÖZELLİKLE GELİŞMİŞ ÜLKELERDE ÜNİVERSİTELER, GİRİŞİMCİLİĞE DESTEK OLARAK EKONOMİK BÜYÜME VE İSTİHDAMA KATKI YAPMANIN ÖNEMİNİ KAVRAMIŞ DURUMDA**

**TREND 17**

BESTE NAZ SÜLLÜ




# Quo vadis! Kripto paralar nereye?

**GEÇTİĞİMİZ YILIN EN YÜKSEK PERFORMANSLI YATIRIM ARACI KRİPTO PARALAR OLDU. SENE BAŞINDA 5 BİN DOLARLAR SEVİYESİNDE SEYREDEN BİTCOIN, YIL SONUNDA 20 BİN DOLAR SEVİYESİNİ AŞTI, 24 BİN DOLARA YAKLAŞARAK TARİHİ BİR REKOR KIRDI. YENİ YIL BAŞLARKEN BUNDAN SONRAKİ MUHTEMEL GİDİŞATI EN ÇOK MERAK EDİLEN YATIRIM ARACI DA, BAŞTA BITCOIN OLMAK ÜZERE KRİPTO PARALAR OLACAK GİBİ GÖRÜNÜYOR.**

2020 yılına bir başlık atacak olsak, içinde mutlaka ‘farkındalık’ ve ‘keşif’ kelimeleri geçerdi. Çin’de ortaya çıkan Covid-19, hayatımıza hızla nüfuz ederek alışkanlıklarımızı tam tersine çevirdi. İnsanlar bu dönemde tercih etmeyecekleri her durumla yüzleştiler ve içinde bulundukları alışılageldik çemberin dışında farklı hayatlar ve davranış biçimleri keşfettiler.

En büyük değişim ise hayatımızın odak noktası olan ‘para’da yaşandı. Paranın harcanma formu, kullanım biçimi, değer örgüsü ve anlamı farklı bir çizgiye evrildi. Artık neredeyse kağıt para kullanılmamasıyla birlikte ‘para’ tanımı, pandemi sonrası sıkılaşan hijyen koşulları nedeniyle fiziki anlamını yitirdi.
Bu ‘farkındalık’ bizlere, yeni yatırım dünyasının keşiflerini de getirdi. Ülkeler hem para hem de ödeme sistemlerinde dijitalleşme yoluna girerken, geleneksel yatırım tarafında olan birçok kişi kripto paralarla tanıştı. Sokağa çıkma yasakları ve evden çalışma, insanların bilmediği alanları keşfetmesi için güzel bir fırsat oldu.

## YENİ KUŞAKLAR KRİPTO PARALARA YÖNELİYOR

ABD hükümetinin Fed’le ortak bir plan çerçevesinde hayata geçirdiği destek paketi düzenlemesi neticesinde hane halkına dağıtılan 1.200 dolarlık yardım çeklerini alan yaşlı nüfusun geleneksel yöntemi izleyerek altın alması, genç ve orta yaş nüfusun ise Bitcoin’e yönelmesi, güzel ve dikkat çekici bir haber başlığı oldu. Bitcoin’in bilinirliğinin ‘halving (kripto para madenciliğinde blok başına elde edilen ödülün belirli aralıklarla yarıya düşürülmesi) dönemine denk gelmesi sayesinde, kripto para dünyası kendisini tanıtacak yeni ve geniş bir yatırımcı grubu ile tanıştı.




**BITCOIN'İN GELECEĞİNE YÖNELİK BEKLENTİLER KONUSUNDA GENESIS MINING, ABD'DEKİ BİN KRİPTO PARA YATIRIMCISIYLA BİR ANKET YAPTI. ANKETİN SONUÇLARI, YATIRIMCILARIN YÜZDE 17'SİNİN BİTCOİN FİYATININ 2030 YILINA KADAR 50 BİN DOLAR DÜZEYİNE ÇIKACAĞINA İNANDIĞINI GÖSTERİYOR**



Üstelik yaş kısıtlamasının olmaması ve genç nüfusun çokça ilgi göstermesiyle, yatırımcı grubu bazında da bir değişim yaşandı.

Şimdi ise, bu değişim rüzgarı ile yatırımcılar, keşfettikleri yeni dünyanın meyveleri karşısında çok daha fazla iştahlılar. Aralık 2017'de gördüğü zirveden dönen Bitcoin'in yeniden 20 bin dolara yönelmesi ve arkasında güçlü 'kurumsal' talebi taşıması, hem fiyat hem de kredibilite bakımından kripto paranın yaralarını sardı; hatta bunun ötesine geçerek Bitcoin'i ve genel olarak kripto paraları 'prestijli' bir yatırım aracı haline getirdi.

21 milyon maksimum arzı olan Bitcoin'in, 2021 yılında sıklıkla arz kıtlığıyla ön plana çıkacağını ve temel hikayenin bu kurgu tarafından şekillendirileceğini düşünüyoruz. Kurumsalların katlanan talebi, bireysel yatırımcıların artan ilgisi, pazarın hızla genişlemesi anlamına geliyor.

2020 yılı sağlık açısından zorlu geçti ama bizlere çok şey öğretti. Bu arada edindiğimiz piyasa tecrübeleri de, bu yeni dünyanın olanaklarını daha fazla görünür kıldı. Kripto paralar sektörüne artık daha sıcak bakan yeni bir yatırımcı grubu var.

Bireysellerin yanı sıra kurumların hızla yatırımlarını artırdığı piyasa, 2020 yılında fiyat ve yatırım miktarı rekoru ile büyüdü. Kurumsal alımlarda en çok ön plana çıkan, halka açık en büyük bağımsız iş zekası şirketi olan MicroStrategy, 2020 içerisinde yaptığı Bitcoin alımlarının 1,1 milyar dolar değerinde olduğunu ve bunun toplam Bitcoin arzının %0,33'üne karşılık geldiğini açıkladı. Şirket CEO'su Michael J. Saylor, Bitcoin'e yönelik bakış açılarını anlatırken aslında 'değişen ve yenilikçi' yatırım algısını özetliyor: "Dünyanın en yaygın olarak benimsenen kripto para birimi olan Bitcoin'in güvenilir bir değer deposu olduğuna inancımız var. Bilançomuzun proaktif yönetiminin, şirketin artan gelir ve kârlılık performansı ile birleştiğinde, hisse senedi fiyatımızın son zamanlardaki değerlenmesinde önemli faktörler olduğuna inanıyoruz. Dünyanda en yaygın kabul gören kripto para birimi olan Bitcoin, güvenilir bir değer deposu ve nakit tutmaktan daha uzun vadeli değer kazanma potansiyeline sahip çekici bir yatırım varlığı. Başlangıcından bu yan, Bitcoin, hem bireyler hem de kurumlar için yararlı özelliklerle, küresel finansal sisteme önemli bir katkı olarak ortaya çıktı. MicroStrategy, Bitcoin'i nakitten daha üstün olabilecek meşru bir yatırım varlığı olarak kabul etti ve buna göre Bitcoin'i hazine rezerv stratejisinde ana varlık haline getirdi."

Bitcoin'in geleceğine yönelik beklentiler konusunda Genesis Mining, ABD'deki bin kripto para yatırımcısıyla bir anket yaptı. Anketin sonuçları, yatırımcıların yüzde 17'sinin Bitcoin fiyatının 2030 yılına kadar 50 bin dolar düzeyine çıkacağına inandığını gösteriyor. Yayınlanan bulgulara göre, yatırımcıların yüzde 5,5'i Bitcoin fiyatının önümüzdeki on yılda 100 bin doların üzerine çıkacağını, ancak 500.000 doların altında kalacağını beklerken, yüzde 4,8'i 500.000 doları işaret ediyor. Katılımcıların yüzde 8,3'ü ise, 50 bin ila 100 bin dolar arasında işlem göreceğini söylüyor.

Diğer yandan, katılımcıların yüzde 10'u Bitcoin'in 2030'a kadar 1.000 ila 5.000 dolar arasında seyredeceğini, yüzde 11,8'i ise 1.000 doların altına düşeceğini tahmin ediyor. Katılımcıların kalan yüzde 16'sı ise, kripto para biriminin şu anki 10.000 ila 20.000 dolar aralığında işlem göreceğini düşünüyor.
2021 yılında, Bitcoin'in diğer yatırım enstrümanları ile daha çok karşılaştırıldığını göreceğiz. Diğer yandan Bitcoin'in arz darlığı da sık sık gündeme gelecek. Bu nedenle Bitcoin fiyatlarının önümüzdeki yıl 25 bin ila 35 bin dolar aralığında olacağını, kurumsal iştahın devam edeceğini, Bitcoin üzerine yazılı türev araçlar ile yatırımcı ilgisinin pekişeceğini öngörüyoruz.

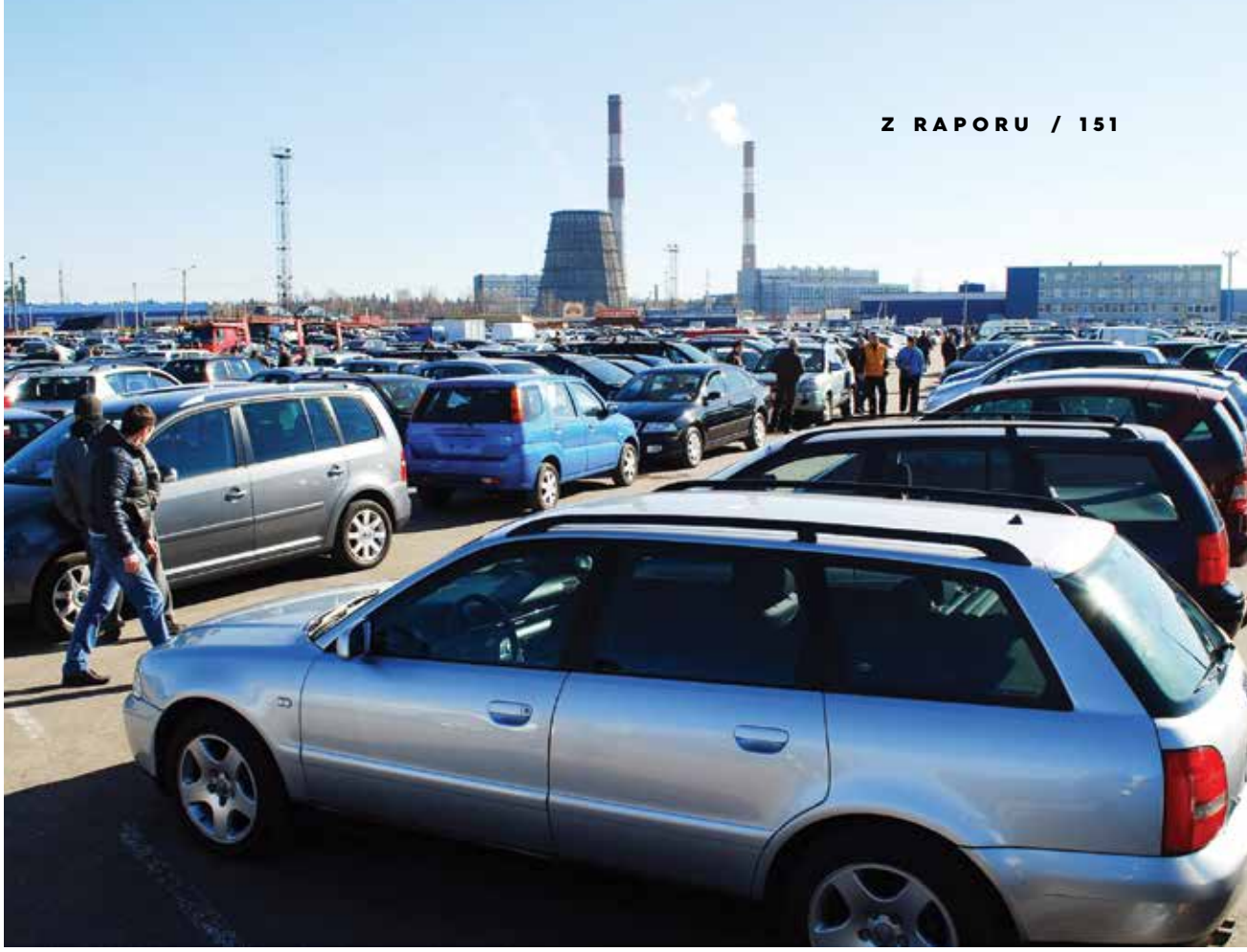
TREND 18

ESRANUR
EYUPOĞLU

# İkinci el pek revaçta!

**İKİNCİ EL EŞYA ALIM SATIMI DENDİĞİNDE, AKLA ÇOK GENİŞ BİR ÜRÜN YELPAZESİ GELİYOR ARTIK. ÇÜNKÜ SON YILLARDA YAŞANAN GELİŞMELER SONUCUNDA ŞEKİLLENEN PAYLAŞIM EKONOMİSİNİN BESLEDİĞİ 'BİR ŞEYİ SAHİPLENME YERİNE İHTİYACIN OLDUĞU SÜRECE ELİNDE TUTMA' KÜLTÜRÜ, TÜM DÜNYADA BÜYÜK BİR HIZLA YAYGINLAŞTI. İKİNCİ ELE ODAKLANAN E-TİCARET SİTELERİNİN YOĞUN İLETİŞİM ÇALIŞMALARI DA, KULLANICILARI HEM ALICI HEM DE SATICI OLMAYA DAHA ÇOK TEŞVİK EDİYOR.**





Son yıllarda ikinci el eşya alım satımı oldukça popülerleşti. Hem alım hem de satım noktasında hızla büyüyen bu sektör özellikle öğrencilerin, yeni evlilerin, acil taşınmak zorunda kalanların ve ekonomik olarak tasarruf etmek isteyenlerin tercihi. Çünkü küresel salgın, artan döviz kurları ve ekonomik daralmalar sebebiyle özellikle otomobilleri, beyaz eşyaları ve elektronik ev eşyalarını sıfır tercih etmek oldukça masraflı olabiliyor. Bu sebeple neredeyse hiç kullanılmamış durumda olan ikinci el eşyalar sıkça tercih ediliyor.

## SATIŞLAR ARTTI, FİYATLAR DÜŞMEDİ

İkinci el ürün söz konusu olduğunda akla gelen ilk şeylerden biri otomobiller. Özellikle içinde bulunduğumuz pandemi süreci bu piyasayı oldukça kötü etkiledi. Çünkü korona virüs salgını sebebiyle sıfır araç üretimi neredeyse durdu. Bu süreçte altın ve dövizde yaşanan dalgalanmalar ile sıfır araç üretimindeki sorunlar nedeniyle ikinci el araç piyasasındaki fiyat artışı devam etti.

Bununla birlikte nisan ve mayıs aylarında önceki rakamlara göre ikinci el araç satışlarında neredeyse yüzde 50 düşüş gözlemlendi. Hatta normal şartlarda bayram öncesi dönemlerde hareketlenen ikinci el piyasası durma noktasına geldi. Ancak bu durum uzun sürmedi. Pandemi sürecinde insanlar toplu taşıma araçlarını kullanmak istemedikleri için satışlar tekrar artmaya başladı.

Sıfır aracı en erken iki ayda teslim alabileceğini öğrenen vatandaşlar ikinci el araçlara yöneldi. Yaz aylarında vaka sayılarının düşmesi, şehirler arası gidiş gelişlerin açılması ve bazı kısıtlamaların kaldırılmasıyla ise satışlar yükselmeye devam etti. Fakat üretimde yaşanan aksamalar sebebiyle ikinci el otomobil fiyatlarında bir düşüş görülmedi.

## SPOT MAĞAZALAR KURUMSALLAŞIYOR

Beyaz eşyalardan, mobilyaya, cep telefonundan, otomobile, kılık-kıyafet, süs eşyaları ve antika eşyalardan, elektronik gereçlere kadar ikinci el eşya sektöründe her şey mevcut. Birilerinin artık ihtiyaç olarak görmediği ürünlere bir başkasının ihtiyacı olması üzerine kurulmuş olan bu sistemde, atıl durumdaki ürünlerin ikinci el piyasasına arz edilmesinin, tasarruf bilincinin oluşması, tüketim arzusunun kırılması ve kişisel karbon ayak izi seviyesinin düşmesi gibi pek çok faydası var.

Özellikle İstanbul ve diğer büyük şehirlerde bölgesel olarak çalışmalarını sürdüren spot mağazalar kurumsallaşma yolunda hızla ilerliyor. İnternet çağına ayak uydurmaya çalışan az sayıda firma ise genellikle İstanbul içerisinde konumlanıyor. Nakliye firmaları ile ortak yürütülen çalışmalarla şehrin her noktasına ücretsiz nakliye gibi fırsatlar sunmaya başlayan spot mağazalar, böylece ev eşyalarının alım satımında elde edilecek kazancı sürekli artırmaya devam ediyor.

## BİRÇOK UYGULAMA VAR

ABD'de yapılan bir araştırma, hane başına yaklaşık 3 bin dolar değe-

## İKİNCİ EL ARAÇ FİYATLARINDA BÜYÜK DALGALANMA

2020 YILININ BAŞINDAN İTİBAREN DÜNYAYI ETKİSİ ALTINA ALAN KORONA VİRÜS SALGINI, OTOMOTİV SEKTÖRÜNÜ DİREKT OLARAK ETKİLEDİ. ÜRETİME VERİLEN ARA, TÜM ÜLKELERDE BÜYÜK DARALMALARA SEBEP OLDU. PANDEMİNİN EN ŞİDDETLİ GEÇTİĞİ DÖNEM OLAN İLKBAHAR VE YAZIN İLK AYLARINDAN SONRA, ÜRETİM TEKRAR BAŞLADI. ANCAK ÇARKLAR DÖNMEYE BAŞLASA DA, KÜRESEL SALGIN ÖNCESİ DÖNEME DÖNÜŞ KOLAY OLMAYACAK GİBİ GÖRÜNÜYORDU. YENİ OTOMOBİL ARZINDA OLUŞAN SORUN, TÜKETİCİYİ İKİNCİ EL OTOMOBİL ALTERNATİFİNE YÖNLENDİRDİ.
SALGININ YARATTIĞI KOŞULLAR NEDENİYLE İKİNCİ EL ARAÇ PAZARI, ÇOK DENGESİZ BİR HALE GELDİ VE OTOMOBİL FİYATLARI YILBAŞINDAN KASIM AYI SONUNA KADAR NEREDEYSE YÜZDE 50 ARTTI. YAŞANAN HIZLI ARTIŞIN ARDINDAN İSE, ÖZELLİKLE ARALIK AYINDAN İTİBAREN BAŞLAYAN YIL SONU KAMPANYALARI İLE, İKİNCİ ELDE FİYATLAR ESKİ SEVİYELERE DOĞRU DÜŞMEYE BAŞLADI.

# TREND 18



rinde kullanılmayan ürünün ve atıl durumda malzemenin evlerde tutulduğunu ortaya koydu. Bu hem yer israfı, hem ekonomiye kazandırılmayan milyonlar, hem de birçok ürünün gereksiz yere tekrar üretilerek çevre kirliliğine sebep olması demek. Bu ürünleri spot ürün satan bir dükkan aracılığıyla elden çıkarabileceğiniz gibi, ikinci el alım satımı için oluşturulmuş uygulamalar üzerinden de ekonomiye kazandırabilirsiniz. Çükü ikinci el ürün satan bu mağazaların yanı sıra rahatlıkla eşya alıp satabileceğiniz pek çok mobil uygulama var.

İkinci el ürünlerin alınıp satılabileceği sanal platformların başında Letgo, Sahibinden.com ve GittiGidiyor.com. gelse de bunlarla birlikte sadece kıyafet, kitap ve elektronik gereç gibi belli başlı malzemelerin alınıp satıldığı uygulamalar da var. Dolap, Gardrops ve Modacruz uygulamaları üzerinden kıyafet alıp satabilir, Sahaf platformunda aradığınız kitapları bulabilir, Facebook Marketplace ile her türlü elektronik cihazı alıp satabilirsiniz.

## NELERE DİKKAT EDİLMELİ?

Bu platformlar alıcı ve satıcılar için oldukça faydalı. Fakat ev eşyasından, otomobile, her türlü elektronik cihazdan tekstil ve bebek ürünlerine kadar akla gelebilecek binlerce çeşit ikinci el ürünün satışının yapıldığı internet platformlarında ne yazık ki binlerce kişi dolandırılıyor. Peki böyle bir mağduriyet yaşamamak için neler yapılabilir? Öncelikle güvenilir bir satıcıyla iletişime geçildiğinden emin olunması ve nakit ödeme yerine havale veya farklı ödeme yolları konusunda ısrar edenlere dikkat edilmesi gerekiyor. Gerçek dışı fiyatlı, fotoğrafları katalogdan alınmış gibi görünen ürünlere ve spam açıklamalara aldanılmaması da önemli. Çünkü bir ürün gerçek olamayacak kadar iyi ve aynı zamanda ucuzsa, muhtemelen gerçek bir ürün olmadığı için öyle lanse edilmiş oluyor.

Ürünün durumu ile ilgili sağlıklı bilgi alamadığınız, fiyat ve ödeme yöntemi hakkında yapılan görüşmede güven duymadığınız satıcılarla yüz yüze görüşme sırasında da yüksek bir ihtimalle sorun yaşayacağınızı aklınızdan çıkarmamalısınız. Dolandırıcılıktan korunmak için ise şahsen tanımadığınız kişilere havale veya kredi kartı yoluyla önceden ödeme yapmayı hiçbir zaman kabul etmemelisiniz. Çünkü bir alışverişi tamamlamanın en iyi ve güvenli yolu ürünün teslimatıyla ve ödemesinin aynı zamanda gerçekleşmesi. Özellikle de ikinci el sektöründe.

**3.000**

DOLAR

**EVDE TUTULAN AMA KULLANILMAYAN ÜRÜN VE MALZEMELERİN HANE BAŞI ORTALAMA DEĞERİ**

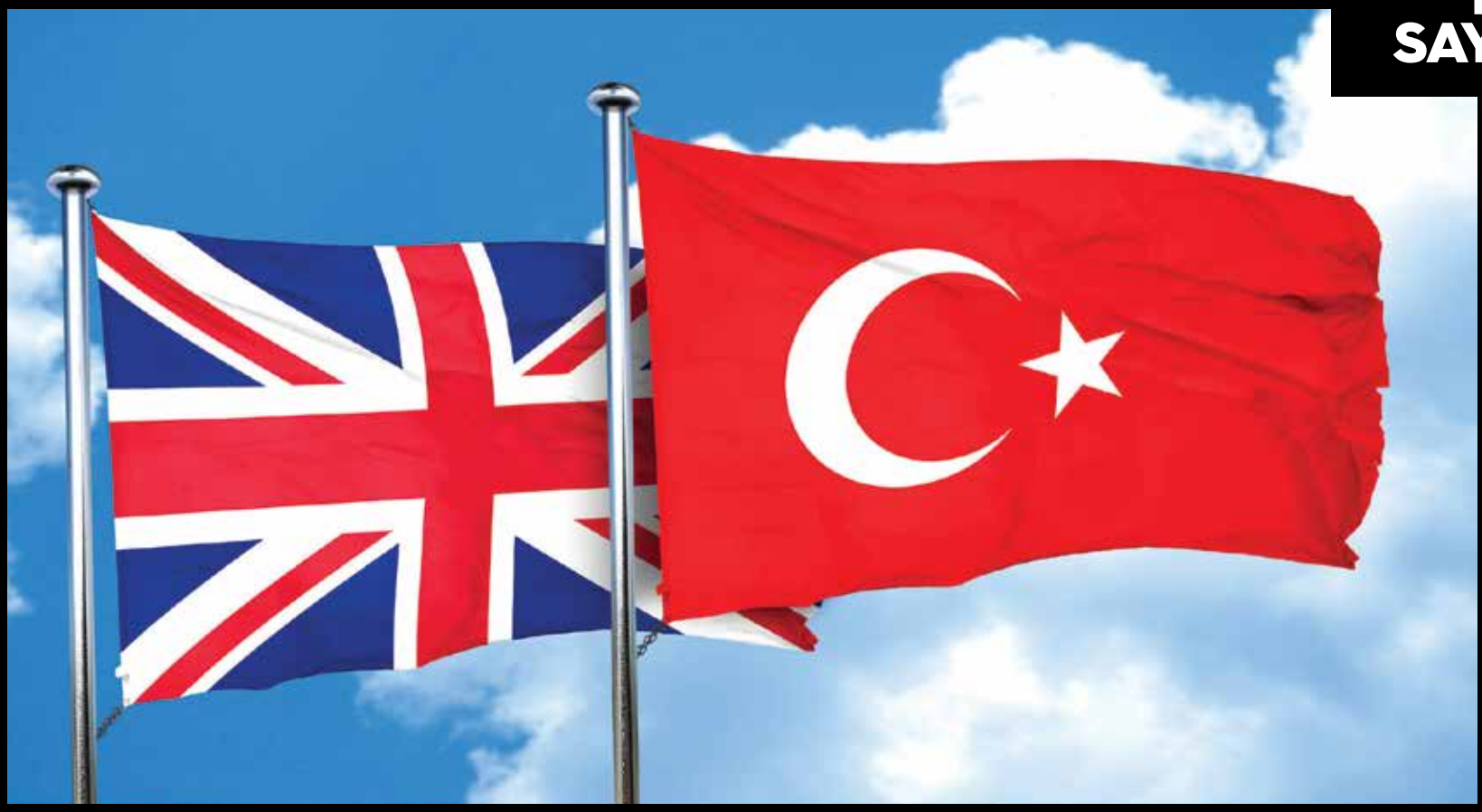
---

**50**

%

**PANDEMİ YILINDA İKİNCİ EL OTOMOBİL FİYATLARINDA YAŞANAN ORTALAMA ARTIŞ ORANI**

TEK SAYFA



# İngiltere ile tarihi anlaşma

**TÜRKİYE, GÜMRÜK BİRLİĞİ ANLAŞMASINDAN SONRAKİ EN ÖNEMLİ TİCARİ ANLAŞMASINI, ALTINCI BÜYÜK DIŞ TİCARET ORTAĞI OLAN İNGİLTERE İLE YAPTI.**

**16.2**

MİLYAR DOLAR

**TÜRKİYE-İNGİLTERE TİCARET HACMİ (2019)**

Türkiye, 29 Aralık tarihinde, İngiltere ile Serbest Ticaret Anlaşması (STA) imzaladı. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan söz konusu anlaşmanın Gümrük Birliği'nin ardından Türkiye'nin imzaladığı en büyük ikinci ticaret anlaşması olduğunu söyledi.

Söz konusu anlaşmanın taslağı önceden hazırlanmıştı ancak Birleşik Krallık'ın öncelikle Avrupa Birliği (AB) ile 'ayrılık' anlaşmasını imzalaması gerekiyordu. Tarafların anlaşmasının ardından sıra Türkiye ile imzalanacak STA'ya geldi.

Ankara ve Londra arasındaki mevcut ticaret koşullarının devamını sağlayacak anlaşma için  İngiltere Uluslararası Ticaret Bakanı Liz Truss, imzalanan gümrüksüz ticaret düzenlemelerinin, iki ülke arasında ticari ilişkileri destekleyeceğini söyledi. Truss, anlaşmanın İngiltere'de imalat, otomotiv ve çelik endüstrilerinde binlerce işe netlik sağlayacağının altını çizdi.

## İNGİLTERE'NİN BEŞİNCİ BÜYÜK TİCARET ANLAŞMASI

Türkiye ve İngiltere arasındaki ticaret hacmi 2019'da 16,2 milyar dolar düzeyinde gerçekleşti. Bunun yanında 2002-2019 yılları arasında İngiliz şirketleri Türkiye'ye 11 milyar 120 milyon dolarlık yatırım gerçekleştirdi. Söz konusu dönemde Türk şirketlerinin İngiltere'deki toplam yatırımları ise 2 milyar 969 milyon doları buldu.

İngiltere, Türkiye'nin en çok ihracat yaptığı ikinci, en çok ithalat yaptığı ise dokuzuncu ülke olan İngiltere, Türkiye'yle imzalanan anlaşmanın Japonya, Kanada, İsviçre ve Norveç 'in ardından beşinci büyük ticaret anlaşması olduğunu duyurdu.

İngiltere, AB'den çıkış için verilen bir yıllık geçiş sürecinin sona ereceği 1 Ocak'tan önce, şu ana dek 62 ülkeyle ticaret anlaşması yaptı.

**TREND 19**

MEHMET ALİ DOĞAN

# Yeni nesil turizm

**SAĞLIKLI VE GÜVENLİ TURİZM ÖN PLANA ÇIKIYOR. PANDEMİ KOŞULLARINDA ‘STAYCATIONS’ DİYE ADLANDIRILAN YEREL TATİLLER TERCİH EDİLİYOR. KİTLESEL ULAŞIMDAN ÇOK ARTIK ÖZEL ARAÇLARLA SEYAHAT DA ARAÇ KİRALAMA YAPILDIĞI GÖZLENİYOR. TURİZM SEKTÖRÜ GENÇ KUŞAĞIN EĞİLİMLERİNE GÖRE ŞEKİL ALIRKEN, DİJİTALLEŞMEDEN SONUNA KADAR YARARLANIYOR.**

Turizm, çok boyutlu bir sektör. Geçmiş zamanın medeniyetlerinden kalan kalıntılar da ana malzemesi, daha henüz yaşantının parçası olmamış uçsuz bucaksız uzay da, henüz neleri göreceğimizi bilmediğimiz teknolojik yenilikler de. Denizin gizemini keşfetmek, sahil kenarında uzanıp dinlenmek, dağların zirvesi tırmanmak, normal olan da ekstrem olan da turizm faaliyetinin bir parçası. Bununla beraber şehrin merkezinde bulunan sanat galerisi, yeni ticari bağlantıların kurulacağı fuar alanı, rehabilite olunacak doğa parçası da turizmi ilgilendiriyor. Festivaller, bayramlar, kongreler, fuarlar… Nerede insan varsa turizm faaliyeti orada gerçekleşiyor.



Turist geçmişi olduğu kadar geleceği de merak ediyor. Gününü en vahşi ortamlarda geçirmek istediği gibi, en konforlu mekanlarda da bulunmayı arzuluyor. Doğada doğasında ortamları görmek, tanımak istediği kadar futuristik mekanları da görmek, yenilikleri deneyimlemek istiyor. Değişimin normal seyrinde turistin talepleri değişmeye başladı, turizm de bundan payını aldı, alıyor. Pandemi koşulları da turizmi kökünden değiştirme potansiyeli taşıyor.

## TURİZMİN ROTASINI DİJİTALLEŞME VE PANDEMİ BELİRLİYOR

Küreselde de yerelde de turizm sektörü, yeni durumlara karşı hep hazırlıklı olma çabası içinde oldu. Booking.com fırtınasından etkilenen turizm sektörünün yol haritasını son yıllarda dijitalleşme çiziyordu. Özellikle internet mecrası, dijital pazarlamayı ön plana taşıdı. Sektör, dijitalleşmeye dönük yatırımlarını yoğunlaştırken, ne var ki, 2020 yılı olağanüstü bir durumu da beraberinde getirdi. Ölümcül virüse karşı alınan önlemler en başta turizm faaliyetlerinin kısıtlanmasına neden oldu ve sektör kilitlendi. Uçaklar uçamaz, otobüsler şehirlerarası yollara çıkamaz oldu. Restoranlar kapandı, otel rezervasyonları iptal edilmeye başlandı.

Dijitalleşmenin değişim gücü bir yana, pandemi turizmin temel sorunu haline geldi.

Kovid-19 nedeniyle tüketicilerin seyahat ve turizm tercihlerinin nasıl değiştiğini araştıran KPMG'nin raporu, pandemiden en fazla etkilenen sektörlerin başında gelen turizm endüstrisine duyulan güvenin 2020 yaz sonu itibarı ile yüzde 15 azaldığını; her beş kişiden üçünün turistik seyahatlere çıkmak için kendisini hazır hissetmediğini ortaya koyuyor. Gene de gerekli güvenlik ve hijyen kuralları sağlanırsa insanlar özellikle yurt içi seyahatleri sürdürmeye eğilimli. Turizm tüketicisinin yüzde 22'si Kovid-19 vaka durumunu dikkate alarak yurt içi tatile çıkabileceğini söylüyor. Bu veri, güven sağlayan işletmelerle, yurt içi turizmi öne çıkartıyor. Bu nedenle artık 'staycations' diye adlandırılan yerel tatiller tercih ediliyor.

## SAĞLIKLI VE GÜVENLİ TURİZM ÖN PLANDA

Dünya genelinde tüm sektörleri etkilediği gibi turizm sektörünü de olumsuz etkileyen Kovid-19 salgını, yerli ve yabancı turistlerin bireysel tatillere yönelmesine sebep oldu. Güvenli gıdanın, sağlıklı konaklamanın, temiz havanın hayatımızda daha çok önem kazandığı, sosyal mesafenin hayati önemde olduğu, hijyenin ve sağlığın çok önemli olduğu yeni dönemle herkesin üzerine düşen görevleri olacak. Koronavirüs salgını sonrasında herkesin ıssız yerlere yöneleceği konuşuluyordu, bu 2020 yılında gerçeğe dönüştü. Muhtemeldir ki bu eğilim 2021 turizm sezonunda da sürecek.

Pandemi koşulları, ayrıca seyahat araçları tercihlerini değiştirdi. Sağlıklı ve güvenli turizm ön plana çıkıyor. Uçak yolcu kapasitelerinin sınırlandırılmasını isteyen yolcular, uçakla seyahat yerine daha çok trenle yolculuğu tercih ediyor; özel araç kiralamanın arttığı gözleniyor. Aynı firmanın yaptığı bir başka araştırma da turizmin geleceğini ilgilendiriyor. Önümüzdeki 10 yıl içinde küresel uzay endüstrisi 600 milyar dolarlık bir büyüklüğe ulaşacak. Uzay

**TÜRKİYE TURİZM YATIRIMLARININ TOPLAM DEĞERİ 80 MİLYAR DOLARI AŞIYOR. DİJİTAL DÖNÜŞÜM BAŞTA OLMAK ÜZERE, YENİLEME YATIRIMLARI, TANITIM GİBİ MALİYETLERE AĞIRLIK VERMEK ZORUNDA KALACAK SEKTÖR, KÜRESEL SALGININ ZORUNLU KILDIĞI KOŞULLAR NEDENİYLE YENİ MALİYETLERLE KARŞILAŞACAK. SEKTÖREL İNOVASYON GÜNDEMDE**

# TREND 19

sektöründe 2021-2030 yılları arasında yüzde 55'lik büyüme öngörülüyor. Bu veriler ışığında araştırma, insanların uzayda yaşayacağını, çalışacağını ve uzaya tatile gideceğini öngörüyor. Araştırmaya göre, "Uzay seyahatleri çok uluslu ve ortak çalışmaya dayalı girişimlerden oluşacak. Uzaya yolculuk pahalı olacak ancak hızla gelişen sanal gerçeklik teknolojisi, dünyanın her yerinden insanların bu deneyimi yaşamasını sağlayacak. 2030'a kadar birçok insan bu deneyimi hayatında en az bir kez yaşayacak."

## SEKTÖREL İNOVASYONLAR DÖNEMİ

Sanal gerçeklik, turizm sektörünün reel gerçekliği olmaya başladı. Oda kiralamanın dijital ortamda ve cep telefonunun anahtar olduğu resepsiyonsuz otellerin yaygınlaşmaya başladığı bir sürece giriliyor. Otel personeliyle hiç karşılaşılmadan hizmetlerin alındığı konseptler, pandemi nedeniyle alınan önlemlerle beraber hızlandı. Pandemi etkisiyle özellikle konaklama sektöründe hızlı el değiştirmelerin yaşanması beklentiler dahilinde. Türkiye turizm yatırımlarının toplam değeri 80 milyar doları aşıyor. Dijital dönüşüm başta olmak üzere, yenileme yatırımları, tanıtım gibi maliyetlere ağırlık vermek zorunda kalacak sektör, küresel salgının zorunlu kıldığı koşullar nedeniyle yeni maliyetlerle karşılaşacak. Beş yıldızlı oteller ve tatil köyü ölçeğinde olan konaklama tesisleri temsil eden sivil toplum kuruluşları 2020'de bir yıl için Hazine'den 2 milyar dolar destek istedi. Küçük ölçekli işletmeler ve onbinlerce pansiyon için verilen destekler elbette ihtiyaca yetmiyor, bu yüzden küçük otel işletmelerinin, sektörel inovasyonlarla ayakta kalacağı, sektör temsilcileri tarafından dile getiriliyor.

Tüm bunlarla beraber, genç kuşakların yeniliklere duyduğu istek, turizm endüstrisinin dikkatle takip ettiği olguların başında geliyor. Seyahati yaşamının ayrılmaz parçası olarak gören büyük bir genç nüfusun bulunduğu düşünülürse, hep en önde olmayı hedefleyen yenilikçi sektörlerin bu isteklere göre arayış içinde olması ve hizmet sunması kaçınılmaz. Amaç, teknolojiyi müşteri memnuniyetiyle birleştirmek. Yeni nesil turizm, geleneksel iş yapış tarzlarından farklı olarak, 2021'deki rotasını teknolojiyle şekillendirecek.

**PANDEMİ KOŞULLARI, AYRICA SEYAHAT ARAÇLARI TERCİHLERİNİ DEĞİŞTİRDİ. SAĞLIKLI VE GÜVENLİ TURİZM ÖN PLANA ÇIKIYOR. UÇAK YOLCU KAPASİTELERİNİN SINIRLANDIRILMASINI İSTEYEN YOLCULAR, UÇAKLA SEYAHAT YERİNE DAHA ÇOK TRENLE YOLCULUĞU TERCİH EDİYOR; ÖZEL ARAÇ KİRALAMANIN ARTTIĞI GÖZLENİYOR**

---

## BAKAN ERSOY: KRİZDEN SONRA Bİ 'V' ÇIKIŞI BEKLİYORUZ

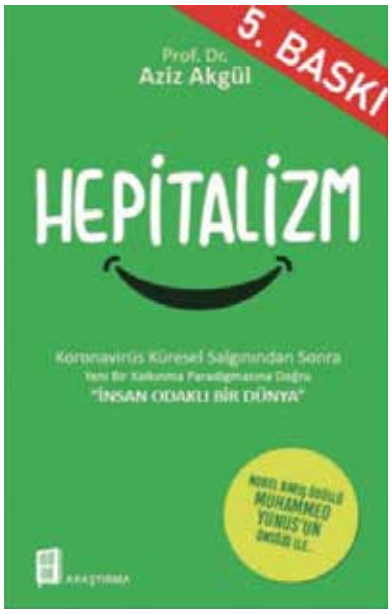
TÜRKİYE DE YENİ NESİL TURİZME HAZIRLANIYOR. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY, PANDEMİ SONRASI İÇİN TURİZM İÇİN ÖNGÖRÜLERİNİ 4. İSTANBUL EKONOMİ ZİRVESİ'NİN AÇILIŞ KONUŞMASINDA YAPTI. BAKAN ERSOY, "58 MİLYON TURİST 41 MİLYON DOLAR GELİR HEDEFİ VARDI. PANDEMİ BU SÜREÇTE OLUMSUZ ETKİLEDİ. PANDEMİDEN EN ÇOK ULAŞIM VE TURİZM SEKTÖRÜ OLDU. ZİYARETÇİ SAYISINDA YÜZDE 80'LİK GELİRLERDE YÜZDE 88'LİK DARALMA



OLDU. TÜRKİYE KRİZLERDE DENEYİMLİ BİR ÜLKE. BU DÖNEMDE ÖNLEMLER ALDIK. GÜVENLİ SERTİFİKASYON PROGRAMLARI UYGULADIK. ÇOK DOĞRU BİR TANITIM PROGRAMI UYGULADIK. PANDEMİ SONRASINDA HİKAYE YENİDEN YAZILACAK. PAKET TUR YERİNE DİNAMİK PAKET DEDİĞİMİZ KİŞİYE ÖZEL PAKETLERİN SATILACAĞI TURLAR SATILACAK. TÜRKİYE OLARAK DAHA FAZLA ÜRÜN ÇEŞİTLEMESİ YAPMALIYIZ. 81 İLE TURİZMİ YAYMALIYIZ. BİZE TALEP SAĞLAYAN PAZARLARIN SAYISINI ARTIRMAMIZ GEREKİYOR. KRİZDEN SONRA Bİ 'V' ÇIKIŞI BEKLİYORUZ. TURİSTİK SEYAHATLERDE YÜZDE 100'LÜK BİR BÜYÜME BEKLENTİMİZ VAR. EN HIZLI DARALAN PAZAR TURİZM OLDU AMA KRİZ SONRASI EN HIZLI BÜYÜYENİN DE TURİZM OLMASINI ÖNGÖRÜYORUZ. HIZLI BİR AŞILAMA PROGRAMIYLA VAKA SAYILARINI HIZLA İNDİRMEK GEREKİYOR. HAVA TRAFİĞİ BAŞTA OLMA ÜZERE TURİZM TRAFİĞİ TEKRAR HAREKETLENECEK. TURİZM MESLEK LİSESİ SAYISINI 200'E KADAR ARTIRABİLİRİZ. TÜRKİYE'DEKİ ÜRÜN ÇEŞİTLİLİĞİNİN TANITIMINI YAPACAĞIZ. EN HIZLI ŞEKİLDE TOPARLANACAĞIZ. TÜRKİYE'DE TURİZMİN 12 AYA YAYILMASINI SAĞLAMALIYIZ. SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM İÇİN GEREKLİ ALT YAPIYI OLUŞTURDUK. TURİZMDEN ELDE EDİLEN GELİRLERİN TABANA YAYILMASI LAZIM. TURİZM BÖLGESİNDE YAŞAYAN VATANDAŞLARIN TURİZMDEN GELİR ELDE ETMESİNİ SAĞLAMAMIZ LAZIM. TÜRKİYE'DE EN HIZLI BÜYÜYEN SEKTÖR TURİZM OLACAK" DEĞERLENDİRMESİNDE BULUNDU.

# KİTAP

MEHMET ALİ DOĞAN




## HEPİTALİZM

KORONAVİRÜS KÜRESEL PARADİĞMASINDAN SONRA İNSAN ODAKLI BİR DÜNYA

Prof. Dr. Aziz Akgül

**MONA YAYINEVİ**
600 sayfa

Prof. Aziz Akgül Hepitalizm kitabında kapitalizmin ve küreselleşmenin yol açtığı sorunları paylaşıyor ve hepitalizme yönelik bir yön değişikliğine ilişkin hayati ihtiyacın daha iyi anlaşılmasına yardımcı olmaya çalışıyor. Hepitalizm, mutlu bir toplum öngörür. Yazar bu kitabın amacını dünyada bütün insanların mutluluğunu sağlayacak şekilde, yeni bir paradigma olarak hepitalizmi ülke liderlerine, siyasilere, karar vericilere, stratejistlere ve okuyuculara sunarak, değişik açılardan dünyamızı yeniden değerlendirmelerine katkı sağlamak, olarak açıklıyor.




Daniel Suskind

## ÇALIŞILMAYAN BİR DÜNYA

TEKNOLOJİ, OTOMASYON VE ÇÖZÜM YOLLARI

**OPTİMİST - TTGV**
357 sayfa

Bundan topu topu birkaç kuşak önce neredeyse tüm insanlar yoksulluk sınırında yaşıyordu. İnsanlığın en büyük derdi geçim sıkıntısıydı. Daha az işin olacağı bir dünyanın ortaya çıkmasının tam olarak ne kadar süreceğini bilemesek de, bu yolda olduğumuzun somut göstergeleri ortada. Dr. Daniel Susskind teknolojinin, özellikle de yapay zekânın çalışma ve toplum üzerindeki etkisini araştırıyor.

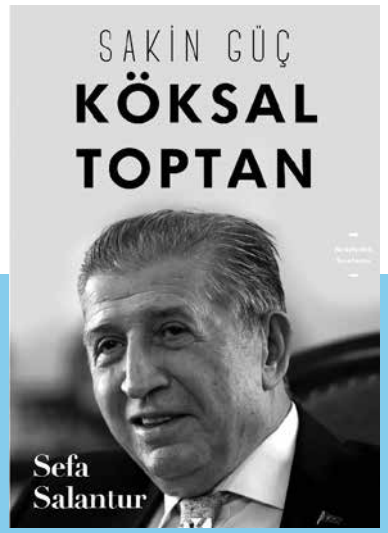



Meri Çevik Simyonidis

## UNUTULMAZ HAYATLARIN REÇETELERİ

**İNKILAP**
344 sayfa

Her tarifte eski zamanları hatırlayacağınız Rum kültürüyle yoğrulmuş nostaljik bir yeme-içme ve işletme rehberi, okuyanı İstanbul'un tarih kokan lezzet duraklarına davet ediyor. Kitapla, yıllardır ayakta kalmayı başarmış bu eşsiz mekânların asırlık öykülerini okuyacak, en iyi mezelerin sırlarını bulacak, ara sıcaktan ana yemeğe her lokmada farklı tatlara kapı aralayacaksınız.




Sefa Salantur

## SAKİN GÜÇ: KÖKSAL TOPTAN

**DOĞAN KİTAP**
320 sayfa

Son 60 yılda darbelerin puslu ortamları, siyasetin ağır dönemleri, ekonomik sıkıntılar, uluslararası krizler yaşandı. Tüm bunlara yakından şahitlik etmiş bir siyasetçinin yaşadıklarının özeti olan Sakin Güç, Karadeniz'den çıkarak devletin zirvelerine uzanmış bir siyasetçinin, genç kuşaklara ilham verecek yaşamöyküsü. Kitap, Köksal Toptan'ın tecrübeleri yanında ülkenin yakın siyasi tarihine de ayna tutuyor.




Oğuzhan Saruhan

## DİJİTAL DÜNYADA AYAKTA KALMANIN 10 KURALI

**MEDİACAT**
448 sayfa

Kitabında okuyucunun kullanılan kaynaklara kolay ulaşılabilmesi için QR kodlar da kullanan Street1227 Sosyal Medya Ajansı'nın Kurucu Ortağı Oğuzhan Saruhan; Youtube'dan nasıl para kazanılır, benzersiz fikirler etkili içeriklere nasıl çevrilir, dijital dünyada insanın kreatif zekası nasıl çalışır, sosyal medyada görünür olmanın yolları gibi konularda detayları okuyucusuna sunuyor.

TREND 20

ESRANUR
EYUPOĞLU

# Korona doğum oranlarını da düşürüyor

**KORONA VİRÜS SALGINI, TOPLUMLAR ÜZERİNDE PEK ÇOK OLUMSUZ SONUÇ DOĞURDU, DOĞURMAYA DEVAM EDİYOR. ÇÜNKÜ PANDEMİ, TIBBİ BİR SÜREÇ OLMANIN YANISIRA, BİREYLERİ VE TOPLUMLARI DERİNDEN ETKİLEYEN SOSYAL BİR OLGU AYNI ZAMANDA. BEKLENEN ETKİLERDEN BİRİ DE, BİRÇOK ÜLKEDE DOĞUM ORANLARINDA YAŞANACAK CİDDİ AZALMALAR. DEYİM YERİNDEYSE PEK ÇOK İNSAN, KORONANIN VURDUĞU DÜNYAYA ÇOCUK GETİRMEYE ESKİSİ KADAR HEVESLİ DEĞİL. BU KONUDAKİ OLUMSUZ TUTUMLARIN DEĞİŞİP DEĞİŞMEYECEĞİ İSE, SAĞLIK KRİZİNİN BİR AN ÖNCE AŞILMASINA VE KAYGILARIN HIZLICA GİDERİLMESİE BAĞLI.**

Küresel bir sağlık krizi haline gelen korona virüs pandemisi, 2019 yılının aralık ayında Çin'in Hubei Eyaletine bağlı Wuhan şehrinde başladı ve tüm dünyaya yayıldı. Yeni tip korona virüs salgını ortaya çıktığından bu yana da dünyada birçok ülkede 'Evde Kal' sloganı ile karantina uygulanıyor. Bu süreçte doğum oranlarının nasıl etkileneceği ise tartışma konusu. Çünkü bulaşıcı hastalıkların ortaya çıkardığı tehdit algısı arttıkça insanların panik ve stres seviyesi de artıyor. Bu sebeple birçok insan normalden daha farklı davranışlar sergileyebiliyor. Yapılan araştırmalar ise 1918 yılında yaşanan İspanyol Gribi sırasında doğum oranlarında yüzde 12 azalma görüldüğünü ortaya koyuyor.

Salgın hastalık gibi etkileri tahmin edilemeyen durumlarda, yani içinde bulunduğumuz pandemi süreci gibi dönemlerde, belirsizlik ve kriz hali ortaya çıkıyor. Bu sebeple insanların korku, panik duygularıyla, korunma ve kaçınma davranışı sergilemesi doğal kabul ediliyor. Çünkü bu tip olaylar geleceğe dair umut duygusunu zedeleyerek, güven ve kontrolün kaybedilmesine neden oluyor. Bu nedenle bazı araştırmacılar salgının bir sonucu olarak doğum oranlarının artacağı teorisinin doğurganlık ekonomisiyle tutarsız olduğunu aktarıyor, iş kaybı ve mevcut halk sağlığı endişesi nedeniyle de doğum sayısında yarım milyona yakın azalma bekliyor. Bazıları ise pandemiye özgü faktörlerin durumu karmaşıklaştırdığını söylüyor.

## SALGIN NEDENİYLE NÜFUS AZALACAK

Yeni tip korona virüs salgınından Avrupa'da en çok etkilenen ülke İtalya oldu. Bu sebeple aylarca karantina altına alınan ülkede pandeminin sosyal etkileri de yavaş yavaş ortaya çıkmaya başladı. 2010 yılından bu yana doğum oranında her sene düşüş kaydedilen ülkede, tarihinin en düşük doğum oranı 2019'da yaşandı. İtalya İstatistik Kurumu (ISTAT) ise Covid-19 pandemisi nedeniyle ülkede doğum sayısının 10 bin azalmasının öngörüldüğünü açıkladı. İstatistik Kurumu'nun nisan ayı sonunda yayınladığı, Covid-19'un demografik etki senaryoları doğum oranları raporunda, "Doğum oranında son yıllarda görülen hızlı düşüş, pandemi sonrası yaşanan belirsizlik ve salgının sebep olduğu korku nedeniyle daha da ivmelenebilir" ifadesi yer aldı. Kurumun raporuna göre, ülkede işsizliğin artış gösterdiği bir senaryoda doğum sayısındaki düşüş 2021'de 45 bine bile ulaşabilir.

---

% 12

**İSPANYOL GRİBİ SIRASINDA DOĞUMLARDA GÖRÜLEN DÜŞÜŞ ORANI**

Guttmacher Enstitüsü'nün mayıs ayı başlarında yaşları 18 - 49 arasında değişen 2 bin 9 kadınla yaptığı bir ankete göre, kadınların yüzde 40'ından fazlası pandemi nedeniyle ne zaman çocuk sahibi olacağına veya kaç çocuk sahibi olacağına ilişkin planlarını değiştirdi. Brookings Enstitüsü tarafından haziran ayında yayınlanan rapor da ABD'de Covid-19 nedeniyle doğum sayılarında 300 ile 500 bin arasında düşüş yaşanabileceğini ortaya koydu. Delaware Üniversitesi'nde epidemiyoloji profesörü olan Jennifer Horney ise korona virüs pandemisini diğer salgınlardan ayırdı ve "Stres ve bunun sonucunda ortaya çıkan zihinsel ve fiziksel sağlık etkileri gerçekten uzun sürecek. Örneğin, bazı işverenlerin ekonomide yaşananlara tepkisi, çalışanların emeklilik planlarına yapılan katkıları azaltmak ve durdurmak oldu. Bu, insanları aile planlarına yansıdı" dedi.

Doğurganlık oranı, yani bir kadının doğurduğu ortalama çocuk sayısı bütün dünyada düşüyor. Bu oran 2,1'in altına düşmeye başladığında ise nüfus azalmaya başlıyor. Washington Üniversitesi'nin sağlık istatistiklerini değerlendiren bölümünden uzmanlar (Institute for Health Metrics and Evaluation) 2017 yılında doğum oranlarının dünya çapında ortalama 2,4'e kadar gerilediğini belirledi.

Bilim dergisi Lancet'te yayınlanan araştırma da bu düşüş hızı devam ettiği takdirde 2100 yılında bu oranın 1,7'ye kadar düşmüş olacağını açıkladı. Yeni bir araştırma ise küresel düzeyde doğum oranlarının insanlığın geleceğini etkileyecek hızda bir düşüş gösterdiğini ortaya koydu. Göç, coğrafi özellikler, demografik özellikler ve sosyo ekonomik faktörler de katılarak farklı senaryoların ortaya çıkarıldığı araştırmaya göre, aralarında İspanya ve Japonya'nın da bulunduğu 23 ülkenin nüfusu 2100 yılında bugünkünün yarısına inebilir.

**70**

**DÜNYA SAĞLIK ÖRGÜTÜ'NE GÖRE PANDEMİ SÜRECİNDE AİLE PLANLAMASI VE DOĞUM KONTROL HİZMETLERİNİN AKSADIĞI ÜLKE SAYISI**

**23**

**2100 YILINDA NÜFUSU BUGÜNKÜNÜN YARISINA İNECEK OLAN ÜLKE SAYISI**

## DOĞUM KONTROL HİZMETLERİNE ERİŞİM ZORLAŞIYOR

DÜNYA SAĞLIK ÖRGÜTÜ MAYIS - TEMMUZ AYLARI ARASINDA 103 ÜLKEYİ KAPSAYAN BİR ÇALIŞMA YAPTI. ARAŞTIRMAYA İLİŞKİN HAZIRLANAN RAPORDA 70 ÜLKEDE AİLE PLANLAMASI VE DOĞUM KONTROL HİZMETLERİNİN AKSADIĞI BULGUSUNA YER VERİLDİ. MARIE STOPES INTERNATIONAL TARAFINDAN İSE 37 ÜLKEYİ KAPSAYAN BİR RAPOR HAZIRLANDI. YAPILAN ÇALIŞMAYA GÖRE, DÜNYA ÇAPINDA MİLYONLARCA KADIN COVID-19 SALGINI NEDENİYLE, DOĞUM KONTROL VE GEBELİK SONLANDIRMA YÖNTEMLERİNE ERİŞME ZORLUĞU YAŞADI. HAZIRLANAN RAPOR, OCAK VE HAZİRAN AYLARI BOYUNCA, YAKLAŞIK 2 MİLYON KADININ AİLE PLANLAMAYLA İLGİLİ HİZMETLERE ULAŞAMADIĞINI ORTAYA KOYDU.

TREND 21

ESRANUR
EYUPOĞLU

# Yeni yeşil hedef sıfır karbon

**KÜRESEL ISINMAYA BAĞLI OLARAK YAŞANAN İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN ARDINDAKİ ANA NEDEN, HÂLÂ ÇOK YÜKSEK SEVİYELERDE SEYREDEN KARBON SALINIMI. KÖTÜYE GİDİŞİN DURDURULMASI VE TERSİNE ÇEVRİLMESİ İÇİN, ENERJİ ARZ VE TALEBİNDEN KAYNAKLI SERA GAZI EMİSYONLARININ AZALTILMASI GEREKİYOR. BUNUN BİLİNCİNDE OLAN YÖNETİCİLER DE, KÜRESEL ÖLÇEKTE KARBON SALINIMINI AZALTMA VEYA SIFIRLAMA AMACIYLA 'KARBON NÖTR' OLMA YOLUNDA UZUN VADELİ VE CİDDİ ADIMLAR ATIYOR.**

Karbon emisyonu başka bir deyişle karbon ayak izi, belirli bir zaman diliminde gerçekleşen insan faaliyetleri sonucu doğrudan veya dolaylı olarak ortaya çıkan ve atmosfere yayılan sera gazlarının karbondioksit (CO2) eşdeğeri ile hesaplanması anlamına geliyor. Karbon salınımı, kömür, petrol, doğalgaz gibi fosil yakıtların yakılması sonucunda gerçekleşiyor. Yani bir mal üretimi süreci için kullanılan enerjiden, bireysel ihtiyaçlarımız için araç kullanmaya, evde kullandığımız elektrikten, fabrikalardaki soğutma sistemine kadar bütün faaliyetler sebebiyle atmosfere karbondioksit yayılıyor. Bireylerin tüketim ve beslenme alışkanlıkları, elektrik enerjisini kullanma biçimleri, yakıt tüketimleri gibi etkenler de salınan karbon miktarını belirliyor. Yayılım sonucunda ise yeryüzünün fazla ısınması, biyolojik kapasite verimliliğinin düşmesi ve doğal hayatın tehlikeye girmesi gibi tahribatlar oluşuyor.

İklim değişikliklerine uzun vadeli olarak bakıldığında, 2050 yılına kadar küresel ölçekte kalıcı ve köklü tedbirler alınmasının şart olduğu anlaşılıyor. Çünkü son raporlar, ihtiyaç duyulan sera gazı emisyon azaltım çabalarının yetersiz kaldığını, gelecek 10 yılın emisyonları azaltmak ve sıcaklık artışını 1,5 derece ile sınırlandırmak için çok kritik olduğunu gösteriyor. Bu sebeple, iklim değişikliği ile mücadele tüm ülkelerin en önemli gündemi. Ana hedef ise 2050 yılına kadar karbon emisyonlarını sıfıra indirmek ya da buna yakın seviyelerde tutmak olarak belirlenmiş durumda.

2015 yılında Paris'te gerçekleştirilen Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı (COP21) ise bu konuda dönüm noktası niteliğinde. Çünkü konferansın en önemli faydalarından biri fosil kökenli enerji üretiminin ve tüketiminin tavizsiz bir biçimde azaltılmasına yönelik alınan karar. Bu süreçte Paris



Anlaşması pek çok ülke tarafından karbon nötr olma sözüyle ivme kazandı. Bu bağlamda da sıfır karbon 2050 yolculuğu için oluşturulan The Climate Ambition Alliance, 74 ülkeden, 786 şirket ve 16 yatırımcının katılımıyla çalışmalarına başladı. The European Green Deal yani Avrupa Yeşil Anlaşması ise Avrupa'yı 2050 yılına kadar karbon nötr kıta yapma hedefini ortaya koydu.

## EKONOMİK DEVLERDEN 'KARBON NÖTR' ADIMLAR

Karbon salınımı bir bireyin ya da kuruluşun etrafa yaydığı karbon miktarını ifade ediyor. Ancak bu miktar ülkeden ülkeye, bölgeden bölgeye ve kişiden kişiye farklılık gösteriyor. Bu konuda şimdiye kadar yapılan en kapsamlı ve güncel karbon salınımı hesaplaması raporu ise 2018 yılında açıklanan ve dünyanın pek çok ülkesinden bilim insanının ortak çalışması olan Gridded Global Model of City Footprints (GGMCF). Araştırmaya göre karbon ayak izi en yüksek 10 ülke ise Çin, ABD, Hindistan, Rusya, Japonya, Almanya, Güney Kore, İran, Birleşik Krallık ve Kanada. Fakat bu ülkeler içinde karbon salı-

**1.5**

**PARİS ANLAŞMASINA GÖRE SICAKLIK ARTIŞININ SINIRLANDIRILMAK İSTENDİĞİ DERECE**

# TREND 21

nımını 2050 yılına kadar sıfırlamayı amaçlayan birçok ülke var ve bu kapsamda yönetimler karbon salınımını azaltacak veya nötrleyecek teknolojilere yönelmiş durumda.

Hatta enerji ve iklim değişikliği konularında çalışmalar yürüten Enerji ve İklim İstihbarat Birimi (The Energy and Climate Intelligence Unit-ECIU) tarafından yapılan analize göre, dünyadaki ekonomik gücün neredeyse yarısı karbon emisyonlarını 2050 yılına kadar net sıfıra düşürme hedefi olan bölge ve ülkelerden oluşuyor.

Fosil yakıtlardan kaynaklı küresel karbondioksit emisyonunun yüzde 43'ünü oluşturan, Çin'in de içinde bulunduğu 30 ülke, karbon nötrlüğü taahhüdünde bulundu. 2050 yılında karbon emisyonlarını sıfırlamayı ya da düşürmeyi hedefleyen ülke sayısı ise 121 olarak açıklandı. Bu araştırmaya, sıfır karbon hedefinin politikacılar tarafından tartışıldığı, liderlerin siyasi beyanda bulunduğu, mevzuatın geliştirildiği veya yasalaştırıldığı ülkeler de dahil edildi.



## BİRÇOK ÜLKE KARBON NÖTR HEDEFİ BELİRLEDİ

2060 yılında karbon nötr hale gelecek olan Çin, iklim değişikliğine yapılan her türlü olumsuz etkiden arınma konusunda ilk kez bir tarih verdi. Çin Devlet Başkanı Xi Jinping ülkesinin bu aşamaya 40 yıl içinde varacağını açıkladı. Başkan Xi Jinping, Birleşmiş Milletler (BM) Genel Kurulu'na gönderdiği video mesajda "Karbondioksit emisyonlarında aşağıya doğru dönüş noktasına 2030 yılından önce erişmeyi ve sıfır karbon aşamasına da 2060 yılında varmayı istiyoruz" dedi. Çin iklim değişikliğine karbon emisyonları ile olumsuz katkı yapan ülkelerden biri. Bu sebeple hedeflenen tarih ve giriştiği olumlu çabalar uluslararası çevreler ve

**2050**

**AVRUPA'NIN KARBON NÖTR KITA HALİNE GELECEĞİ YIL**

## ŞİRKETLER DE SÜRECE DAHİL

DÜNYANIN EN BÜYÜK HIZLI TÜKETİM ÜRÜNLERİ ŞİRKETLERİNDEN BİRİ OLAN PROCTER AND GAMBLE (P&G) İKLİM DEĞİŞİKLİĞİYLE MÜCADELE KAPSAMINDA DOĞANIN KORUNMASINA, İYİLEŞTİRİLMESİNE, YENİLENMESİNE VE 10 YIL BOYUNCA TÜM OPERASYONLARININ KARBON NÖTR HALE GETİRİLMESİNE YÖNELİK YENİ BİR TAAHHÜT AÇIKLADI. AÇIKLANAN KARARLARA GÖRE, 2030 YILINA KADAR, SERA GAZI EMİSYONLARI YÜZDE 50 AZALTILACAK VE TÜM ÜRETİM TESİSLERİ İÇİN YÜZDE 100 YENİLENEBİLİR ELEKTRİK SATIN ALINACAK. LG ELECTRONICS (LG) DE GLOBAL FAALİYETLERİNİN KARBON EMİSYON ORANINI SIFIRLAMAYI TAAHHÜT EDEN ZERO CARBON 2030 GİRİŞİMİNİ BAŞLATTI. LG, KÜRESEL ÜRETİM TESİSLERİNDEKİ KARBON EMİSYONLARINI ÇEŞİTLİ STRATEJİK İNİSİYATİFLERLE, 2030'UN SONUNA KADAR, 2017'DE KAYDEDİLEN 2 MİLYON TONDAN, 960 BİN TONA İNDİRECEK. 150'YE YAKIN ÜLKEDE FAALİYET GÖSTEREN ARÇELİK İSE ÜRETİMDE KARBON NÖTR ŞİRKET OLMA HEDEFİNE ULAŞIYOR. BİRLEŞMİŞ MİLLETLER 2030 SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİ İLE UYUMLU OLARAK, HERKESİN ERİŞEBİLECEĞİ, DAHA AZ KAYNAK KULLANAN, BU SEBEPLE İKLİM DOSTU OLAN ÜRÜNLER GELİŞTİREN ARÇELİK, YÜKSEK ENERJİ VERİMLİ BUZDOLAPLARININ PAZARA SUNULMASI İLE GELİŞTİRDİĞİ PROJEDEN ELDE ETTİĞİ KARBON KREDİSİYLE, 2019 - 2020 YILLARINDA GLOBAL ÜRETİMDE  KARBON NÖTR HALE GELMEYE BAŞLADI.

çevrecilerce memnuniyetle karşılandı. Avrupa Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen, sosyal medya hesabından yaptığı açıklamada, Çin tarafından açıklanan hedefleri olumlu karşılayarak, "Bu, Paris Anlaşması çerçevesinde iklim değişikliğine karşı atılan önemli bir adım" ifadesini kullandı.

Dünyanın üçüncü büyük ekonomisi Japonya ise karbon emisyonlarını 2050 yılına kadar net sıfıra indireceğini duyurdu. Japonya Başbakanı Yoshihide Suga, 2050 yılına kadar karbon nötr olma hedefi için Japonya'nın kömür politikasını temelden değiştireceğine söz verdi. İklim değişikliği ile mücadelenin ekonomik büyüme üzerinde bir engel olmadığına dikkat çeken Suga'nın bu açıklaması, Çin'in açıkladığı 2060 karbon nötrlük taahhüdünün ardından geldi.

İsviçre de karbon nötr hale gelecek ülkelerden biri. 2015 yılında imzalanan Paris İklim Anlaşması kapsamında, karbon emisyonlarını 2030'da 1990 yılı seviyesinin yüzde 50'sine, 2050 yılında ise yüzde 70 - 85 aralığına indirme hedefi belirleyen ülke, Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC) tarafından yayınlanan son raporda-

ki bilimsel tespitlerin sonrasında, Federal Konseyin 2050 yılı için net sıfır karbon emisyonu hedefi belirlediğini bildirdi.

2060 itibarıyla karbon nötr olmayı hedeflediğini duyuran ülkelerden biri de Brezilya oldu. Ancak Başkan Jair Bolsonaro'nun yönetimi altında Amazon yağmur ormanlarının ormansızlaşması 12 yılın en yüksek seviyesine çıktığı için bu hedef anlamsız bulundu. Çünkü bu süreçte, hatta sadece ağustos 2019 ile temmuz 2020 arasında yüzde 9,5 artışla 11.088 kilometrekarelik yağmur ormanı yok edildi ve 2019'da yani Bolsonaro'nun görevdeki ilk bir yıllık süresinde ormansızlaşmada yüzde 34 artış oldu. ABD, Hindistan ve Avustralya gibi karbondioksit emisyonu ciddi seviyelerde olan diğer ülkeler ise henüz bir hedef açıklamadı.





**121**

**2050 YILINA KADAR KARBON EMİSYONLARINI SIFIRLAMAYI YA DA DÜŞÜRMEYİ HEDEFLEYEN ÜLKE SAYISI**

**DÜNYANIN ÜÇÜNCÜ BÜYÜK EKONOMİSİ JAPONYA İSE KARBON EMİSYONLARINI 2050 YILINA KADAR NET SIFIRA İNDİRECEĞİNİ DUYURDU. JAPONYA BAŞBAKANI YOSHİHİDE SUGA, 2050 YILINA KADAR KARBON NÖTR OLMA HEDEFİ İÇİN JAPONYA'NIN KÖMÜR POLİTİKASINI TEMELDEN DEĞİŞTİRECEĞİNE SÖZ VERDİ.**

MAM-
DOUH G.
SALA-
MEH

# 2020: Ne önemli bir yıl!

1929 Büyük Buhranından bu yana hem küresel ekonominin hem de küresel petrol piyasalarının en çok zarar gördüğü yıl olan 2020 koronavirüs yılı olarak tarihe geçti.



DR. MAMDOUH G. SALAMEH

ULUSLARARASI
PETROL EKONOMİSTİ

2020, 2019'a göre küresel petrol talebinin günde 1,2 milyon varil artacağı ve küresel ekonominin yüzde 3,3 oranında büyüyeceği yönünde olumlu tahminlerle başlamış olsa da, salgının patlak vermesiyle her şey değişti. Dolayısıyla, 2020 sonunda küresel ekonomi yüzde 8 oranında daralırken, petrol talebinin yüzde 30 (günde 30 milyon varil) azaldığı ve salgının zirvesinde 1,8 milyar varile çıkan arz fazlası yaşayan küresel petrol piyasaları da temkinli bir şekilde toparlanmaya başlamış oldu.

Bununla birlikte, yeni geliştirilen koronavirüs aşılarının salgını bitireceği ve böylece hem küresel ekonominin hem de küresel petrol piyasasının tüm kayıplarını telafi etmesini sağlayacağına dair bir umut ışığı var.

2020 aynı zamanda Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü'ne (OPEC) üye olan ve olmayan petrol üreticisi ülkelerin (OPEC+) ABD kaya petrolü endüstrisine karşı zaferinin ve Çin'in hem küresel ekonominin hem de petrol talebinin en önemli itici gücü olarak yükselişinin müjdecisi oldu. Dahası, yeni bir dünya düzenine ve Beyaz Saray'da Donald Trump'ın itibarını yitirmiş "Önce Amerika" stratejisinin yerine, yeniden uluslararası kurumlar temelinde, küresel karşılıklı çıkarlara ve işbirliğine dayalı politikalara yönelen bir yönetime olan ihtiyacı ortaya koydu.

## OPEC+'İN ZAFERİ

14 Eylül 2020'de kuruluşunun 60'ıncı yıldönümünü kutlayan OPEC, bir yüzyılın neredeyse üçte ikisine denk gelen bu süre içinde çeşitli ambargolara, çatışmalara ve hatta savaşlar tanıklık etmiş olsa da, kuruluşundan bu yana karşılaştığı en zor dönem salgın yılı oldu.

Salgının yıkıcı gücü karşısında küresel petrol piyasaları ve genel olarak bütün petrol endüstrisi çökerken tek başına duran OPEC+ yine de galip geldi. Örgüt, günde neredeyse 10 milyon varile varan devasa üretim kesintileriyle petrol fiyatları için sağlam bir zemin oluşturarak, fiyatların varil başına 20 doların altına düşmesini engellediği gibi, aynı zamanda küresel petrol piyasasını da kurtarmış oldu.

Dolayısıyla OPEC ABD kaya petrolü endüstrisine karşı kesin bir zafer kazanmış oldu. Salgın, ABD kaya petrolü üretiminin ve kaya petrolünün küresel petrol piyasası açısından öneminin neredeyse tamamen bitmesine neden oldu. Salgından daralmış ve zayıflamış olarak çıkacak olan ABD kaya petrolü endüstrisi hayatta kalabilmek için ABD vergi mükelleflerinin yaşam desteğine ihtiyaç duymaya devam edecek. 1 trilyon dolara yaklaşan borç yükü ve çoğu sondajcı için varil başına 60 ila 65 dolarlık başabaş fiyatlarıyla, ABD kaya petrolünün yakın zamanda eski gücüne geri dönmesi pek mümkün görünmüyor.

Koronavirüs aşısının bulunması ve OPEC+'in üretim kesintileri sayesinde, Brent ham petrolünün fiyatı Ocak 2020'den bu yana ilk kez 50 doların üzerine çıktı. Küresel aşılamanın başlamasıyla birlikte 2021'in ilk çeyreğinde fiyatların 60 dolara ve üçüncü çeyreğinde 70-80 dolara kadar çıkması ve böyle giderse 2024 yılına kadar 100 dolara çıkması beklenebilir.

## ÇİN'İN DEVAM EDEN YÜKSELİŞİ

Koronavirüs salgını, kapanmaya ilk giden ve kapanmadan ilk çıkan ülke olan Çin'in hem küresel ekonominin hem de küresel petrol talebinin tartışmasız itici gücü olarak rolünü bir kez daha ortaya koydu.

Dünya ekonomilerinin çoğu kapanmaya giderken, Çin'in hızlı bir şekilde toparlanması oldukça şaşırtıcı oldu. Dahası, Çin'in ham petrol ithalatı, salgına rağmen 2019'un aynı dönemine göre yüzde 12,7 artarak 2020'nin ilk 10 ayında günde ortalama 11,67 milyon varille önceki tüm rekorları kırdı. Uluslararası Para Fonu (IMF) Çin ekonomisinin 2021'de yüzde 6,8 oranında büyüyebileceğini tahmin ediyor.

Üç temel hedef gelecekte de Çin'in stratejik gündemini meşgul etmeye devam edecek.

Birincisi, petrol ve enerji ihtiyacını barışçıl bir şekilde güvence altına almak; ikincisi, enerji güvenliğini sağlamak ve üçüncüsü, petrodoları tahtından indirerek yerine küresel petrol para birimi olarak petro-yuanı koymaktır. Her üç hedef de doğrudan petrol ve enerji ile bağlantılıdır.

Dünyanın en büyük üçüncü petrol üreticisi olan ABD ile dünyanın en büyük petrol ithalatçısı olan Çin arasındaki mücadelenin tüm dünyadaki enerji piyasaları ve genel olarak küresel ekonomi üzerinde büyük etkileri olacaktır.

İki gücün en son savaş alanı ise, Suudi Arabistan'dan sonra OPEC'in en büyük ikinci petrol üreticisi olan Irak. Çin'in, Amerikan çokuluslu enerji şirketi ExxonMobil'in Irak'ın dev Batı Kurna-1 petrol sahasının yüzde 32,7'lik hissesini satın alma konusundaki isteği, ülkedeki Mecnun, Rumeyla ve Kurna-1 olmak üzere üç dev petrol sahasının kontrolünü eline almasıyla sonuçlanacaktır. Dahası, Çin, ExxonMobil'in devam etme konusunda isteksiz olduğu, hayati önemdeki Ortak Deniz Suyu Tedarik Projesi (CSSP) sözleşmesini devraldığında, Irak'ın petrol endüstrisini fiilen kontrol altına almış olacak. CSSP, Irak'ın ülkedeki önemli petrol rezervlerindeki basıncı ve geri kazanım oranlarını artırmak için deniz suyunu Basra Körfezi'nden petrol üretim tesislerine taşıyarak üretimini günde asgari 7 milyon varile ve azami 12 milyon varile çıkarma hedefi açısından büyük önem arz etmektedir.

## YENİ BİR DÜNYA DÜZENİ Mİ ORTAYA ÇIKIYOR?

İki yüzyıldan fazla bir süre önce, Napolyon Bonapart bilgece bir söz söylemişti: "Çin uyuyan bir dev, uyumasına izin verin çünkü uyandığında bütün dünyayı yerinden oynatacaktır." Şimdi bu dev, "vazgeçilmez süper güç" olan ABD'yi tahtından indirerek yeni bir dünya düzeni kurma arzusunda.

Trump, görevde olduğu dört yıl boyunca, fikri mülkiyet hırsızlığı, haksız ticaret uygulamaları ve son olarak koronavirüs salgını dahil olmak üzere çok çeşitli nedenlerle doğrudan Çin'i suçladı. Salgını "Çin virüsü" olarak adlandırmakta ısrar eden Trump, virüsün yaptıklarının bedelini Çin'e ödeteceklerine dair yemin etti. Zaten daha öncesinde de Çin'e karşı ticaret savaşı başlatmıştı.

Dolayısıyla pandemi yeni bir dünya düzeni yarışını şiddetlendirmiş oldu. Koronavirüs, ABD ve Çin arasındaki yarışın bir yönünü göstermiş olsa da, aralarındaki rekabet salgının çok ötesinde olup, gelecek dünya düzeni ve 21'inci yüzyılda hakim gücün kim olacağı ile ilgili.

Çin'in kaçınılmaz yükselişinin altında dünyanın fabrikası olması, petro-yuanın öneminin artması, Bir Kuşak, Bir Yol projesi ve Rus-Çin stratejik ittifakı yatıyor.

Bir Kuşak, Bir Yol projesi Çin ekonomisinin küresel ticaret sistemine ABD'den çok daha fazla bir şekilde entegre olmasını sağladı. Dahası, Çin ekonomisi, dünyanın pek çok ülkesine kredi vererek altyapılarını modernize etmelerine ve servet üretme projeleri başlatmalarına yardımcı olmak suretiyle pazarını genişleterek küresel ticareti açısından büyük avantajlar elde ediyor. 2020'de Çin ekonomisinin satın alma gücü paritesine (SAGP) göre 29,5 trilyon dolarla dünyanın en büyük ekonomisi olacağı tahmin ediliyor. (ABD 21,5 trilyon dolar)

## JOE BİDEN'IN BAŞKAN SEÇİLMESİ

ABD Trump döneminde "Önce Amerika" söylemiyle ülkeye zarar verdiğine inandığı uluslararası anlaşmalardan çekilirken, Biden döneminde ABD'nin uluslararası kurumlar temelinde, küresel karşılıklı çıkarlara ve işbirliğine dayalı politikalara geri dönmesi bekleniyor.

Biden'ın yapılacaklar listesinin başında ülkede salgını kontrol altına almak ve 2020'nin ikinci çeyreğinde yüzde 32,9 daralan ve hala da daralmaya devam eden ekonomiyi canlandırmak var. Biden ayrıca başta NATO ve AB olmak üzere ABD'nin müttefikleriyle gerilen ilişkileri düzeltmeye ve Trump'ın ayrıldığı uluslararası anlaşmalardan biri olan Paris İklim Anlaşması'na yeniden katılmaya odaklanacak.

## BİR UMUT IŞIĞI

Etkili koronavirüs aşısının bulunmuş olması ve küresel aşılamanın başlamasıyla birlikte çok yakında küresel ekonominin canlanmaya başladığına ve pandeminin sonunun yaklaştığına dair iyi haberler duyacağız.

Dünyanın dört bir yanında bilim insanlarının aşıyı geliştirmedeki hızı, teknolojik ilerlemeye ve insanlığın bu üzücü dönemi çabucak geride bırakma konusundaki yılmaz iradesine dair çok şey anlatıyor.

## ALINACAK DERSLER

Salgın, küresel ekonomi ile petrol arasındaki ayrılmaz bağı reddedilemez bir şekilde kanıtlamış oldu. Dolayısıyla bunlardan birini yok etmek, diğerini de yok etmek demektir.

Küresel ekonomi gelecekte de petrol ve doğalgaza dayanmaya devam edeceği gibi, bu iki unsur 21'inci yüzyıl boyunca ve muhtemelen sonraki yüzyıllarda da küresel ekonominin dayanak noktası ve küresel enerji sektörünün temel işi olmaya devam edecek.

## 2021'E BAKIŞ

2021, küresel ekonomik büyümenin hızlanıp kayıplarının çoğunu telafi edeceği ve küresel petrol talebinin hızlıca büyüyerek petrol fiyatlarını varil başına 60-70 dolara kadar iteceği bir yıl olabilir.

Küresel ekonominin 2021 yılında Çin ve Hindistan başta olmak üzere gelişmekte olan piyasaların liderliğinde yüzde 5,4 büyüyeceği tahmin edilmektedir.

ABD ile Çin arasındaki ticaret savaşının muhtemel sonu ve İran ve ABD arasındaki ve Doğu Akdeniz'deki gerilimin azalması, dünyanın ve küresel ekonominin pandemi sonrası döneme uyum sağlamasına yardımcı olacaktır.

DOS-
YA



# Pandemiden sonra jeopolitiğin yeni sıcak noktaları

SERNUR YASSIKAYA



Dünya 2020'ye büyük umutlarla başlamıştı ancak bir an önce unutulmak istenecek kadar kötü bir yıl olarak geride bırakıldı. 21. yüzyılın üçüncü on yıllık dilimine devletler, jeopolitik düzeyde yükselen gerilimler eşliğinde girdi. Bu gerilimin ilk 'bombası', henüz yılın ilk haftası geride bırakılmadan Bağdat'ta patladı. İran'da artık bir efsaneye dönüşen, Ortadoğu politikasında etkili birkaç isimden biri olan Kudüs Güçleri Komutanı Kasım Süleymani, Bağdat havalimanı çıkışında, ABD tarafından konvoyuna düzenlenen silahlı insansız hava aracı saldırısı sonucu öldürüldü.

Suikast dünya geneline şok dalgaları gönderirken, Çin'in Vuhan kentinde ortaya çıkan 'gizemli' hastalık henüz Batı dünyası için bir sorun değildi. Ne var ki çok değil bir ay sonra, önce Avrupa'ya taşınan sonrasında ise ABD'ye geçen yeni tip korona virüs (Kovid-19) salgını, tüm siyasi, ekonomik, sosyal gelişme ve beklentileri bir çırpıda çöpe attı.

Bu yazı kaleme alınırken, dünya üzerinde 190 ülkeye yayılan, milyonlarca kişinin hastalanmasına ve yüzbinlerce kişinin hayatını kaybetmesine sebep olan Kovid-19, ABD ve Avrupa gibi ekonomisi güçlü bölgeleri dahi sarsan bir noktadaydı. Kasım ayında, virüs karşısında teknolojinin sınırları zorlanarak, beklenen aşının bulunduğuna dair birkaç yerden gelen açıklamalar, 2021'e dair umutları biraz olsun artırdı. Ama yine Kasım ayında yine İran'dan gelen bir haber, yeni yıla bıraktığımız yerden gireceğimizi de gösterdi. İran'da nükleer programın Kasım Süleymani'si diye tanımlanan Muhsin Fahrizade'nin Başkent Tahran'ın birkaç kilometre dışında uğradığı suikast sonucu öldürülmesi, bir yıl nasıl başlarsa öyle biter sözünün somut göstergesiydi.

ABD'de Başkanlık Seçimleri, Kovid-19 salgınının etkisiyle değişime yol açacak bir sonuçla neticelendi. 2020'nin ilk aylarında seçimleri kazanmasına kesin gözüyle bakılan, son 30-40 yılın en çok tartışılan ABD Başkanı Donald Trump, salgının ABD ekonomisi üzerinde oluşturduğu yıkıcı etki ve kötü kriz yönetimi sonucu, ilk döneminin ardından Beyaz Saray'dan ayrılmak zorunda kaldı. Trump'ın yerine ise, Washington'daki sistemin demirbaşlarından biri diyebileceğimiz Demokrat Parti adayı Joe Biden geldi. Biden aslında bir nevi Washington'daki sistemin ruhunun temsilcisi. Biden'ın, Trump'ın ABD dışındaki dünyaya yönelik anarşik politikasını, geleneksel ittifaklar çerçevesinde daha kurumsal bir düzeye oturtacağı beklentisi bulunuyor.

2021'de dünya başkentlerinin ana gündemi yine Kovid-19 salgınının etkilerini minimize etmek ve tahribatı onarmak olacağa benziyor. 100 yılda bir gelecek bu gündemle beraber dünya dönmeye ve jeopolitikanın satranç tahtasındaki taşlar oynanmaya devam ediyor. Yeni yılda jeopolitiğin sıcak noktalarının nereleri olabileceğine ve neler yaşanabileceğine bakalım...

# DOS-YA

## HİNT-PASİFİK'TEKİ BUZDAĞI

Her ne kadar geçen yıl ABD ve Çin arasında giderek tırmanan gerilime ticaret savaşları ve korona virüs salgını damga vurmuş gözükse de, buz dağının altında başka bir restleşme yaşanmaya devam ediyor. Bu restleşmenin 2021 yılında daha fazla görünür olacağı, salgının etkisinin azalmasıyla söylenebilir. Özellikle Kasım ayının ortasında ABD'den gelen Hint Okyanusu bölgesi için özel bir filo kurulmasına yönelik açıklamalar, denizler üzerindeki küresel hakimiyet mücadelesinin daha da artacağını göstermiş durumda. Halihazırda Hint-Pasifik bölgesi ABD'nin Japonya'da konuşlu 7. Filosunun görev alanında bulunuyor. Hint Okyanusu bölgesine önerilen 1. Filo'nun kurulmasıyla, Çin'in, Tek Yol Tek Kuşak projesinin önemli parçası Deniz İpek Yolu güzergâhının kontrolünün ABD tarafından ele geçirilmesinin hedeflendiği aşikar. Yine Washington'un Tayvan'a desteğini, Pekin'in 'Tek Çin' politikasına rağmen artırmaya devam etmesi de, Güney Çin Denizi üzerindeki gerilimin birikmesine neden oluyor.

ABD donanmasının uluslararası sularda seyir serbestisini sağlama planı kapsamında güç yansıtma derecesini 2021'de artıracağını öngörmek kahinlik olmayacaktır. 20 Ocak'ta yemin ederek resmen göreve başlayacak ABD'nin yeni başkanı Joe Biden'ın, selefi Donald Trump'ın sert üslubu yerine Çin'e karşı daha sopa-havuç politikasıyla süreci yöneteceği, askeri gücün yanına ekonomik ve siyasi inisiyatifleri de ekleyeceği söylenebilir. Çin'in, bu hamleler karşısında son 4 senede görüldüğü gibi daha çatışmacı bir dil yerine, yapıcı ve belki de biraz alttan alan bir diplomasiyle bölgedeki ülkeleri ürkütmeyecek bir politikaya kayması beklenebilir. 2021'de Hint-Pasifik'teki jeopolitik mücadelenin çok daha çetrefilli ve geniş bir alanda yaşanacağı söylenebilir.

## SÜVEYŞ-HÜRMÜZ EKSENİ

2020'nin son çeyreğinde İsrail ile bazı



Körfez ülkeleri arasında yaşanan 'normalleşme' anlaşmaları, Ortadoğu'daki siyasi ve stratejik fotoğrafın değişmesine de sebep oldu. Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) ve Bahreyn'in Eylül ayında, ABD Başkanı Donald Trump bulunduğu halde Beyaz Saray'da İsrail'le attıkları imza, Süveyş Kanalı'ndan Hürmüz Boğazı'na derin etkileri olacak bir gelişmeye de kapı araladı. Bu yeni durumun etkileri zaman geçmeden görülmeye başladı.

Özellikle Abu Dabi ile Tel-Aviv arasında geniş bir yelpazede kurulan ittifak ve işbirlikleri, İsrail'in etki alanını İran'ın yumuşak karnına yani Hürmüz Boğazı'na genişletmesine de imkan tanıdı. İsrail'in, özellikle Donald Trump döneminde İran üzerinde ağırlaşan yaptırımların kendisine verdiği avantajdan kolay kolay vazgeçmeyeceği düşünülebilir. Bu çerçevede Tel-Aviv, Joe Biden döneminde Washington'un Tahran'a yönelik 'tavizkar' diye nitelenebilecek adımlarını baltalamak için elinden geleni ardına koymayacaktır. Kasım ayında Muhsin Fahrizade'nin ölümüyle sonuçlanan suikast aslında böyle bir mesajı içermekteydi. İsrail, ABD yönetiminin Ortadoğu'da bıraktığı alanları, Mısır-Körfez kesininde geliştirdiği yeni ittifakla kendisi doldurmak isteyecektir. Bu çerçevede Kızıldeniz'de son dönemde artan petrol tankerlerini hedef alan saldırıları bahane ederek, bölgedeki askeri

**ABD DONANMASININ ULUSLARARASI SULARDA SEYİR SERBESTİSİNİ SAĞLAMA PLANI KAPSAMINDA GÜÇ YANSITMA DERECESİNİ 2021'DE ARTIRACAĞINI ÖNGÖRMEK KAHİNLİK OLMAYACAKTIR. 20 OCAK'TA YEMİN EDEREK RESMEN GÖREVE BAŞLAYACAK ABD'NİN YENİ BAŞKANI JOE BIDEN'IN, SELEFİ DONALD TRUMP'IN SERT ÜSLUBU YERİNE ÇİN'E KARŞI DAHA SOPA-HAVUÇ POLİTİKASIYLA SÜRECİ YÖNETECEĞİ, ASKERİ GÜCÜN YANINA EKONOMİK VE SİYASİ İNİSİYATİFLERİ DE EKLEYECEĞİ SÖYLENEBİLİR**

mevcudiyetini artırma yoluna gidebilir. Elbette Kızıldeniz üzerinden özellikle Afrika Boynuzu ve Doğu kıyıları üzerindeki, Türkiye, Körfez, Rusya ve İsrail mücadelesinin daha da derinleşmesi beklenebilir.

Rusya'nın 2020'nin son aylarında Sudan'la bir deniz üssü kurulmasına yönelik anlaşma imzalaması, Moskova'nın Afrika'da daha etkin bir politika yürütme arayışının yansıması olarak görülebilir. Bu çerçevede geçen yıl Libya üzerinde yaşanan bilek güreşinin bir benzerini Sudan-Somali hattı üzerinde görülebileceği bir koridora girildiği görülüyor. Hürmüz özelinde ise Haziran 2017'de Katar'ı hedef alan BAE, Bahreyn, Suudi Arabistan ve Mısır dörtlüsünün uyguladığı ambargoda gevşeme ve çözüm sinyallerinin artması, bölgede İran üzerindeki baskıyı artıracak bir rol oynayabilir.

## GENLEŞEN AKDENİZ MESELESİ

Geride bıraktığımız yılda Doğu Akdeniz merkezli gelişmeler küresel gündemin üst sıralarında yer edindi. Bu etkinin, Fransa'nın sahneye gerilimi artıracak şekilde girmesi sonucu, genişleyerek bir Akdeniz meselesine dönüştüğünü de iddia edebiliriz. Fransa'nın, Mısır'ı ve Yunanistan'ı kullanarak, Akdeniz üzerindeki etkisini artırma girişimlerini bu yıl içinde görmeye devam edeceğiz. Emmanuel Macron üzerinde etkisi olduğu bilinen Fransız siyaset bilimci Jacques Attali'nin, bölgesel ve küresel hâkimiyetin, denizlerde egemenlik kurmaktan geçtiğine yönelik tezine verdiği destek sonucu, Paris'in Akdeniz'in genelinde güç arayışında olacağı söylenebilir. Paris'in, Akdeniz çerçevesinde attığı nüfuzunu artırma girişimlerinin kendi çıkarlarını etkilemesinden endişe duyan İspanya ve İtalya'nın da bölge genelinde daha etkin bir stratejiyi uygulamaya koyacakları düşünülebilir.

Bu çerçevede, Doğu Akdeniz'de en uzun kıyı şeride sahip ve donanma gücü anlamında önde gelen ülkelerden Türkiye'yi hedef alacak kışkırtıcı adımların Fransa tarafından atılmaya devam edeceği söylenebilir. Türkiye'nin Akdeniz'de uluslararası hukuktan doğan hak ve menfaatlerini koruma ile diplomasiye öncelik verme arasında kurduğu dengeyi sürdürme kapasitesini korumaya matuf adımlar atması beklenebilir. Bu noktada yaklaşık 4 yıldır Akdeniz ve Avrupa çerçevesinde kaotik bir politika izleyen Washington'un 2021 itibariyle dengelemeye yönelik bir politika izlemesi beklenebilir. Bu beklentide ABD'de Joe Biden yönetiminin geleneksel müttefiklik ilişkilerini öne çıkartan ve diplomasiyi önceleyen, teşvik eden bir rol oynaması itici gücü oluşturacaktır. Elbette Akdeniz'de genleşen nüfuz mücadelesi Afrika'nın kuzeyinde ve Libya üzerinden Sahel bölgesine kadar geniş bir alanı da içine alacak şekilde büyüme potansiyeline sahip. Burada, aktörlerin çatışmayı mı yoksa uzlaşıyı mı seçeceği, bölgenin sene içerisinde alacağı şekli de belirleyecektir.

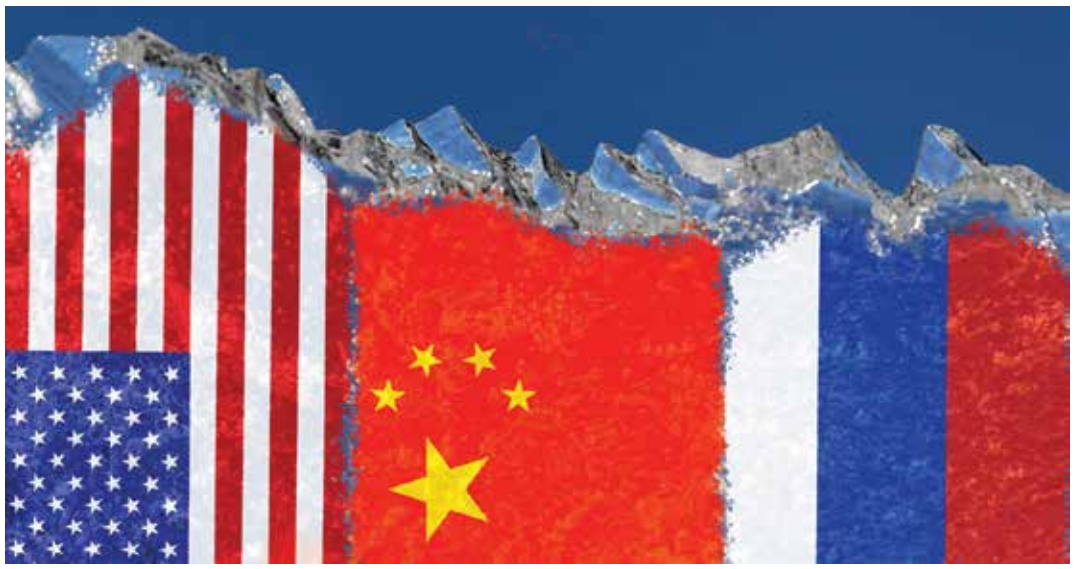
## UZUN İNCE HAT: KALİNİNGRAD-KARADENİZ-DEDEAĞAÇ

Trump yönetiminin son yılında pek göze çarpmasa da konunun uzmanları tarafından yakından takip edilen bir jeopolitik hamle Baltık Denizi'nden başlayan ve Ege'nin kuzeyinde sona eren yoğun tahkimattı. Litvanya'dan başlayan, Ukrayna, Polonya, Romanya, Bulgaristan'dan geçip Yunanistan'da

**TÜRKİYE'NİN AKDENİZ'DE ULUSLARARASI HUKUKTAN DOĞAN HAK VE MENFAATLERİNİ KORUMA İLE DİPLOMASİYE ÖNCELİK VERME ARASINDA KURDUĞU DENGEYİ SÜRDÜRME KAPASİTESİNİ KORUMAYA MATUF ADIMLAR ATMASI BEKLENEBİLİR**



# DOS-YA



sona eren bu tahkimatın görünürdeki ilk hedefi Avrupa'nın doğu sınırlarında beliren Rusya tehdidini karşılama olduğu söylenebilir.

Bu uzun ince hat üzerinden bir diğer görevinin ise Çin'in Tek Kuşak Tek Yol projesinin kara ve demir yolu üzerinden Avrupa içlerine uzanan hattını kontrol etmek istendiği de görülmekte. Özellikle Ukrayna, Polonya ve Romanya'nın Moskova'nın son dönemde Karadeniz ve Baltık Denizi vasıtasıyla oluşturduğu baskı sonucu ABD'nin askeri desteğine kapılarını açmaları, bölgedeki jeopolitik rekabeti uzun bir aradan sonra yeniden gündeme getirmiş durumda. ABD'nin hem tekil hem de NATO üzerinden bu ülkelere güç yığması beraberinde Rusya'nın da, belirli bölgelere S400 konuşlandırması gibi benzer hamleler yapmasının da önünü açmakta. Trump'ın giderayak Almanya'daki bazı ABD unsurlarını Polonya ve Romanya'ya kaydırılacağını açıklaması, bu ülkelere yüksek teknolojiye sahip savunma sanayii ürünlerinin satışının önünü açması gibi dikkat çekici gelişmeler de yaşandı. Elbette, ABD'nin Yunanistan'ın Dedeağaç bölgesine bir askeri üs kurma ve ayrıca bir doğalgaz deposu oluşturma planı da göz önüne alındığında, Washington'un kendisine yeni bir jeopolitik ve ekopolitik hat çizdiği görülüyor. ABD'nin bu stratejisinin önemli bir parçasının Kırım'ı ilhak eden Rusya'nın Karadeniz'de artan gücünü önce dengeleyici sonrasında ise kırmak olduğu değerlendiriliyor.

Son dönemde ABD fırkateynlerinin daha çok Karadeniz'de bayrak göstermesi, istihbarat ve savaş uçaklarının Karadeniz'in kuzeyinde uçuşlar gerçekleştirmesi ve Rus uçaklarıyla karşı karşıya gelmesi gibi gelişmelerin sıklaşması, bu iç denizin, 21. Yüzyılın ikinci 10 yılında kritik gelişmelere gebe olduğunu göstermekte. Hakeza, bu hattın kuzeye uzatışı da oldukça sıcak. Arktik bölgesinde büyük güçlerin rekabeti gözle görülür şekilde artmış durumda. Danimarka istihbarat servisinin yayınladığı son raporda, ABD, Çin ve Rusya'nın Arktik bölgesine yönelik artan ilgi ve faaliyetlerinin, bölgeyi istikrarsızlaştırma potansiyeli taşıdığı belirtilmesi, artan gerilimin de göstergesiydi. Bu gerilimde özellikle ABD ve Rusya'nın bölgeye yaptığı askeri yığınağın son dönemde hızla artmasına etkisi gözardı edilemez. İki ülkenin deniz ve hava unsurlarının, Grönland çevresinde daha sık görünür olması, Danimarka'nın da huzurunu kaçırmaya başlamış durumda. Çin ise diğer bölgelerde olduğu gibi daha çok ekonomik yatırımlar üzerinde bölgede nüfuzunu artırma stratejisini güdüyor.

## AY YÜZEYİNE ÇİN BAYRAĞI

2020, Çin'in artık bir uzay gücü olduğunun da somut göstergesi oldu. Çin'in uzay çalışmalarında attığı hızlı adımlar, ABD'nin de bu alanda çalışmalarını kamu özel ortaklığı ile

**DANİMARKA İSTİHBARAT SERVİSİNİN YAYINLADIĞI SON RAPORDA, ABD, ÇİN VE RUSYA'NIN ARKTİK BÖLGESİNE YÖNELİK ARTAN İLGİ VE FAALİYETLERİNİN, BÖLGEYİ İSTİKRARSIZLAŞTIRMA POTANSİYELİ TAŞIDIĞININ BELİRTİLMESİ, ARTAN GERİLİMİN DE GÖSTERGESİYDİ. BU GERİLİMDE ÖZELLİKLE ABD VE RUSYA'NIN BÖLGEYE YAPTIĞI ASKERİ YIĞINAĞIN SON DÖNEMDE HIZLA ARTMASINA ETKİSİ GÖZARDI EDİLEMEZ**

hızlandırmasına sebep oldu. Trump yönetiminin, ABD ordusu dahilinde bir Uzay Gücü kurması, yerküre dışındaki alanın da jeopolitik mücadelenin bir parçası olacağını göz önüne serdi. Kasım ayında, Amerika Havacılık ve Uzay Ajansı (NASA) ile Amerikan roket, uydu ve uzay mekiği üreticisi SpaceX'e ait Dragon uzay aracını ilk tam operasyonel mürettebatı ile uzaya göndermesi de mevcut çalışmalarda yeni bir ilki oluşturdu.

Bu ortak gerçekleştirilen uçuşla Trump, NASA'nın yeniden uzay çalışmalarına geri dönüşünü ilan etti. ABD'nin bu hamlesine Çin'den cevap gecikmedi. 24 Kasım günü Pekin yönetimi Chang'e 5 insansız uzay aracını Ay'dan örnek toplama çalışması için fırlattı. Aralık ayı içinde görevini başarıyla tamamlayıp, dünyaya geri dönen Chang'e 5'le Çin, 40 yıl aradan sonra Ay'dan taş ve toprak örneğini dünyaya getiren ilk ülke olurken, ABD ve Sovyetler Birliği'nden (Rusya) sonra üçüncü ülke konumunu edindi. Chang'e 5 sadece örnek getirmekle de kalmadı, Ay yüzeyine Çin bayrağı dikerek, ülkenin, dünyanın uydusu üzerindeki iddiasını da ilan etti. Çin bayrağı Ay yüzeyinde yükselirken, ABD ise 50 yıl aradan sonra Ay'a insanlı uzay aracı gönderme projesi Artemis'te yer alacak ekibi tüm dünyaya tanıttı.

Artemis projesi yalnızca Ay'a insan göndermekle kalmayıp aynı zamanda kalıcı üs kurulmasını öngörmesiyle benzerlerinden ayrılıyor. ABD'nin Ay yüzeyinde kurmayı hedeflediği üssün askeri amaçlar taşımasından endişelenen ülkeler, Artemis projesini bu yönüyle şimdiden eleştirmeye başladılar. 2024 yılında gerçekleştirilmesi planlanan Artemis'in dünya yörüngesi ve Ay'da jeopolitik rekabeti tırmandıracağına kesin gözüyle bakılmakta. Rusya Federal Uzay Ajansı'ndan (Roscosmos), Artemis'in, Washington'a ayda askeri faaliyetler yürütme fırsatını sunduğuna yönelik gelen eleştiri bu durumun bir göstergesiydi. Roscosmos'un açıklamasından kısa bir süre sonra ABD Uzay Gücü Komutanlığı'ndan, "ABD, Rusya'nın çeşitli kara ve uzay tabanlı anti-uydu silah sistemlerini geliştirmeye ve konuşlandırmaya devam ediyor olmasından endişeli" açıklamasının yapılması, uzaydaki rekabetin geldiği aşamaya ilişkin çarpıcı bir açıklamaydı. Bilimkurgu filmlerinden fırlayıp çıkan uzay güçlerinin sözlü sataşmasına Aralık ayında şahit olduk. Bu noktada Hindistan'ın da geçen yıl içinde benzer anti-uydu füze testlerini başarıyla tamamladığını da eklemek gerekiyor.

Yılın son günlerinde Fransa ve Almanya tarafından uzay çalışmalarında güç birliği oluşturmaya yönelik bir açıklama yapıldı. Açıklamada Avrupa'nın uzay çalışmalarında rekabetçi konumunu güçlendirecek işbirliklerinin ve yeni nesil Arianne 6 roketi projesinin somutlaştırılmasının hedeflendiği açıklandı. Berlin ve Paris, diğer alanlarda olduğu gibi uzaydaki rekabette de Çin ile ABD arasında (bağlı) kalmak istemediğini bu açıklamayla iletmiş oldu. 2021'de dünyamızın yörüngesine daha fazla sayıda roketin fırlatıldığını ve şaşırtıcı gelişmelerle karşı karşıya kalacağımızı söylemek işten bile değil. Uzay da artık jeopolitik mücadelenin bir parçası.

**24 KASIM GÜNÜ PEKİN YÖNETİMİ CHANG'E 5 İNSANSIZ UZAY ARACINI AY'DAN ÖRNEK TOPLAMA ÇALIŞMASI İÇİN FIRLATTI. ARALIK AYI İÇİNDE GÖREVİNİ BAŞARIYLA TAMAMLAYIP, DÜNYAYA GERİ DÖNEN CHANG'E 5'LE ÇİN, 40 YIL ARADAN SONRA AY'DAN TAŞ VE TOPRAK ÖRNEĞİNİ DÜNYAYA GETİREN İLK ÜLKE OLURKEN, ABD VE SOVYETLER BİRLİĞİ'NDEN (RUSYA) SONRA ÜÇÜNCÜ ÜLKE KONUMUNU EDİNDİ**



DIMITRIOS TRIANTAP-HYLLOU



DIMITRIOS TRIANTAPHYLLOU

KADİR HAS ÜNİVERSİTESİ ULUSLARARASI İLİŞKİLER VE AVRUPA ÇALIŞMALARI MERKEZİ BAŞKANI

# Yeni yılda her şey aynı mı olacak?

Geride bıraktığımız yıl, insanlık için felaketler silsilesinden başka bir şey değildi. Koronavirüs salgını kendi kaderimizin efendisi olmadığımız düşüncesini daha da güçlendirdi. Her ne kadar farklı aşıların geliştirilmekte olması bizlere kaderimizin efendisi olabileceğimizi düşündürse de, 2021'in bireyler, toplumlar ve gezegenimiz açısından olumlu ve dönüştürücü bir yıl olacağını söylemek için henüz çok erken.

2020 yılı sistem için birçok açıdan bir şok oldu. Makro açıdan bakıldığında, sistemik değişimin hızlı bir şekilde devam ettiğine dair çokça kanıt var. Akdeniz ya da Karadeniz fark etmeksizin, içinde bulunduğumuz bölgede askerileşme artıyor. Nitekim Akdeniz'de askerî teçhizata yatırım yapan bölge ülkelerinin dışında, Katar ve BAE gibi bölge dışındaki devletlerin varlığı da ilk kez kendini gösteriyor. Karadeniz ve Akdeniz'de yeni bir egemenlik durumunun ortaya çıktığını açıkça görmekteyiz. Zira bir yandan Karadeniz'deki üslerinden gelip İstanbul Boğazı'nı geçerek Suriye'deki üslerine ulaşan Rus donanması sürekli baskın yaparken, NATO üyesi ülkeler de gittikçe artan bir şekilde Karadeniz'deki gelişmelerle ilgileniyor.

Değişmekte olan jeopolitiğin ve ülkeler arasındaki sürekli yeniden gruplaşmanın dışında, 2020 yılı insanlık üzerinde daha önemli ve doğrudan etkisi olan diğer gelişmelere de tanıklık etti. Bunlardan en önemlisi, şüphesiz salgının yaşamımız üzerindeki etkileridir. Yayınladığı Noel mesajında "Tehlikeli salgın, çağdaş 'insan-tanrının' 'isyankarlığının' sınırlarını ortaya çıkarmak ve dayanışmanın gücünü göstermek suretiyle, doğal kabul ettiğimiz şeylerin çoğunu paramparça etti," diyen Ekümenik Patrik Bartholomeos bunu en iyi şekilde ifade ediyor. Kısacası, yaşam biçimlerimizi ve aşırılıklarımızı yeniden düşünmeli ve birbirimizle ilişkilerimizi yeniden tanımlamalıyız. Salgının varoluşsal tehlikeleri bir yana, iklim değişikliği yaşamımızı gittikçe artan bir hızda altüst ederken, içinde yaşadığımız gezegen büyük ölçüde suiistimallerimiz nedeniyle kapasitesinin sınırlarına dayandı.

Kuşkusuz, 2021'de salgının tehlikelerinin bir miktar azalmasıyla dünya normalleşmeye çalışırken, salgını inkar eden ve aşılamaya karşı çıkanların sayısı artmaya devam edecektir. Bunun sonucunda ise, ülkeleri ve küresel ekonomiyi bekleyen ekonomik zorluklarla birlikte daha da şiddetlenen protestolar ve toplumsal bölünmeler artış gösterecektir. Maalesef birçok işletme kapandığından ve dolayısıyla kaybedenlerin sayısı kazananlardan fazla olduğundan, uzun süreli salgın ekonomik yeniden yapılanma ihtiyacına işaret ederken, hayattan kalanlar da yapay zeka çağına ve teknolojik gelişmelere uyum sağlamak zorunda kalacak. Salgının yarattığı bu sosyal ve ekonomik etkiler birtakım sistemik zorluklar ortaya

çıkarmaktadır. Yani, toplumlar ve hükümetler ekonomi, çevre, bütünlük ve yönetişim üzerindeki hızlı dönüşüm şokuyla mücadele ederken, artan işsizlik ve belirsizlikle birleşen popülizm ve demagojinin geri dönüşü muhtemeldir.

Birçoğumuzun yıl boyunca öğrencilerimiz, arkadaşlarımız, müşterilerimiz ve meslektaşlarımızla çalışmamıza ve bağlantı kurmamıza imkan sağlayan bilgisayarları, tabletleri, akıllı telefonları ve pek çok platformu ve uygulamayı yoğun bir şekilde kullanarak sürece uyum sağlamak zorunda kalmamız gelecekte olacak değişikliklerin kanıtıdır. Bununla birlikte, evlerimizin konforlu ortamında dünyaya bağlanırken, maalesef bazı durumlarda cinsel şiddetin arttığını görüyoruz.

Dünyanın geri kalanıyla iletişim kurmak ve ondan haberdar olmak için teknolojiyi ve sosyal medyayı daha fazla kullanmamız tedirgin edici başka bir gerçeği beraberinde getirdi. Ünlü filozof Yuval Noah Harari'nin insanların heklendiğine dair argümanı, mesajlarla bağlantılı eylemlerimiz ve inançlarımız arasındaki bağlantıların ve sosyal medya akışlarımızdan ve onların akıllı algoritmalarıyla ilgili deneyimlerimizin gösterdiği gibi, gittikçe belirginleşiyor. Ünlü matematikçi Cathy O'Neil, "algoritmaların kodlanmış fikirler" olduğunun farkında olmamız gerektiğini söyleyerek bunu en iyi şekilde ifade ediyor.

Özetle, 2021'in getireceği zorluklarla yüzleşmeye çalışırken, geçen yıldan aldığımız dersleri ciddi bir şekilde düşünmemiz gerekiyor.



Salgın, hayatımıza girerek bizleri bir kargaşanın içine sokmasaydı asla anlayamayacak olduğumuz bir şekilde bizlere meydan okudu. Kaderlerimiz her zamankinden daha fazla iç içe geçtiğinden, şimdi durum değerlendirmesi yapma ve birlikte çalışma zamanı. Kaderimizin efendisi olamasak da, kendi üzerimize estirdiğimiz fırtınaları yavaşlatmaya çalışabiliriz.

NE DEDİLER?

# İş dünyasının 2021 yılı için beklentisi olumlu

**PANDEMİNİN ETKİSİNDE KALAN 2020 OLAĞANÜSTÜ BİR YILDI. SEKTÖR VE ÖNEMLİ ŞİRKET TEMSİLCİLERİ, PANDEMİNİN GÜCÜNÜN KIRILMASIYLA BERABER, 2021'E ÜLKE EKONOMİSİNE DEĞERLİ KATKI YAPMAYI HEDEFLİYOR. 2021 ERTELENMİŞ KARARLARIN UYGULAMAYA KONACAĞI YIL OLACAK.**



## YÜZDE 5,8'LİK BÜYÜME ORANINA ULAŞIRIZ

Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD) Genel Başkanı
**Abdurrahman Kaan**

■ Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından açıklanan yeni desteklerin, parasal sıkılaştırma adımlarıyla baskı altında kalan tüketim ve yatırımları pozitifte tutmaya devam edeceğine inanıyoruz. Böylece bu motivasyonla gireceğimiz 2021 yılında; reel sektörün ihtiyaçlarına doğrudan karşılık veren birbiriyle uyumlu para ve maliye politikalarının yardımıyla, Yeni Ekonomi Programı (YEP) kapsamında hedeflenen yüzde 5,8'lik büyüme oranına zorlanmadan ulaşacağımıza inanıyoruz.



## İHRACATTA YILDIZ SENEMİZ OLACAK

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Başkanı
**İsmail Gülle**

■ Küresel ticaretin içinde bulunduğu koşulları dikkate aldığımızda, son derece başarılı bir performans sergiliyoruz. Pandemi döneminin en zorlu günlerinde dahi ne diğer ülkelerden gelen ürün taleplerini geri çevirdik ne de kendi vatandaşımızın ihtiyaçlarını karşılamaktan geri durduk. Son aylarda özellikle hazır giyim, halı, mobilya ve yaş meyve sebze sektörlerimiz, aylık bazda ihracatta rekor kırdı. İnanıyoruz ki 2021, pandeminin gücünün kırılmasıyla ihracatta yıldız senemiz olacak



## TÜRK SANAYİSİNİN GÜNDEMİ FİNANSMAN OLACAK

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı
**Erdal Bahçıvan**

■ 2021'de Türk sanayisinin en önemli gündem konusu finansman olacak. 2021'in önemli bir döneminde yüksek finansman maliyetlerinin ve daralan finans kaynaklarının, Türk sanayicisinin hem mevcut işletmelerin döndürülmesi açısından hem de bizi bekleyen yeni yatırımların oluşturulabilmesi açısından elindeki en önemli stres kaynaklarından birisi olacağını düşünüyorum.



## YABANCI YATIRIM İÇİN YENİ HİKAYE YAZILMALI

Altınbaş Üniversitesi Öğretim Üyesi
**Prof. Dr. Emre Alkin**

■ Türkiye'nin bundan sonraki hedefi dış ticaret fazlası vermek olmalı. Dolayısıyla ihracatın katma değerini arttırmak ve küresel pazardan daha fazla pay almak en önemli hedef olarak ortaya konulmalı. Ülkenin 120 milyar dolar civarındaki ara malı ithalatını azaltması, yani ara malların önemli bir kısmını içeride üretmesi gerekiyor. Türkiye'nin yabancı kaynak çekmesi için hikayesini değiştirme zamanı çoktan geldi. Bu hikayenin en önemli ayakları, adalet, hak ve özgürlükler ile eğitimdir.



## 8 BAŞLIKTA ANTİ-KOVİD 2021 ÖNLEMLERİ ÖNERDİK

İstanbul Ticaret Odası (İTO) Başkanı
**Şekib Avdagiç**

■ İTO olarak 2021 yılında reel sektörün güçlendirilmesi için alınması gereken 8 önemli tedbiri, 'Üretim ve İhracatta Anti-Covid 2021 Önlemleri' adı altında kamuoyuyla paylaştık. Çünkü biz Sayın Cumhurbaşkanımızın açıkladığı ekonomide yeni dönemin, bu tedbirlerin uygulanması için önemli bir fırsat olduğunu düşünüyoruz. Ayrıca bu tedbirler, özel sektörümüzün dayanıklılığını artırarak, yeni yıla dirayetli bir başlangıç yapmasını da sağlayacaktır.



## 2021 TL'DE BİR İVMELENME OLABİLECEĞİ SİNYALİNİ VERİYOR

Kuveyt Türk Genel Müdürü
**Ufuk Uyan**

■ 2021 yılında bankacılık sektörünün en önemli gündem maddesini aktif kalitesi, kredi riski maliyeti ve TL fonlama ihtiyacı oluşturacak. Dijital teknolojilerin gücünü arkasına alacak bir katılım finans dünyası, Türkiye'nin kalkınmasına önemli katkılar sunabilir ve İstanbul Finans Merkezi katılım finans için avantajlar ve fırsatlar ortaya çıkarır. TL'deki son gelişmeler önümüzdeki yıl TL'de bir ivmelenme olabileceği sinyalini veriyor. Bankacılık ve fintech ekosistemlerinin birlikte çalışması yeni bir dünyanın kapılarını aralayacak.




## İŞ DÜNYASI ÜRETİMDE YEŞİL STANDARTLARA ADAPTE OLMALI

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Başkanı **Nail Olpak**

Ekonomide ertelenen tüketici ve yatırım taleplerinin devreye girmesi ve düşük baz etkisi nedeniyle 2021'de ülkemiz ekonomisinin iyi bir sıçrama yapması beklenmektedir. 2021 büyümesinin olağanüstü bir gelişme yaşanmazsa yüzde 5 seviyesinin üstünde olabileceğini öngörüyorum. Gelişmeleri iyi okumalı, analiz etmeli ve aksiyon planlarımızı oluşturmalıyız. Önümüzdeki dönemde Türkiye'nin dış ticaretteki en önemli konu başlıklarından biri European Green Deal olacak.

# NE DEDİLER?



## REFORMLARDAN BANKACILIK SEKTÖRÜ DE OLUMLU ETKİLENECEK

Vakıf Katılım Genel Müdürü
**İkram Göktaş**

■ 2021 yılında bankaların performanslarını pozitif yönde artıracağını ve aktif kalitelerini yükselterek daha emin adımlarla ilerleyebileceklerini söyleyebiliriz. Önümüzdeki sene kuşkusuz 2020'nin negatif etkilerini pozitife çevirmeye gayret edeceğimiz, ekonomimizin toparlanacağı ve ertelenen hedeflerin yeniden devreye alınacağı bir dönem olacaktır. Reformlardan bankacılık sektörü de olumlu etkilenecek



## AŞI ÇÖZÜM DEĞİL ÇÖZÜMÜN BİR PARCASI OLACAK

Türkiye Seyahat Acentaları Birliği (TÜRSAB) Başkanı
**Firuz Bağlıkaya**

■ Önümüzdeki yıl 2020'den iyi olacak ama 2019 gibi olmayacak. İleri tarihlere tatil planı yapmak güçleşiyor. 2021 boyunca aşılanma süreci devam edecek gibi görünüyor. Aşının çözüm değil, çözümün parçası olduğunu düşünüyorum. Türkiye'de aşılanma sayısının artması bulaşma riskini düşüreceği için güveni artırır. Sektörümüzdeki toparlanma 2022 – 2023 yıllarında olacaktır.



## YAPISAL REFORM PROGRAMLARI KRİTİK ÖNEME SAHİP

DenizBank Genel Müdürü
**Hakan Ateş**

■ 2021 yılı genelinde büyümenin yüzde 3-4 aralığında tamamlanmasını bekliyoruz. Sıkı para politikası ve enflasyonla mücadele programının enflasyon üzerindeki aşağı yönlü etkisini, maliyet yönlü baskıların da hafiflemesiyle yılın ikinci çeyreğinden itibaren göreceğimize inanıyorum. Önümüzdeki dönemde hızla eğitim, hukuk, vergi sistemi ve istihdam piyasasında yapısal reform programlarının uygulamaya konması kritik öneme sahip.



## SİBER GÜVENLİK STRATEJİLERİ GÖZDEN GEÇİRİLMELİ

Turkcell Genel Müdürü **Murat Erkan**

■ Bu yıl salgının sonucu olarak her alanda yaşanan dijitalleşme ile birlikte siber saldırılarda da belirgin bir artış yaşandı. Hem bireyleri hem de kurumları 2021 yılında daha fazla siber tehdit bekliyor. 2021 için herkes, siber güvenlik stratejisini yeniden gözden geçirip gerekli önlemleri almalı. Ülkemizi siber tehditlerden korumak için kurduğumuz Dijital Güvenlik Servisi'miz ile hem bireysel hem de kurumsal müşterilerimize siber güvenlik konusunda baştan sona hizmet vermeye devam edeceğiz.



## GIDA GÜVENLİĞİNİ SAĞLAYAN HİZMETLERİMİZ SÜRECEK

Ulusoy Un Yönetim Kurulu Başkanı
**Eren Günhan Ulusoy**

■ Pandeminin etkisi son günlerde yoğunluğunu tekrar arttırırken, alınan önlemlerin ekonomiye yükleyeceği zorlukları aşmak ve toparlanmayı hızlandırmak için önümüzdeki yıl da mücadelemiz devam edecek. Temel besin maddesinin üretimini sağlayan bir sanayi kuruluşu olarak Ulusoy Un, 2021 yılında da faaliyetlerine ara vermeden devam edecek. Ulusoy Un, halkımızın gıda güvenliğini sağlamak için tüm noktalarıyla ülke tarım sektöründeki hizmetlerini sürdürüyor.



## TÜRK MOBİLYASI ALGISINI OLUŞTURMAK ÜZERE ÇALIŞIYORUZ

Mobilya Sanayi İş Adamları Derneği (MOBSAD) Başkanı
**Nuri Gürcan**

■ 128 milyar dolarlık dünya mobilya ticaretinde Türkiye emin adımlarla ilerliyor. Yaptığımız 3,5 milyar dolar ihracatla 8. ülke konumundayız. 3 milyar dolar dış ticaret fazlası veriyoruz. 2021 yılı için ise hedefimiz 4,5 milyar dolar ihracat gerçekleştirebilmek. Aynı zamanda "İtalya'dan kaliteli, Çin'den ucuz" algısını yıkıp Türk mobilyası algısını oluşturmak üzere çalışıyoruz.



## TASARIM, TEKNOLOJİ VE ÜRETİM VAZGEÇİLMEZİMİZ

Dizaynvip Group Yönetim Kurulu Başkanı
**Erbakan Malkoç**

■ Türkiye'yi, otomotiv teknolojilerinde dünyanın merkez üssü haline getirme hedefimiz var. Tasarım, teknoloji ve üretim vazgeçilmezlerimiz. Bütün yatırımlarımızı da bunun üzerine yapıyoruz. Fabrikalarımızda kullandığımız her şey ya kendi üretimimiz ya da ülkemizdeki üreticilerden temin ettiğimiz ürünler. Üzerinde çalıştığımız otomotiv teknolojisi üzerine yepyeni adımlar var. Projemizi 2023'e kadar tanıtmak üzere büyük bir heyecan içerisindeyiz.



## AMACIMIZ ZÜCCACİYE İHRACATINDA TÜRKİYE'Yİ İLK ÜÇE SOKMAK

Züccaciyeciler Derneği (ZÜCDER) Başkanı **Mesut Öksüz**

Cadde ve AVM mağazacılığının pandemi döneminde sekteye uğraması neredeyse iç piyasadaki bütün satışları online'a çevirdi. Çünkü evdekal sürecinde tüketici eksiklerini fark edip yenilemelerini oturduğu yerden dijital platformlardan gerçekleştirdi. 2021 yılında da sanal fuarlarımıza, online B2B ve UR-GE projemize devam edeceğiz. Bu yıl da 2019 yılı gibi 4,6 milyar dolar ihracatla yılı kapatmaya hazırlanıyoruz. Bizim amacımız dünyanın markalaşan Türk züccaciye sektörünü, ihracatta da ilk 3 ülke arasına sokabilmektir.

AHMET ULUSOY

# 2020 kâbus yılıydı

2020 yılı, iktisat literatürüne 1929 büyük dünya buhranından sonra en yıkıcı sonuçları olan bir yıl olarak geçecektir. En ölümcül salgınlardan birinin yaşandığı, salgın nedeniyle adeta hayatın durduğu, sosyo-ekonomik yaşam hafızasının, modellerinin değiştiği ve artçı etkilerinin çok tartışılacağı bir yıl olduğu görülmektedir.



PROF. DR. AHMET ULUSOY

BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
İ.İ.B.F. İKTİSAT BÖLÜMÜ
ÖĞRETİM ÜYESİ

2020 yılının bundan yüzyıllar sonra da pandemi yılı olarak hayatın çeşitli alanlarında dersler almak için örnekleneceği kesin.

Sağlık sıkıntıları, vaka ve ölüm sayıları, tedarik zincirleri, gıda güvenliği, sosyal hayata yönelik kısıtlamalar ve akla-hayale gelmeyecek yaşam kısıtlamaları 2020 yılının anahtar kelimelerinden bazıları.

2020 yılının dünya ve Türkiye ekonomisi açısından ne anlam ifade ettiğini bazı makro ekonomik göstergeler ışığında kısaca değerlendirelim.

## EKONOMİK BÜYÜME PERFORMANSI NİSPETEN İYİ

2019 yılının sonlarına doğru IMF 2020 yılı için küresel ekonomik büyümeyi yüzde 3,3 olarak tahmin etmiştir. Yine 2020 yılı için OECD yüzde 2,9, Dünya Bankası yüzde 2,5 küresel büyüme tahmini yapmıştır.

YEP programında yüzde 5 olarak belirlenen Türkiye ekonomisinin 2020 büyüme tahmini Dünya Bankası ve OECD'ye göre yüzde 3 civarında açıklanmıştı.

**

Pandemi sonrasında ise hem dünya hem de Türkiye ekonomisine ilişkin tahminler tek tek aşağı yönlü revize edilmeye başlanmış ve ilk tahminlere göre sapma yakın tarihin hiçbir döneminde görülmediği kadar fazla olmuştur. Türkiye için başta yüzde 5 olarak belirlenen büyüme hedefi Ekim ayında açıklanan Yeni Ekonomi Programında (YEP) kapsamında yüzde 0,3'e kadar düşürülmüştür (3 çeyrek verileri bu hedefin realize edilebileceğini göstermektedir).

Başta IMF yüzde 3,3 oranında küresel ekonomik büyüme beklentisini yüzde 4,4 küçülme şeklinde güncellemiştir. Bu süreç "geçici dengelenme, yavaş toparlanma" ve "uzun ve zor bir tırmanış" başlığı halinde ifade edilmiştir.

IMF'nin ekim ayında Türkiye'ye yönelik 2020 büyüme tahmininin ise yüzde 5 oranında daralacağı şeklinde iken OECD'nin tahmini ise yüzde 1,3 oranında daralma şeklinde revize edilmiştir. JP Morgan ise 2020 yılı için yüzde 0,7 pozitif büyüme tahminiyle en olumlu beklenti içinde olan kurum.

Uluslararası kuruluşlar tarafından yapılan tahminler iç ekonomik aktörlerin tahminlerine göre daha olumsuz olsa da, öncü göstergeler (3 çeyreğin büyüme rakamları, sanayi üretimindeki artışlar v.s.) 2020 yılının küçükte olsa pozitif bir büyüme ile tamamlanacağı görüşünü güçlendirmektedir.

**

2021 yılına ilişkin beklentiler ise 2020 yılına nazaran daha olumlu olsa da, özellikle virüsün mutasyonu ve aşının buna karşı verebileceği cevap konusundaki tartışmalar gelecekle ilgili belirsizliği ve tahminlerde sapma riskini artırmaktadır.

ABD merkezli yatırım bankası JP Morgan'ın Türkiye'ye yönelik 2021 yılı büyüme tahmini yüzde 3 iken, Dünya Bankası ağustos ayında yaptığı güncellemeyle yüzde 5'e, son YEP çerçevesinde ise önceden yüzde 5 olarak belirlenen 2021 büyüme beklentisinin yüzde 5,8'e yükseltildiğini görmekteyiz.

Son dönemde faizi artırımı ve sıkı para politikası şeklinde gündeme gelen uygulamalar normal süreç yaşansa da (aşının pandemiyi önlemede başarılı olması beklentisi) 2021 yılı için yüzde 5'in üzerinde büyümenin zor olduğunu göstermektedir.

## İŞSİZLİK VE ENFLASYON SORUNU DERİNLEŞİYOR

OECD iyimser tahmininde Türkiye'deki işsizlik oranının 2020 sonunda yüzde 15,6, 2021 sonunda ise yüzde 14,2 olarak gerçekleşeceğini tahmin ediyor. Buna göre işsiz sayısındaki artış 2020 yıl sonunda yaklaşık 400 bin, 2021'de ise 600 bin kişi tahmin edilmektedir.

IMF ise bu konuda biraz daha iyimser. Raporlarında Türkiye'ye ilişkin işsizlik tahminleri 2020 yılı için yüzde 14,6 ve 2021 yılı için ise yüzde 12,4 olarak öngörmüş.

Büyüme oranlarının bu denli düştüğü, hatta birçok ülkede negatife döndüğü bir ortamda özellikle işten çıkarma yasağı, kısa çalışma

ödeneği, ücretsiz izin desteği gibi uygulamalar Türkiye'de işsizlik rakamlarının nispeten daha yüksek oranlara ulaşmasını engellemektedir. Yine pandemi döneminde işgücüne katılımın düşmesi bir başka neden olarak gösterilebilir.

Enflasyon tarafında IMF'in Türkiye'ye yönelik 2020 ve 2021 yılı beklentisi yüzde 11,9 seviyesinde. YEP'te ise bu oran 2020 yılı için yüzde 10,5; 2021 yılı için ise yüzde 8 şeklinde belirlenmiş. 2020 Kasım ayı enflasyon verileri hedeflerin tutmayacağını net olarak göstermiştir.

**

Merkez Bankası Aralık Ayı Beklenti Anketi'ne göre 2020 yılının yüzde 14,18 oranlık bir enflasyonla kapatılacağı görüşü hakim.

Enflasyonun Türkiye'de yeniden artış trendine girerek tahminlerin üzerine çıkmasında 2018 yılında yaşanan kur atakları benzeri hareketlenmenin 2019 yılında da yaşanması ve kur-enflasyon geçişkenliği etkili olmuştur. Son aylarda ekonomi yönetimindeki değişiklik ve piyasaların beklentisi doğrultusunda atılan adımlar kurları biraz gevşetmiş, daraltıcı politikalar da enflasyon üzerinde aşağı yönlü bir baskı meydana getirecektir.

Burada politika yapıcılarının dikkat etmesi gereken bir konu da 2020 kasım ayı itibariyle ÜFE'de (maliyet enflasyonu) yüzde 23, imalat fiyatlarında yüzde 25, ara malı fiyatlarında ise yüzde 30 seviyelerindeki artışların TÜFE'ye geçişkenlik potansiyeli taşımasıdır. Bilinen bir realite uzun vadede ÜFE ile TÜFE'nın yakınsaklaştığıdır. Bu yakınsaklaşmayı ÜFE indirimiyle sağlayacak politikalara öncelik vererek gerçekleştirme TÜFE'nin aşağı baskılanması için zorunludur. Aksi halde faiz ve sadeleşme kapsamında atılan adımlar neticesinde kur ayağı kontrol edilse de iç piyasadaki gelişmeler (yüksek kredi maliyetleri) 2021 yılı enflasyonunu yukarı yönlü baskılamaya devam edecektir. Çekirdek enflasyonun artış trendine girmesi de bu savı desteklemektedir.

## DIŞ TİCARET DENGESİ BOZULDU

2020 yılı, 2019 tahminlerinde dünya ticaretinde toparlanma yılı olarak nitelendirilse de yaşanan pandemi başta turizm ve taşımacılık sektörü olmak üzere birçok sektörü olumsuz etkilemiş ve dış ticarette bundan nasibini almıştır. 2019 yılında zaten yüzde 3 daralma yaşayan dünya ticareti 18,9 trilyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Başta nispete pozitif tahminler yapılsa da 2020 yılı içinde yaşananlar küresel ticarette 2019 yılına nispeten daha düşük rakamları karşımıza çıkaracaktır. Öyle ki Dünya Ticaret Örgütü 2020 yılının nisan ayında küresel ticarette en iyi senaryoda yüzde 13; en kötü senaryoda ise yüzde 32 civarında bir daralma beklediğini duyurdu.

**

Küresel ticarette yaşanması beklenen bu daralmadan Türkiye'de payını almaktadır. TÜİK'in yayınladığı Ocak-Eylül dönemi dış ticaret istatistiklerine göre söz konusu dönemde ihracat bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 10,9 azalırken, ithalatın yüzde 1,5 oranında arttığı göze çarpmaktadır. Bu gelişme ihracatın ithalatı karşılama oranının geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 86,3'ten yüzde 75,8'e gerilemesine neden olmuştur.

2020 yılı dış ticaret rakamlarına ilişkin YEP'te yapılan tahminlere göre ise, ithalatın yüzde 3 düşüşle 204 milyar dolar; ihracatın da yüzde 8,2 gerileyerek 165,9 milyar dolara düşeceği öngörülmüştür. İhracat ve ithalatta görülen olumsuz sapmalar YEP'teki yıl sonu hedeflerinin tutmayacağını; hem dış ticaret hem de cari açıkların beklentilerin üzerinde gerçekleşeceğini göstermektedir. YEP'e göre cari dengede hedeflenen yıllık 24,4 milyar dolarlık açık seviyesi Ocak-Eylül döneminde 33,8 milyar dolar ile geçilmiştir.

## BÜTÇE AÇIKLARI ARTTI

2020 yılı için merkezi yönetim bütçesinde 138,8 milyar liralık bir bütçe açığı ve 67 milyon liralık bir faiz dışı fazla hedefi öngörülmüştü. Yılın ilk 11 ayındaki gerçekleşmeler bütçe dengesinde 132 milyar, faiz dışı dengede ise 2,98 milyar liralık bir açık oluştuğunu göstermektedir.

Pandemi nedeni ile bütçe açığı/GSYH oranı yüzde 2,9'dan yüzde 4,9'a revize edilmiş, uygulanan vergi indirimleri ve desteklemelere rağmen bütçe dengesi hedeflerinde az bir sapma görülecektir.

Ancak, faiz dışı denge tarafında işlerin pek de planlandığı gibi gitmediği söylenebilir. Son yıllarda bozulan faiz dışı denge rasyosunun mali disiplin sağlanması ve borç yükünün azaltılması için anahtar işlev gördüğünü unutmamak gerekir. Faiz dışı dengedeki bu bozulmanın en önemli nedeni artan faiz oranlarının faiz yükünü artırmasıdır.

TEKNO-
LOJİ

# 2021'i şekillendirecek teknoloji trendleri

H. KEREM FINDIK



**COVİD-19 SALGININININ DAMGA VURDUĞU 2020 YILI, ETKİSİNİ 2021'E DE TAŞIDI VE BİRÇOK SEKTÖRÜ DÖNÜŞMEYE ZORLUYOR. BUNUN SONUCUNDA TEKNOLOJİ TRENDLERİNDE DE BİR DEĞİŞİM GÖZLENİYOR. ARTIK OFİSLERDEN KISMEN KOPUŞLAR YAŞANIYOR VE ÖNÜMÜZDEKİ DÖNEMLERDE HİBRİT ÇALIŞMANIN YÜKSELİŞİNİ SÜRDÜRECEĞİ DÜŞÜNÜLÜYOR. BUNUNLA BİRLİKTE SİBER GÜVENLİĞİN DE ÖNEMİ ARTIRACAK. 2021 İÇİN ÇEŞİTLİ GLOBAL DANIŞMANLIK ŞİRKETLERİNİN AÇIKLADIĞI TEKNOLOJİ TRENDLERİNDEN OLUŞAN SEÇKİMİZDE, BAŞKA BİRÇOK İLGİNÇ ALT BAŞLIK MEVCUT.**

# GARTNER'DAN DÖRT TREND

## 1

### DAVRANIŞLARIN İNTERNETİ (INTERNET OF BEHAVIOURS)

■ Covid-19 protokol izleme örneğinde gösterildiği gibi, davranışların interneti (Internet of Behaviours-IoB) davranışları değiştirmek için verileri kullanmakla ilgili. Hem dijital hem de fiziksel dünyalarımızı yansıtan veriler, -bu verileri toplayan teknolojilerin artmasıyla- geri bildirim döngüleri aracılığıyla, davranışları etkilemek üzere kullanılabilir. Örneğin, ticari araçlar için telematik, ani frenlemeden sert dönüşlere kadar sürüş davranışlarını takip edebilir. Şirketler daha sonra bu verileri sürücü performansını, yönlendirmeyi ve güvenliği iyileştirmek için kullanabilir. IoB, bireysel kullanımların hedeflerine ve sonuçlarına bağlı olarak etik ve toplumsal çıkarımlara sahip olarak değerlendiriliyor.

IoB, aşağıdakiler de dâhil olmak üzere birçok kaynaktan verileri toplayabilir, birleştirebilir ve işleyebilir: Ticarî müşteri verileri, kamu sektörü ve devlet kurumları tarafından işlenen vatandaş verileri, sosyal medya, yüz tanımanın kamuya açık dağıtımları ve konum takibi.

## 2

### TOPLAM DENEYİM

■ Toplam deneyim, iş sonucunu dönüştürmek için çoklu deneyimi, müşteri deneyimi, çalışan deneyimi ve kullanıcı deneyimini birleştirir. Amaç, teknolojiden çalışanlara, müşterilere ve kullanıcılara kadar tüm bu parçaların kesiştiği genel deneyimi iyileştirmektir. Bu eğilim, kuruluşların uzaktan çalışma, mobil, sanal ve dağıtılmış müşteriler dâhil olmak üzere COVID-19 alanında çığır açanların yararlanmasını sağlar.

## 3

### GİZLİLİĞİ ARTIRAN BİLGİ İŞLEM

■ Gizliliği artıran bilgi işlem, verileri kullanılırken koruyan üç teknolojiye sahiptir. İlki, hassas verilerin işlenebileceği veya analiz edilebileceği güvenilir bir ortam sağlar. İkincisi, merkezî olmayan bir şekilde işleme ve analitiği gerçekleştirir. Üçüncüsü, işlemeden veya ölçme işleminden önce verileri ve algoritmaları şifreler.
Bu eğilim, kuruluşların araştırma konusunda bölgeler genelinde ve rakiplerle gizlilikten ödün vermeden güvenli bir şekilde işbirliği yapmasını sağlar. Bu yaklaşım, gizliliği veya güvenliği korurken, artan veri paylaşma ihtiyacı için özel olarak tasarlandı.

## 4

### HER YERDEN ÇALIŞMA

■ Şirketlerin COVID-19'dan başarıyla üstesinden gelmesi için her yerden operasyon modeli hayati önem taşıyacak. Özünde, bu çalışma modeli, müşterilerin, işverenlerin ve iş ortaklarının fiziksel olarak uzak ortamlarda faaliyet gösterdiği her yerden şirkete erişmesine, işlerini teslim etmesine ve kolaylaştırmasına imkân tanır.
Her yerde çalışma için model, "önce dijital, önce uzaktan" şeklindedir; buna örnek olarak, yalnızca mobil olan, ancak para transferinden hesap açmaya kadar her şeyi fiziksel etkileşim olmadan gerçekleştiren bankalar verilebilir. Dijitalin her zaman varsayılan (default) olması gerektiğini ortaya koyuyor.

# TEKNO-LOJİ

## DELOITTE'DAN 2021 TRENDLERİ




### MAKİNE VERİSİ DEVRİMİ: MAKİNEYİ BESLEMEK

■ Makine öğreniminin kurumsal operasyonları ve karar alma sürecini elden geçirmeye hazır olmasıyla, artan sayıda yapay zekâ (AI) öncüsü, tümü makineler tarafından değil, insanlar tarafından karar vermeyi desteklemek için tasarlanmış eski veri modellerinin ve altyapının makine öğrenimi başarısı için bir engel olabileceğini fark ediyor. Buna cevaben, bu kuruluşlar veri yönetimi değer zincirinde çığır açmak için uçtan uca adımlar atıyorlar. Büyüyen bir trendin parçası olarak, şirketler gelişmiş veri yakalama ve yapılandırma yetenekleri, rastgele veriler arasındaki bağlantıları belirlemeye yönelik analitik ve karmaşık modellemeyi desteklemek için yeni nesil bulut tabanlı veri depoları dâhil olmak üzere yeni teknolojileri ve yaklaşımları devreye alıyorlar. Bu araçlar ve teknikler birlikte, şirketlerin giderek artan veri hacmini geleceğe hazır bir temele dönüştürmelerine yardımcı olabilir.



### SIFIR GÜVEN: KİMSEYE GÜVENME, HER ZAMAN DOĞRULA

Karmaşık siber saldırılar ve değişen kurumsal ortamlar, siber güvenliğe yönelik geleneksel ve biraz kusurlu olan kale-hendek yaklaşımını baltaladı. Sıfır güven, modern kurumsal ortamların güvenliğe farklı bir yaklaşım gerektirdiği kavramına dayanır: Bundan böyle hiçbir kullanıcının, iş yükünün, cihazın ve ağın yapısı gereği güvenildiği tanımlanmış bir çevre yoktur. Sıfır güven mimarilerinde, her erişim talebi, kullanıcı kimliği, ci-

### 2020'DE GOOGLE'DA EN ÇOK NELERİ ARADIK?

**TÜRKİYE**

1. EBA
2. DOLAR KAÇ TL
3. CORONA VİRÜSÜ
4. DEPREM
5. ZOOM
6. HES KODU ALMA
7. KANDİLLİ RASATHANESİ
8. SOKAĞA ÇIKMA YASAĞI
9. SAĞLIK BAKANLIĞI
10. ABD SEÇİMLERİ

**DÜNYA**

1. CORONAVIRUS
2. ELECTION RESULTS
3. KOBE BRYANT
4. ZOOM
5. IPL
6. INDIA VS NEW ZEALAND
7. CORONAVIRUS UPDATE
8. CORONAVIRUS SYMPTOMS
9. JOE BIDEN
10. GOOGLE CLASSROOM

haz, konum ve her bağlantıya bağlam sağlayan ve daha incelikli, risk temelli kararlara izin veren diğer değişkenler dâhil olmak üzere mevcut tüm veri noktalarına dayalı olarak doğrulanmalıdır. Veriler, uygulamalar, iş yükleri ve diğer kaynaklar, ihlalleri içermesi için bağımsız, yönetilebilir birimler olarak ele alınır ve erişim, en az ayrıcalık ilkesine göre sağlanır. Sıfır güvene sahip güvenlik mimarilerini düzgün bir şekilde uygulamak için gereken otomasyon ve mühendislik, güvenlik duruşunu güçlendirmeye, güvenlik yönetimini basitleştirmeye, son kullanıcı deneyimini iyileştirmeye ve modern kurumsal ortamları etkinleştirmeye yardımcı olabilir. Ancak sıfır güvene geçiş, temel siber güvenlik sorunlarının ele alınması, elle yürütülen süreçlerin otomatikleştirilmesi ve güvenlik organizasyonu, teknoloji ortamı ve kuruluşun kendisinde dönüşümsel değişiklikler için planlama dâhil olmak üzere önemli çaba ve planlama gerektirebilir.

## DİJİTAL İŞYERİNİ YENİDEN DEVREYE ALMAK

Dünyanın en büyük plansız evden çalışma deneyi devam ederken, pek çok iş lideri henüz cevaplanmamış sorular soruyor: Bu salgın ortadan kalktığında, uzaktan çalışma kural mı yoksa istisna mı olacak? Kalıcı olarak uzaktan çalışma sürdürülebilir mi? Üretkenlik ve çalışan refahı nasıl etkilenecek? Yüz yüze çalışan bağlantılarının yokluğunda inovasyon zarar görecek mi? Fiziksel ofisin rolü ne olacak? Şirketler, çalışanların araçları ve platformları tarafından üretilen veriler de içinde olmak üzere, dijital işyerinin olumlu yönlerini daha bilinçli bir şekilde kucaklayarak, dijital işyerinin açıklarının ve belirsizliklerinin üstesinden gelebilirler. Bu, kuruluşların bireysel ve ekip performansını optimize etmelerine ve kişiselleştirilmiş öneriler yoluyla çalışan deneyimini özelleştirmelerine yardımcı olarak uzaktan çalışmanın geleneksel ofis için azaltılmış bir temsilci (proxy) olmaktan çok daha fazlası olmasını sağlar. Yerinde çalışma alanları ve genel merkezler geliştikçe, kuruluşlar bu verileri uzaktan deneyimle sorunsuz bir şekilde iç içe geçmiş gelişen, üretken ve uygun maliyetli ofisler oluşturmak için kullanabilir.

## DİJİTALİN FİZİKSELLE BULUŞMASI

Dönüp baktığımızda, 2020 nüfusun büyük bir kısmının evden çalışma, çevrimiçi eğitim veya market alışverişi siparişi vererek günlük yaşamlarını sürdürmek için dijital etkileşimlere uyum sağladığı bir dönüm noktası olacaktır. Yine de dijital etkileşimlerin yaygınlığı, birçoğumuzu yüz yüze etkileşim günlerine hasret bıraktı. Geleceğe baktığımızda, tüketicilerin artık farklı fiziksel veya dijital marka deneyimlerinden memnun olmayacaklarını umuyoruz: Tüketiciler çevrimiçi işlemlerin rahatlığından ödün vermeden, son derece kişiselleştirilmiş, yüz yüze deneyimlerden her ikisinin en iyisinin bir karışımını bekleyecek. Önümüzdeki 18 ila 24 ay içinde, yüz yüze ve dijital deneyimlerin daha sorunsuz ve iç içe geçmesi bekleniyor. Çevrimiçi ve çevrimdışı etkileşimler artık ayrı deneyimler olmayacak. Müşterinin yolculuğu, bireysel müşterinin davranışlarına, tutumlarına ve tercihlerine uyacak şekilde özel olarak tasarlanmış kusursuz bir marka deneyimi oluşturmak için entegre ve kasıtlı olarak tasarlanmış yüz yüze ve dijital unsurlardan oluşacak.

**ÖNÜMÜZDEKİ 18 İLA 24 AY İÇİNDE, YÜZ YÜZE VE DİJİTAL DENEYİMLERİN DAHA SORUNSUZ VE İÇ İÇE GEÇMESİ BEKLENİYOR. ÇEVRİMİÇİ VE ÇEVRİMDIŞI ETKİLEŞİMLER ARTIK AYRI DENEYİMLER OLMAYACAK**



# TEKNO-LOJİ

## BERNARD MARR'DAN TREND DEĞERLENDİRMESİ

### 'HİZMET OLARAK' (AS-A-SERVİCE) DEVRİMİ

Bulut tabanlı, talebe bağlı (on-demand) platformlar aracılığıyla yaşamamız ve çalışmamız gereken hizmetlerin sağlanması olan "as-a-service" ("hizmet olarak") bugün bahsettiğimiz diğer teknoloji eğilimlerini herkesin ulaşabileceği bir anahtardır. Yapay zekâ ve robotik teknolojisinin, büyüklükleri veya bütçeleri ne olursa olsun hemen hemen her kuruluş için bir fırsat olmasının nedeni budur. Google, Microsoft ve Amazon gibi şirketlerin sunduğu bulut teklifleri ve sürekli büyüyen start-up'lar sayesinde, tüm alanlardaki yenilikçiler araçlara, ekipmanlara veya uzman kişilere çok az ön yatırım yaparak en son teknolojileri dağıtabilir. Dünya çapında süregelen salgın şiddetlenirken, hizmet olarak ölçeklenebilir çözümler sağlamak için buluta güvenen şirketlerin başarılı olduğunu açıkça gördük. Örneğin, sunucu ekleyebilme hızı ve kapsamını ve hizmet kalitesini artırma hızı sayesinde hızla bir isim haline gelen Zoom'u ele alalım. Bunun nedeni, bulut tabanlı yapısı ve talebi karşılama kapasitesini hızla artırabilen kendi hizmet sağlayıcılarıyla ortaklıklarıydı. 2021 ve sonrasında, bu giderek daha önemli hale gelecek ve herkes için daha fazla fırsat ortaya çıkacaktır.

### 5G VE GELİŞTİRİLMİŞ BAĞLANTI

Daha hızlı ve daha güvenilir internet, yalnızca internet sayfalarını daha hızlı yükleyebileceğimiz ve videoların YouTube'da başlatılmasını beklerken daha az zaman harcayabileceğimiz anlamına gelmez. 3G'den itibaren mobil bağlantıda art arda gelen her ilerleme, internet için yeni kullanım durumlarının kilidini açtı. 3G, internet taramasını ve veri odaklı hizmetleri mobil cihazlarda kullanışlı hale getirdi; 4G, bant genişlikleri arttıkça video ve müzik platformlarının büyümesine yol açtı ve 5G de aynı şekilde bu trend devam edecek.

5G, artırılmış gerçeklik ve sanal gerçeklik gibi gelişmiş teknolojilere dayanan hizmetlerin yanı sıra Google'ın Stadia veya NVidia'nın GeForce Now gibi bulut tabanlı oyun platformlarının her zaman ve her yerde uygulanabilir bir teklif haline geldiği anlamına gelir. Kısacası, 5G ve diğer gelişmiş, yüksek hızlı ağlar, tüm eğilimleri her zaman, her yerde erişilebilir kılar. Büyük veri kaynaklarına gerçek zamanlı erişime dayanan karmaşık makine öğrenimi uygulamaları, otomasyon yoluyla sahada yürütülebilir. Bunun harika bir örneği, balıklarının bakımı ve beslenmesini otomatikleştirmek için 5G ağı kullanan Norveçli balıkçılık operatörü Salmar'dır. Görüntü tanıma algoritmaları, hangi balıkların fazla veya yetersiz beslendiğini tespit etmek ve onları sağlıklı tutmak için gereken yiyecek ve ilacı otomatik olarak dağıtmak için kullanılır. Bunun gibi girişimler, şirketlerin işgücü genelinde otomasyonu artırmaya çalıştığı 2021'de giderek daha önemli hale gelecek.

### 2020 YILINDA DÜNYA TWITTER'DA NELER KONUŞTU?

TWITTER'DA EN ÇOK KONUŞULAN HESAPLAR LİSTESİNE BAKTIĞIMIZDA, İLK SIRADA DONALD TRUMP'IN, ÜÇÜNCÜ SIRADA DEMOKRAT RAKİBİ VE YENİ ABD BAŞKANI JOE BIDEN'IN YER ALDIĞI LİSTENİN İKİNCİ SIRADAKİ İSMİ İSE, ŞİMDİDEN KORE POPUNUN YAŞAYAN EFSANESİ OLAN BTS GRUBU OLDU. LİSTEDE DİĞER BİR POPÜLER K-POP GRUBU BLACKPINK DE KENDİNE YER BULDU. DÜNYADA TWITTER'DA EN ÇOK TAKİPÇİSİ ARTAN İSİMLERE BAKTIĞIMIZDA İLK ÜÇ SIRADA ABD'Lİ SİYASETÇİLERDEN SIRASIYLA DONALD TRUMP, BARACK OBAMA VE JOE BIDEN'IN YER ALDIĞINI GÖRÜYORUZ. DÖRDÜNCÜ SIRADAKİ İSİM İSE, BU YIL YENİ BİR ALBÜM ÇIKARAN ARIANA GRANDE OLDU.



**100**

MİLYAR DOLAR

**ARALIK 2020'DE HALKA AÇILAN AIRBNB'NİN PİYASA DEĞERİ**

**27.7**

MİLYAR DOLAR

**SALESFORCE'UN SLACK'İ SATIN ALMAK İÇİN ÖDEDİĞİ BEDEL**

**1.8**

MİLYAR DOLAR

**ABD'Lİ OYUN DEVİ ZYNGA'NIN PEAK GAMES'İ SATIN ALMAK İÇİN ÖDEDİĞİ BEDEL**

**114.6**

MİLYON DOLAR

**TÜRK GİRİŞİMLER'İN 2020'NİN İLK 9 AYINDA ALDIĞI YATIRIM TUTARI**

**147**

MİLYON

**2020 ÜÇÜNCÜ ÇEYREK SONU İTİBARİYLE DÜNYADAKİ 5G ABONE SAYISI**

**50.1**

MİLYON

**TÜRKİYE'DEKİ 4.5G ABONE SAYISI**

**81.7**

**TÜRKİYE'DEKİ MOBİL İLETİŞİM ABONE SAYISI**

**346**

MİLYAR DOLAR

**DÜNYADA 2020'DE YAPILAN DİJİTAL REKLAM YATIRIMLARININ TAHMİNİ MİKTARI**

**3.5**

MİLYAR DOLAR

**TÜRKİYE'DE 2020'İN İLK YARISINDAKİ DİJİTAL REKLAM YATIRIMLARI**

**10.3** GB

**4.5G ABONELERİNİN AYLIK ORTALAMA VERİ KULLANIMI**

**172.4** GB

**TÜRKİYE'DE SABİT İNTERNET ABONELERİNİN AYLIK ORTALAMA VERİ KULLANIMI**

**404.8** KM

**TÜRKİYE'NİN FİBER HAT UZUNLUĞU**



**DR. MEHMET AKİF SOYSAL**

EKONOMİST

# 2021 yılı ve ötesi: Sektörleri neler bekliyor?

2020 yılına girerken aklımızda olan tahminler ve elimizdeki gündemlerle tamamen ayrışan bir seneyi geride bıraktık. Daha evvel deneyimlemediğimiz bir süreçten geçtik ve geçmeye devam ediyoruz. Umarız bu felaket en yakın zamanda son bulur. Ancak işin bir de gerçek tarafı var ki; bu felaket bir kez olduysa farklı surette de olsa tekrar tezahür etme imkânı vardır. Bu nedenle aşı hayatımıza girip dengelenme sürecine de girsek tahminin odur ki; tüm insanlığın yaşantısında sorguladığı mecbur veya keyfiyeti ile değiştirmek isteyeceği iş yapış ve yaşayış şekilleri olacaktır. Her iş alanında da farklı neticeler, fırsatlar veya kayıplar yeni süreçte bizimle olacak. Buna ayak uydurmak ayakta kalmanın gereği olacaktır. 2021 yılı ve ötesinde bazı ana sektörlerde neler olabilir kısaca bir göz atalım…

## SAĞLIK

Özelinde hastane sektörü bu süreçten en fazla etkilenecek ve fırsatlar barındıracak sektörlerin başında gelecektir. Salgının getirdiği yükler hafiflerken salgın esnasında hastaların ertelediği tanı ve tedaviler katlanarak hizmet alımı gerçekleştirecektir. Bir de tanısı geciken hastaların ilerlemiş süreçleri de hastanelerin hizmet sağlayacağı acil durumlar olarak ortaya çıkacaktır. Bunun yanı sıra Kovid'in orta ve uzun vadede bıraktığı veya muhtemelen bırakacağı hasarların tedavisi de hastanelerin hizmet alanlarını genişletmesine fırsat doğuracaktır.

İlaç sektörü de aşı ve aşının ötesinde önümüzdeki yıl katlanarak artması muhtemel hasta tedavilerinden fırsat yakalayarak 2021 yılını geçirecekler. İlaç sektöründe bu tarz bir olasılığa karşı milli güvenlik meselesi addedilecek belki millileştirme hamleleri duyacağız.

Sağlık sektörüne kamunun yapacağı yatırımlar artık eskisinden daha fazla ilgi çekecek aksi durum da tepki çekecektir. Ulus devletlerin sağlık sektörüne verecekleri ehemmiyetin artacağı bir sürece gireceğiz. Türkiye bu konuda gerçekten çok şanslı…

## BİLİŞİM TELEKOM

Salgının tartışmasız kazanan sektörlerinden bilgi teknolojileri de 2021'i bu yılda olduğu gibi en karlı kapatacak sektörlerin başında geliyor. İster donanım, ister yazılım olsun büyüyen ve her gün artan talep ile karşı karşıya kalacaklardır. Sosyal mesafenin korunmaya devam etmesi gereken 2021 yılında robotik, nesnelerin interneti, sanal çalışma alanları ve video konferans gibi alanlar güçlü seyretmeye devam edecek. Uzaktan çalışmanın bulut teknolojilerine olan ihtiyacı kalıcı olarak arttırması bekleniyor. Yerli veri merkezlerinin kurulması da 2021 öne çıkan başlıklarında biri olacaktır. Zira ülkeler arası kilitlenen internet altyapısı nedeniyle yerli veri merkezleri revaçta olacak. Telekom'da ise artan mobil ve sabit hatlarla karlılık artacak ve yeni yatırımların önü açılacaktır.

**PERAKENDE**

Sektöründe 2020 yılının kayıplarını hemen telafi etmesi zor görünürken online satışların katlanarak artacağı bir döneme giriyoruz. Bu noktada sanal gerçeklik ile belki de mağazalara gitmeden beğendiğimiz kıyafetleri üstümüzde görebileceğimiz uygulamalar yaygınlık kazanacaktır. Ayrıca oturma odamızdan sanal gerçeklik sayesinde AVM'leri adım adım karışlayabileceğimiz bir dünyaya evirilen perakendecilik sektörü önümüzdeki yıllarda gayrimenkul kira yükünden gitgide kurtulmaya başlayacaktır. Bunlar her ne kadar kısa orta vadede gerçekleşecek olsa da 2021 yılı 2020 kadar olmasa da zor bir yıl olacaktır. Zira 2020 yılını borçlanarak geçiren sektörün üzerinde borçların geri ödeme sorumluluğu da olacaktır.



**TURİZM EĞLENCE YEME-İÇME**

Sektörü salgından en fazla etkilenen sektör olarak kendini göstermektedir. Şahsi gözlemim; 2021 yılında ise sanılanın aksine kayıplarını hızlıca kapatacaktır. Aşılanma imkanı bulan milyonlar evde tıkılmanın hırsını hızlıca gezerek ve bozulan ruh hallerini düzeltmek üzere kaynaklarının ekseriyetini bu gider kalemine ayıracaklardır. Bu yıl yaşanan aşırılıklar 2021 yılında da aşırılık olarak geri dönecektir. Elbette her krizde bozulan gelir dağılımında kaynakları çok alanlar aşırılığın başını çekeceklerdir…

**BANKACILIK**

Borç alanların borçlarını ödeme kabiliyetini kaybetmesi neticesinde kötü veya batak kredi oranları yükselecek bankalar salgın sürecinden en fazla etkilenecek sektörlerin başında gelebilir. Bu nedenle 2021 yılında bankalarda devletlerin yön vermesiyle birleşmelerin olması muhtemel. Ayrıca ülke borçlarının artması ve bunu tahvil ve bono olarak taşımak durumunda olan yerli bankaların durumu da ayrı bir kriz dalgasına sebep verebilecek durumdadır. Hatta AB ülkelerinin bazılarında daha da acil çözüm bulmaları gereken bir dönem olacaktır. Zira bu tarz endişeler fazlasıyla bulaşıcıdır.

Nihayetinde sonuna geldiğimiz 2020 yılının tarih kitaplarında ve hafızalarımızda önemli bir yer edineceği aşikardır. Umarız Yüce Yaratıcı temiz bir sayfa olarak 2021 yılında önümüze esenlik, mutluluk ve huzur getirsin. Yağışların çok azaldığı bu dönemde umarız ki bizi, insanlığı kıtlık ile imtihan etmesin…

PORT-
RE

KADRİYE N.
TUNÇSİPER

# Erdal Arıkan

## 5G'NİN ARKASINDAKİ TÜRK PROFESÖR



**KUTUPSAL KODLARI İCAT EDEREK, İNTERNET KULLANMA ŞEKLİMİZİ SONSUZA DEK DEĞİŞTİREN ERDAL ARIKAN, SON DÖNEMDE TÜRK BİLİM CAMİASINDA YILDIZI EN PARLAK İSİMLERİN BAŞINDA GELİYOR. 2009'DA YAYINLADIĞI TEORİK MAKALESİ İLE 5G TEKNOLOJİSİNİN ÇOK DAHA HIZLI VE GÜVENLİ BİR İLETİŞİM SUNMASINA BÜYÜK KATKILAR SUNAN BİLİM İNSANI, HUAWEİ BAŞKAN VEKİLİ GUO PİNG'İN DEYİMİ İLE SADECE TÜRKİYE İÇİN DEĞİL, İLETİŞİM ENDÜSTRİSİ İÇİN DE BİR KAHRAMAN.**

1958'de Ankara'da dünyaya gelen Erdal Arıkan, doktor baba ve ev hanımı bir annenin oğlu olarak eğitimini Türkiye'de sürdürürken, babasının kendi mesleği ile ilgili 2 artı 2'nin her zaman 4 etmediği ifadesinin belirsizliğine karşı çıkarak, üniversitede mühendislik eğitimi almaya karar verdi. 80 öncesi dönemde birinci olarak girdiği sınavın ardından ODTÜ'de elektrik mühendisliği eğitimine başlasa da ülkenin gergin siyasi atmosferini bırakarak ABD'ye gitti.

Dünyanın en iyi bilim üniversitelerinden olan CalTech'e kabul edilen ve 4 üzerinden 4 ortalama ile mezun olan Arıkan, bilgi teorisi alanında uzmanlaşmak için yüksek lisansını MIT'de sürdürdü. Tersine beyin göçü olarak doktora eğitimi sonrasında 1987'de yurda dönen Arıkan, Bilkent Üniversitesi'nde çalışmalarına devam etti.

### KUTUPSAL KODLAMANIN MUCİDİ

Doktora eğitimi sırasında bilgi teorisindeki bulanık alanların üzerinde çalışmalarını sürdüren Arıkan, 1948'de enformasyon teknolojilerinin babası kabul edilen ABD'li bilim insanı Shannon'un iletişim kanallarındaki gürültünün yol açtığı kayıpların kodlama ile giderilebileceği çalışması üzerine yoğunlaştı.

2008'de teorisini tamamlayan ve alanının en iyi dergisi IEEE'ye gönderen Arıkan, seyahatleri sırasında geri dönememesi halinde teorisini iki zarf içerisinde güvendiği meslektaşlarına göndermeye devam etti. 2009'da makale yayınlandığında bilgi teorisi alanında büyük sansasyon getiren çalışma sonrası, bir dizi konferans vermek için yeniden ABD'nin yolunu tuttu.

Arıkan'ın 2009'da yayınladığı kutupsal kodlar hakkındaki makalesi, veri aktarımının hızını ve güvenilirliğini en üst düzeye çıkarmak için tamamen yeni bir yaklaşım tanımladı. Bu sayede kutupsal kodlar, 5G için kodlama performansını önemli ölçüde

artırırken, tasarımın karmaşıklığını da azalttı.

Arıkan'ın ifadesine göre kutupsal kodlama bir çeşit hata düzeltme algoritması anlamına geliyor. Veri iletişiminde gürültüye karşı dayanıklılık sağlayan tek algoritma olmasa da şu ana kadar en etkili olanı olarak değerlendiriliyor. Bu nedenle 5G teknolojisinde kullanılan kutupsal kodlama, özellikle protokol bilgilerinin hızlı ve güvenilir bir şekilde bir noktadan bir noktaya transferi sırasında hatalardan arındırma sağlayacak. Kutupsal kodlama özellikle nesnelerin interneti ve 5G'nin getireceği yeni hizmetlerde kullanılacak.

Bilgi teorisinde kutupsal kodlamayı geliştiren Arıkan, 2018'de saygın IEEE WRG başarı ödülü yanı sıra 2018 Richard W. Hamming Madalyası ve Shannon Ödülü'nün de sahibi oldu. Aynı yıl Huawei de, 5G için kutupsal kodların mucidi Arıkan'a, iletişim teknolojisinin gelişimine yaptığı olağanüstü katkı nedeniyle özel bir ödül verdi.

**HUAWEI'NİN VEFASI**

Huawei'nin CEO'su Ren Zhengfei geçtiğimiz yıl The Economist'e verdiği röportajda da Arıkan'a atıf yaparak, bilim insanının keşfinin 5G'nin kaynağı olarak belirtti. Zhengfei, röportajda "İnternet sayesinde insanlar bilgiye daha kolay erişebiliyor. Bilim ve mühendislik makalelerinin ideolojiyle hiçbir ilgisi yoktur, bu nedenle tüm dünyada yayınlanabilir ve paylaşılabilir. Örneğin, 5G teknolojisinin kaynağı, Türk profesör Erdal Arıkan tarafından 2007 yılında yazılan matematiksel bir makale. Makaleyi yayınladıktan iki ay sonra okuduk. Sonra makaleyi araştırmak için çok çalıştık ve onu bugünün 5G standardına dönüştürdük." ifadelerini kullandı.

Çinli teknoloji devi Huawei, 2010'da 5G standardı için kutupsal kodlamayı temel alan yeni bir teknoloji geliştirdiğini açıklaması ardından, 2017'de kutupsal kodlama 5G standartlarının temel elemanı olarak kabul edildi.



Ertesi yıl ise Dünya Mobil Kongresi'nde kutupsal kodlama temelli ilk 5G sistem Huawei-Vodafone işbirliği ile hayata geçirildi.

2018 yılında Huawei, bir şirketten beklenmeyecek şekilde, özel bir ödül töreni ile Arıkan'a onur ödülü taktim etti. Huawei'nin merkez ofisinde düzenlenen törende, kırmızı halıda karşılanan ve firmanın kurucusu ve CEO'su Ren Zhengfei'nın elinden ödülü alan Arıkan törende yaptığı konuşmada "Huawei yöneticilerinin ve mühendislerinin vizyonu ve teknik katkıları olmasaydı, kutupsal kodların 10 yıldan daha kısa bir süre içinde laboratuvardan bir standarda ulaşamayacağını kabul etmek bana zevk veriyor. Mühendisler olarak, fikirlerimizin gerçeğe dönüştüğünü görmekten daha büyük bir ödül olamaz." ifadelerini kullandı.

Türkiye'den çalışmaktan mutlu olduğunu ve internet sayesinde bilimsel çalışma yapmanın zor olmadığını belirten Arıkan'a göre bilim yapmak için en önemli iki şey ise kararlılık ve çok çalışmak. Türkiye'nin yurt dışına gönderdiği nitelikli bilim insanlarını, Çin'in yaptığı gibi geri döndürebilmesinin çok önemli olduğunu söyleyen Arıkan, bunun olabilmesi için uygun atmosfer yaratılmasının önemine dikkat çekiyor.

**HUAWEI'NİN CEO'SU REN ZHENGFEİ GEÇTİĞİMİZ YIL THE ECONOMIST'E VERDİĞİ RÖPORTAJDA DA ARIKAN'A ATIF YAPARAK, BİLİM İNSANININ KEŞFİNİ 5G'NİN KAYNAĞI OLARAK BELİRTTİ. ZHENGFEİ, RÖPORTAJDA "İNTERNET SAYESİNDE İNSANLAR BİLGİYE DAHA KOLAY ERİŞEBİLİYOR. BİLİM VE MÜHENDİSLİK MAKALELERİNİN İDEOLOJİYLE HİÇBİR İLGİSİ YOKTUR, BU NEDENLE TÜM DÜNYADA YAYINLANABİLİR VE PAYLAŞILABİLİR**

SHU-
RIAH
NIAZI



SHURIAH NIAZI

GAZETECİ - HİNDİSTAN

# 2020'de benzeri görülmemiş zorluklar yaşayan Hindistan yeni yıla umutla bakıyor

2020 yılında Hindistan olağanüstü zorluklarla karşı karşıya kaldı. Koronavirüs salgını ekonomiye ağır bir darbe vurarak milyonları işsiz bırakırken, ülke salgınla mücadeleye devam etti. Hint hükümetinin 24 Mart 2020'de ilan ettiği ülke çapında üç haftalık kapanma 31 Mayıs'a kadar aşamalı olarak tekrar tekrar uzatılırken, ülke yıl sonu itibarıyla pandemiyle boğuşmaya devam ediyor. ABD'den sonra dünyada en yüksek ikinci vaka sayısına sahip olan Hindistan'da vaka sayısı 10 milyonu aşarken, ölü sayısı da 150 bine yaklaşmış durumda.

## SON YILLARIN EN ŞİDDETLİ HALK AYAKLANMALARI

Hindistan 2020'ye tam anlamıyla bir kutuplaşmayla başladı. Müslümanların kendilerine karşı ayrım gözettiğini düşündükleri, yabancılara din temelinde vatandaşlık vermeyi amaçlayan tartışmalı Vatandaşlık Yasası'na karşı çıkmasıyla, ülke Şubat ayının son haftasına doğru son yılların en şiddetli halk ayaklanmalarından birine tanık oldu. Nitekim, 23 Şubat'ta Delhi'nin bazı bölgelerinde esas olarak Hindu çetelerinin Müslümanlara saldırmasıyla başlayan ayaklanmalarda çoğu Müslüman en az 53 kişi öldü. Delhi'deki şiddet olayları ABD Başkanı Donald Trump'ın 24-25 Şubat tarihlerinde Hindistan'a yaptığı iki günlük resmi ziyaretle aynı zamana denk geldi.

Hindistan henüz ayaklanmaların şokunu atlatmaya çalışırken, Delhi'deki Müslüman Tebliğ Cemaati'nin "süper koronavirüs taşıyıcısı" olduğunu iddia eden yarı gerçek haberlerin yayılmasıyla Mart ayı ülkedeki Müslümanların imajını sarsmayı amaçlayan kasıtlı girişimlere sahne oldu.

## HİNDİSTAN-ÇİN İLİŞKİLERİ YENİDEN DİBE VURDU

Hindistan ve Çin arasında Mayıs ayında başlayan çarpışmalar sonucunda, her iki ülkeden çok sayıda asker, Nathu La geçişinde sınır ötesi bir çatışmada yaralandı. Ladakh'ın Galwan Vadisi'ndeki fiili egemenlik alanında Çin ile yaşanan çatışmada yaklaşık 40 Hint askerinin öldürülmesiyle, Asya'nın iki devi arasındaki ilişkiler yeniden dibe vurdu. Gerilim tırmanırken, Hindistan Haziran ayında 59 Çin menşeili mobil uygulamayı yasaklayarak, Çin ürünlerini boykot etme çağrısı yaptı.

Öte yandan, aralarında Başbakan Narendra Modi ve Uttar Pradeş eyaleti Başbakanı Yogi Adityanath'ın da bulunduğu üst düzey Hint yetkililer Ağustos'ta Ayodhya'da bir zamanlar Babri Camii'nin bulunduğu yerde bir Hindu Ram tapınağının temel atma törenine katıldı. Modi'nin tarihi bir olay olarak nitelendirdiği tören, Hindular arasında büyük coşku yarattı.

2020 yılında halk dini gerekçelerle benzeri görülmemiş bir şekilde kutuplaşırken, Ayodhya'daki Ortaçağ döneminden kalma Babri Camii'nin yıkılmasıyla suçlanan 32 sanığın tamamının beraat etmesi şaşırtıcı olmadı. Aralarında eski Başbakan Yardımcısı L. K. Advani'nin de bulunduğu üst düzey Hindistan Halk Partisi (BJP) ve Hindu liderleri 30 Eylül'de Lucknow'daki özel bir mahkeme tarafından beraat ettirildi.

Açıkça hedef tahtasına konan Müslümanlar, Kasım ayında Uttar Pradeş'teki Hindu milliyetçisi BJP hükümetinin "aşk cihadı" karşıtı yasa çıkarmasıyla daha da marjinalleştirildiklerini düşünüyorlar. Aşk cihadı, her ne kadar Müslümanlar bu tür iddiaları reddetse de, Müslüman erkeklerin aşk adı altında, başta Hindular olmak üzere Müslüman olmayan topluluklara mensup kadınları hedef alarak İslam'a çağırdıklarını iddia eden BJP ve Hindu liderlerinin kullandığı bir terimdir. Resmiyette Yasadışı Din Değiştirme Yasağı olarak adlandırılan aşk cihadı karşıtlığı yasası, amacı bir kadının dinini değiştirmek olan bir evliliğin geçersiz ve hükümsüz ilan edilmesini ve suçlu tarafın 10 yıla kadar hapis cezasına çarptırılmasını öngörüyor. BJP'nin iktidarda olduğu diğer birçok eyalet de benzer yasalar çıkarıyor.

## ÇİFTÇİ PROTESTOLARI

Ülke yılın sonuna doğru, çiftçilerin Eylül ayında parlamentodan geçen üç tarım yasasına karşı çıkması sonucunda en büyük çiftçi protestosuna tanıklık etti. Hükümet yetkilileri çiftçi temsilcileriyle birkaç tur görüşme yapmış olsa da, çiftçilerin söz konusu yasaların feshedilmesi konusunda kararlı olmaları ve hükümetin yasalarda bazı değişiklikler yapma teklifini kabul etmemeleri nedeniyle kördüğüm devam ediyor. 200 binden fazla köylünün Delhi yolunda çeşitli sınır noktalarında toplanmasıyla başlayan olaylar Aralık sonu itibarıyla bir aydan fazla bir süredir devam ediyor. Tarım Bakanı Narendra Singh Tomar, hükümetin çıkmaza son vermek için protestocu tarım sendikalarıyla her zaman



görüşmeye açık olduğunu ifade ederken, çiftçiler, yeni yasaların toplu olarak, ürünlerinin devlet tarafından tedarik edilmesini ve pirinç ve buğday gibi belirli ürünler için kendilerine garanti edilen asgari fiyatı sona erdireceğinden korkuyor.

Tüm bunlara rağmen, ekonomi yavaş yavaş salgının etkilerinden kurtulurken, Hindistan halkı yeni yılda ekonominin toparlanmaya devam edeceğini ve ülkedeki milyonlarca işsiz ve umudunu kaybetmiş genç için daha fazla istihdam fırsatı olacağını umuyor. Nitekim pandemi sürecinde yaşanan ciddi ekonomik durgunluk sonucunda ülkede birçok işletme kapatıldı.

Öte yandan, Hindistan, uzay araştırmaları alanında ilerlemeye devam ederken, Hindistan Uzay Araştırma Örgütü (ISRO) Başkanı Dr. K. Sivan, 17 Aralık'ta ISRO'nun bir sonraki misyonunun Hindistan'ın uzay alanındaki kapasitesine yeni bir boyut kazandırarak yeni bir uzay reformları çağına öncülük edeceğini ifade etti. Sivan, ISRO'nun bir sonraki misyonu olan PSLV-C51'in ülkede özel kişilerin de uydu faaliyetlerine katılmasını sağlayacak projelerin ilk örneği olması itibarıyla önemli olduğunu belirtti.

Hindistanlıların gurur duyabilecekleri bir başka başarı da, Hint ilaç şirketlerinin koronavirüs aşısı geliştirmiş olmasıdır. Hindistan, önümüzdeki birkaç hafta içinde çok sayıda aşı üretmeye hazırlanırken, ülkede büyük ihtimalle büyük bir aşı kampanyasının başlatılacak.

ROBERT M. CUTLER



ROBERT M. CUTLER

CARLETON ÜNİVERSİTESİ AVRUPA, RUSYA VE AVRASYA ÇALIŞMALARI ENSTİTÜSÜ UZMAN ARAŞTIRMACI

# 2020 yılı değerlendirmesi

2020'ye geri dönüp baktığımızda Türkiye'nin içinde bulunduğu bölge için en belirleyici olay kaçınılmaz olarak vuku bulan ikinci Karabağ Savaşı oldu. Ermenistan, aşırı milliyetçi diasporasının zararlı etkilerinden kurtulabildiği takdirde, çatışmanın çözümü büyük bir fırsat anlamına geliyor. On yıllardır ilk kez Azerbaycan, Gürcistan ve Ermenistan arasında gerçek bir üçlü işbirliğine dair bir umut var. Bu, Türkiye, Rusya ve gerekli ve uygun görüldüğü takdirde İran'ın da katılımıyla dörtlü, beşli ve altılı işbirliğine doğru evrilebilir.

Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev 1 Aralık'ta yaptığı bir konuşmada, Nahcivan ile Azerbaycan arasında kurulması kararlaştırılan koridorun uygulanması için İran, Rusya ve Türkiye ile işbirliği olasılığını gündeme getirdi. İsterse Ermenistan'ın da beşinci taraf olarak koridora dahil olabileceğini ifade eden Aliyev'in önerisi halihazırda var olan üçlü Azerbaycan-Rusya-İran işbirliği mekanizmasının doğal bir uzantısıydı.

On gün sonra, Bakü'deki geçit töreninde konuşan Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, bunun Gürcistan'ı da kapsayan altılı ve sadece koridora yönelik sınırlı bir işbirliği olmaktan ziyade daha genel amaçlı bir "platform" olarak genişletilebileceğini ifade etti. Türkiye, Azerbaycan ve Gürcistan arasında halihazırda üçlü bir işbirliği mekanizması olduğu için Erdoğan'ın önerisi Aliyev'in ifadesinin devamı niteliğindeydi.

Erdoğan'ın önerisi altılı işbirliğinin açıkça bir "platform" olarak nitelendirilmesi bakımından dikkat çekiciydi. Bir ittifak, antant ya da uluslararası bir örgüt anlamına gelmeyen bu birliktelik, daha çok Şangay İşbirliği Örgütü'ne (ŞİÖ) benziyor. ŞİÖ kuruluşunun ilk günlerindeki tüm "aldatmacalara" ve Rusya ile Çin'in örgütün faaliyetlerindeki bariz ağırlığına rağmen, hiçbir zaman bir "platform"dan başka bir şey olmadı.

Peki platform nedir? Hükümetlerin ve bakanlarının işbirliği olasılıklarını ele almak için bir araya gelebilecekleri bir düzlemdir. İki veya daha çok taraflı olabilecek bu platforma tüm tarafları dahil etmek mecburi değildir. Doğası gereği olasılıkları sunan bir buluşma yeri olan platformlar, gelecekteki işbirliklerine yönelik genel tartışmaları kapsayabileceği gibi, projelerle ilgili teknik tartışmaları da ele alabilir. Bu bağlamda, yaklaşık 20 yıl önce Avrupa Siyasi Araştırmalar Merkezi (CEPS) tarafından ortaya atılan, ve ortaya atıldığı dönem ve hatta şu an itibarıyla bile aşırı iddialı "Kafkasya İstikrar Paktı" (CSP) önerisini gözden geçirmek faydalı olabilir. 1999 Balkan İstikrar Paktı ve (AB ile eski Sovyet bloğu ülkeleri arasındaki ilişkilerle ilgili) 1995 Balladur İstikrar Paktı deneyimlerinden ilhamla ortaya atılan CSP, her iki paktın da birebir aynısı değildi. (Bu arada belgeyi oluşturan üç yıllık CEPS Çalışma Grubu'na katılmış olduğumu da belirteyim.)

CSP'ye yönelik önerilerin bazıları, Rusya'nın Gürcistan, Abhazya ve Güney

Osetya'yı işgal etmesi nedeniyle hükümsüz kaldı. Ayrıca, "Güney Kafkasya Topluluğu Parlamenter Meclisi" gibi öneriler de bugün AB'nin kendi uluslar-üstü deneyimini dünyanın diğer bölgelerine de ihraç edebileceği yanılsamasına kapıldığı dönemdeki kadar gerçekçi değil. Dolayısıyla geçmişe bakıldığında, CSP, hayallere dayanan birtakım işbirliği önerileri ve araçlarından çok da ötesi değildi. O zamandan beri bunun gibi başka olasılıklar ortaya atılmış olsa da, yine de neyin hala uygulanabilir olduğunu veya mevcut koşullara neyin uyarlanabileceğini görmek için CSP raporundaki önerilerin tamamını incelemekte fayda var.

Rusya ve İran'ın, platforma dahil olmamaları ulusal çıkarlarına uygun olmadığı için, burada işbirliği yapacaklarında şüphe yok. Ancak şu anda Ermenistan'ın ulusal çıkarlarını yeniden tanımlaması gereken bir aşamadayız. Görünen o ki, Nikol Paşinyan, seçim tarihi erkene alınmadığı sürece, Aralık 2023'te yapılması planlanan bir sonraki genel seçimlere kadar başbakan olarak görevde kalacak.

Ancak sorun şu ki Paşinyan'ın liderlik ettiği "Benim Adımım" ittifakı kendi başına bir siyasi parti olmaktan ziyade bir partiler topluluğu. Hükümetin sivil topluma karşı artan sorumluluğunun savunuculuğunda birleşen bu ittifak, Ermeni diasporasının devlet politikası üzerindeki etkisini kıramadı. Ülke dışındaki bu söz konusu diaspora




ise, en açık örneği ikinci Karabağ Savaşı'nın sonucu olan başarısız politikalarının sonuçlarına katlanma kaygısını taşımıyor.

Önerilen çok taraflı platform, Ermenistan'ın katılmayı seçmesi halinde, Paşinyan'ın 2018'de ülkenin başbakanı olmasını sağlayan vaatlerini gerçekleştirmesi için bölgedeki diğer devletlere yerel Ermeni siyasi oluşumlarıyla çalışma fırsatı sağlayacaktır.

KADİR
TUNA



**DOÇ. DR. KADİR TUNA**

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ BANKACILIK ARAŞTIRMA MERKEZİ MÜDÜRÜ

# Artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacak

Geride bıraktığımız yılda ana meselemiz Covid-19'du. Salgının ortaya çıkışı ve yayılması kadar salgının etkilerini azaltmak için alınan tedbirlerin, ekonomik ve sosyal etkileri uzun yıllar tartışılacak. Covid-19, ekonomik krize dönüşen bir sağlık krizidir.

Finansal krizden farklı olarak insan sağlığını tehdit etmesi yaygın etki alanını genişletti. Bu nedenle krize dair çıkarımlar, büyük bir değişimi beraberinde getireceğini gösteriyor. Değişim ya da dönüşüm bu dönemde tercih değil, zorunluluk gibi görünüyor. Değişime zorunlu kılan nedenlerin başında krizin insan merkezli olması geliyor. İlk defa bir krizde alınan tedbirler kapsamında dışarı çıkma yasakları, maske kullanımı gibi uygulamalar özgürlük alanlarını sınırlandırdı. Gelir seviyesi ne olursa olsun her ülke vatandaşı getirilen kısıtlamalardan nasibini aldı. İşin merkezinde insan olması doğal olarak bugüne kadar sürdürülen davranış kalıplarını ve yaşam tercihlerini değiştirecek. Belki farklı coğrafyalarda, farklı gelir düzeylerinde etkisi farklı olacak. Ancak, yaşanan süreçteki tecrübe insanların muhakeme yapması için oldukça yeterli oldu. İnsanların yaşamlarının neredeyse bir yıla yakın bir döneminde belirlenen kurallar içinde yaşamak zorunda kalmış olmasının etkileri elbette yadsınamaz. Neler değişecek sorusu, öylesine derin ve karmaşık cevaplar içeriyor ki, birçoğunu belki de zamanla öğreneceğiz. En çok endişe edilen konu insanların yalnızlaşmaya başlaması. Sosyal mesafe kuralının artık neredeyse evrensel bir gerçeğe dönüşecek olması, dijital iletişim araçlarının daha yoğun kullanımın artacağı bir geleceği işaret ediyor. Evden çalışmanın doğal bir hal alacağı düşünülürse iş arkadaşlığı kavramı hafızalarımızdan silinecek gibi görünüyor. Dijitalleşmenin er ya da geç insanlığı "yalnızlaştırması" bekleniyordu. Salgın bu süreci hızlandırdı.

## ZAMAN ARTIK ÇOK DAHA DEĞERLİ

Öncelikle yaşam şartlarını değiştirebilmek için yeterli maddi gücü sahip olanların tercihlerinde hızlı değişim yaşanacak gibi görünüyor. Salgın öncesi özlendi, her şey eskisi gibi olacak görüşlerine katılmıyorum. Dikey mimariden yatay mimariye geçişte tercihler belirleyici olacak. Son yıllarda dünyada hızla artan büyük alışveriş merkezi, büyük oteller, büyük restoranlar yapma çılgınlığının sonuna gelinmiş gözüküyor. Böylesine hizmet alım tercihlerinde tüketiciler, diğer tüketiciler ile mesafesini ve ilişkisini sorgulayacak. Butik otel, butik restoranın daha fazla arayışında olacağımız bir dönemin içinde olacağız. Salgın sonrası büyümeye devam etmesi beklenen sektörlerin başında e-ticaret geliyor. E-ticaret artık

bir tercih değil zorunluluk haline geliyor. Birçok işletme operasyonel maliyetlere katlanmadığı için doğrudan satış yerine e-ticaret kanalını tek kanal haline getirdi. Bugüne kadar e-ticaret sitelerinden alışveriş yapmayan milyonlarda tüketici ilk defa bu dönemde bu kanalla tanıştı. Tüketicilerin ön yargıları bitti. Güvenli sitelerden, güvenli ödeme araçları ile yapılan ödeme ile e ticaretin tüketici dostu olduğunu öğrendi. Hiçbir dönemde lojistik sektöre verdiği hizmetle zirveye ulaşmamıştı. Tüketici yüzlerce uzaklıktaki şehirden verdiği siparişin 24 saat içinde soğuk zincirle akşam yemeğine ulaştığını gördü. Her şeyden önemlisi almış olduğu mal ve hizmetin maliyet analizi yaptı. Aynı ürün ve hizmeti oturduğu evinden daha ucuza alabiliyor. Tüketici almak istediği ürün için yeterli kaynağı yoksa, internet üzerinde 30 saniyelik işlemle kredi başvurunu yapıp, kredinin hesabına yattığı gördü. Tüketici bayi bayi gezip standartları zaten belli olan araba için koşturmasına gerek olmadığını da öğrendi. Beğendiği aracı uzaktan görerek, hatta kredi başvurusunu satın almayı öğrendi. Tüketici her şeyden zamanın insan hayatı için ne kadar değerli olduğunu öğrendi. Zamanı trafikte, ya da uzun ve yorucu market alışverişlerinde harcamamak için yeni keşfettiği kanalları daha da yoğun kullanmaya devam edecek.

## ULUSLARARASI KURULUŞLARIN RAF ÖMRÜ DOLDU

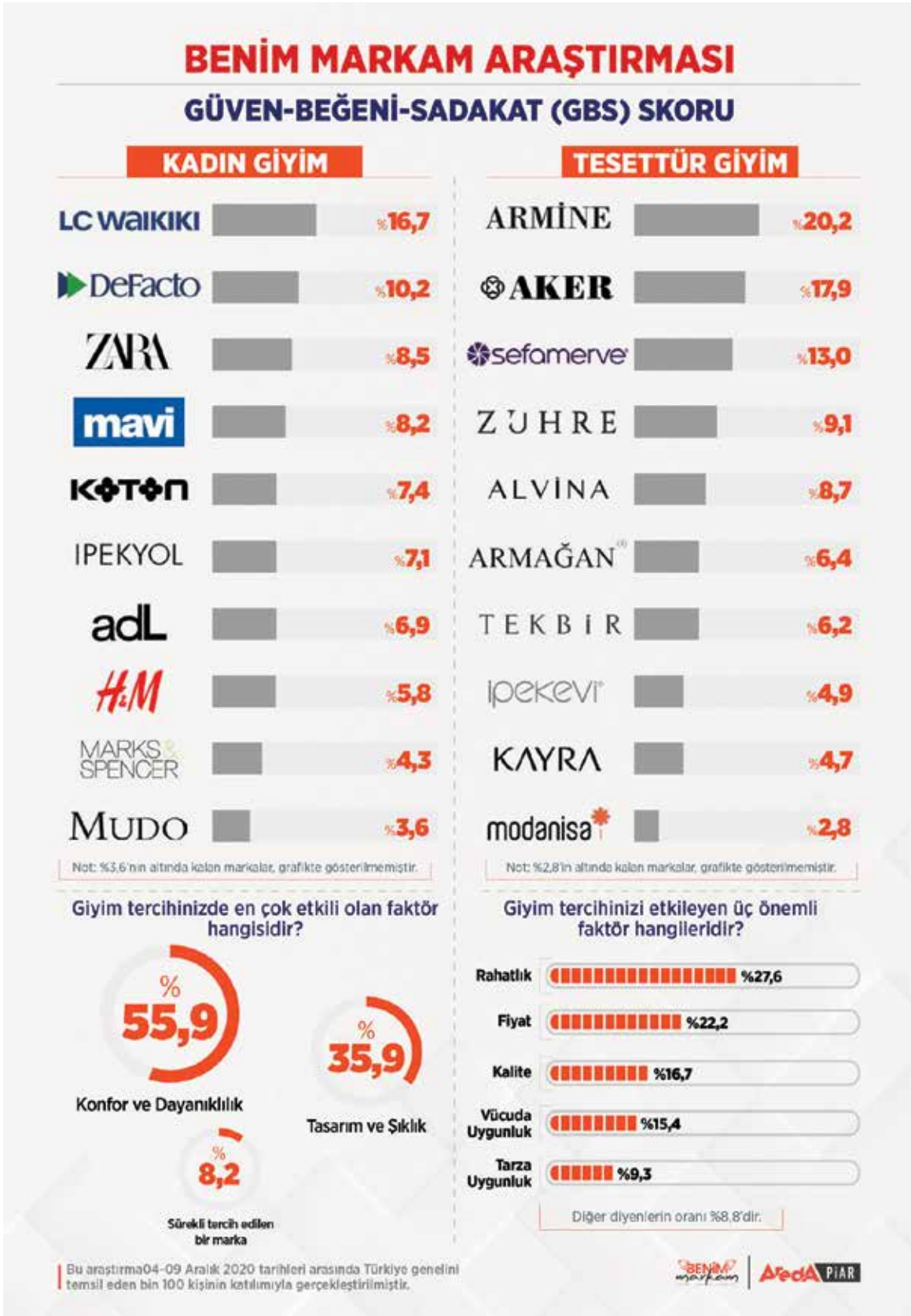
Salgın sürecinde en dikkat çekici olan ülkelerin salgına karşı ortak refleks geliştirememiş olmasıydı. Böylesine bir sürecin yönetiminde baş aktör olması gereken kurumlar ortada yoktu. Başta Dünya Sağlık Örgütü olmak üzere, dünyanın ortak sorunlarına çözüm için kurulmuş olan kurumların artık süresini doldurduğu net olarak görüldü. Dünya Sağlık Örgütü salgının çıkışını saklayarak, salgının küresel bir soruna dönüşmesinin baş aktörüdür. Sadece Dünya Sağlık Örgütü değil. Birleşmiş Milletler, Dünya Bankası, Uluslararası Para Fonu kurumlar mevcut sorunlara çözüm üretmek bir yana, sorunların derinleşmesinde büyük rol oynuyorlar. Bu kuruluşların varlığı ve görevleri tanımlanmalıdır.

## DEVLET YENİDEN TANIMLANMALI

Ülkelerin salgın sürecinde attıkları adımlar farklı sonuçları ortaya çıkardı. Birçok ülke salgının ortaya çıkardığı etkileri azaltmak için önemli tedbirler aldı. Ama iki konu devletin varlık nedeni açısından ne kadar önemli olduğunu bizlere tekrar hatırlattı.

Bunlar birincisi sağlık, diğeri ise eğitim. Her ülke vatandaşının sağlık ve eğitim hizmetlerine eşit olarak ulaşabilmesinin ne kadar önemli olduğu bir kez daha görüldü. Devletin piyasa ekonomisi şartlarında ağırlığının ne olması gerektiğine dair uzun süre gelen tartışmalar var. Kamunun, hangi sektörlerde ne kadar ağırlığı olmalı? Ya da devlet her şeyi piyasa mı bırakmalı tartışması salgınla birlikte tekrar değerlendirilmesi gereken konuların başında geliyor. “Devleti” yeniden tanımlamak zorundayız. Kamu müdahalesi olmadan böylesine krizlerden çıkış olmadığını hep birlikte gördük. 1929 Buhranı ya da 2008 sonrası yükselen Keynesyen politikaların ötesinde devletçilik kavramı yeniden tartışmak zorundayız. Sadece sağlık ve eğitim değil, kamu bankacılığı ve kamunun bankacılık sektöründeki ağırlığının önemli.

ARAŞ-
TIRMA




# Kadın giyiminde en çok rahatlık aranıyor

**TÜKETİCİNİN ALIŞVERİŞ ALGISINA IŞIK TUTAN ARAŞTIRMALARIYLA DİKKAT ÇEKEN AREDA PİAR, BU AY KADINLARIN GİYİM TERCİHLERİNİ MASAYA YATIRDI. 4-9 ARALIK TARİHLERİ ARASINDA 1.100 KİŞİNİN KATILDIĞI ARAŞTIRMAYA GÖRE EN ÇOK TERCİH EDİLEN MARKALAR LCW VE ARMİNE OLDU.**

Toplumun alışveriş tercihlerini masaya yatıran Areda Piar, bu kez kadın ve tesettür giyim tercihlerine ışık tuttu. 4-9 Aralık tarihleri arasında gerçekleşen Benim Markam araştırmasına 1.100 kişi katıldı. Kantitatif araştırma tekniklerinden CAWI ile gerçekleşen araştırma, markalara tüketicilerin beklentilerine ilişkin önemli ipuçları içerdi.

Araştırmada yer alan ‘giyim tercihlerinizde en çok etkili olan faktör hangisidir’ sorusuna yüzde 55,9 oranında konfor ve dayanıklılık yanıtı verildi. ‘Tasarım ve şıklık’ yanıtı veren katılımcıların oranı

yüzde 35,9 olurken, sürekli tercih edilen bir marka diyenlerin oranı ise yüzde 8,2 olarak şekillendi.

Giyim tercihlerini etkileyen 3 önemli faktörün de sorulduğu araştırmada vatandaşların yüzde 27,6'sı rahatlık cevabı verdi. Rahatlık cevabını, yüzde 22,2 ile fiyat, yüzde 16,7 ile kalite, yüzde 15,4 vücuda uygunluk ve yüzde 9,3 ile tarza uygunluk yanıtları takip etti. Giyim tarzını etkileyen faktörler arasında marka yanıtı verenlerin oranı yüzde 4, tasarım ise 1,7 olurken, işlevsellik diyenlerin oranı yüzde 1,2'de kaldı. Katılımcıların yüzde 1'i, giyim tercihlerinde reklamın önemli olduğunu ifade etti.

## LCW VE ARMİNE BAŞI ÇEKTİ

Katılımcıların markalarla güven-beğeni-sadakat skorlarının yer aldığı araştırmaya göre en çok tercih edilen marka yüzde 16,7 ile LC Waikiki oldu. Bu listeyi yüzde 10,2 ile Defacto, yüzde 8,5 ile Zara, yüzde 8,2 ile Mavi takip etti. Vatandaşların yüzde 7,4'ü tercihini Koton'dan yana kullanırken, 7,1'i ise İpekyol dedi.

Söz konusu araştırma tesettür giyim tercihlerine de ışık tuttu. Vatandaşların yüzde 20,2'si alışverişte Armine'yi tercih ettiğini beyan ederken, yüzde 17,9'u Aker dedi. Markalara duyulan güven-beğeni-sadakat skorunda bu listeyi yüzde 13 ile Sefa Merve, yüzde 9,1 ile Zühre, yüzde 8,7 ile Alvina, yüzde 6,4 ile Armağan takip etti.

## ESKİYİNCE ALIŞVERİŞ YAPILIYOR

Araştırmada yer alana 'Giysi satın almanızın nedeni daha çok hangileridir' şeklindeki soruya katılımcıların yüzde 27,4'ü kullandığım giysilerin eskimesi yanıtını verdi. Aynı soruya vatandaşların






# ARAŞ-TIRMA

yüzde 26,9 oranıyla sezona uygun giyinmek cevabı verirken, yüzde 22,1'i şık görünmek, yüzde 14,4'ü ise modası geçmek, yüzde 7,1'i mesleğe uygun giyinmek, yüzde 2'si ise marka bağımlılığı yanıtlarını verdi.

Benim Markam araştırması, katılımcıların moda trendlerine bakış açısını da ortaya koydu. Aralık ayında gerçekleştirilen kadın giyim-tesettür giyim araştırmasına göre katılımcıların yüzde 33,8'i moda trendlerini takip etme sıklığına ilişkin soruya hiçbir zaman yanıtı verdi. Nadiren diyenlerin oranı yüzde 24,4 olurken, bazen diyenlerin oranı yüzde 21,8 oldu. Araştırmada modayı her zaman takip ederim diyenlerin oranı yüzde 6,8 olarak şekillendi.

## KIYAFETLER AVM'DEN ALINIYOR

Araştırmanın en can alıcı sorularından biri, 'Bütçenizin yüzde kaçını giyim alışverişine harcarsınız' şeklinde oldu. Bu soruya katılımcıların yüzde 47,4'ü 'yüzde 10-20' cevabı verdi. Vatandaşların yüzde 32'si ilgili soruya yüzde 20-30 cevabı verirken, paramın yüzde 30-40'ını kıyafete harcıyorum diyenlerin oranı yüzde 11,4 olarak şekillendi. Aylık bütçesinin yarısını kıyafete yatıranların oranı yüzde 4,2'de kaldı.

Alışverişlerinizi daha çok hangi ortamlarda yapıyorsunuz şeklindeki soruya katılımcıların yüzde 41,6'sı AVM yanıtı verdi. İlgili soruya katılımcıların yüzde 21,8 outlet mağazalar, yüzde 13,7'si pazar, yüzde 13,7'si ise online alışveriş yanıtı verdi. Butik/pasaj diyenlerin oranı yüzde 7,3 olurken, kişiye özel dikim seçeneği ise 0,3'te kaldı.







**Gelecek ay yapılması planlanan kategori: Kargo şirketleri**

# Empati ve özsaygı



YUSUF AKIN
AredaPiar Genel Müdürü

Areda Piar'ın Ağustos 2019'dan bu yana sürdürdüğü Benim Markam araştırması, markaların zihinlerde bıraktığı imajı gözler önüne seriyor. Tüketicilerin kullandıkları markalarla kurduğu duygusal yakınlığı güven, beğeni ve sadakat **(GBS)** skoruyla ortaya koyuyor.

Giyim davranışını etkileyen faktörleri belirlemek tüketiciye temas etmek açısından markalar için değerli bir öneme sahip. Hele de odak noktasında kadın giyim var ise bu önemin değeri çok daha artıyor. Teknolojik çağ dediğimiz bilgi ve iletişimdeki yeniliklerin zamandan daha hızlı aktığı günümüz enformasyon dünyasında kadınların da bu yenilikler vasıtasıyla modern dünyanın yeni akımına ayak uydurduğunu ve hatta bu yeni akımı sevdiğini görüyoruz. Kişiliklerine, tarzlarına, sosyo-ekonomik statülerine, hatta siyasal eğilimlerine uygun kesimlere bu sayede çevrimiçi ulaşma imkânı elde ettiklerine mutluluk ile şahitlik ediyoruz.

Özellikle kısıtlamaların yaşandığı bu süreçlerde insanoğlunun kendini yeniden keşfetme çabasına kadınlarda, yeni tarzlar ve moda arayışlarında, eski ile yeninin sentezini ortaya koyma çabasında ortak oluyoruz. Tasarım ve şıklığın yanı sıra konfor ve dayanıklılığın da öncelendiğini tespit ettiğimiz kadınların içerisinde bulundukları ruh hallerinin özellikle mutluluk ve hüzün gibi hissiyatlarının da giyim ve marka tercihlerini etkilediğini biliyoruz. Duygu karmaşasının zirveye ulaştığı bugünlerde sosyal ve ekonomik faktörlerin de etkisiyle giyim tercihlerini ve araçlarını yeniden gözden geçirme ihtiyacı duydular.

Modayı takip etmenin ve özellikle zarif görünebilmenin sihirli ekseninde hedonizm arayışı kadın tüketiciler ile markaları buluşturmada önemli bir duygusal bağın inşasına katkı sundu. Öyle ki alışveriş yapmaya farklı bir anlam yüklediklerinin toplumca kanıksandığı, gündelik yaşamın inşasında kadınlar için önemli bir yere sahip olduğu algı ve beklentisi ile markaların kadın tüketiciler ile arasındaki güven-beğeni-sadakat döngüsü kadını markalar için farklı bir potansiyel odağa konumlandırmaya zorluyor. Markalar ile kadınlar arasındaki bu ilişki her ne kadar basit bir tüketim davranışı izlenimi verse de yani tüketim davranışının istek ve arzu ile hareket geçtiğini, kadınların pek çok tüketim davranışında olduğu gibi markaları tespit edip, alternatifler arasında konfor, fiyat, kalite, tarz, uyum gibi pek çok kriteri kıyasladığını ve bu şekilde satın alma davranışını tüketime dönüştürdüğünü bilsek de meselinin aslının bu olmadığını görebiliyor, hissedebiliyoruz.

Aslında belki belirli bir sosyal statüye konumlandırma çabası, belki kişisel tatmin belki de modaya uyum sağlamak markalar ile kadınlar arasındaki ten uyumunu pekiştirmeye olanak sağlıyor. Ama şunu da görmeliyiz ve hissetmeliyiz ki, güzellik ve zarafetten ödün vermeyen kadınların giyim tercihlerinin etkilendiği pek çok faktörün özsaygılarının (kendilerine duydukları saygıyı gösterebilme arzusunun) gölgesinde olduğudur. Bu noktada markalara düşen en önemli stratejik misyon ise bu özsaygıyı yüksek seviyelere ulaştırmayı birlikte hedeflemek...

İZ BIRA-
KANLAR

MUSTAFA ÖZEL

# Lütfi Paşa'nın yönetim felsefesi




**YAVUZ VE KANUNİ'YE HİZMET ETMİŞ BİR VEZİR VE KOMUTAN OLAN LÜTFİ PAŞA'NIN YÖNETİM FELSEFESİNİN ANA MESELESİ TEENNİDİR. İSLAM ANSİKLOPEDİSİ TEENNÎ KAVRAMINI ŞÖYLE AÇIKLIYOR: "BİR İŞİ ACELE ETMEDEN İYİCE DÜŞÜNEREK YAPMA, TEMKİNLİ VE İHTİYATLI DAVRANMA." PAŞA'NIN VEZİRİAZAMDA ARADIĞI NİTELİKLERE GÖZ ATTIĞIMIZDA, BU ÜÇ KAVRAMIN ETE KEMİĞE BÜRÜNDÜĞÜNÜ GÖRÜYORUZ.**

Kemal Tahir'in Devlet Ana romanının girişine koyduğu, Nâzım Hikmet'in dedesi Mehmed Nâzım Paşa'nın şu sözü hafızama kazılıdır: "Be biz Osmanlılarız! Bizde çok insan bulunur!" Paşa'nın şiirinin aslındaki kelimenin insan değil de aslan olduğu söylenir. İnsandan veya aslandan maksat, ehliyetli, istidatlı yöneticilerdir elbet. İşte Lütfi Paşa da o nitelikli insan/aslanlardan biriydi (1488-1563). Yavuz ve Kanuni'ye hizmet etmiş bir vezir ve komutandı. Veziriazamlığı sırasında Sinan'ı baş mimarlığa atayan odur. Sehi Bey Tezkiresi'nde kendisinden şöyle bahsedilir: "Şeriatı uygulayan, adaletli, fazilet sahibi ve iyi hasletli, melek huylu, Yusuf peygamber gibi güzel yüzlü, haya ve edebi kuşanmış, zeki ve ileri görüşlü, hüner sahibi bir vezirdir." Tecrübe ve öğütlerini içeren kısa risâlesi Asafnâme, Osmanlı siyasetnâmeleri arasında belki en kısa ama en çarpıcı olanıdır.

Lütfi Paşa'nın yönetim felsefesinin ana meselesi teennidir. İslam Ansiklopedisi TEENNÎ kavramını şöyle açıklıyor: "Bir işi acele etmeden iyice düşünerek yapma, temkinli ve ihtiyatlı davranma." İlişkili iki kavram olarak da bize hilim ile itidali işaret ediyor ansiklopedimiz. Onları da şöyle tarif ediyor: HİLİM: "Akıllı ve kültürlü olmakla kazanılan, beşerî münasebetlerde hoşgörülü, bağışlayıcı ve medenî davranışlar sergilemeyi sağlayan ahlâki erdem." İTİDAL: "Duygu, düşünce, ahlâk ve davranışlardaki denge."[1] Paşa'nın veziriazamda aradığı niteliklere göz attığımızda, bu üç kavramın ete kemiğe büründüğünü görüyoruz. Özellikle Asafnâme'nin savaş tedbirlerine dair ikinci bölümü sanki bunları şerh etmek için yazılmış gibidir.

Paşa'ya göre, savaşın ön hazırlıkları, sıcak savaş kadar önemlidir. "Savaşa çıkmadan önce, ne kadar para ve ne kadar yiyecek gerekir ise, önceden hazırlayıp sonra sefere çıkmalıdır. ... Kara ile ilgili hazırlıklar ne kadar önemli ise, deniz ile ilgili işler ondan daha da önemlidir." Yani Osmanlı fetih stratejileri hız ve acelecilik anlayışına değil, teenni ve yeterli hazırlık ilkesine dayanmaktadır. Yavuz Sultan Selim, Kemal Paşazâde'ye: "Niyetim Avrupa'yı fethetmektir. Tersaneyi üç yüz adet yapmak isterim. Ta Galata hisarından Kâğıthane'ye kadar" deyince; ondan daha tedbirli olan Şeyhülislam şöyle cevap veriyor: "Padişahım, siz bir şehirde otursunuz ki, onun velinimeti denizdir. Denizden emniyet olmayınca, gemi gelmez. Gemi gelmeyince de İstanbul mamur olmaz." (Metnin özgün hâlini vermekten kendimi alamıyorum: "Tersâneyi üç yüz aded yapmak isterim, ta Kalata Hisârından Kâğıthâne'ye dek olmak gerek. Niyetim feth-i Efrencedür," deyü buyurdukda, merhum Monlâ dahi "Pâdişâhum siz bir şehirde mukîmsiz ki, anun velî-ni'meti bahrdur. Bahr emîn olmayınca gemi gelmez, gemi gelmeyince İstanbul ma'mûr olmaz" deyü buyurmuşlar.)

## STRATEJİK SÜRAT FELSEFESİ

Hız ve değişim düşkünü çağdaş yöneticilere bu sözler anlamlı gelir mi, bilmiyorum. Birçok yönetim gurusu yıllardır "büyük balığın küçüğü yuttuğu evreden, hızlı balığın yavaş balığı yuttuğu evreye" geçtiğimizi ilan edip duruyorlar. Sınırsız kazanç ve sermaye birikimi peşinde koşan işletmeler için hızlı hareket etmek; hatta "köpek balıkları gibi hiç hareketsiz kalmamak" bir tür alınyazısı imiş! Ne var ki, hız tek başına kişi ve organizasyonları amaçlarına ulaştırmaz. Acele gidenin ecele gitmesi gibi, fetiş haline getirilmiş hız arzusu işletmeleri batırabilir.

The Forum Corporation'ın üç partneri, J. R. Davis, H. M. Frechette ve E. H. Boswell neredeyse tamamen hız ve kalite sorununa odaklanmışlar. Yönlendirici soruları şu: "Ne yapmalıyız ki, hızımız kalitesizlik doğurmasın?" Birkaç

BİRÇOK YÖNETİM GURUSU YILLARDIR "BÜYÜK BALIĞIN KÜÇÜĞÜ YUTTUĞU EVREDEN, HIZLI BALIĞIN YAVAŞ BALIĞI YUTTUĞU EVREYE" GEÇTİĞİMİZİ İLAN EDİP DURUYORLAR

# İZ BIRA-KANLAR

yüz önemli şirket üzerinde yaptıkları çalışmayı okuyunca, neredeyse satırların yarısının altını çizmek zorunda kaldım. Okuduklarımdan bir kısmını özetleyeyim, Lütfi Paşa'nın görüşlerinin bugün de geçerli olup olmadığına siz karar verin.

Yazarlarımız hız veya süratin önemini kabul ediyorlar; fakat bunu gelişigüzel hızdan ayırıyorlar. Yeni bir kavram geliştrmişler: Stratejik Sürat. Bu, aciliyetin icrayla birleştiği yerdir; plan ve stratejileri sadece hızlı değil, aynı zamanda iyi uygulamaya dairdir. Yaptıkları araştırmalar şu gerçekleri gün yüzüne çıkarmış: 1. Hızlı şirketlerde yüzde 40 daha yüksek ciro büyümesi ve yüzde 52 daha yüksek işletme kârı gerçekleşiyor. 2. Fakat stratejik girişimlerin sadece yüzde 30'u başarılı oluyor! Yani yüzde 70 başarısızlık var. Demek ki, hız iyi; ama sadece hıza kafayı takmak boşuna. Peki, strajik dedikleri sürat nasıl ortaya çıkacak? İnsanlara odaklanmak suretiyle! "İnsanları seferber edebiliyorsanız, işlerin icrasını da hızlandırabiliyorsunuz. Büyük hata, daha verimli olma arayışında sadece süreçleri, sistem ve teknolojileri ele almakla hız peşinde koşmaktır. Bir ölçüde yararlı olmakla beraber, bu yaklaşım bizi ancak geçici olarak ve birazcık ilerletir. Sadece verimliliğe odaklanmak gerçek sürat meydana getirmez. İnsanları es geçersek, sürat ya ele geçmez, ya da bizi yarı yolda bırakır."[3]

Yeni sorumuz daha kritik: İnsanları es geçmek ne demektir? Kısa cevap: Onların inanç, duygu ve davranış biçimlerine ilgisiz kalmak. "İnsanların inanç ve davranışlarından kopuk bir sistem, işletmeye fazla değer ilave etmez!" Yavaş şirketlerde de aslında bir verimlilik koşuşturması vardır, fakat bunların yöneticileri bilinene yapışma, kendi işine gömülme ve diğer arkadaşlara hiç bakmama (irtibatsızlık) ile malüldürler. Stratejik Sürat felsefesine sahip işletmelerdeyse esneklik, açıklık, irtibat, yenilikçi düşünme ve öğrenmeye zaman ayırma vardır.

Şimdi 343 şirket üzerine yapılan araştırmanın sonuçlarına göre, gerçek anlamda hızlı şirketlerle yavaş şirketleri ayırmaya çalışalım:

**HIZLI ŞİRKETLER**

1. Kıdemli yöneticiler yakından irtibatlı ve yeni girişimlerin başarılarına kendilerini adamışlardır.

2. Ekip üyeleri, işleri birbirleri için kolaylaştırmak maksadıyla, sorumlulukları kaydırmada esnektirler.

3. Ekip üyeleri sorunları ve anlaşmazlık noktalarını tartışırken genellikle rahattırlar.

4. İş yüküne rağmen, girişim ekiplerindeki insanlar işin gidişatını gözden geçirmeye vakit bulurlar.

5. Ekipler, girişimlerden öğrenilen dersleri kavrar ve diğer yöneticilere iletirler.

6. Şirket başarısını yeni teknolojileri araştırma kabiliyetine dayandırır.

7. Şirket yenilikçi ürün ve hizmetler geliştirir.

8. Yönetim sistemleri, ana hedefleri desteklemek üzere ahenk içinde çalışır.

9. Şirketin geleceğini etkileyecek kararlar verdiklerinde, kıdemli yöneticiler genelde yaratıcı ve yenilikçi fikirler öne sürerler.

10. Yeni girişimler başlatıldığında, tecrübeli yönetici ve çalışanlar bile eğitime tâbi tutulur.

**YAVAŞ ŞİRKETLER**

1. Yeni girişimlerin, kıdemli yöneticilerin desteği olmadan başarıya ulaştırılması istenir.

2. Ekip üyeleri, işlerin yapılmasını garantiye almak için kendi sorumluluklarına gömülü kalırlar.

3. Ekip üyeleri, ilerleyebilmek için kartlarını kapalı tutmaları

"İNSANLARI ES GEÇMEK NE DEMEKTİR? KISA CEVAP: ONLARIN İNANÇ, DUYGU VE DAVRANIŞ BİÇİMLERİNE İLGİSİZ KALMAK. "İNSANLARIN İNANÇ VE DAVRANIŞLARINDAN KOPUK BİR SİSTEM, İŞLETMEYE FAZLA DEĞER İLAVE ETMEZ!" YAVAŞ ŞİRKETLERDE DE ASLINDA BİR VERİMLİLİK KOŞUŞTURMASI VARDI

(başkalarına pek açmamaları) gerektiğine inanırlar.

4. Girişim ekiplerinde yapılan işe ayrıca kafa yormaya zaman yoktur.

5. Girişimlerden sonra, ekipler formel bir açıklamaya girmeden bir sonraki işe başlar.

6. Şirket başarısını, kaliteyi ilerletme ve maliyetleri düşürme kabiliyetine dayandırır.

7. Şirket mevcut müşterilerini tatmin olmuş bir şekilde tutmak için, yapageldiklerini iyileştirmeye çalışır.

8. Yönetim sistemleri kendilerine zıt hedefler verdiğinden, insanlar çapraz (ahenksiz) amaçlar için çalışırlar.

9. Şirketin geleceğini etkileyecek kararlar verdiklerinde, kıdemli yöneticiler genelde denenmiş ve doğru fikirler öne sürerler.

10. Yeni girişimlere başlandığında, eğitim ve öğretime ayıracak pek vakitleri olmaz.

## ASAFNÂME'DEN ON DERS

Lütfi Paşa öncelikle CEO'nun, pardon veziriazamın niteliklerine odaklanıyor. Padişah, vezirini doğru seçmişse, vezir de kendine doğru adamlar seçecektir.

1. Evvela veziriazam olan kimsede garaz bulunmamalı, yani kötü niyetli olmamalıdır. Hak sözü padişaha çekinmeden söylemelidir. Padişahla arasındaki sırları, değil dışarıdan olanlar, diğer vezirler bile bilmemelidir.

2. Veziriazam, iyi tanıdıklarından, kötü niyet taşımayanlardan, memuriyete tayine lâyık olup fakir ve zayıf olanları arayıp bularak onlara iş verip güçlendirmelidir. (Hem sadakate hem ehliyete önem vermelidir!) Nitekim vezirin anlamı "tedbir sahibi hekim" demektir.

3. Boş olan zeametlerin her biri, kudret sahibi, yiğit ve cesur olan kişilere verilmelidir. Vezir kendi adamlarına zeamet vermemelidir. Onun adamları timar ile yetinmelidir.

4. Veziriazam, padişahı fazla paraya meyletmekten ve mala düşkünlüğü ile vebale uğramaktan korumalıdır. Vezirlerin ve devletin ileri gelenlerinin mallarını müsadere ettrimekten kaçınmak lazımdır.

5. Veziriazam, askerlerine tedbirli ve dediğini yaptıran kimseleri ağa, akıl ve idrak sahibi kimseleri de kâtip tayin etmeye çalışmalıdır.

6. Veziriazam, vakitlerini saltanatın önemli işlerine harcamalıdır. Makam sahipleri ile divan ehlini (yüksek kademe yöneticilerini) kendinden başkasının hükmü altına sokmamalıdır.

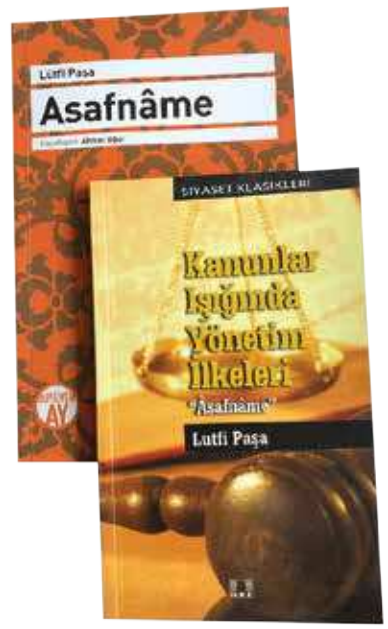
7. Gerek ruzname, gerek muhasebe, gerekse diğer hizmetlerde çalışan kâtiplerin rütbe ve derecelerine dikkat edip, yazı ve hesap işlerinden hiç anlamayan ehliyetsiz kimselere bu görevleri vermemelidir. (Orijinali: "... ahvâl-i kalemden bî-haber olan nâ-ehle düşürmemek gerekdur.")

8. Veziriazamın kadir kıymet bilir olması gerek. Herkesin değerini, gerek soyu yönünden gerek bilgisi yönünden ve gerekse hizmeti yönünden bilmeli ve buna göre vazife vermelidir.

9. Veziriazamın her şeyden önce geliri giderden fazla yapması ve askerleri (bürokrasiyi) çoğaltmaktan kaçınması gerekir. Asker az gerek uz gerek.

10. Veziriazam, Divan'a tedbirli, akıllı ve mal tahsil etmekten anlayan, ağırbaşlı defterdarlar atamalıdır.[4]






1- Mustafa Çağrıcı: "Teennî," İslam Ansiklopedisi, Cilt 40, 2011, s. 270.

2- Lütfi Paşa: Asafnâme, (Haz. Ahmet Uğur), İstanbul: Büyüyen Ay, 2017, s. 41 ve 70.

3- J. R. Davis, H. M. Frechette ve E. H. Boswell: Strategic Speed: Mobilize People, Accelerate Execution, Harvard Business Review Press, 2010.

4- Asafnâme, s. 29-43

PİYASANIN
Z RAPORU

# Umutlar ve riskler arasında geçecek bir yıla giriyoruz

Global ölçekte toplam büyümenin artması adına umutlarla girilen ama Çin'de başlayan virüs sürecinin hızla pandemiye dönüşmesi ile salgının gölgesinde kalan 2020 yılı bitip 2021 yılı başlarken pandemi hala etkili kalarak bütün hayatı dolayısı ile bütün ekonomileri etkilemeye devam ediyor.



CÜNEYT PAKSOY

Finansal sistem Fed, ECB gibi Majör Merkez Bankalarının güçlü adımları ile ayakta tutulurken ve bundan en büyük payı ABD merkezli borsalar ve dolaylı bazı emtia grupları alırken, reel ekonomiler güçlü paket ve teşviklere rağmen kapanmaların gölgesinde tam performansa bir türlü ulaşamıyor.

Bu süreçte pandeminin küresel boyutta etkileri ve oluşacak toplam hasar tespitine dair hala rasyonel bir etki analizi yapabilmek hala zor olarak kalmaya devam ederken, 2021 içinde virüs sürecini adım adım arkada bırakarak normale dönebilmek özellikle global finans sistemi ve dünya ekonomisi için oldukça önemli olmaya devam ediyor.

Aşı çalışmaları ile ulaşılan aşı çeşitleri birer umut olarak tünelin ucunda ki olası ışıkları hedef olarak ortaya koyarken, her şeyin en iyi gittiği en olumlu senaryoda bile en erken 2021 ikinci yarısından itibaren tam normalleşme adına adım adım umutların yükselişe geçme ihtimali ve basılan paranın gücü piyasaları şimdilik ılımlı pozitif tarafta ayakta tutuyor.

Aşılama çalışmaları bir bir önemli ülkelerde sahada uygulamaya geçerken, önümüzde ki 3-4 aylık süreçte aşının etkileşimi ile ilgili gelecek her haber akışının hem piyasalar hem ekonomiler için çok çok önemli olacağını ısrarla hatırlatmak isteriz. Aşı başarıya ulaşırsa bu piyasalar için oldukça önemli bir adım olurken ekonomilerin toparlanma gücü ve hızı için umutların artmaya başlayacağını söyleyebiliriz.

Aşılama çalışmalarına rağmen virüsün yayılma hızı kesilmezse ve virüsün gücü azalarak toplam bağışıklığa doğru ilerleme gecikirse bu piyasalar ve ekonomiler için 2020 başlarında yaşadığımızın benzeri önemli bir şok ihtimalini masaya getirebilir. Bu konuda oldukça temkinli olunması gerektiğinin altını çizmek isteriz.

Yeni dünya düzeni, her şeyin yeni normallere evrilme ihtimalleri ve mevcut liberal ekonomiler ve kapitalist sisteme dair her şeyin yeniden dizayn edileceği söylemlerinin gerçeğe dönüşmesi adına 2021 komple önemli bir yıl olarak dünya tarihinde yerini alacak gibi görünüyor.

Virüse bağlı olarak büyüme etkisi geciktikçe artan borç, azalan refah ve çoğalan işsizlik sorunları dışında, ABD-Çin gerginliği, jeopolitik riskler, küresel iklim değişimleri ve olası kıtlık ve su problemleri gibi kritik başlıkların da sıkça tartışılacağı bir yıl bizi bekliyor olacak.

Özetle zor geçen 2020 ardından asıl her şeyin yeni başladığını ve normalleşmenin gecikmesi durumunda dünyanın mevcut problemleri bir üst perdeden tartışacağını ve buna bağlı oluşacak dengesizliklerden Merkez bankalarının sınırsız desteğine rağmen finansal piyasaların ekstra etkilenme ihtimallerinin masada olacağı bir sürece girileceğini hatırlatmak isteriz.

Virüsü geride bırakacak sinyaller gelse bile tam normalleşme gelene kadar sorunların masada olacağını ve borç-alacak-teminat adına yeni arayışların devamlı tartışılacağı bir sürecin dünyayı beklediğini görmekteyiz.

Bu süreci lehe döndürebilme adına hem ülkelerin hem şirketlerin hem de bireylerin ekstra stratejiler geliştirmeleri ve gelişmelere bağlı olarak ciddi proaktif bir risk yönetimini benimsemeleri oldukça önemli olacaktır.

Bu süreçte normal haber ve veri akışı dışında ABD ve Avrupa Borsalarının performansı, Dolar Endeksi, Altın ve Petrol gibi önemli grafikleri çok daha fazla temkinli ve dikkatli takip etmek gerekiyor.
Yılın ilk ayı olan Ocak ayı ve devamında haber akışlarının kısa-orta vade adına piyasalarda ki etkilerini her zaman olduğu gibi grafik-analiz bölümünde daha detaylı anlatmaya çalıştık.

## DOLAR-TL



Dolar-TL tarafında ardışık güçlü TCMB adımları sonrası 7.50'lere tekrar gelindiğini ve dalgalı kura bağlı olarak 7.30-8.00 geniş bandı içinde yön arandığını izliyoruz. DTH tarafında yüksek seyir bu dalgalı sürece rağmen şimdilik korunuyor. Yeni Başkan Biden ile oluşacak ABD ilişkilerine dair süreç, enflasyonun seyri ve buna bağlı olarak TCMB'nın ek sıkılaştırma adımları, virüs ile ilgili haber akışı ve en önemlisi Dolar endeksinin güç kazanma ihtimalleri, değişken yabancı algısı Dolar-TL tarafında temkinli iyimserlik içinde olmaya devam etmemiz gerektiğini söylüyor. Teknik olarak yukarda 7.70-8.20 bandı çok kritik direnç eşiği olarak takip edilecektir. 8.20 üzerinde 8.65-8.85 ve 9.15 seviyeleri yeni marjinal direnç hedefleri olacaktır.

## EURO-TL



Nisan ayında başlayan harekette ivmenin devamlı artması ve momentumun yükselmesi ile birlikte 10.20'lere kadar uzanan bir yükseliş sonrası TCMB adımları sonrası Mevcut durumda 9.00-9.75 geniş aralığı içinde yön arayışı gözlemliyoruz. Önümüzde ki süreçte VİRÜS etkisine paralel dolar endeksi, parite tarafında ki gelişmelere ek reel efektif kur endeksi içinde TL'nin olası hareketlerine bağlı olarak her iki yönde hareket geliştirme potansiyeli masada durmaya devam edecektir. Teknik olarak 9.00-9.25 bandı üzerinde kaldıkça yukarda 9.60-9.85 ve 10.20 gibi seviyeler görülen direnç hedefleri olmaktadır. Buralar sıralı geçilecek olursa 11.00 yeni potansiyel hedef olabilir. En büyük resimde Satışlar etkili olur ve 9.00-9.25 altında kalıcılık oluşursa 8.75 ve devamında 8.00-8.50 aralığı sıralı destekler olarak izlenmelidir.

## DÖVİZ SEPETİ



Viop tarafında spot tarafta yaşanan yükselişe paralel yaşanan hareketle önemli direnç olarak gördüğümüz 1525'in geçilmesi ile 1550-1600 bandına gelindiğini izliyoruz. Hareket devam ettikçe ve 1600 üzerinde kalabildikçe 1650-1750 bandı devreye girecektir. Satışların etkili olması ile 1500-1525 altına geçişlerde 1400-1450 bandı birincil destek bölgesi olacaktır. 1400 altında 1300-1350 bandı devreye girecektir.

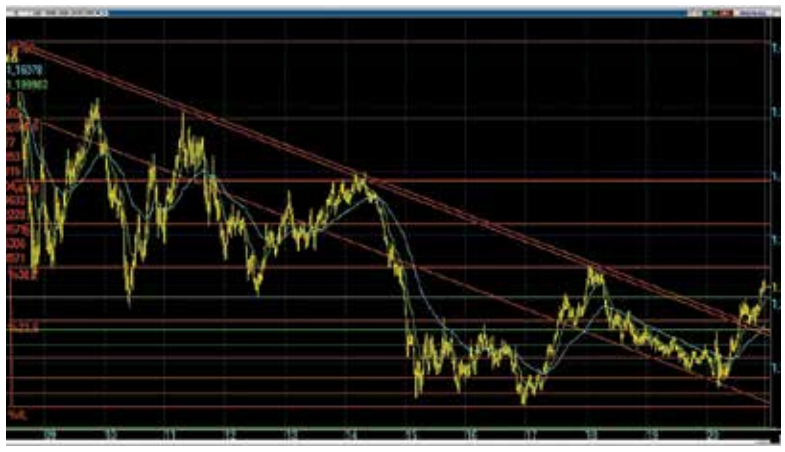
## DOLAR ENDEKSİ



Dolar endeksi pandemi etkisiyle ekstra genişlemeci olarak masaya gelen Fed'e bağlı olarak ardışık pozitif geçen aylardan sonra mevcut durumda 88.00-95.00 bandı içinde kalmaya devam ediyor. Gelişecek risklere bağlı olarak hala 95.00 üzerine geçip 97-98 üzerinde kuvvet kazanıp 100.00'lere ulaşma ve buranın üzerinde ekstra güç kazanarak kritik 103-105 eşiği test etme ve geçme potansiyeli teknik olarak kalmaya devam ediyor. Her yazımızda belirttiğimiz gibi risk iştahının devamı ve gelişen ülkelerin kur tarafında manevra alanının korunabilmesi için Dolar endeksinin 95.00 üzerinde tekrar kuvvetli yükselişe asla dönmemesi gerektiğinin altını bir kez daha çizmek isteriz. Dolar endeksi 2020 son bölümünde de global piyasaların topyekün seyri açısından takip edilmesi gereken en önemli grafiklerin başında olmaya devam edecektir.

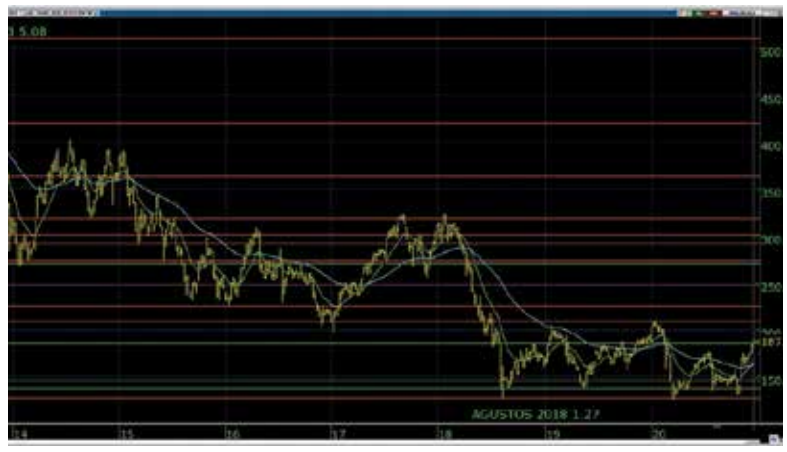
# PİYASANIN Z RAPORU

## EURO-DOLAR PARİTESİ



Fed ve ECB'nin karşılıklı adımları ve gerileyen Dolar Endeksine bağlı olarak mevcut durumda 1.20-1.25 aralığında yön arayışı devam etmektedir. Önümüzde ki süreçte ECB'nin ve Fed'in klarşılıklı kararlarının, ABD ve AB içinde ki virüs etkisinin ve siyasi sonuçlarının belirleyici olacağı parite tarafında; her iki yönde sert ve ani hareketler görülme ihtimali sürüyor. Teknik anlamda 2021 içinde volatilitenin artacağı günlere hazırlıklı olmak gerektiğinin altını daha kalın çizgilerle yeniliyoruz. Teknik olarak Euro'nun kalıcı değerlenme süreci için orta ve kısa vadeli kritik eşik olan 1.20 üzerinde güç kazanıp 1.21 -1.23 ve devamında 1.25-1.27 hedeflerine doğru sıralı ilerlemek oldukça önemli olacaktır. Bu güçlenme yaşanmadıkça 1.20 altına geçişlerde 1.17-1.1850 bandı altında kaldıkça 1.11-1.15 aralığı önemli destek ve denge seviyesi olarak takip edilecektir.

## DOLAR BAZLI BİST-100 ENDEKSİ




Görece ucuzluğun ve yabancı algısının en iyi takip edildiği ana grafik olan dolar bazlı grafiklerde uzun vadeli ilk hedef olarak gördüğümüz 2.00 cent civarına gelinip geçildikten sonra beklediğimiz 2.00-2.20 aralığı içine girilmiş ve devamında buralardan virüs etkisiyle sert bir geri çekilme sürecine girilmiş ve 1.20-1.50 cent aralığına kadar gelinmiş ve güçlü yükseliş süreci ile tekrar 1.50 üzerinde tekrar 1.85-2.00 cent aralığına gelinmiştir. Teknik olarak yükselişin devamı için 1.85 üzerinde 2.00 cent'e gidebilmek önemli olacaktır. Trendin kalıcı yükselişte kalabilmesi için 2.00 cent üzerine kalıcı yerleşme aranacaktır. Tepkiler güç kazanamaz ve satışlar devam ederse ve 1.80 altına kalıcı geçilirse Endeksi 2.00 cent'e götüren güçlü tepki hareketinin başladığı 1.20-1.65 aralığı çok önemli destek seviyesi olmaya devam edecektir.

## GÖSTERGE TAHVİL FAİZİ



TCMB Yeni Başkan Ağbal ile Aralık ayında da kararlı adımlarına devam ederek politika faizini yüzde 17'lere çekti ve sadeleşme adımlarına, sıkı para politikasına, enflasyonla mücadeleye vurgu yaptı. Bu adım sonrası gösterge tahvil yüzde 14-15 bandında kalarak Merkez Bankasına manevra alanı vermeye başlarken, risk primimizi gösteren CDS tarafında ise mevcut durumda 300-350 bandına geri çekilme oluştuğunu izliyoruz. Önümüzdeki günlerde hep altını çizdiğimiz jeopolitik riskler, içerde siyasetin ilerleme süreci , cari denge, TCMB ve ekonomi yönetiminin attığı adımlar, enflasyon ile mücadele süreci , petrol fiyatları dışında Fed ve ECB'nin adımlarının global etkileri, dolar endeksine bağlı dolar-TL tarafında yaşanacak gelişmeler, ABD seçimleri gibi başlıklar masada kalmaya devam etse de asıl olarak virüs etkisi ve buna karşı aşı sürecinin başarısı yakından takip edilmeye devam edilecek.

## ABD 10 YILLIK TAHVİL FAİZLERİ



ABD 10 yıllık tahvil faizleri global virüs etkisinin güvenli limanlara kaçışı tetiklemesi ile birlikte tarihi bir düşüşle yüzde 0.30 seviyelerine kadar düştükten sonra mevcut durumda yüzde 0.50-1.00 bandı içinde yüzde 1'e yakın denge arayışı içinde bulunmaya devam ediyor. Fed'in ekstra olağandışı ve sınırsız para basması sonrası virüs sürecinin seyri, Fed'in yeni hareketleri, yeni Başkan Biden'ın performansı, ticaret savaşlarının seyri ve dünya ekonomisin alacağı tahribatlara bağlı 10 yıllık tahvil faizlerinin seyri bütün global tahvil piyasaları için belirleyici majör grafik olmaya devam edecektir. Bir çok kritik değişkenden dolayı ABD tahvil faizlerinde dengeli ve tek taraflı bir seyirden bahsedebilmek zor olmaya devam edecektir. Özellikle virüs etkisi masada kaldıkça gelişen piyasalar adına faiz baskısının devam edeceği açıktır.

## BİST-100 ENDEKSİ



Sınai Endeksinin güçlü performansına TCMB kararları sonrası Bankacılık Endeksi'de katılım gösterince beklediğimiz gibi tüm zamanların rekoru olan 1245'lerin geçilmesi ile 1400-1450 aralığına ulaşan yükseliş gözlemledik. Bundan sonra da yükseliş umutlarının devamı ve kalıcılığı için banka hisselerinin performansı oldukça önemli olmaya devam edecektir. Dolar bazlı ekstra Endeks ucuzluğu ve keskin düşüşle yüzde 48'lere gelindikten sonra tekrar yavaş yavaş artmaya başladığını izlediğimiz yabancı payında yaşanacak gelişmeler diğer önemli faktörler olmaya devam edecektir. Teknik olarak 21 ve 50 günlük ortalamanın şimdilik 200 günlük ortalamanın üzerinde olduğunu ve bu oluşumun ihlal olarak kalmadıkça yukarı yönlü hareketin kalıcılığı için güçlü sinyal niteliği taşıdığını belirtmek isteriz.

## S&P 500 ENDEKSİ



S&P 500 endeksini anlatırken altını çizerek kullandığımız cümleyi 2021 içinde yenileyerek tekrarlamaya devam ediyoruz. ''Global borsalar için bir Amiral gemisi niteliği taşıyan ve son zamanlarda yaşanan uzun soluklu yükselişinden ötürü pahalı olması ve balon ihtimali sebebiyle dikkat çekilen ve ciddi bir düzeltme potansiyeli taşıyan endeksin 2021 senesi içinde ki seyri global borsalar adına oldukça önemli olacaktır. Bu endeksin yükselişe devam etmesi global ölçekte bütün borsalara yükseliş için şans verirken, ciddi düzeltmeye devam etme ihtimali ise ciddi anlamda topyekün satış gelme riskini de beraberinde getirecektir.'' Teknik olarak S&P500 Nasdaq Endeksi'nin yani teknoloji bilişim hisselerinin de desteğiyle 3.550-3.600 üzerinde güç kazanarak 3.730 seviyelerine kadar güçlü bir yükseliş yaşanmış ve yeni rekorlar kırılmıştır.

## BRENT PETROL



Mevcut durumda arz-talep dengesi hala talep yönlü güçlenmezken OPEC-OPEC dışı ülkelerin konsensüsü ile her ay tekrarladığımız 30-55 dolar bandı içinde dengelenme arayışı mevcut durumda kritik eşik 52 dolar 'a yaklaşarak devam ediyor. Önümüzde ki süreçte yaşanacak olası sert geri çekilme riskleri özellikle petrol arz eden ülkeleri ve global büyük şirketleri tehdit etmeye devam ediyor. ABD Başkanı Biden'ın adımları, jeopolitik risk süreci ve ABD-İran ABD-ÇİN gerginliği, ticaret savaşları, virüs salgını gibi global büyümeyi etkileyecek risk başlıkları masada kaldıkça petrol fiyatları üzerinde ki baskı ara ara tepkiler gelse de uzun bir süre daha devam edeceğe benziyor. Makro tarafta arz talep dengesi bu şekilde kaldıkça, OPEC-OPEC dışı ülkeler arasında sorunlar sürdükçe ve pandemi etkisi geçmedikçe Brent Petrol tarafında çok sert ve kalıcı bir yükseliş sürecinden şimdilik bahsetmek zor görünüyor.

## ALTIN (ONS)



Altın tarafında virüs etkisiyle güvenli liman özelliği ve emtia hareketlerine bağlı olarak yukarı yönlü hareketin devamı ve düzeltmelerin sınırlı kalması ile yaşanan çok güçlü trend ile yeni rekorlar kıran 2.080 dolar 'lara kadar ulaştıktan sonra düzeltme sürecine girilerek kritik bölge haline gelen 1.700-1.900 aralığında yön arayışı içinde devam edildiğini izliyoruz. Mevcut durumda yukarı yönlü güçlü trendin devamı için işlemlerin 1.900-1.950 ve 2.000 dolar üzerinde güç kazanarak son tepe olan 2.050-2.080 dolar bandını kalıcı geçmesi gerektiğinin teknik bir şart olduğunun altını çizelim. Fed'in politika adımları buna bağlı Dolar Endeksi, ABD tahvil faizleri ve global bütün risk başlıkları, virüs etkisi ve emtia hareketleri Altın'ın seyri için yakından izlenecektir. Bu kadar risk başlığı varken bu güne kadar haklı çıktığımız her düşüşü altın tarafında alım yönünde kullanılması gerekir senaryomuzu korumaya devam ediyoruz.

AŞKIN
BAYSAL

# Düşük maliyetli bir ders

İnsanoğlu, tür olarak öğrenen bir yapıda değil maalesef. Bireysel olarak elbette öğreniyoruz, yaşadıklarımızdan tecrübe damıtıyoruz, başımıza gelen musibetlerden dersler çıkarıyoruz, aynı delikten iki kere sokulmamaya çalışıyoruz belki ama bu edindiklerimizi sonraki kuşaklara 'genetik' miras olarak aktaramıyoruz. Elbette tarih görmesini bilen için geniş spektrumlu bir tecrübe seti sunuyor; başkalarının veya atalarımızın hatalarından ders almamıza en azından imkan sağlıyor. Yahut eski kuşaklar yeni kuşaklara nasihat yoluyla bir şeyler aktarmaya çalışıyor. Ve hatta -en geniş anlamıyla- eğitim ve terbiye dediğimiz mekanizma, büyük ölçüde bu işlevi görmesi için tasarlanmış bir enstrüman.



AŞKIN BAYSAL

Bütün bunlara rağmen, bireyler çoğu kez kendi hatalarını yapmayı ve kendi tecrübelerinden ders almayı tercih ediyor. Bir şeyleri yaşayıp eziyetini veya ıstırabını çekmeden, söylenen sözlere pek itibar etmiyorlar. Bunun bazı 'kısa vadeli' istisnaları var belki: Savaşlar, doğal afetler, kıtlıklar, salgınlar, kıyımlar, katliamlar, ağır baskılar, büyük zulümler gibi vakalar, toplumlar üzerinde öyle derin yara izleri bırakıyorlar ki, etkileri tek bir kuşakla sınırlı kalmıyor. Bazen birkaç kuşak, yaşanan dehşetin hatıralarıyla hayatına, fikirlerine ve eylemlerine yön vermeye çalışıyor, bir daha öyle bir şeamet yaşamamak için elinden geleni yapıyor.

Ancak bu gayret de bir noktadan sonra tavsıyor maalesef. Geçmişin trajedileri geçmişte bırakılıyor, tarih ve hafıza zamanla bir kenara itiliyor, tecrübeler göz ardı ediliyor, trajedilerden kaçınma hassasiyeti istihza ve hamasete kurban ediliyor ve sonunda aynı delikten ikinci kez de değil, defalarca sokuluyoruz. Çoğu kez yaşanan güncel sıkıntılara kendimizce çözüm arama hevesiyle, sadece düşman olarak belirlediklerimizi değil kendimizi de felaketlere sürükleyecek meşum fikirlerin, menhus akımların, tehlikeli zorbaların peşine düşüyoruz. Sonumuz da her seferinde pişmanlık ve hüsran oluyor

Bunun en yakın ve en ağır örneklerini 20. yüzyılda yaşadık. Büyük tarihçi Eric Hobsbawm'ın 'aşırılıklar çağı' diye nitelediği, insanoğlunun bir yandan tarihte eşi benzeri görülmemiş teknik kabiliyetler edindiği, diğer yandan -biraz da bu kabiliyetlerin verdiği özgüvenle- hiç olmadığı kadar zalimleştiği bu yüzyıl, pek çok devrime, yakıp yıkmaya ve savaşa tanıklık etti.

İnsanoğlu tür olarak öğrenen, içine düştüğü çukura bir daha düşmemeyi bilen bir tabiatta olsaydı, II. Dünya Savaşında yaşananlar tek başına, bize sonsuza kadar yeter de artardı. Çoğu sivil 65 milyondan fazla insanın öldüğü, dünya nüfusunun -dile kolay- yüzde 3'ünün katledildiği, şehirlerin taş üstünde taş kalmayacak şekilde yerle bir edildiği (Krakow, Dunkirk, Stalingrad, Dresden, Hiroşima, Nagasaki), insanların temerküz kamplarına toplanıp vahşice ve sistematik olarak yok edildiği bu büyük felaketten sonra, dünyada bir daha savaş yaşanmaması gerekirdi belki ama yirminci yüzyılın ikinci yarısının sunduğu şiddet manzaraları hepimizin malumu.

Yine de bu büyük savaş sonunda insanlık, galibi de mağlubu da perişan eden bu anlamsız şiddet ve yıkım fırtınasından bazı dersler aldığına ilişkin işaretler de verdi. Her şeyden önce Birleşmiş Milletler gibi bir kurum inşa edildi, böylece insanlığın ortak meselelerinin konuşulacağı bir zemin yaratılmış oldu. Ayrıca Fransız Devriminden beri gündemde olan temel haklar meselesi, 1948'de İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin kabul edilmesiyle somut bir sözleşmeye bağlanmış oldu. Nihayet dünyayı felakete sürükleyen ırkçı ve faşist ideolojilere cephe alındı, bu tehlikeli akımların muhtelif mutantlarıyla görüldükleri her yerde mücadele edilmeye çalışıldı.

Bu ve benzeri pek çok çabaya rağmen, insanlık yakın zamanda, yaşadığı onca trajediyi unutup, kendisini II. Dünya Savaşı gibi küresel katastroflara sürükleyen fikirlere yeniden meyletmeye başladı. Dünya çapında yükselen, yabancı ve mülteci düşmanı, demokrasiyi ve hukuku küçümseyen hatta ayak bağı olarak gören, insanlığın büyük emeklerle ve bedellerle inşa ettiği kurum ve sözleşmelerin altına dinamit döşeyen popülist hareketlere yönelik yoğun ilgi, aslında bu tür nisyan veya düşkünlükten başka bir şey değil. Bu irrasyonel ve tehlikeli akımın en popüler aktörlerinden veya sembollerinden biri de, ABD'nin -artık eski- başkanı Donald Trump oldu. Trump, özellikle Covid-19 sürecinde söyledikleri ve yaptıkları ile, büyük tepki toplamaya başladı ve büyük ölçüde bu tepkilerin sonucu olarak koltuğunu kaybetti.

Bu netice üzerinden bakınca, insanlığa epey zor bir yıl yaşatan Covid-19, insanlığa akıl dışılığa sürüklenmenin muhtemel neticelerini bir şok dalgasıyla hatırlattığı için, bir çeşit düşük maliyetli felaket olarak görülebilir mi acaba? II. Dünya Savaşı gibi büyük felaketleri hatırlayınca yanıt vermek kolaylaşıyor: Galiba öyle!

Kablo TÜRKSAT

# EFSANE KAMPANYA



**100 Mbps'ye Kadar Akıllı Sınırsız Kablonet**
+ KabloTV üst paket ile birlikte Altın sinema paketi, Nat-geo+, Filmbox live ve Kabloses her yöne dakikalar

12 ay taahhüt sözünüze ayda sadece
**119,99 TL**

24 ay taahhüt sözünüze ayda sadece
**109,99 TL**

*İnternetten Başvurularınıza Özel İlk Ay Bedava*

**0850 804 4444** turksatkablo.com.tr /turksatkablo

# Türkiye'nin verisi Türk Telekom'da güvende!

Türkiye'nin en büyük siber güvenlik merkezi ve en yüksek DDoS Koruma altyapısına sahip servis sağlayıcı olarak, geniş hizmet portföyümüzle siber saldırılarla mücadelede müşterilerimizin yanındayız!




Türk Telekom Güvenlik

Türk Telekom
Değerli Hissettirir